

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SKEEMÅLETS LJUDLÄRA

AKADEMISK AFHANDLING

SOM MED KONGL. MAJ:TS NÅDIGA TILLSTÅND
KOMMER ATT FÖR VINNANDE AF
FILOSOFISK DOKTORSGRAD FRAMSTÄLLAS
TILL OFFENTLIG GRANSKNING Å GÖTEBORGS
HÖGSKOLAS STORA HÖRSAL LÖRDAGEN
DEN 8 DECEMBER KL. 10 F. M.

AF

KARL HILMER LINDBERG

FILOSOFIE LICENTIAT

GÖTEBORG 1906
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.

SKEEMÅLETS LJUDLÄRA

AKADEMISK AFHANDLING

SOM MED KONGL. MAJ:TS NÅDIGA TILLSTÅND
KOMMER ATT FÖR VINNANDE AF
FILOSOFISK DOKTORSGRAD FRAMSTÄLLAS
TILL OFFENTLIG GRANSKNING Å GÖTEBORGS
HÖGSKOLAS STORA HÖRSAL LÖRDAGEN
DEN 8 DECEMBER KL. 10 F. M.

AF

KARL HILMER LINDBERG

FILOSOFIE LICENTIAT

UR BIDRAG TILL KÄNNEDOM OM GÖTEBORGS
OCH BOHUSLÄNS FORNMINNEN OCH HISTORIA

FÖRORD.

Skee socken, hvars språk ur ljudläresynpunkt är ämne för denna afhandling, är belägen omkring staden Strömstad och begränsas i öster af Norge. En följd af de nordostliga trakternas täta beröring med Norge via Idefjorden är, att invånarne i desamma, hufvudsakligen stenhuggare i Krokstrandstrakten, tala så godt som ren norska. Afhandlingen gäller det folkmål, som talas i socknens hufvuddel, omkring kyrkan och norrut till sockengränsen samt söderut till omkring en fjärdedels mil från sydgränsen mot Lurs socken. Där söderut är målet i någon mån afvikande. Södra Skee och norra Lur, området mellan Sältenskogen och Kilskogen, bilda ett språkbälte, som delvis liknar skeemålet, delvis det egentliga lurmålet. I motsats till skeemålet har det ä-ljud i ord som *værpæ* värpa, *stærk* stark, *bærj* berg, *bæta* Berta. Vidare har man *jæj*, *mæj* jag, mig. I hältets skeedel har man e för äldre slutljudande a liksom i norra Skee, men i lurdelen har man liksom i Lur och Tanum oftast a kvar före paus. Norrut alltså *dæ ska jæ jæra*, söderut *dæ ska jæ jæra* (= det skall jag göra). T. o. m. i Holmagårdarne, d. v. s. den i Lur belägna Skee-enklaven, tyckes detta gälla. I den norr därom belägna delen af Lur, gården Öfverby, sade man sig oftast — såsom i (det egentliga) Lur — ha a i paus. Äfven sydligast, i gården Hessland i Lur, ansåg man sig tala med samma snabbhet som i Skee, snabbare än längre söderut i Lur. Äfven i några af de norra gårdarne i Lur har man som i Skee *ånæs* Anders, *sånder* Alexander, *kan* kan, *johån* Johan; Hessländarne hade öppet a-ljud (a) i dessa ord. Till sist bör påpekas, att en hel del gårdar i norra Lur i äldre jordeböcker föras till Skee.

Då denna afhandling tryckes i en publikation, som vänder sig till en något vidsträcktare läsekrets än den, som i allmänhet sysslar med landsmålsafhandlingar, torde några bokstafs- och teckenförklaringar ej vara ur vägen. Bokstäfverna uppräknas s. 2. Många af dem äro ju de vanliga. a uttalas som a-ljudet i **all**; för det slutna a-ljudet, som man har i t. ex. **al**, användes *a*. æ, uppochnedvänt

e, är det grumliga e-ljud, som finnes i t. ex. **gubbe**. o är det slutna o-ljudet i t. ex. **bo** och u u-ljudet i t. ex. **hus**. u är ett mindre spetsigt u-ljud, det s. k. norska u-ljudet, under det att u är det u-ljud som man i Svealand och stundom i Götaland har i ordet **hund**. u är ungefär lika med det engelska w. a är det vanliga å-ljudet i t. ex. **så**. ø, œ och z beteckna de ö-ljud, man har i respektive **dö**, **dött** och **dörr** enligt rikspråksuttal.

ɔ är ett mellanting mellan b och p, likaså ɔ mellan d och t (klanglöst b och d). ɔ är det d-ljud, man har i **färd**, när r och d sammansmält till ett enhetligt ljud (öfvertandljud). ɔ är ett likartadt ljud, ehuru bildadt högre upp i gommen (kakuminal). ɔ är ett mellanting mellan g och k (klanglöst g). ɔ är slutljudet i **sorl**, när r och l sammansmält till ett ljud (öfvertandljud). ɔ är ett snarlikt ljud, bildadt något högre upp i munnen (kakuminal). ɔ är det »tjocka» l:et, som man på landet får höra i t. ex. **blå**. m är ett klanglöst m-ljud, och n är m-ljudet sådant det blir före f och v (t. ex. i kamfert). n är det n-ljud, som finnes i ordet **torn**, när r och n sammansmält till ett ljud (öfvertandljud). n är ett liknade ljud, bildadt något högre upp i munnen (kakuminal). ɔ är äng-ljudet liksom s tje-ljudet och f sje-ljudet. s är det s-ljud, som står i slutet af ordet **fors**, när r och s sammansmält till ett enda ljud (öfvertandljud). s bildas något högre upp under gommen (kakuminal). t är det t-ljud, som uppstått i ett ord som **fart**, när r och t sammansmält till ett ljud (öfvertandljud). t är ungefär likartadt men bildas högre upp i munnen (kakuminal).

Ett streck under en typ betyder, att ljudet är långt. Akcenttecknen (´) akut och (˘) gravis förstås utan vidare. En lodrätt stående akcent betyder halfstark tonvikt.

Hvad citat af använda arbeten angår, nämnes endast, att Kocks Alt- und Neuschwed. Ace. betecknas: Kock Akc. 2.

Slutligen ber jag att till Styrelsen i Fornminnesföreningen för Göteborgs och Bohuslän få uttala ett hjärtligt tack för att Styrelsen tillåtit mig trycka denna afhandling i Föreningens tidskrift.

ORDLISTA.

Hvad omfånget beträffar, vill jag först och främst anmärka, att Ordlistan i främsta rummet är afsedd att vara register (och supplement) till den vidlyftiga kvalitativa ljudläran. Naturligtvis vill den gå ett stycke härutöver. Utom sammansättningar, hvilkas ena eller båda led icke finnas i målet, har jag därför (ofta under andra leden som stickord) upptagit ssgar, som äro egendomliga till sin form eller beteckna något för ortens materiella eller andliga kultur kännetecknande. Med afledningar har jag af utrymmesskäl varit tämligen sparsam, främst med de ytterst vanliga på *-ey* (rspr. *-ing*, *-ning*) och *-anə* (rspr. *-ande*, *-ende*). Icke heller afledningar motsvarande rspr. **-het**, **-bar**, **-dom**, **-sam**, **-skap** och **-lig** eller de på *-ə* förekomma ofta. Oftare äro de mera sällsynta på *-ney* och *-əls* anförda. Af prefixafledda ord (t. ex. de med *be-*, *mes-*, *ut-* och de på gränsen till ssgar stående orden med *fs* eller *fər*) har jag utom dem, som till form eller betydelse erbjuda något egendomligt, medtagit endast de mest brukliga.

Subst. bst. m. sg. slutar på *-ən* l. *-n* och pl. på *-nə*. De på *-n* hafva ingen ändelse i bst. sg. Fem. har i bst. sg. *-ə*, när ordet slutar på konsonant (t. ex. *sléə*) och *-a*, när ordet slutar på vokal (t. ex. *kúə*, *gəda*), pl. har *-nə*. Neutr. har i sg. bst. *-ət* l. *-t*, i pl. *-nə* l. *-ə*, allt efter som ordet har pluraländelse eller icke (t. ex. *dīgənə*, *bəə*). Då pluralis ej i Ordlistan särsk. angifves, stämmer den i allmänhet öfverens med rspr. Svaga fem. ha naturligtvis *-ər*, och äfven starka tyckas hafva tendens att antaga samma ändelse äfven i ord, som i rspr. hafva **-ar**. Neutra på vokal hafva i pl. *-ər* (*dīgər*). På *-ər* slutar också ofta pl. af neutr. på kons., t. ex. *hūsər* l. *hūs*. Enstafv. neutr. på vokal hafva stundom *-ar* och akc. 1 (*tréər* jämte *trēr*). Mask. på *-arə* ha i pl. *-rar* (*tšrprər*).

Adjektivet slutar i neutr. sg. på *-t* l. *t*. De på *-ətə* sakna dock denna ändelse (*stəkətə* p. t. g.). Använda som adv. kunna äfven

adj. på *-l̥* och *-i* sakna *t* i neutr., t. ex. *f̥āsl̥* (fasligt), *rīkt̥* (riktigt). Pl. ändas på *-ə*. Detta bortfaller dock, när adj. slutar på obet. *-a* (t. ex. *nògr̥ek̥na k̥arar* nogräknade män) l. *-ət̥*. Ett ord som *rīkt̥* heter i pl. *rīkt̥jə* l. *rīkt̥tə*, *f̥āsl̥* heter *f̥āsl̥ə* l. *f̥āsl̥jə*, *f̥āl̥* heter *f̥āl̥jə*, *d̥āl̥* har i pl. *d̥āl̥jə*. — Best. form. af adj. är lika med pl. af den obestämda.

Komparativen slutar som i rspr. oftast på *-arə*. Dock finnas en del komp. på *-rə*, t. ex. *h̥ūrə*, *l̥ūrə*, *st̥ərə*, *s̥ēm̥rə*, *t̥j̥grə*, *j̥grə*, *é̥lrə*. När det är subj. har man dock predikatsfyllnad på *-ər* (t. ex. *l̥ūrər*, *s̥ēm̥ər*). De sistnämnda formerna äro äfven adverb. Komp. till *g̥* heter alltid *b̥ētər*, som torde vara oböjligt i pl.

Superlativen slutar oftast på *-astə* och har vanligen *d̥æn*, *d̥ə*, *d̥e* före sig, men man kan nog få höra: *d̥e ə p̥ēnastə* (de äro vackrast). Stark form på *-ast* saknas. Dessutom har man några sup. på *-st*, t. ex. *b̥əst*, *s̥ə̄mst*. Dessa ha *-ə* i bst. form men sakna denna ändelse i predikativ pluralis.

Verben sakna böjning för person och numerus. Konjunktivformer finnas endast af presens, äfven dessa sällsynta (*g̥u tr̥ustə ma*). Presens af st. vb har alltid akcent 1, så äfven oftast sv. vb, som i fornspr. voro enstafviga i sg. Öfriga vb ha i presens akcent 2 Vb af typen »kalla» ändas i målet i inf. på *-ə*, i impf., supinum och perf. part. på *-a*; passivum, när det finnes, har öfverallt *-as*. Dessa vb betecknas i Ordl. endast med »v». För öfriga vb finnas de viktigaste formerna (impf. och sup.) angifna i Ordlistan. Perf. part. öfverensstämmer i sv. vb med sup., hvarför det ej särsk. anföres. För st. vb. anföres däremot perf. part., när det finnes i målet. Man observere, att neutr. af perf. part. hos starka vb slutar på *-t*, under det att sup. saknar denna ändelse.

Bokstafsföljden i Ordlistan:

a, ă, b, ǃ, d, đ, ǵ, ǵ, e, ə, f, g, ġ, h, i, j, k, l, ǀ, ǁ, ǂ, m, n, ŋ, ŋ, ɣ, ɔ, p, r, ʀ, s, ɛ, s, ʂ, ʃ, t, ǃ, Ǆ, u, ʉ, u, v, y, ɶ, ɶ, ø, ø, ɷ.

a

g (oftast a) adv. (bekräftande) nog,
allt, väl.
àbal (pl. *àblar*) mr. apel.
ad prep. åt.
àdal (pl. *àdalə*) adj. otäck.
àdjəv n. åtgärd, botemedel.
àfta (pl. *àftrar*) mr. dag före helg-
dag.
aj int. aj.
àjə l. *àjəs* s. adjö.
al adj. all. *al* *əvər* öfverallt.
àlbom n. album.
àldələs adv. alldeles.
àlè mr. allé.
alənə, i uttr. *mə alənə* alldeles en-
sam.
alə adv. allra.
àlər mr. ålder.
àlmənəkə fr. almanacka.
àlmən adj. allmän.
àlri adv. aldrig.
als adv. alls.
alt mr. altsträng.
àltər n. altare. *te àltəs* till nattvarden.
àltəsreng mr. altarring.
àlti adv. alltid.
àlə fr. ärla.
àlə (l. *àlè*) adj. ärlig.
àlmbəu^u mr. armbåge.
àlkətə adj. slipprig (om väglag,
ämnen etc.)

alm fr. alm.
an (pl. *ànar*) fr. aln.
ar (pl. *àrar*) mr. bokst. r.
àrbə n. arbete.
àrbə (*àrbətə*, *àrbət*) v. arbeta.
arj (n. *arjt*) adj. arg.
àrjərə v. eg. agera. 1) uppträda
som man vore 2) lefva högt.
ark n. pappersark.
àrkə- ärke-, t. ex. *àrkə nəd* ärke-
nöt.
arm mr. 1) arm 2) ärm.
arm adj. fattig, arm.
àrməstəb n. 1) armhåla 2) ärmhå.
àrmə fr. armod.
àr^ušiftə n. arfskifte.
arv n. arf.
àrvə (*àtə*, *at*) v. ärfva.
ask mr. ask.
ask fr. ask (trädet).
àskrərə v. assurera.
at l. *atə* (knappast någonsin beto-
nadt) konj. att.
àtarə adj. komp. bakre.
àtər adv. 1) *àtər a fram* fram och
åter 2) *dər àtər* där bak.
àtər-, i ssgar som *àtərbə* återbud.
àtrəstə adj. sup. bakersta.
àtrə sa v. åtra sig.
atvə adv. bredvid, jämte, *ədə nogə*
atvə äta ngt som tilltugg.
àu^u på pådrifva (en långsam häst).

a

ā (pl. *āar*) mr bokstafven a.
ā (oftast *a*), enkl. pr. henne, åt henne.
a infinitivmärket att.
a konj. och.
ābē n. alfabet.
ābā fr. apa.
ābakāt mr. ape-katt.
ābasētā fr. abc-bok.
ābatēk n. apotek.
ābatīt mr. aptit.
ādrēs mr. adress., utanskrift.
āfād mr. affär.
āgādērā v. ackordera, pruta, underhandla om pris.
āgūstī s. augusti.
ākōt mr. ackord, underhandling, öfverenskommelse.
ākva (pl. *ākvar*) n. ankel.
aks n. sädesax.
aks n. aktie
āksl (pl. *ākslār*) fr. axel, skuldra.
ākswl (pl. *ākswular*) mr. axel på hjul.
ākšōn mr. auktion.
akt s. akt, uppmärksamhet.
akt mr. akt i passionshistorien.
āktā = *akt* 1, endast i uttr. *ja gā-ntā āktā pā-t.*
āktā v. akta.
āmā f. amma.
āmā fr. åm, brännvinsåm.
āmā v. amma.
āmā pā v. drifva på, skynda på (t. ex. en häst).
āmān s. amen.
āmpā f. oroligt barn, kinkblåsa.
āmpā v. vara oroligt, besvärlig (om små barn).

āmpūstī adj. andfådd.
ān m. blott i uttr. *dān fārjla ān* du förargliga människa.
ān s. i uttr. *drā ān, mēstā ān* draga andan, mista andan.
ān (*ānt*, *āndrā*) adj. annan.
āndā mr. annandag af helg.
āndākt r. andakt.
āndān adj. den andre i ordningen.
āndār (pl. *āndrar*, *ēndrar* och koll. *ēndār*) fr. and.
āndreg mr. skena på slädmed.
āndēktī adj. andäktig.
ānā v. andas.
ānā v. ana.
ānā biform till *ānt* af *ān*.
ānfāktā v. 1) anfakta 2) *a. sa* vara oregerlig.
ānhāy n. 1) anhang 2) personer, som man har att underhålla.
ānhār pr. hvarannan.
ānjālājēt adj. n. angeläget.
ānrek mr. ankbonde.
ānsēktā n. ansikte.
ānsā v. ansa
ānsvātī adj. otäck.
ānslās adv. annorlunda.
ānstāndī adj. anständig.
ānsvār n. ansvar.
āntegān konj. antingen.
āntī fr. 1) andtid 2) brådska.
āntī konj. antingen.
ānvārka n. spannmål, som gifves åt kreaturen.
āvār mr. ånger.
āvāst adj. ångrande.
āvkarā n. mått för våta varor.
āvka fr. anka (fågel).
āvka v. ångra.

âgkær n. skeppsankare.
âgkræ v. ankra.
âgn, vanl. pl. *âgnær* fr. agnar.
âgn s. agn för fiske.
âgræ v. ångra.
âpâta adj. utmärkt.
âpril s. april.
ârak mr. arrak.
ârendêræ v. arrendera.
ârendæ n. arrende.
ârendo n. arrendeafgift.
ârest mr. arrest.
ârestêræ v. arrestera.
as n. as (skällsord).
âsæ v. asa.
âshêl n. arshål, anus.
âtanæ räkn. adertonde.
âtn räkn. aderton.
ât fr. medfödd egenskap.
âtı adj. besynnerlig, egendomlig.
âvel mr. härd i smedja.
âvel mr. afvel, afkastning.
âvi adj. avig.
âvlâg adj. aflång.
âvfê n. afsked.
âvün mr. afund.
âvündas v. afundas.
âvyträ v. afyttra.

b.

bâqûs, *dæ gar ulom bâqûs* det går vildt.
bal mr. 1) snöboll 2) selputa.
bâlæ sa v. »bolla sig» (om snö, som fastnar under fötterna).
bâlhuft adj. med svullna hofvar.
bâlsam mr. balsam (en växt).
balj fr. balja.
bânæ v. banna, svärja.

bar impf. af *bæræ*.
bar = bar- i *bârârma* etc.
barj n. berg.
bârjât m. bergjätte.
bârjatkü fr. bergjättko.
bârjæ v. bärga.
bârjneg fr. 1) bärgning, upphälle
 2) sädesbärgning.
bark mr. bark (af träd), äfven
bærk.
bârke mr. luftstrupe.
bârke v. barka (ett träd) 2) barka
 (läder).
bârkæşûkæ n. adamsäpple.
barm mr. l. n. 1) barm 2) klä-
 derna kring bröstet.
bârmhârtı adj. barmhärtig.
bâsæ mr. stor varelse, basse 2)
 bagge.
bastândı adj. bastant, säker.
bâstânt adj. bastant, säker.
bâş = berg(s), t. ex. *bâşkêlæ* berg-
 kulle.
bâşeg mr. ett förr brukadt mynt,
 tolf skilling.
ba impf. af *bæ*.
bad n. bad.
bâdæ s. *te bâdæ* till båtnad.
bâdæ v. bada.
bag n. bak, bakande.
bag adv. bak.
bag mr., *tâlve pa bâgæn* baktala.
bâgaræ m. bagare.
bâgaræ, *bâgastæ* adj. komp. och
 sup. bakre, bakersta.
bâgæ v. 1) baka 2) badda 3) *bâgæ*
sa värma sig.
bâgæş, *te bâgæş* tillbaka.
bâghêl s. *kômæ i bâghêl* komma

- efter (i arbete eller med betalning).
bågléyas adv. baklänges.
bågon mr. ytterbräda, när en stock sågas.
bågrri n. bageri.
bågség adj. tillbakaböjd.
bak mr. brödbacke, spottlåda.
bākə mr. backe.
bākə fr. fiskredskap.
båksə v. gå baktänges.
bal (pl. *bålar*) mr. danstillställning, bal.
ban n. band.
bånə mr. järnbana
ban n. barn.
bånmóskə f. barnmorska.
bågan adj. förskräckt, vanl. efter neg.
båk (pl. *båkar*) mr. 1) jordbank 2) molnbank 3) penningbank.
båzkə *öp* op. v. börja blifva moln på himmelen.
båkə mr. banko.
båkkrét s. konkurs.
bar n. 1) barr, oftast koll. 2) samling barr-kvistar.
bar adj. bar.
bārə v. barra, beströ med barr.
bārə adv. och konj. bara.
bas 1) m. arbetsförman 2) den duktigaste vid lek eller arbete 3) mr. bassträng
bast mr. bast.
båşöl n. barnsöl.
bē mr. bokstafven b.
bē (*bā*, *bēt*) v. be, bedja 2) bjuda (till kalas).
bēd n. bett. *vønə bēdat* ett slags svår böld.
bēdə mr. bit.
bēdə sup. af *bīdə*.
bēdə (*bētə*, *bēt*) v. 1) beta 2) låta dragarne beta 3) beta vid färgning.
bēdə fr. 1) tidsafdelning mellan två hvilostunder 2) beta vid färgning.
bēdə n. 1) bete vid fiske 2) bete för djur.
bedrá st. v. bedraga.
bedrágare m. bedragare.
bedrégrri n. bedrägeri.
bedróva adj. bedröfvad.
bedróvla adj. bedröflig.
bedýrə v. bedyra.
befála (*befáltə*, *befált*) v. befalla.
befátə sa v. befatta sig.
befél n. befäl.
beféyt adj. befängd.
beg n. beck.
beg först. till *maŕ*.
bēganə dito.
bēgávnə v. begagna.
bēgə v. 1) becka 2) sota (för något).
begrávə st. v. begrafva.
begréb n. begrepp.
begríbə st. v. begripa.
bēgsomskə s. pl. skor med näfverbottnar.
begá sa st. v. reda sig, ej komma illa ut.
beháú n. behag (i ngt).
beháúkə v. behaga.
behóvə s. pl. *jə*rə *sínə* *behóvə* göra sitt tarf.

- behóva* (*behúfta*, *behúft*) v. behöfva.
- beji* st. v. upphöra, ge sig (efter neg.).
- bejéra* (*bejéttá*, *bejétt*) v. begära.
- bejés*, *væra bejés* (om den som begär mycket.)
- bekánt* adj. bekant.
- bel* n. gång, omgång.
- beládn* adj. belåten.
- ben* n. 1) ben 2) fot (på lefvande varelser, bord etc.)
- bénekamásk* mr. binnikemask.
- bènráðer* n. benrangel.
- bègá* mr. bing.
- berúm* n. beröm.
- berúma* (*berúmta*, *berúmt*) v. 1) berömma 2) skaffa utrymme för.
- besína* v. besinna.
- besínt* adj. betänkt.
- besk* mr. besk.
- besk* (n. *best*) adj. besk.
- bésl* n. betsel.
- bèslá* v. betsla.
- beslúttá* v. besluta.
- bèsmál* mr. besman.
- bestéla* v. beställa.
- besvär* n. besvär.
- besvärá* v. besvära.
- besúnla* adj. besynnerlig.
- bèssá* fr. hynda.
- besýmær* n. bekymmer.
- besýmra* v. bekymra.
- besýtra* adj. ängslig, betuttad.
- beséna* v. bekänna.
- besé* n. besked.
- besédla* adj. beskedlig.
- bet* sup. af *be*, *bèdá*.
- betálka* v. (l. *betáte*, *betát*) betala.
- beléy* n. beting.
- bétar* adj. bitter.
- bétás*, *mæ bétes nø* med knapp nöd.
- betruá* (*betruúttá*, *betruútt*) v. betro.
- betý* (*betýttá*, *betýtt*) v. betyda.
- betýg* n. 1) betyg 2) intyg.
- bétral* mr. vitriol.
- beváney* m. 1) beväring 2) koll. beväringsmanskaf.
- bevára* v. bevara. *bevára ma vøt* bevara mig!
- beváras* int. bevara oss.
- bevis* n. bevis.
- bevéntá* v. *du kúntá aná bevéntá* du kunde ej vänta annat.
- bæy* mr. bog på djur.
- bæyá* mr. håge.
- bæyslæn* n. pr. Bohuslän.
- bí* n. bi.
- bí*, i *bíveý* biväg etc.
- bíbal* mr. bibel.
- bíða* (*bed*, *bèdá*, *bèdn*) v. 1) bita 2) nappa (om fisk).
- bíyá* v. bida, vänta.
- bú* mr. litet huggredskap af metall.
- bíli* adj. billig.
- bína* (*bat*, *búna*, *búnna*) v. 1) binda 2) sticka (strumpor).
- bírán* mr. biran, tappsprund.
- bírom* mr. byrå.
- bískap* m. biskop.
- bíst* mr. best.
- bístar* adj. bister.
- bjálka* v. prata.
- bjuy* fr. bygd.
- bjälá* fr. bjällra.
- bjälka* mr. bjälke.

- björn* mr. björn.
björk fr. björk.
blänna fr. dryck af mjölk och vatten.
blänna v. blanda.
blant r. *dæ bægas blant*, det är litet af hvarje.
blåskå v. plaska.
blått v. fladdra.
blå n. 1) blad 2) *födablä* mellanfot.
blåk adj. black, hvitgul.
blåkän mr. bst. namn på hvitgula hästar.
blåknå v. blackna.
blåk adj. blank.
blått v. blanka.
blē (vanl. *ble*) impf. af *blē*.
bleg n. stiltje.
bleg (n. *blekt*) adj. blek.
blēg v. bleka.
blēknå v. blekna.
bleks mr. tygskärm på lie.
blēkså v. blixtra.
blekst l. *bleks* mr. blixt.
blē adj. blid, vänlig.
blē (*blē*, *blēva*) v. blifva 2) omkomma i hafvet.
blēn adj. blind.
blēneg mr. blindbröms.
blēntyg f. person, som ser litet eller ej ser upp.
blēnk mr. blink.
blētt v. blinka.
blēstrå v. hvissla.
blē n. blod.
blēdd mr. blodigel.
blēkså v. fladdra (om ljuslåge).
blōm n. 1) blom, blomning 2) pl. blommor på träd och säd.
- blōmā* fr. blomma (större).
blōmstār n. blomster.
blōtt v. blinka.
blōtt adj. blodig.
blū l. *blūu* adj. blyg.
blūusl fr. blyghet.
blūmā v. blomma.
blūn mr. blund.
blūnar s. pl. blånor.
blūnā v. blunda.
blūttnā v. blöttna.
blū n. bly.
blūant mr. blyertspenna.
blā (n. *blāt*) adj. blå.
blāk fr. tråg för hackning.
blākā āp, *blākā ūd* göra (skodon) större genom block.
blākā fr. större blad (t. ex. af *Plantago*).
blāsā fr. blåsa.
blāsā (*blāstā*, *blāst*) v. 1) blåsa (om väder) 2) blåsa (i horn o d.)
blāstār mr. blåst.
blā (*blāttā*, *blātt*) v. 1) bläda 2) bläddra.
blāk n. 1) skrifbläck 2) järnbleck.
blājā fr. blöja.
blāmā fr. blemma, liten finne
blājā (*blājttā*, *blājtt*) v. blänga, glo.
blājttā (*blājttā*, *blājtt*) v. blänka.
blās mr. 1) bläs 2) panna, skalle (*met* i *blāsē*).
blāsā mr. häst med bläs.
blāsā v. blåsa, lägga sig i andras affärer.
blō (*blōttā*, *blōtt*) v. blöda.
blōd (n. *blōtt*) adj. 1) blöt 2) mjuk (om egg) 3) n. *blōtt* smutsigt (om väglag).

- blöda* (*blöta*, *blöt*) v. 1) biöta 2) göra blötfoder åt boskapen.
blöda fr. 1) blötfoder 2) blöta, smuts.
blödtistel mr. Sonchus.
blöggan n. blaggarn.
bö fr. 1) bod, skjul 2) butik.
bö (*böta* *bot*) v. bo.
böapteknæg fr. bouppteckning.
böd fr. 1) bot, botemedel 2) påsatt lapp på kläder.
böda v. bota.
böfigk mr. bofink.
bög (pl. *bögar*) fr. bok.
bög fr. bokträd, bokträ.
bock mr. 1) bock 2) envis människa.
böck v. bocka, buga.
böckabrö n. namn på vissa lavar.
böckel mr. buckla.
böckel v. buckla.
böksa fr. 1) byx 2) pl. byxor.
böksasäl mr. byxhängsle.
bökstäv (pl. *bökstavar*) mr. bokstaf.
bökt fr. 1) bukt, hafsvik 2) hysk 3) ögla.
böktä sa bukta sig.
bölåg n. bolag, brännvinsbolag.
bölk n. 1) bord 2) *prästäbolk* prästbol.
bom mr. 1) hjulnaf 2) *strøbom* = halmbolster.
bom adv. bom.
böm v. vinda garnet på stora rullar före varpningen.
böms adv. bums.
bömtén mr. stor rulle för varpning.
- bömmul* fr. bomull.
bömmolja fr. bomolja.
bön pl. af *bän*.
böna (pl. *bünar*) m. bonde.
bönt mr. bunt.
böyke mr. 1) bunke 2) väfrulle.
bot adv. bort.
bötara, *bötast* adj. komp. och sup. bortre, bortersta.
bötä adv. borta.
böét mr. boett.
brad mr. brädd.
bran mr. brand.
bran impf. af *bräna*.
bränat adj. svartstripig (om boskap).
bräsk v. 1) braska (om hingstar) 2) skratta högt och otäckt.
brasm mr. braxen.
brat adj. brant.
bra adj. och adv. bra.
brag n. brak.
bräga v. braka.
bräs mr. brasa.
bräs v. brassa.
bre (n. *brēt*) adj. bred.
bre (*brēt*, *brēt*) v. breda.
brēda fr. bredd.
brēsēlja fr. bresilja.
brēsleg mr. bresling (ett slags sill).
brēg fr. bringa, bröst.
brēg v. bringa.
brēgalbēr n. hallon.
brēslē mr. bredsläde, åksläde för två.
brēt fr. brist.
brēt (*brast*, *brüst*) v. 1) brista 2) op. fattas.
brēv (pl. *brēvār*) n. bref.

- brilär* s. pl. brillor.
brø l. *brū* fr. bro.
brøg n. 1) bruk, sed 2) tegelbruk.
brøggə v. bruka.
brøn adj. brun.
brønnskə v. brunska, brunbränna.
brønnskə fr. egenskapen att vara brun.
brør l. *brōr* (pl. *brōrar*) m. broder.
brūr (pl. *brūrər*) f. brud.
brūsa adj. uppstående, yfvig (om hår o. d.).
brūsə v. brusa.
brūgóm m. brudgum.
brūwə fr. större lintott.
brūdə sup. af *brýdə*.
brūlap n. bröllop.
brun mr. brun.
brūnə mr. 1) brand, eldsvåda 2) *ta brūnə* skämmas (om spannmål).
brūnə v. vara brunstig (om får).
brūskətə adj. oredig i håret.
bry (*brýtə*, *bryt*) v. 1) bry 2) *brýsa om* bry sig om.
brýdə (*brød*, *brūdə*, *brūdn*) v. 1) bryta 2) *brýde sa spy*.
brýgarə mr. bryggare.
brýgə fr. brygga.
brýgə v. brygga.
brýgrī n. bryggeri.
brýnə (*brýntə*, *brynt*) v. 1) bryna, göra skarp 2) bryna (ost).
bryst n. 1) bröst 2) bröst på spinnrock.
bryt adj. *bryt om* begärlig efter, oftast efter neg.
brə adj. bråd.
- brəg* n. 1) bråk, besvärlighet 2) bråkräkning 3) bräck.
brəggə v. bråka, vara bråkig.
brəggən s. Rhamnus frangula.
brəs l. *brəf* mr. brosch.
brəškə fr. brådska.
brəškə op. v. brådska.
brə (*brəttə*, *brətt*) v. smälta trans.
brə fr. bräde.
brəkə fr. bricka.
brəkə fr. brink, backe.
brəkə (*brəktə*, *brəkt*), v. 1) bräcka (sönder) 2) op. *brəkə fs dan* dagas.
brəktə v. bräka (om får).
brənə (*bran*, *brūnə*, *brūnn*) v. brinna.
brənə (*brəntə*, *brənt*) v. bränna.
brənslə n. bränsle.
brəsmə adj. brunstig (om tackor).
brətt mr. hundöra i bok.
brəttə v. kela.
brəttətə adj. kelen.
brø n. bröd, särsk. tunt hafrebröd.
brød af *brýdə*.
brōrar s. pl. af *brør*.
brød mr. brodd i hästsko.
brød n. häfstång af trä.
brød n. hattbrätte.
brødə fr. linbråka.
brødə mr. bråte.
brødə v. bryta lin.
brødəsfəv n. affall vid linbrytning.
bu = *bø* subst. o. verb.
bug mr. buk.
bur mr. bur.
būblə fr. bubbla.
būblə l. *būbte* v. bubbla.
būlə fr. hulle.

- búlar* n. buller.
búlræ v. bullra.
búlstær mr. bolster.
búlk mr. burk.
bús mr. 1) tuggbuss 2) pl. goda vänner.
búskáb mr. boskap.
bútt adj. trubbig (om redskap).
búttl (pl. *búttlar*) mr. butelj.
búdar pl. af *bød*.
búja (*bújtæ*, *bújt*) v. böja.
bújd fr. bygd.
búkær m. laggkärismakare.
búkræ v. göra laggkäril.
búljæg m. person från Bullaren.
búlr mr. bål.
búlr n. börda (konkret).
búlræ fr. sädesbinge.
búlræ v. böla.
búljæ fr. bölja.
búnar pl. af *bønæ*.
búnæ af *bünæ*.
búnæg fr. stickstrumpa.
búræ af *bærræ*.
búrjan s. början.
búrjæ v. börja.
búskæ mr. buske.
búskæ fr. barrträdsruska (afhuggen).
búskæ fr. färsköl.
búst fr. borst.
bústæ mr. borste.
bústæ v. borsta.
búsæ fr. bössa.
búttæ fr. bytta.
búttæ impf. borde.
by fr. regnby, stormby.
by (*bø*, *bø* l. *bytt*, *bøn*) v. bjuda, erbjuda.
býdey m. byting.
býdæ (*býttæ*, *bytt*) v. byta.
býggæ (*býktæ*, *bykt*) v. bygga.
býggæg l. *býkæg* s. byggning, hus.
býllæ mr. bygel.
býlltæ n. bylte.
byn bst. mr. Fredrikshald.
býnnæ v. begynna, börja.
býggkæ v. ihärdigt bedja, krusa.
býssæ v. vyssa.
býttæ = *býdæ*.
bæd mr. båt.
bædæ konj. både.
bæd mr. bård.
bæn (pl. *bøn*) n. barn.
bænslæ adj. barnslig.
bæs (pl. *bæsar*) mr. bås.
bæddæ v. bädda.
bægaræ mr. bågare.
bæggæ adj. bägge.
bæk mr. bäck.
bætt, först. i t. ex. *bættvigg* mycket rik.
bættfæ v. flå utan att öppna huden i buken.
bættvæn mr. snäcka.
bættj mr. bälg.
bættjæ v. 1) gråta 2) bräka.
bættmæ v. vråka i sig (våta varor).
bænnæ n. samling af hundar l. elakt folk.
bænnæ (*bænnæ*, *bænnæ*) v. bända.
bættk (pl. *bættkær* l. *bættkær*) mr. bänk.
bær n. bär.
bærræ (*bær*, *bærræ*, *bænnæ*) v. 1) bära 2) kalfva.
bættvæn s. bukref.

- béttar*, *bæst* adj. och adv. komp. o. sup. bättre, bäst.
bétras v. bättras, blifva bättre.
bø, *bê* af *by*.
bùda (*bùtø*, *bút*) v. laga (kläder).
búgar pl. af *bog*.
bøn fr. bön.
bøn adj. bjuden (erbjuden).
bønə fr. böna.
bø n. bud.
bøt 1) adj. båld, duktig 2) *bøt*- i *bøtkår* (duktig karl) etc. = *bøt*.
bør mr. borrh.
børə mr. kardborre, vanl. pl.
børə v. borra.
bèlə mr. trækärl att dricka ur.
bølt mr. bult i strykjärn.
bøtk mr. balk i lada.
børjə v. 1) borga ut 2) »ta på krita».
børjə adj. n. *šørə* *børjə* köra in sista säden.
børjən s. borgen.
bøš (l. *bøš*) n. boss.
bøšə v. bossa.
bøt (pl. *bøftar*) mr. botten.
- d.
- dag* mr. dagg att slå med.
daŋ ack och dat. af *du*.
däljə v. 1) slå 2) *dälja* genomvåt.
dälrə v. dallra.
dältə v. *gə a dältə* vara lat.
dal mr. dal.
dan adj. *dan* *mod* snäll emot.
därə mr. talgdank.
därə v. darra.
dašk mr. 1) hel mängd 2) stryk.
daŋ impf. af *dætə*.
- däulə* adj. daglig, *däulə* *dašs* dagligen.
däul^uas v. dagas.
da (pl. *där*) mr. dag.
da (vanl. *da*) adv. då, *nó* *da* nu då.
däbə mr. pöl.
dälə *ä* v. 1) domna af 2) somna in.
dälər mr. daler (16²/₃ öre).
dal n. pr. Dal.
damm mr. 1) fördämning 2) damm, vattensamling.
damm n. damm.
dämbäd mr. ångbåt.
damp impf. damp.
dämtürkə v. damma (ngt).
dänérə v. ordna (t. ex. ett stycke mark genom dikning etc.)
dans mr. dans.
dänsə v. dansa.
dänsk adj. dansk.
dänskə m. dansk.
dänskə 1) f. danska 2) fr. danska språket.
daŋk s., *sls* *däŋk* slå dank.
däŋkə mr. danke, ljus.
däŋtə v. dangla.
də (*dämsəs*, *dum*) pr. de.
də (ack. dat. *dər*) pr. I, Ni.
deŋ mr. deg.
dēkt fr. dikt, lögn.
dēktə v. dikta, ljuga.
dəl mr. del.
dələsön r. uppskof.
dələ n. gräns mellan jordegdomar.
dələ v. dela.
dešk mr. disk i butik.

- dēsparát* adj. ond, vred (under häftiga åtbörder).
dēsparéræ v. disputera, säga emot.
dēssembær s. december.
deŧ n. af *dvn*.
dĭ fem. af *dvn*.
dĭbæt r. debet.
dĭgæ n. dike.
dĭge v. dika, göra diken.
dil mr. dill.
dimæ fr. dimma.
dvn (*dĭ*, *deŧ*) pr. din.
dĭvŧæ v. dingla.
dit adv. dit.
dividéræ v. 1) dividera 2) disputera.
dqb n. dop.
dom mr. 1) dom 2) domsutslag.
dom adj. 1) dum 2) stum.
dōmaræ m. domare.
dōmbōm m. dumbom.
dōmæ fr. damm. n.
dōmbjälæ fr. dombjällra.
dōmpæ v. dimpa.
dōn fr. dun af fågel.
dōn n. (vanl. pl.) don *en dōn* samma sak.
dōnegar s. pl. don, redskap.
dōnædimpæn mr. bst. dåndimpen.
dōgk mr. kutting.
dōgkæ v. dunka, bulta.
dråbæ v. drabba.
drag (pr. *drag*, *dræu*, *dræu^æ*, *dræu^{æn}*) v. draga, *dræ tél* = slå. *dræ ūmæŧ ŧa* sätta jufver (om kor).
drag n. 1) drag, luftdrag 2) fiskredskap.
drak impf. af *drækæ*.
drakt adj. rött (om lin).
drålédæ fr. dragkista, byrå.
dram mr. sup.
dragk mr. drank.
dras (*dræus*, *dræu^æ*), *dræs mæ* dragas med (ngn, ngt).
dræŧstæ fr. dragkista.
dred först. adv. till *ful* (= drucken).
drēdæ sup af *drēdæ*.
drēdstēl m. (skällsord =) stackare.
drēdstūvæl m. lymmel, »stölfvel».
dreft fr. 1) driftighet 2) »drift», samling af boskap.
drēkæ (*dræk*, *drøkæ*, *drøkæn*) v. dricka. *drēkanæs vārær* dryckesvaror.
drēke mr. dricka, svagdricka.
drev n. ämne som »drifves» in i väggspringor.
dræu, *dræu^æ* af *dra*.
dræu^{æn} adj. dragen, blåsur (om mjölk).
drūd mr. 1) träck 2) strunt, skräp.
drūdanæ först. adv. till *ful* (berusad).
drūdæ (*dred*, *drēdæ*) v. cacare.
dril mr. drill, borr för järn.
drīvæ (*drev*, *drēvæ*, *drēvæn*) v. drifva (boskap; hus); *drīve mæ nōgæn* drifva med någon; *drīvæ tél* slå.
dròkæ, *dròkæn* af *drèkæ*.
dròkæn adj. drucken, full.
drómæt m. drummel.
dròmætæ v. drumla.
drōgkænæ v. drunkna.
druu adj. dryg.
drúusl fr. dryghet.
drūbæ af *drībæ*.
drūftæ v. rengöra (säd) genom skakning.

dråftotrðu n. tråg att *dråfle* i.
drūja (*drūjta*, *drūjt*) v. dröja.
drūjasmál n. dröjsmål.
drum mr. dröm.
drūma (*drūmta*, *drūmt*) v. drömma
drūna (*drūnta*, *drūnt*) v. dröna,
 söla.
drūba (*drūb*, *drūba*) v. drypa,
 droppa.
drēba (*drēpta*, *drēpt*) o. dräpa,
 döda (t. ex. lopper).
drējəl mr. dräll.
drējla adj. dräglig.
drējsa (*drējsta*, *drējst*) v. slå.
drēka (*drēkta*, *drēkt*, p. part. *drakt*)
 v. röta (lin).
dræg (pl. *drægjar*) m. dräng.
dræs, *vēða hut* a *dræs* veta hut.
drēs *úd* ut!
drøs mr. mängd.
drēsä (l. *drēsä*) mr. säd och agnar
 tillsammans före harpningen.
drøb först. adv. till *stul*.
drøba mr droppe 2) pl. *drøbar* me-
 dicin.
drøba v droppa.
drøphta adj. småfläckig (om bo-
 skap).
drøtney f. drottning.
drsu fr. däld.
du (ack. dat. *daq*) pr. du.
dug mr. duk (oftast bordduk).
dūgä v. duka (bordet).
dus n. dus.
dūsä v. slumra, halsofva.
dugg s. *ēnta et dugg* icke ett dugg.
dūkä v. 1) dyka 2) *dūkä ünär*
 blifva underlägsen.
dūkarä m. dykare.

dusf mr. dusch.
dūfsä v. duscha.
dūu^uä fr. dufva.
dūu^uä (*dūutä*, *dūut*) v. duga.
dūulä adj. duglig.
dusf mr. tofs.
dūfsä fr. tofs.
dūfsä v. tafsä till, slå.
dūvā m. person från de norska
 dalarne.
dūljä (*dūtä*, *dut*) v. dölja.
dum pr. dem.
dūmā (*dūmtä*, *dūmt*) v. döma.
dūmsäs pr. deras.
dun n. dån.
dūnanä n. dån.
dūnā v. dåna.
dūpā v. doppa.
dūpā fr. sås att doppa i.
dūranä först. adv. till *ful* (= fylld).
dūrā v. dåna starkt.
dūsey n. dussin.
dūshärkän mr. bst. dödsrosslingen.
dusk n. dusk, småregn.
dūskä v. småregna.
dust n. mjölstoff.
dūslāu n. durchslag.
dūsmädä, i d. i hemlighet.
dut adj. n., *dut jud* ljud, som kom-
 mer från döda ting.
dūtä v. täppa igen.
dūtä af *dētä*.
dūtemäsä mr. mossa att stoppa i
 väggspringor.
dvākä fr. dvala.
dy n. 1) källa 2) *hægedy* gung-
 fly.
dy l. *dijanä* först. adv. till *väd*.
dyp n. djup.

- dyb* (n. *dypt*) adj. djup.
dýblæg mr. djuplek, djup.
dýktu adj. duktig.
dýnə fr. dyna.
dýndál m. en person som tager
 bra betalt.
dyg n. dygn.
dýggə fr. dynga, gödsei.
dýggə v. gödsla.
dýgkə stänka vatten på.
dyr (n. *dyt*, *dut*) adj. dyr.
dýrkə v. dyrka (ngn, ngt).
dys mr. 1) gris (barnspr.) 2) lock-
 ord på svin.
dýsə, mr. gris (barnspr.)
dývek mr. träplugg.
də adv. o. konj. då.
dəkkə fr. 1) docka (leksak) 2) tråd-
 docka 3) knippa af halm 4) del
 af en spinnrock (bär upp rul-
 len).
dəktər (pl. *dəkttrar*) m. 1) läkare
 2) doktor.
dəktərərə v. bota (en sjuk).
dəlkə adj. 1) dålig 2) sjuk.
dər pers. pr. eder.
dər (n. *dət*) poss. pr. eder.
dəráktu adj. dåraktig.
dəsə mr. dosa.
də 1) af *dən* 2) det är.
dəfs(r) adv. därför.
dəck n. däck.
dəlkə fr. bräde (föråldr.)
dəmə fr. dämna, innestängdt vat-
 ten.
dəmə (*dəmtə*, *dəmt*) v. uppdämna.
dəmpə v. dämpa.
dən (f. *dən*, n. *də*) pr. den.
dəndərəgə, *dəndərgə* pr. den där.
- dənhərgə* pr. den här.
dənsámə, *dəsámə* pr. densamme, -a,
 detsamma.
dəygə (*dəyglə*, *dəygt*) v. dänga, slå.
dər adv. där.
dəs, *te dəs* till dess.
dətə (*dat*, *dutə*) v. falla.
dø mr. död.
dø (n. *dut*) adj. 1) död 2) dödba-
 kad, lat, dåsig.
dø (*dø*, *dut*) v. dö.
døbə (*düptə*, *dupst*) v. döpa.
døbəpönt mr. dopfunt.
dødə v. döda.
døv adj. döf, *badə döv a dom* döf-
 stum.
dövə mr. döf person.
dövə v. bedöfva, söfva.
dər (pl. *dərər*) fr. dörr.
dəbəl adj. dubbel.
dəg n. dagg (på marken).
dəst mr. tapp af hö, hög af ull etc.
dəstər (pl. *dəstrər*) f. dotter.
dəsun adj. slö, lat.
dəvən adj. 1) dufven 2) lat.
dəvnə v. dufva.
- e.
- e* mr. bokst. e.
e räkn. fem. en; obet. *e* obst. art.
 fem. en.
ədə (*əd*, *ədə*, *ədŋ*) v. äta.
édər n. 1) etter, gift (t. ex. i ormar)
 2) ilska.
ədərkärgə fr. ettermyra.
ədgrög mr. edgång.
eg (pl. *égar*) fr. ek.
égal mr. ekällon.
égə fr. eka, ekstock.

ègelhúð fr. ekelut, *stað sum ègð-
húð* (om kaffe).

ègon (pl. *ègonar*) mr. ekorre.

ej (bst. *éjen*) r. ed.

èjð fr., (vanl. pl.) sädesbrodd.

èjð (*èjð*, *èjð*) v. äga.

èjan (*èjð*, *èjð*) adj. egen.

èkar (pl. *èkrar*) mr. hjulecker.

èko n. eko.

el mr. eld.

èlanð först. adv. till *rð*.

èla v. elda.

èlgrúfsð fr. eldflinga.

èlmúrja fr. eldmörja.

èlëndð n. elände.

èlëndi adj. eländig, usel.

en (*e*, *et*) obst. art. en, ett.

en pr. man.

en pr. en och samma, t. ex. *en
døn* samma sak.

en (*e* *et*) räkn. en, ett.

en adv. ungefär. *en fíra fæm* un-
gefär fyra eller fem.

ènárvæg m. enda barnet.

enân (*enân* l. *nân*, *nânð*, gen.

enânðs) pr. hvarandra.

ènda adj. enda.

endá adv. ändå.

ènar (pl. *ènrar*) mr. enbuske.

ènðut adj. enögd.

enfáldi adj. enfaldig.

èmt adj. enigt, pl. *èmð*.

ènjðneg fr. enkel tråd.

ènmørey mr. 1) ensamt lamm 2)
(skämtsamt) enda barnet.

ensámæn adj. ensam.

ènslæt adv. ensligt.

ènstáka adj. enstaka, ensam.

ènstøey m. enstöring.

ènséft s. tyg med två trådar i
hvarje tand.

èntð adv. inte, icke, förk. *-ntð*.
gð om l. i èntð (om den, som ej
hinner ärende).

èntðneg s. ett slags väf (en tråd
i hvar tand).

ènvédn adj. enveten, envis.

ènvís adj. envis.

èvgð fem. af *èvgæn*.

èvgðfæra fr. ingefära.

èvgæn (*èvgð*, *èvgð*) pr. ingen.

èpístl mr. epistel.

er (gen. stundom *érðs*) ack. och
dat. pers. pr. er, eder (till en
person).

er (n. *et*) poss. pr. eder (till en
person). Åtminstone subst. be-
gagnas oftare *érðs*.

et af *en*.

ètð fr. etta.

étar = *édar*.

étar pr. och adv. efter.

étarbúð mr. efterbörd hos kor.

ø.

øu adv. också.

øu^ua (pl. *øu^uar*) n. öga.

øunðbrún (pl. *øunðbrúnar*) mr. ögon-
bryn.

øusð adv. också.

f.

fáþal mr. fabel, det som icke är
sant, vidskepelse.

fáðar (pl. *fáðrar*) m. fadder.

fal n. 1) fall, fallande 2) vatten-
fall 3) *ifál* ifall.

fal mr. fäll.

- fäléræ* v. 1) försämras, förfalla (om byggnader) 2) försvagas (genom ålder, om personer).
- fälə* v. fälla.
- fäli* adj. dålig, på dekis.
- fälŋ* adj. fallen, lämplig, passande.
- fäls* mr. fals.
- fälsk* (n. *fälst*) adj. falsk.
- famn* fr. 1) famn 2) famn (mått).
- fämnämél* n. famnmått.
- fänahūs* n. fårhus.
- färŋ* mr. färg.
- färŋarə* m. färgare.
- färŋə* v. 1) färga 1) färja (öfver).
- färŋə* fr. färja.
- färŋri* n. färgeri.
- färklə* n. förkläde.
- färfin* n. förskinn.
- fat* 1) adj. n. fatt 2) *ta fat* taga fatt.
- fätas* v. fattas.
- fätə* v. begripa.
- fätŋ* adj. fattig.
- fäbrə* m. farbror.
- fäd* n. (pl. *fäd, fäder*) fat.
- fäktər* s. pl. konster, påhitt.
- fälə* adj. 1) farlig 2) ryslig, stor.
- fälə* mr. falaska.
- fämélŋə* fr. familj.
- fämlə* v. famla.
- fän* fr. snödrifva.
- fän* m. fan, djäfvul.
- fänŋivən* adj. elak.
- fant* m. 1) fant 2) *dæ rent fant* *mæ-n* han har dålig ekonomi.
- fäntri* n. fanteri, skoj.
- fäŋ* n. 1) sköte 2) börda i skötet 3) anfall, konvulsion.
- fäŋə* m. stackare.
- fäŋkən* r. fanken (svordom).
- fär* l. *fär* (pl. *färer*) m. far, fader. *ŋə, neŋ, (mun) fär* (vid tilltal) ja, nej, du.
- färə* fr. fara.
- färə* fə v. frukta.
- färə* (*fər, fərə, fön*) v. fara, resa.
- färfär* m. farfar.
- färmör* f. farmor.
- fä(r)ŋämŋ* n. efternamn, tillnamn.
- fä(r)ŋiə, pə* f. på »fadersidan», på fädernet.
- färväl* adv. och s. farväl.
- fäslə* adj. faslig.
- fast* adj. 1) fast (om ämne) 2) tillfångatagen.
- fast* konj. fast.
- fästə* v. 1) fasta (ett köp) 2) fasta, ej äta.
- fästə* fr. 1) fasta 2) bst. *fästa* fastan, fastlagen.
- fästər* f. faster.
- fästərmän* m. fasters man.
- fästnə* v. fastna.
- fätŋ* n. fartyg.
- fät* mr. fart.
- fə* n. 1) fä, fähund 2) (föråldr.) fä, boskap.
- fébər* mr. feber.
- fēbərvar* s. februari.
- fēblə* v. 1) famla, taga miste 2) hacka (vid läsning).
- fəd* (n. *fet*) adj. fet.
- fədə* mr. 1) flott 2) fetma.
- fēgūr* mr. 1) figur 2) egen människa.
- fəŋ* adj. som snart skall dö.
- fək* af *fə*.
- fēktə* v. 1) fika 2) arbeta ifrigt.

- fēl* n. fel.
fēlas v. fattas.
fēla fr. fiol.
fēla v. 1) fela, göra fel 2) *fēla på véðat* vara vansinnig.
fēla v. (l. *fēlta*, *fēlt*) fattas.
fēlt 1) adj. felaktig (t. ex. *fēlt bók*)
 2) *ta fēlt* taga fel.
fēlvabókka mr. filbunke.
fēgar (pl. *fēgarar*) mr. finger.
fēgarbörg fr. fingerborg.
fēgra v. fingra, tumma.
fēra tél v. ifrigt börja ett arbete,
 men strax sluta.
fesk mr. fisk.
feskarə m. fiskare.
feskə v. fiska.
feskəspə fr. soppa af fiskspad.
fēslo v. 1) fjäska, vara inställsam
 2) vifta (med svansen, om hund-
 dar).
fēslo f. sladdersam människa.
fəuʔəl (pl. *fəuʔar*) mr. fågel.
fīgə v. fika.
fūl mr. trumfknekt.
fūl fr. fil (redskap).
fīlə 1) fr. trasa 2) f. slarfvig kvinna.
fīlə v. fila.
fīlt mr. filt.
fīn adj. 1) fin (ej grof) 2) förnäm.
fīnə mr. finne (på huden).
fīnə m. finländare.
fīnə (*fānt*, *fūnə*, *fūnn*) v. finna.
fīns (*fāntəs* l. *fāns*, *fūntəs* l. *fūns*)
 v. finnas.
fīr, *n fīr* ge efter.
fīrə räkn. fyra.
fīrə v. 1) gifva med sig 2) fira,
 släppa efter.
- fīrəbən*, *pə fīrəbən* på alla fyra.
fīrfōtə fr. ödla.
fī(r)sprōg n. fyrsprång.
fīrvil (pl. *fīrvilar*) mr. fjärl.
fīs mr. 1) fis 2) *bərfīs* en liten
 insekt.
fīsə (*fēs*, *fēsə*) v. fisa.
fjāltə v. gå osäkert (om barn).
fjāndəl mr. 1) fjärdedel 2) fjärde-
 dels skålpund.
fjāmsətə adj. 1) virrig, slarfvig 2)
 uppspelt.
fjās n. 1) torrt bränsle 2) slarf.
fjōl mr. fjärd.
fjōl, *vfjōl* ifjol.
fjōtənə räkn. fjortonde.
fjōtŋ räkn. fjorton.
fjəl n. fjäll, berg.
fjəveg mr. 1) $\frac{1}{4}$ mil 2) $\frac{1}{4}$ man-
 tal 3) $\frac{1}{4}$ tunna.
fjələ räkn. fjärde.
fjəmsŋ adj. virrig, rädd.
fjəsəkə v. fjäska (för ngn).
fjəstər s. rengjorda tarmar, fjäl-
 ster.
fjətt mr. fjärt.
fjōl fr. fjöl.
fjōr (pl. *fjōrar*) fr. 1) fågelfjäder 2)
 metall-fjäder 3) trä-fjäder på åk-
 kärra.
fjōrhān mr. tjädertupp.
fjōrkāl mr. ett slags vattenbjul.
fjələ f. konstig människa.
fjōst mr. munstycke för cigarr l.
 pipa.
flānəl mr. flanell.
flōr n. flor, slöja.
flōr s., *i set flōr* i blomstring.
flvāb m. flabb, fet människa.

- flød* adj. 1) flat (om kärl) 2) snopen.
fløda fr. bst. flata handen.
fløda mr. större afdelning af åkern.
flag n. flagga.
flægə fr. flagga.
flægə v. flagga.
flåskə fr. flaska (af glas).
flæg n. 1) skört på bonjour 2) nedre delen af en skjorta.
flækə v. flacka.
flæksə v. flaxa.
flæg fr. afflådd träflis 2) afrifvet stycke af huden etc.
flæg först. adv. till *ny*.
flægtə v. låta skala sig (om bark).
fløjən adj. med öppna kläder.
flēn fr. utväxt under buken (på kor).
flēnskålətə adj. flintskallig.
flērə adj. flera.
flerfeldnə adj. pl. flerfaldiga.
flēs m. otäck person, som skrat-
tar åt folk.
flēsə (*flēstə*, *flēst*) v. flina.
fləu mr. brödsticka, brödspade.
fləu mr. reumatism.
fləu n. ättestupa.
fləu, *fləuʒə* af *flūuʒə*.
fləuʒə fr. fluga.
flē (*flētə*, *flēt*) fly, räcka.
flēg mr. flik.
flēgə (*flēktə*, *flēkt*) v. flika, gå i sär (om kläder).
flēnə mr. ordning, kläm.
flēnt mr. flinta.
flēntə v. *flēntə a snøvə* falla fin-
kornig snö.
flēgk adj. flink.
flēgkə sa v. skynda sig.
flēs fr. trästicka.
flēsə sa v. gå sönder (om virke).
flēt mr. 1) flit 2) vinn.
flə fr. högt vatten.
fløktə v. flyga, värka i lemmanne.
flom mr. öfversvämning.
flomə v. strömma (om regnvatten).
flūuʒə (*fləu*, *fləuʒə*, *fləuʒən*) v.
1) flyga 2) springa 3) värka.
flūdə af *flējə*.
flūktə fr. bst. *tə le flūktə* fly
flūndrə fr. flundra.
flūtə v. flytta.
flū (*flūjtə*, *flūjt*) v. fly.
flūdə (*flød*, *flūdə*, *flūdən*) v. flyta.
flə adj. flat (om kärl).
flə (*flətə*, *flət*) v. flå.
flægə mr. pöl af blod eller vatten.
flæk mr. flock.
flækə sa samla sig (om fåglar).
fləmāuʒə adj. som lätt får kvälj-
ningar.
flæk mr. 1) fläck 2) litet område.
flækə nēr v. nedsmutsa.
flækə (*flækətə*, *flækət*) v. 1) *f. sūnt*
rifva sönder 2) *f. en fesk* klyfva
en fisk längs ryggen 3) plöja en
åker med sista fåran i midten.
flæg mr. fläng.
flægə (*flægətə*, *flægət*) v. flänga, ar-
beta häftigt.
flæsk n. fläsk.
flætə fr. fläta.
flætə v. fläta.
flød af *flējə*.
flødə mr. grädde (sälls.).
flødə mr. flotte.
flødə v. flotta.

- flæs* n. 1) fisk-fjäll 2) utväxter på huden.
flæsa m. otäck, cynisk person.
flæsa v. fjälla (fisk).
flæt 1) mr. en insekt 2) m. stor varrelse.
flætär m. nattman.
föd (pl. 1) *födär* 2) *föd* 1) strumpfot 2) fot (längd-, rymd-mått).
födran mr. fordran.
födräl n. fodral.
födrä v. fordra.
födsäck mr. fotsack.
fögä v. foga (en mur).
fökä v. coire.
fokt fr. fukt.
fomä m. stolle.
fomä v. vara stollig.
fomtä v. fumla.
fönsäck mr. förning.
för n. 1) foder (i kläder) 2) foder (till djur).
föräs n. fourage.
föstär n. foster, äfven i ssgar foster-.
fösträ äp v. uppfostra.
föt adv. fort.
fötä på v. skynda på, f. sa skynda sig.
frägä fr. fradga.
frägä sa v. fradga sig.
fram adv. fram.
frammarä, framastä adj. komp. o. sup. främre, främst.
framantä adv. framifrån.
framä adv. framme.
frak adj. (efter neg.) duktig.
frakt fr. frakt.
fräktä v. frakta, forsla.
fränsä fr. frans.
- fränskä* s. franska språket.
fränsösär s. pl. syfilis.
frē fr. fred, frid.
frēdlä adj. fredlig.
fres, te fres till freds.
fresk (n. *frest*) adj. frisk.
frēsikä äp 1) friska upp, börja blåsa 2) krya till sig.
frēstä v. 1) försöka 2) fresta.
frī (n. *frīt*) adj. fri. *dæntä frīt* det är inte utan.
frī (*frītä, frīt*) v. 1) freda 2) fria (till ngn.).
frīarä m. friare.
frījä v. fria (till ngn.).
frökt r. frukt.
from adj. from.
fru (pl. *frūr*) f. fru.
frūkast mr. frukost.
frūntēmär n. fruntimmer.
frūntemäsia fr. bst. fruntimmerssidan i kyrkan.
frūjd fr. fröjd.
frÿsä (*frös, frÿsä*) v. frysa.
frēda (pl. *frēdrar*) mr. fredag.
fræg (n. *frækt*) adj. frän.
fræjd r. frejd.
frëknär s. pl. fräknar.
frälsarä m. frälsare.
fräsä (*frästä, fræst*) v. fräsa, hväsa.
frätä (*frätä, fræt*) v. fräta.
fräkän (pl. *frëknär*) f. fröken.
frös af *frÿsä*.
frö n. frö.
fröhätÿ mr. bst. f. *stä fs munÿ pä-n* fradgan stod i munnen på honom (om sjuk).
frön (n. *frät*) adj. 1) grobar 2) befruktadt (om ägg).

- frømat* 1) mr. främmande 2) adj. främmande.
frømun adj. främmande.
frøsa bst. fr. frossan.
frøsn adj. 1) frusen 2) ej tålande köld.
frøst n. frost.
frøu^u v. fråga.
frøu^uæn mr. bst. frågan, frågande f. æ *fr₁*.
fūda m. fogde.
fū₁ (n. *fū₁t*) adj. 1) ful 2) listig.
fū₁ adj. 1) full, fylld 2) drucken, berusad.
fūlgæt adj. fullgängen (om foster).
fūlkóm₁tæ adv. fullkomligt.
fūlsø₁væn adj. fullsöfd.
fūn s. i *ūnærfūn* underfund.
fūsk n. fuska.
fūskæ v. fuska.
fūljæ n. följe, sällskap.
fūljæ (*fū₁tæ*, *fū₁t*) v. följa.
fūn n. fynd.
fūnæ af *fīnæ*.
fūnstær n. fönster.
fūst adv. först.
fūstæ adj. förste, första.
fūstæ adv. *ner ja fūstæ væ dæ* när jag nu en gång var där.
fūs (*fū₁tæs*, *fūs*) v. följas, oftast *fūs æd*.
fū₁tæ tē₁ v. hastigt flamma upp.
fū₁t₁ räkn. fyratio.
fū interj. fy. Äfven vid känsla af tryckande hetta.
fū₁ fr. fylla, rus.
fū₁læ (*fū₁l₁tæ*, *fū₁l₁t*) v. 1) fylla 2) slå full.
- fūr* mr. fyrrättning.
fūr m. 1) lustig ture 2) fästman.
fūr₁k l. *fūr₁rek* mr. fyrk.
fæ (*fek*, *fæt*) v. få.
fæ₁d₁ s. sällsam händelse. *dæ-ntæ æftæ fæ₁d₁ fæ₁r*.
fæ₁fæ₁g adj. fåfäng, sysslolös.
fæn m. fåne.
fæn₁ntæ bst. fr. i *fæn₁ntæ* med oförrättadt ärende.
fæ₁dæ mr. hög af varpadt garn.
fæ₁ktæ v. gestikulera.
fæ₁ mr. slädfäll.
fæ₁læ fr. råttfälla.
fæ₁læ (*fæ₁l₁tæ*, *fæ₁l₁t*) v. fälla.
fæ₁l₁t n. fält.
fæ₁l₁ fr. i t. ex. *fræmfæ₁l₁* 1) framfart 2) driftighet.
fæ₁l₁as v. färdas.
fæ₁l₁æ v. laga, reparera.
fæ₁l₁n adj. färdig.
fæ₁m räkn. fem.
fæ₁mæ fr. 1) femma 2) femkrona.
fæ₁m₁næ (*fæ₁ntæ*, *fæ₁nt*) v. 1) famna 2) söka nå med armarna (*fæ₁m₁næ etær*).
fæ₁m₁tanæ räkn. femtonde.
fæ₁m₁tæ räkn. femte.
fæ₁m₁t₁ räkn. femtio.
fæ₁m₁t₁n räkn. femton.
fænæ fr. fena.
fæ₁n adj. förskräckt.
fæ₁g₁n adj. lättantändlig.
fæ₁g₁hø₁l₁ n. fänghåll.
fæ₁g₁næ v. undfägna.
fæ₁stæ v. fästa (ngt), göra fast.
fæ₁stæmæn m. fästman.
fæ₁stæmø f. fästmö.
fæ₁strø₁l₁ n. förlofningskalas.

- fø* (*fütə, fut*) v. 1) föda, underhålla 2) gifva lifvet åt.
fø fr. föda.
fødlsədə mr. födelsedag.
før adj. grof, tjock.
førə n. före, väglag, särsk. släd-före.
førə (*füte, fut*) v. föra.
før fr. fåra.
før adv. förr, förut.
førbehəl n. förbehåll.
førbe n. för-bud (vid skjutsning).
førə fr. fura.
førə v. göra fåror.
førə 1) adv. och pr. före 2) konj. innan, förr än.
førmün mr. 1) försprång 2) för-mån.
føskədə n. förskott.
føtli fr. i *føtli* i förtid.
fə 1) pr. för 2) konj. ty.
fəbągka adj. förbannad, tusans-.
fəbągkə ma (svordom i imperativ) förbanna mig.
fəbi adv. förbi.
fəbė n. förbud.
fəbė n. förbud.
fəđ n. fjät, steg.
fəđar pl. till *fəđ*.
fəđarv n. fördärf.
fəđarvə v. fördärfva.
fəđut adj. n. fördoldt.
fəfəŋ adj. 1) förfaren 2) förstörd.
fəgrót adj. förväxt.
fəjift n. gift.
fəjólka adj. förgjord.
fəjómpe sa v. dabba sig.
fəjót adj. förgjord.
fəjə v. förtrolla.
- fəléjən* adj. 1) förlägen 2) *f. fə* saknande (ngt).
fəllks (*fəllktəs, fəllks*) v. förlikas, draga jämnt.
fəllsə (*fəllstə, fəllst*) v. 1) gå under (om fartyg) 2) förlora (penningar).
fəlór s. förlust.
fəlórə v. förlora.
fəlúst mr. förlust.
fəlévə sa förlovva sig.
fəla fr. bst. tilltal till sto.
fələ mr. fåle.
fələ v. föla, få föl.
fəlk n. 1) folk, människor 2) man och hustru 3) gift kvinna 4) *vare fəlk* vara ordentlig.
fəlkall adj. n. mycket besökt.
fəmánə v. förmana.
fəmınarə m. förmyndare.
fəmúrkəls mr. förmörkelse.
fəməđn adj. förmäten, som ej vill ha mat.
fəmógən adj. förmögen.
fəné adv. (och s.?) förnär.
fənésum pr. med undantag af.
fənlitə fr. ko som kalvfat för länge sedan och därför mjölkar litet.
fəné adj. förnäm.
fərfjól, i *fərfjól* i förfjol.
fərvərə, fərvəstə adj. komp. o. sup. främre, främste.
fərvə adj. komp. förre, förra.
fərm (pl. *fərmər*) fr. form, pudding-form.
fəré n. förråd.
fərsəskul för ro skull.
fərelrar s. pl. föräldrar.
fəs mr. fors.
fəsámtey r. socken, församling.

fesékta adj. försiktig.
fesláu (pl. *fesláu^{kar}*) n. 1) förslag
 2) vanl. pl. dryghet, varaktighet.
fesúra adj. tokig, galen.
fesúá st. v. förstå, märka.
fesúka adj. dum.
fesúán n. förstånd.
fesúás v., blott i presens *dæ fesúás*
 det förstås.
fesúma v. försumma.
fesúpla v. försegla.
fesúvæ sa v. förkyla sig.
fesúvev r. förkylning.
fesúv s. l. *fesúvna* mr. skillnad.
fesúvæd s. förtret.
fesúvædæ v. förtreta.
fesúsæ n. fähus.
fesúv v. förvilla.
fesúvæltæ (*fesúvæltæ*, *fesúvælt*) v. förvälla.
fesúvægtæ (*fesúvæktæ*, *fesúvækt*) v. föröka.

g.

gæde fr. gata (i stad) 2) inhägnad
 väg.
gædina fr. gardin.
gæfæl (pl. *gæfælar*) mr. 1) gaffel 2)
 hötjuga, högaffel.
gælar n. galler.
gælæt n. bst. gallan.
gælæv v. gallra.
gælskæb mr. uppsluppenhet.
gælt af *jæltæ*.
gæltæ mr. galt.
gæltæfæ fr. galosch.
gæltæ mr. 1) galge 2) tvärgrind i
 hökärra.
gæmal l. *gæmal* (pl. *gæmalæ*) adj.
 gammal.
gæmaldæ gammaldags.

gæn (n. *gæltæ*) adj. 1) galen 2)
 uppsluppen.
gænæv m. 1) galning 2) uppslup-
 pen person.
gærvævæ m. garfware.
gærvæ v. garfva.
gærværi n. garfveri.
gæsmæ v. skratta.
gæstæ v. lefva tok.
gæ af *gæ*.
gæb n. 1) gap 2) gapande, skrik.
 3) öppning i gårdsgård o. d.
gæbæ v. 1) gapa 2) skrika.
gæltæ mr. kätte för småboskap.
gæltæ (pr. *gæltæ*, *gæltæ*, *gæltæ*) v. gala.
gæmlæ pl. och bst. af *gæmal*.
gæmp mr. hästkrake.
gæn s. gæl(ar).
gænskæ adv. ganska.
gæn n. 1) garn 2) fiskredskap.
gæv (pl. *gævælar* mr. 1) sätt att gå
 2) tambur, gång 3) trädgårds-
 gång.
gævn n. gagn. *te gævæ* mycket, i
 mängd.
gævna v. 1) gagna 2) begagna.
gævæltæ mr. gafvel.
gæ mr. bokst. g.
glæns mr. glans.
glænsæ (*glænsæ*, *glænsæ*) v. glänsa.
glæp af *glæpæ*.
glæv (pl. *glævæ* l. *glævæ*) n. 1) glas
 (ämnet) 2) drickesglas 3) fön-
 ster.
glævsalt, *glævæ* *glævsalt* åka för nöjes
 skull.
glævsævæ v. 1) glasera 2) grassera.
glævsævælar s. pl. glasögon.
glævsævæstæ m. glasmästare.

- glat* adj. glatt.
glā adj. glad.
glānā (*glāntā*, *glānt*) v. bliga.
glē af *glī*.
glēpērā v. 1) slå fel 2) fattas.
glēsñ adj. gles.
glētrā v. glittra.
glī (*glē*, *glē*) v. glida.
glīb mr. mun, käft.
glīmto v. glimma.
glīsā (*glīstā*, *glīst*) v. 1) skratta, flina 2) gå i sär, så att en springa bildas.
glō mr. glöd.
glō (*glōtā*, *glōt*) v. glo.
glōrāgā fr. redskap, bestående af skaft med bräde, att rifva glöden ur ugnen.
glūbā (*glūptā*, *glūpt*) v. glupa, g. a *ēdā*.
glūg mr. glugg.
glūgā v. glödga (t. ex. brännvin).
glūfsā fr. eldflinga.
glūfsā (*glūfstā*, *glūfst*) v. gläfsa.
glūmā (*glūmte*, *glūmt*) v. glömma.
glūmān adj. glömsk.
glūnā (*glūntā*, *glūnt*) v. genljuda.
glūpā fr. springa, mellanrum.
glūt mr. mellanrum, glänt.
glūtā v. glänta.
glūy (*glūytā*, *glūyt*) v. håna, smäda.
glā (*glātā*, *glāt*) v. glädja.
glādjā mr. glädje.
glāpā (*glāp*, *glāpā*) v. släppa (om ett tag).
glātā fr. 1) skystrimma 2) uthugget ställe i skogen.
glātā āp v. klarna (om himmelen).
glō (*glōte*, *glōt*) v. glöda.
- glōbbā* v. gloppa, gloppregna.
gnāū^uā (*gnāū*, *gnāū^uā*) v. gnaga.
gnē af *gnū*.
gnāū, *gnāū^uā* af *gnāū^uā*.
gnū (*gnē*, *gnē*) v. gnida.
gnīsā v. gnida tr.
gnīstā mr. 1) gnista 2) *lūdn* *gnīstā* litet barn.
gnīstā v. gnistra (om eld).
gnīstrā v. gnistra (om köld).
gnū (*gnūtā*, *gnūt*) v. 1) gno 2) *gnū sūnt* gnugga sönder.
gnūbā v. gnugga.
gnūy n. gny, jämmer.
gnūy (*gnūytā*, *gnūyt*) v. jämra sig.
gnāllā (*gnālltā*, *gnāllt*) v. gnälla.
gō (n. *gōt*) adj. 1) god i smaken 2) godhjärtad 3) tillfrisknad 4) försonad.
gō, *te gō* till godo.
gōhānās adj. sympatisk.
gōl, *gōlā* af *gāllā*.
gom mr. gom.
gōmā f. gumma.
gōmrā v. smågnägga.
gōy (pl. *gōyār*) mr. 1) gång, omgång 2) sats (af hästkosöm, stålspetor etc.)
gōyā v. 1) gunga 2) svikta (om gungfly etc.)
gōyājān n. gångjärn.
gōyāstōl mr. gungstol.
gōp mr. kort kjol.
gōs n. gods.
grān adj. grann.
grān n. grand.
grānā m. granne.
grānlād mr. grannlåt.
grad fr. grad (på termometer).

- grådstålk* mr. termometer.
gran fr. gran.
gräv (pl. *grävvar*) fr. graf.
gräv (pl. *grävvar*) s. järnbeslag under hästskor.
grävva (*gröv*, *grövva*) v. gräfvä.
grê mr. början af en härfva.
grê adj. *dæn æ-ntø grê* han är ej lätt att bringa ur fattningen, ej god att tagas med.
grê (*grêtø*, *grêt*) v. 1) reda ut 2) *grê sa* reda sig.
grêb fr. dynggrep.
grêb, *grêbø* af *grîbø*.
grêbø mr. grepe.
grêdø mr. grädde.
grêdalin adj. gredelin.
grêdasnîbø fr. gräddsnpa.
grêfal (pl. *grêflar*) mr. griffel.
grêk m. listig person.
grên mr. gren (på träd).
grênø sa v. förgrena sig.
grêvø m. grefve.
grîbø (*grêb*, *grêbø*, *grêbøn*) v. gripa.
grîmø fr. 1) grimma 2) strimma i ansiktet.
grîmøtø 1) strimmig i ansiktet 2) flerfärgad (om nötboskap).
grîn fr. 1) grind 2) trä-delen i vissa redskap (t. ex. harfvar).
grînø (*grîntø*, *grînt*) v. 1) gapa, hafva mellanrum 2) gråta 3) gnata.
grînstêg n. gnatig, kinkig person.
grîs (pl. *grîsø*) mr. gris 2) pl. svin.
grîsø v. föda grisar (om suggan).
grîsk adj. morsk.
grô mr. grodd.
grô fr. groda (l. padda?).
grô (*grôtø*, *grôf*) v. 1) gro 2) växa (om växter).
grôb (pl. *grôbar*) fr. grop.
grôm adj. 1) duktig 2) ful, otäck.
grômø n. grums, gyttja.
grôpig mr. grodd.
grôv, *grôvø* af *grävva*.
grus n. grus.
grûsø (*grûstø*, *grûst*) op. v. *dæ grûsø* i ma jag känner rysningar.
grûuø fr. 1) grufva 2) spis.
grûuø, *læggø sa grûuø* lägga sig framstupa.
grûuø sa v. grufva sig.
grûbø v. grubbla.
gran mr. grund, jordgrund.
gran mr. 1) grund, orsak 2) katekesförklaring.
gran n. uppskjutande grund i sjön.
gran adj. grund.
grûnø fr. grund del af sjön.
grûnø v. fundera.
grûnø v. grundmåla.
grÿdø fr. gryta.
grÿdøø fr. apparat, hvarpå grytan hänges.
grÿn n. gryn.
grå (n. *gråt*) adj. grå.
gråd mr. gråt.
grådø (*gråd*, *grådø*) v. gråta.
gråhÿskøtø adj. gråspräcklig (om boskap).
grånø v. gråna.
græde = *grêdø*.
græjø v. 1) reda, ordna 2) *græjø sa* reda sig.
græjø s. pl. gräyor, redskap.
græk n. gräl.
grækø v. gräla.

græns mr. gräns.
græs n. 1) gräs 2) ört i allm.
grætñ adj. vresig.
grævþey mr. gräffling.
grô fr. gröda.
grôþa fr. gröfre karda för ullgröpfung.
grôþa (*grôþta*, *grôþt*) v. gröpa (grofmala, grofkarda).
grôþa tór urgröpa, urholka.
grôd mr. gröt.
grön adj. grön.
gröu (n. *gröft*) adj. grof.
grôþén mr. gråben, varg.
grönskas v. grönskas.
grôta fr. grotta.
gu m. gud (i uttr. som *gu jælpæ* ma, *gu næs*.
gud m. gud.
gúdlæ adj. gudlig, from.
gul adj. gul.
gúla fr. gula i ägg.
gúna v. gulna.
gúþey mr. göpen.
gúþa m. gubbe.
guddá god dag.
gúgla v. gurgla.
gukvél god kväll.
gul n. guld.
gúla fr. bst. högra handen.
gúla adj. *gúla sêda* kära .du.
gúllhóna fr. gullhöna (en insekt).
gúllmór f. gudmor.
gúlkæ v. spy.
gumán god morgon.
guméda god middag.
gunát god natt.
gunst s. gunst.
gúsfár m. gudfar.

guust mr. våt luft.
gúla af *jæla*.
gúlv (pl. *gúlv* l. *gúlvær*) n. golf.
gúva af *ju*.
ga (*jek*, *gat*) v. gå.
gåda fr. 1) gåta 2) äfventyr.
galk mr. 1) gård, by 2) (inhägnad) plats vid bondgård.
gan n. garn.
gávinna fr. garnvinda.
gås (pl. *jásar*) fr. gås.
gáse mr. gåse, han-gås.
gáva fr. gåfva.
gúþa fr. lodjur.
gögg mr. gök.
gúsa (*gústa*, *gúst*) v. spruta fram (om blod etc.).
gar n. inälvor (oftast i fisk och insekter).
gar, *gáraná* först. adv. till *féd*.
gára f. egendomlig, dum människa.
gára v. göra dumheter.
gára v. krossa (så att *gárat* kommer fram).
gárvæltæ fr. odon.
gsl adj. ofruktbar, ej ägande lamm (om tackor).
gúsa m. 1) gosse 2) en *ga* *gúsa* en kanalje.
gst adj. n. godt.
gúta fr. karamell.

h.

hal i *haltrêþa* halftredje etc.
hálegæn mr. hallingen (en dans).
hála fr. långsluttande backe.
hála, *pæ hála* i sluttande ställning.
hála fr. bst. den murade hyllan i spiskåpan.

- håla* v. luta, slutta.
håla på v. bringa i sluttande ställning.
hålbåkä mr. långsluttande terräng.
hals mr. hals.
halt adj. halt.
håla v. halta.
hålar n. 1) halfår 2) missväxt.
håla adj. härlig.
halv (n. *håt*) adj. half.
hålbén n. trän, hvarpå slädens skrof hvilat.
halv mr. halv.
halv (pl. *hålv*) mr. kaffe med brännvin, uddevallare.
hälv v. halvvera.
hammar mr. hammare.
hamn fr. 1) hamn 2) betesmark.
hamra v. hamra.
han (*hånsas*, *hån*) pr. han.
håne mr. hanne.
hånsas af *han*.
hån af *han*.
håra (t) n. härad.
hårasdommar m. äldste nämndeman.
håre m. 1) herre 2) *var håre* gud.
hårkä fr. järnräfsa (för trädgård).
hårkä, h. *håb* hopsnörpa.
hårkä f., h. *på mad* en som äter litet.
harm adj. vred, harmsen.
harmas v. harmas.
harm (*hårmt*, *harmt*) v. härma.
harmjörn adj. långsint.
hårpå fr. sädesharpa.
hårpå v. harpa (säd).
hårpågrö mr. ingrodt smutslager (på huden etc.).
harv 1) fr. harf 2) *harv a slarv* hafs.
hårv fr. härfva.
hårv v. harfva.
håsl (pl. *håslar*) mr. 1) hassel 2) pl. hasselbuskar.
hast n. hast.
håslén mr. brynsten.
håst op. v. hasta.
håst adj. häftig.
håst n. harts.
håst v. hartsa.
håst n. herrskap.
håst sa v. harkla sig.
håst adj. härsken.
hat mr. hatt.
håda fr. handtag i bytta l. gryta.
håda mr. 1) beteshage 2) trädgård.
håda n. 1) hagel (nederbörd) 2) bösshagel.
håda v. hagla.
ha (pr. *ha*, *håda*, *hat*) v. ha, hafva.
håda v. hata.
hag n. hak i eggjärn, rifva i kläder.
håga mr. hake.
håga fr. haka.
hågtörn s. hagtorn.
håga v. (i imperat.) upp med hakan!
hak, *ent* et *hak* inte ett dugg.
håka fr. 1) kőtthacka 2) jordhacka.
håka v. hacka.
håka n. hackelse.
håka mr. hackspett.
håla v. 1) draga (i ett rep) 2) förhåla, draga ut på tiden.
håla mr. bösshane.
håla (n. *håt*) adj. hård.
hålbåk adj. hårdint.

- hǫ́thóðs* m. hårdstint människa.
hámar mr. linfröskal.
hamp s. hampa.
han (pl. *hénar*) fr. hand.
hándl mr. handel.
hándúg mr. hufvudduk.
hánkúg n. handduk.
hámlarə m. handlande (särskildt kringresande).
hámlə v. 1) drifva handel, 2) köpa.
hánskə mr. handske.
hántərə v. handtera.
hæg af *hægə*.
hággərə v. vara klen.
hárrə mr. hare.
hármínt adj. harmynt.
has fr. has.
hæt af *hæt*.
hætistul mr. (hård)tistel, Carduus.
hávrə mr. 1) hafre 2) pl. *hávrar* = hafrekorn.
hávrərəslə fr. hafrevippa.
hē fr. hed.
hēd (n. *het*) adj. 1) het 2) häftig.
hēdə (*hētə*, *het*) v. heta.
hēdə mr. hetta.
hēdər mr. heder.
hēdneý m. hedning.
hēdrə v. hedra.
hēkən (f. *hēkə*, n. *hēkət*, *hēkə*) pr. hvilken (interr.).
hēkstə v. hicka. *h. etər* *ə*n kippa efter andan.
hēkstórnə fr. historia.
hēl adj. hel.
hēh adj. helig.
hēnə, *hēnər* af *hə*.
hērə v. ragla, få svindel.
hes interj. hets (till hundar).
- hēsə* v. 1) hetsa (hundar) 2) hissa (upp).
hēsənə v. 1) hisna 2) torka bort, förtorkas (om säd).
hētə pá v. hitta pá.
hētne v. blifva het.
heú mr. hög.
həu mr. håg, *ihóu* ihåg.
həu (komp. *həurə*, sup. *həust*) adj. hög.
həubál mr. mellantid mellan två andtider.
həudeý mr. hög, kulle.
həudə fr. hög, kulle.
həu^uə v. komma i håg.
həu^uər s. o. adv. höger.
həurə adj. högre (om handen etc.).
hīlər mr. 1) (oftast pl.) hjärna 2) grotta i berg.
hūm n. hem.
hūm adv. hem.
hūm (g. *hīmsəs*) pr. hvem.
hīman(ə) n. bemman, mantal.
hīmantə adv. hemifrån.
hīmə adv. hemma.
hīməl mr. himmel.
hūmsk (n. *hūmst*) adj. hemsk.
hīndər n. hinder.
hīndrə v. hindra.
hīnə fr. hinna.
hīnə (*hīntə* l. *han*t, *hūnt*) v. hinna.
hūgk mr. hink.
hīgkə v. hinka.
hīsklə v. hisklig.
hūt adv. hit.
hīvə (*hīftə*, *hūft*) v. lyfta, kasta.
hə mr. ho, tråg.
hə (*hēnəs*, *hēnə* l. *hēnər*) pr. hon.
hóbən, *en hēl hóbən* en hel mängd.

- hòdø* v. hota.
hog n. hugg.
hògø (*hogø*, *hògø*, *hògøn*) v. hugga.
hòmø sa v. flytta sig åt sidan (om hästar).
hòmøl mr. 1) tvärträ, hvori solfven fästes 2) tvärträ, som sammanokar två par skaklar.
hómør (äldre *hämør*) mr. hummer.
hòmklø mr. humle.
hòmklø fr. humla.
hòmkløkøpø fr. humlekoppa.
hòmør n. humör.
hønøg mr. honung.
hønø fr. hona.
høgø af *høgø*.
høgk fr. hank i bytta.
høgkøbütø fr. bytta med hank.
høgnøløt adj. n. hugneligt.
høp n. hopp, språng.
høpø v. hoppa.
høpetø sa fr. groda.
hø f. hora
hø v. göra hor.
høstø mr. hosta.
høstø v. hosta.
høtløg fr. hoftång.
høv (pl. *høvar*) mr. hof, hästhof.
hu fr. hud.
hu (pl. *hūr*) n. hufvud.
hūfrøtø mr. bst. hufvudsvålen.
hug, *pø* *hug* på huk.
hūgø sa v. huka sig.
hus (pl. *hus*, *hūsør*) n. 1) hus 2) äfven uthus — *hūsøns fslk* invånarne i ett hus.
hushøll n. hushåll.
hushøllø sv. v. hushålla.
hūgør adj. yr i hufvudet.
- hūgø* v. ropa mycket högt.
hūklø n. hufvudduk.
hūlør, *h. om būlør* huller om buller.
hūn mr. hund.
hūndrø räkn. hundra.
hūndrø n. storhundrade (120).
hūnø s. hundkax (en umbel lat).
hūnsvøt mr. hundsfott.
hūskø v. slänga upp i luften, hysta.
hūslø sa v. rycka på axlarna.
hūstrū f. hustru.
hūstūbø adv. hufvudstupa.
hūt interj. hut.
hūflø adj. höflig.
hūfs s. hyfs, hyfsning.
hūfsø v. hyfsa.
hūft fr. höft (kroppsdel).
hūjd mr. höjd, högsta ståndpunkt.
hūjø (*hūjølø*, *hūjlø*) v. höja.
hūkførlø adj. högfärdig.
hūklø fr. högtid.
hūlø af *hūlø*.
hūlt af *hūle*.
hūlføg mr. herdegosse.
hūljø mr. göl i en flod.
hūljø tør lindrigt tröska nybärgad säd.
hūrø v. hurra.
hūrø v. snörpa.
hūspøn m. 1) husbonde 2) den segrande.
hūspønørø v. spela kaxe.
hūst mr. höst.
hūstø v. blifva höst.
hūstø v. skörda.
hūstnøg mr. skörd.
hūslø fr. hörsel.

hy mr. hy, ansiktsfärg.
hýbæl mr. litet rum.
hýglæ adj. hygglig.
hýlæ fr. hylla.
hýlæ v. visa vänlighet mot.
hýlæ (*hýltæ*, *hýlt*) h. *óm* = det föreg.
hýlæ sa v. lägga på hullet.
hýnæ n. hörn.
hýræ fr. 1) hyra, hushyra 2) hyra på fartyg.
hýræ (pr. *hýr*, *hýtæ*, *hýt*) v. hyra.
hýseŷ mr. segelgarnsnöre.
hýsæ (*hýstæ*, *hýst*) v. hysa, inhysa.
hýtæ v. hota med handen.
hýtæ fr. koja.
hæ mr. 1) haj 2) bokst. h.
hæbæ sa gå baklänges (om hästar).
hæt (n. *hæt*) adj. hal.
hætæ v. halka.
hæpsæn interj. hoppsan.
hær n. hår.
hæs adj. hes.
hæval n. solf.
hævalæ v. solfva.
hæfsédar s. pl. eftersittare, äfsingar.
hæftæ fr. bst. förstoppning.
hæftæ v. hindra.
hæg fr. hägg.
hæŷ interj. hej.
hæŷd fr. måtta (efter neg.).
hæŷæ *áp* hissa upp.
hækæ mr. 1) buskhäck 2) apparat, hvarå bröd lägges 3) kvarnhäck.
hæktæ fr. linhäckla.
hæktæ v. häckla (lin).
hæktæŷjæl s. hälsfyr (svordom).
hæksæ (l. *hæks*) f. hexa.
hæksæ v. glupa, vara begärlig efter mat.

hæktæ fr. hysk.
hæktæ v. fästa.
hælä fr. 1) bergshäll 2) järn, hvarå bröd gräddas.
hælä v. hälla (något ur något) 2) h. *nér* strömma ned (om regn).
hæ *hælanæ* *ræŷn* störtregn.
hælar adv. heller.
hælar adv. hellre.
hælsæ adv. eljes.
hælsæ fr. hälsa.
hælsæ v. hälsa.
hælsæfyr s. hälsfyr (svordom).
hælsneŷ fr. hälsning.
hælst adv. helst.
hælt (vanl. bst. *hæltæ* äfven ss. obst. f.) mr. hälft.
hæltan mr. hälft.
hælvæt m. elak, besvärlig människa.
hælvætæ n. 1) helvete 2) svår plats.
hælvæd adj. framåtlutad.
hæt mr. 1) häl 2) häl på strumpa 2) klack på skodon.
hætæn, h. *æ-næ* *bætær* *ælä* *stætæn* tjufgodsgömmaren är icke bättre än tjufven.
hætæ (*hætæ*, *hæt*) v. 1) härda 2) reda sig (mot köld).
hætæ *pæ* v. kosta på (oftast efter negation).
hæty (pl. *hætyær*) fr. helg.
hætæ *etær* strax efter.
hæmnas v. hämnas.
hæmnæ def. v., *dæn* *ænæ* *væljæŷæn* *hæmnær* *dæn* *ændræ* på torkperiod följer regnperiod och tvärt om.
hæmsæ n. agnar o. d., som stannar i sållet.

- hæmsa* v. rengöra (säd) från ag-
nar o. d.
hæmsasål n. såll att *hæmsa* med.
hæn (f. *hæn*, n. *hæ*) pr. den här
hænar s. pl. händer. *i fêlkæhænar*
i goda händer (ironiskt).
hændi adj. 1) händig 2) lycklig.
hændlsæ mr. händelse.
hæneg r. mindre knippa lin.
hænə (*hæntə hænt*) v. hända.
hænlə v. göra linknippen.
hæntə (*hæmtə*) v. hämta.
hæygə (*hæy. høgə*) v. hänga intr.
hæygə (*hæytlə, hæytl*) v. hänga trans.
hæydy n. gungfly.
hæytlə fr. hank på gårdsgård.
hæytlə n. hängsle.
hæysn adj. glupsk.
hæpən adj. 1) häpen 2) n. bråd-
skande.
hær adv. här.
hæspə v. haspa (garn).
hæspul mr. garnhårfva.
hæst mr. häst.
hætə fr. hätta, dålig mössa.
hæv först. adv. till *şok*. *hæv şok*
i långt framskridet hafvande-
tillstånd.
hæyd s. skötsel, *i gø hæyd* väl
skött (om jord).
hævə (*hæftə, hæft*) 1) kasta (upp,
ned etc.). *hævə sa lefva tok* 2)
upphäffa, göra slut på.
hø n. hö.
høg mr. hög.
høgarə m. krögare.
höns fr. 1) höna 2) pl. höns.
hörə (pr. *hør, hütə, hut*) v. höra.
høsa fr. vattenskopa.
- høsa* (*høstə, høst*) v. 1) ösa 2) *høsa*
nēr störtregna.
høsn mr. bst. skallen, hjärnskålen.
høvəl (pl. *høvlar*) mr. hyffel.
høvlə v. hyfla.
høvl n. håll.
høvlə fr. håla.
høvrēnsk mr. half-hingst.
høv mr. håf.
hø pr. hvad.
hødn pr. hurudan.
høfs(r) adv. hvarför.
høll n. 1) håll, afstånd 2) håll (sjuk-
dom) 3) *i høll mæ* i tu med.
høll n. hull.
høllə (*hult, hülə, hülŋ*) v. 1) hålla
2) värdera, anse (för) 3) vistas.
hølna mr. styrka (i tyg o. d.).
høls (*huls, hüləs* l. *huls*) v. 1) håll-
las 2) vistas.
hølt n. hult.
hølk mr. holk.
hølkə fr. halka.
hølmə mr. holme.
hølmə fr. ett slags stor larf.
høn n. horn.
hønyčel fr. horngådda.
hønə pr. i ultr. *i hønə stünə* i
hvarje ögonblick.
høpas adv. hur mycket.
hør (n. *høt*) pr. hvar, hvarje.
hørə adv. hur, huru.
høşə fr. strumpa.
høt pr. hvad.
- i*
i (pl. *iar*) mr. bokst. i.
i (dat. ack. *er*, gen. stundom *ērəs*)
pr. I, Ni (till en, äldre person).

- 2 l. i prep. i.
 2 konj. 1) ju (i förb. ju . . . dess)
 2) 2 . . . 2 ju . . . desto.
ibkánt 1) pr. ibland 2) adv. ibland.
idá adv. idag.
ídlá adj. idel.
ífré pr. och adv. ifrån.
ígár adv. igår.
ihób adv. ihop.
ihél adv. ihjäl.
íúmál adv. och pr. igenom.
íúnam adv. och pr. igenom.
íén adv. igen.
íksl adv. omkull.
íla adv. 1) illa 2) *íla beládn* miss-
 nöjd.
ígláná v. (ss. *gláná*) storbliga.
íhádn adj. ihärdig, envis.
ískén adj. ilsken.
íládsam adj. som jämrar sig myc-
 ket.
ílj mr. ärg.
íljá v. ärga.
ílká mr. valk under fötterna.
ímá fr. imma.
ímód adv. och pr. emot.
ímélum adv. och pr. emellan.
ín adv. in.
ínará, *ínastá* adj. komp. o. sup.
 inre, innerst.
ína adv. pr. konj. innan. *ína déš*
 dessförinnan.
ínantá adv. och pr. inifrån.
ínbílá v. inbilla.
ínétar adv. o. pr. inåt.
íná adv. inne.
ínásté fr. tid, då korna fodras
 inne.
ínfál n. infall.
- íngóv* (l. *ívgóv*) mr. 1) ingång 2)
 ingångsspråk.
ínhátt adj. »inhafd», intagen, tagen
 i hus.
ínhól adj. ihålig.
ínkómst (l. *ívkómst*) s. inkomst.
ínlá adv. innerligt. *dæ va ínlá égván*
 det var tusan (att).
ínmárv adj. knepig.
ínmáde n. inmäte, inälvor.
ínó adv. ännu.
ínóm pr. inom.
ínré v. (som *re*) inreda.
ínréslá fr. innanrede.
ínsýg adj. mycket, grundligt sjuk.
ínvátas adv. invärtes.
ínálvör s. pl. inälvor (hos männi-
 skor).
ís mr. is.
ís l. ísaná adv. först. till *kál*.
ísér adv. isär.
ísá v. isa.
íslégar s. pl. skridskor af ben.
 Föråldr.
ístán, *ístán* adv. istånd.
íster n. ister.
íster s. jolster.
ísýnærhéð isynnerhet.
ívör mr. ifver.
ívrí adj. ifrig.
- j.
- ja l. ja* (ack. dat. *ma*, *ma*) pr.
 jag.
jáðá v. gå med små, snabba steg.
ja = *ja*.
jámkámpar s. pl. stallbröder.
jamn (n. *jamnt*) adj. jämn.
jámná v. jämna.

- jámsə* v. tugga sakta.
jámsis adv., *həpə jámsis* hoppa med fötterna jámsides.
jamt adv. jämt.
jämtər pr. och adv. jämte, bredvid.
jánvári s. januari.
jan n. 1) järn (ämnet) 2) strykjärn.
jáneg r. gärning.
jánstór mr. brytspett.
jarv adj. hurtig, energisk, djärf.
játa n. hjärta.
játlə adj. hjärtlig.
jay s. jagande, brådska.
jáyuə v. jaga (ngn, ngt.)
ja adv. ja.
jəgú interj. minsann (svordom).
jəkə fr. jacka.
jakt fr. 1) jakt (jagande) 2) jakt (båt).
jam kattens läte.
jámən interj. minsann.
jámər mr. jämmer, jämrande.
jámínə n. jaminne, samtycke.
jámurə sa v. jämra sig.
jan, = *jan*.
jáyət n. tokprat.
jəytə v. tala strunt.
jəytə f. tråkig människa.
járə mr. stad (på väf).
jətə v., j. *mə* jaka (till allt).
jeg mr. gigg (åkdon).
jek mr. bordskif-stöd.
jek af *gə*.
jet n. mellanrum.
jen adj. 1) gen. (omväg) 2) *əntə*
jen inte god att tas med.
jéylar s. pl. gängor.
- jəysə*, *pa jəysə* gängse.
jəvtə v. tugga med svårighet.
je (*ga*, *je* l. *gəvə*, *je* l. *gəvən*) v. gifva.
jid (pl. *jídər*) fr. get.
jidə (*jítə*, *jit*) v. *əntə jidə likt* icke bry sig om.
jidə, *hərə jidə* höra omtalas.
jift adj. gift.
jifta fr. bst. *fə j. frə* få hustru fr. (ett ställe).
jiftə n. gifte.
jiftə v. (l. *jiftə*, *jift*) 1) gifta (bort) 2) *jiftə sa* gifta sig.
jiftərmət n. giftermål.
jil adj. snäll, vacker, präktig.
jilə n. gille, kalas.
jilər n. giller.
jimin adl. nedlåtande.
jinarəl m. general.
jips mr. gips.
jiri adj. girig.
is (*jítə*, *is*) v. idas.
isə v. gissa.
isn adj. gisten.
ispə v. gäspa.
isvint adj. flink, lättvindig.
isəl m. 1) gesäll 2) luffare.
jivər n. gevär.
jo adv. 1) jo 2) ju.
jo n. knä på lie.
jəkə v. çoire.
jot (pl. *jətər*) fr. 1) gjord 2) tunnband.
jot (pl. *jətər*) fr. 1) tellus 2) jord, mark 3) jord (ämnet).
jotbər n. smultron.
jotə v. sätta band på laggekärl.
jotə v. jorda, begrafva.

- jðlæ* af *jæra*.
jòmfrú fr. jungfru.
jòmfrú fr. ett mått.
jòmsa v. tugga trögt.
jðgæ mr. knif.
jot mr. förmåga att idissla.
jðtæ v. idissla.
júd n. ljud.
júda m. jude.
júli s. juli.
júl fr. jul.
júl n. hjul.
júlvæg s. stryk.
júlvæ n. rep att gjorda med.
júlvæ v. ombinda ett lass med rep.
júlvæ v. ge stryk.
júlvæbók julbock.
jún s. juni.
júluk m. pojkvasker.
júlpa af *jælpæ*.
júma (*júmtæ*, *jumt*) v. gömma.
júmæ n. jungfrutacka, ungt får, som ej lammat.
júmæ n. 1) tokeri, barnslighet 2) påskajúmæ påsk-kalas, som firas af barn.
júmræ f. barnslig människa.
júna adv. gärna.
júrmæ fr. dy, smuts.
júrmæ *áp* göra (vatten) smutsigt genom att röra upp dyn.
júsl fr. gödsel.
júslæ v. gödsla.
jýlæ (*jýltæ*, *jylt*) v. skina med gult sken (om upp- eller nedgående sol).
jýlstræ v. fjäska för.
jyr n. jufver.
jýtlaræ m. gjutare.
- jæl* n. barnsligt tal, joller.
jætæ v. tala barnsligheter.
jæddæ fr. gädda.
jæddæ (*jætæ*, *jæt*) v. valla.
jægaræ m. 1) jägare 2) bst. svordom
jæk n. narr, drift.
jækas v. gäckas.
jækæl m. djäfvul.
jækt fr. gikt, reumatism.
jæl mr. hylla under taket på gammalmodiga hus.
jælæ (*galt*, *gúlæ*) v. gälla.
jælæ (*jæltæ*, *jælt*) v. gälla, snöpa.
jælp fr. hjälp.
jælpæ (*jælpætæ*, *jælp* l. *jælp*, *júlpa*, *júlpan*) v. hjälpa.
jælvæ n. gärde.
jælvæ (*jælvæ*, *jælvæ*) v. göra gärdesgård.
jælmæ sa v. blifva gul (om säd).
jævgkæ v. jämka.
jævæ (*jælvæ*, *jælvæ*) v. göra.
jæs interj. (hetsrop till tjurar).
jæsæ v. hetsa tjurar.
jæsæ mr. hjässa.
jæsle fr. vallning, vallande.
jæst (pl. *jæstær*) m. gäst.
jæst mr. jäst.
jæsle n. gärdslæ.
jæsfívaræ m. gästgifvare.
jæsfívar n. gästgifveri.
jætæ adj. djärf, modig.
jætæ = *jætæ*.
jætær mr. hjärter.
jæv adj. eftersökt på grund af duglighet.
jævæl m. 1) djäfvul 2) elak människa.
jø (*jætæ*, *jæt*) v. göda.
jøsæ m. »konstig kropp».

jø (pl. *jónar*) mr. lie.

jøŋ n. pr. Göran (?).

jølar n. joller.

jølrø f. jollrig människa.

jølrø v. jollra.

k.

kådus mr. kardus.

káfø n. kaffe.

kaj fr. kaj.

kājø fr. 1) kaja 2) *ødærkājø* ettermyra.

kāl 1) m. gubbe (föråldr.) 2) *fjødër-kāl* ett slags kvarnhjul.

kålus n. kalas.

kälø v. 1) namngifva 2) *k. frām* kalla fram, *k. dit* kalla dit etc.

kalk mr. 1) kalk (ämne) 2) nattvardskalk.

kälkø v. kalka.

kälkøn mr. kalkon.

kälsåøer s. pl. kalsonger.

kälv mr. kalf.

kälvø v. kalfva.

kälvøst mr. kalfost, kalfdans.

kåmarø mr. kammare.

kånål m. kanalje.

kånø = *kånø*.

kånül mr. kanel.

kapp mr. 1) kappa på skodon 2) kappe (mått) 3) *ikáp* ikapp.

kåpas v. kappas, täfla.

kåpø fr. kappa.

kåpitl n. kapitel.

kåpslø mr. åksläde för en person.

kåptløn (pl. *kåptlønar*) m. kapten.

kār m. karl, man.

kårafin mr. karaff.

kåryøl mr. karriol.

karm mr. 1) fönster-, dörr-karm
2) kärr-karm.

karv mr. kummin.

kårvø v. karfva.

kårøt mr. karott.

kas mr. kasse.

kåså fr. 1) större låda 2) penningkassa.

kåsåur adj. litet skämd (om sill).

kåt mr. 1) (pl. *kåtø*) katt 2) (pl. *kåtø*) hankatt.

kåtø fr. katta.

kåtšes mr. katekes

kåtülø fr. kattuggla.

kåtø fr. karta.

kåyø v. *k. a bøerø* släpa och bära.

kågø fr. kaka, brödkaka.

kåkløm mr. 1) kakelugn 2) eldstad i boningsrum i allmänhet.

kåklø n. kacklande.

kåklø v. kackla.

kåklørø n. förstöring, bortplott-ring.

kål (n. *kält*) adj. kall.

kåtlügøn adj. kylig, ruskig.

kam mr. 1) kam 2) tuppkam.

kåmø v. kamma.

kåmfad mr. kamfert.

kåmp mr. hästkrake.

kåmråt m. kamrat.

kån af *kånø*.

kånø fr. kanna.

kåns s. *se sa kåns* se sig i .stånd

kånfø adv. kanske.

kånt mr. kant.

kåntø v. kanta.

kåntør n. kontor.

kåntrø v. kantra.

káyǵǵ (pl. *káyǵkar*) mr. 1) kotte 2) koka (af smuts).

kàyǵkə v. *k. pə nòǵə* kånka på ngt.

kar n. kar.

kàrə fr. karda.

kàrə v. karda.

kàrə v. kara, krafla.

kas fr. svedjeland, ställe, där skogen huggits ned.

kàsə nér v. hugga ned.

kast n. 1) kast 2) hopp, skutt.

kàstə fr. hög af genom kastning rengjord säd på logen.

kàstə v. 1) kasta 2) *k. əp* spy.

kástət n. bst. en hästsjukdom.

kàstrùl mr. kastrull.

kat mr. kart.

kàtnàǵǵə fr. kartnagel.

kav först. adv. *kav slut*, *kav rəđn*.

kàvə *sə frám* taga sig fram med möda.

kàvkə mr. kaffe.

kàvkə v., *k. klér* mangla kläder med kaffe.

kàvreg mr. kafring, tjockt klibröd.

keş lockord på kalv.

kèsə fr. smeknamn på ko.

klaf mr. klaff.

klànə v. klarna.

klar adj. klar

klar s., *en klar* en sup.

klət s. 1) ett slags tyg 2) klot.

kləs mr. klots.

kləs, *k. intél* alldeles invid.

kləd m. stackare.

klàfsə v. klafsa.

klap mr. klapp, smekning.

klàpə v. 1) klappa, smeka 2) slå.

klat mr. liten hög.

klàǵə v. klaga.

klak impf. af obrukl. *klə̀kə* oper. kläckte (till).

klamp 1) mr. träbit 2) tung människa.

klàmpə v. gå tungt.

klay mr. klang.

klàsə mr. klase.

klàvə mr. 1) koklafve 2) klafve på mynt.

klek mr. klick.

klə̀kə v. 1) klicka (om gevär) 2) klicka, slå fel 3) dregla (om barn).

klə̀ǵə (*klay*, *klə̀ǵə*) v. klinga.

klev fr. backe.

klə n. kli.

klimp mr. klimp.

klìnə v. 1) klena, bestryka 2) söla, vara senfärdig, tråkig.

klìnə f. långsam, tråkig människa.

klint mr. 1) bergklint 2) *blàklint* blåklint.

klìǵkə fr. dörrklinka.

klìǵkə v. 1) nita, förnagla 2) slå sönder.

klìstər n. klister.

klə s. *pə klə* på krog.

klə (pl. *klúnar*) fr. klo.

kləg adj. klok.

klə̀karə m. klockare.

klə̀kə fr. klocka.

klə̀kətə v. skrocka.

klomp mr. klump.

klə̀ǵə adj. bärande mycket frukt (om träd).

klə̀ǵə af *klə̀ǵə*.

klə̀ǵk mr. 1) klunk 2) klimp.

- klöðgkə* v. 1) klunka 2) *k. þá fēla* spela fiol.
- klud* mr. 1) klut 2) trasa.
- klúbə* fr. klubba.
- klufs* m. otäck person.
- klufs* interj. klafs.
- klúnar* af *klú*.
- kluns* mr. kluns.
- klúpa* (*klúptə*, *klúpt*) v. klippa.
- klúva* af *klýva*.
- klúvneq* mr. halfva(n) af en klufven stock.
- klýba* fr. bst. mellanrummet mellan tumme o. pekfinger.
- klýbə* (*kləb*, *klúbə*, *klúbən*) v. knipa, nypa.
- klýva* (*krəv*, *klývə*, part. för sen. bet. *klúvan*) v. 1) klifva, klättra 2) klyfva.
- klə* (*klətə*, *klət*) v. klå, gnida 2) ge stryk 3) skinna.
- klə* (*klətə*, *klət*) v. kläda.
- klə* n. kläde, duk (hand-, hufvud-).
- klədə* n. kläde (tyg).
- klæg* mr. klägg, broms.
- klējə* v. kliä.
- kläckə* (*kläckə*, *kläck*) v. kläcka, utkläcka.
- kləm* mr. kläm.
- kləmə* fr. 1) klämma 2) klämande redskap.
- kləmə* (*kləmtə*, *kləmt*) v. klämma.
- klənəq* r. 1) smörgås med rifven ost 2) hel dräkt 3) kjol.
- kləngə* (*kləngtə*, *kləngt*) v. 1) klänga 2) *k. nēr* baktala.
- kləp* mr. 1) kläpp 2) klimp.
- klér* s. pl. kläder.
- klésl* mr. klädsel på byggnad.
- kləsə* fr. spottkluns.
- klövə* (pl. *klövər*) fr. klöf.
- klövər* mr. klöfver.
- kləv* n. klyfning (i t. ex. haka).
- kləv* adj. lätt att klyfva (om ved).
- klövə* fr. klyfta, klofva.
- kləd* n. ragg på djur.
- klədə* fr. klottrande människa.
- klədə* v. arbeta med dåligt resultat.
- kləp* fr. spång.
- knag* mr. 1) stock med kviständar på 2) träkrok (att hänga ngt på).
- knal* mr. knall.
- knälə* v. gå sakta, *k. a ärbə*.
- knap* mr. knapp i kläder.
- knap* adj. knapp.
- knark* mr. knarr (i skodon).
- knarkə* v. knarra.
- knəslə* v. = *knälə*.
- knəspə* v. knapra.
- knətə* mr. bergknalt.
- knətrə* v. knastra.
- knəgə* m. kaxe.
- knəgə* v. knaka, knarra.
- knak* mr. ett kortspel.
- knəkə* v. knacka.
- knəs* s., i *knəs* i kras.
- knəsə* v. krasa, knastra.
- knət* mr. liten rund tingest, äfven om djur.
- knē* (pl. *knēr*, *knēar*) n. knä.
- knē* v. knäa.
- knēb* n. knep.
- knēb* af *knībə*.
- knēg* mr. liten backe (*bäckəknēg*).
- knək* mr. brödnagg (redskap).
- knəkə* v. nagga (bröd).

- knēkt* mr. 1) bordstötta 2) te och brännvin tillsammans 3) klipsk person.
- knēpā* fr. knippa (lin).
- knēpā* n. knippe (fisk).
- knēpā* v. 1) knippa (fisk etc.) 2) vika (upp, ned).
- knēfēl* n. knäskål.
- knīb* mr. knip.
- knībā* v. (impf. äfven *knēb*) knipa.
- knībā* fr. knipa.
- knīv* mr. knif.
- knōgā* fr. knoge.
- knōgā* v. knoga.
- knōtā* v. knota.
- knūdā* mr. 1) knut 2) väggknut 3) förkrympt varelse.
- knūlā* fr. 1) knöl 2) envis människor.
- knūdā* af *knūdā*.
- knūdrētā* adj. ojämn, knotttrig (om deg, garn).
- knūflā* v. knuffa.
- knūp* mr. 1) knopp 2) koll. afsågade stockändar, använda som byggnadsmaterial.
- knūrā* v. knorra.
- knūrkā* v. småknorra (om barn).
- knūsk* mr. brosk.
- knūsl* n. knussel.
- knūslā* v. knussla.
- knūdā* n. knyte.
- knūdā* (*knōd*, *knūdā*, *knūdā*) v. knyta.
- knūst* n. knyst.
- knūstā* v. knysta.
- knūtā* v. 1) knyta (handen) hotfullt. *k. nogān* *ī nēsā* knyta handen framför näsan på någon 2) *knūt* part. knuten (om hand).
- knāg* (eller *knāganā*) först. till *ful* (plenus).
- knāgā* v. proppa (full).
- knāēd* (pl. *knāēdar*) fr. gnet.
- knāēgā* v. gnägga.
- knāk* mr. knäck, stöt.
- knākā* (*knākā*, *knākā*) v. knäcka.
- knāp* mr. 1) knäpp 2) knepig person.
- knāpā* (*knāpā*, *knāpā*) v. 1) knäppa 2) *knāpā* *īfrē*, *lī* spänna från, för.
- knāpā* n. 1) knäppe 2) inhägnad af järn kring graf.
- knō* v. knåda (deg).
- knōd* af *knūdā*.
- knō* (*knōtā*, *knōt*) = *knō*.
- knōsā* v. krossa (t. ex. ett ben).
- knōt* mr. 1) mygg 2) liten varelse 3) mindre hängare 4) mindre hasp.
- kō* (pl. *sūnar*) fr. ko.
- kōbā* v. bliga, glo.
- kōfōt* mr. koffert.
- kōg* n. 1) kok, kokande 2) det som kokas på en gång 3) *et kōg stryg*.
- kōgā* v. koka, sjuda.
- kōgāl* (pl. *kōgālar*) mr. koka.
- kōglā* v. köra med åkervält.
- kōglāstāk* mr. åkervält.
- kōm* af *kōmā*.
- kōmdērā* v. kommandera, befalla.
- kōmā* (*kōm*, *kōmā*) v. komma.
- kōmānistār* m. komminister.
- kōmōd* mr. kommod.
- kōmpās* mr. kompass.
- kōnyak* mr. konjak.

- konst* fr. 1) konst 2) *vättnkonst* vattenledning.
konsti adj. konstig.
kont adj. *k. a klar* alldeles färdig.
kontant adj. kontant.
konta fr. cunnus.
ko(n)välä fr. konvalje.
koŷ m. konung.
kor n. kor i kyrka.
koŷ n. kort.
koŷ adj. kort.
køta (pl. *køtar*) n. litet nystan.
kråbat m. krabat.
kråbä v. krypa.
kråbälaskä fr. krabba.
kråfsar s. pl. krasse.
kråp adj. trång.
kråslä *sa frām* v. reda sig, om också med svårighet.
kråslötä adj. sjuklig.
kråŷä mr. krage.
kråŷtə v. krafla.
kråft fr. kraft.
krågə mr. 1) liten stock med halft kvarsittande kvistar 2) frusen, ojämn jord 3) dålig häst 4) stackare.
krāk mr. ställning att sätta biku-por o. d. på.
kråktə v. kraxa.
kråkäl n. krakel.
kram n. kram.
kram adj. kram.
krāmə v. krama.
krāmktə v. kramla.
krān (pl. *krānar*) fr. kran.
krāns mr. krans.
krāŷt n. krängel.
- kråŷtə* v. krångla.
krēdīt mr. kredit.
krēgə f. oduglig person.
krēgə v. omringa.
krēg adv. och pr. kring, omkring.
krēŷərkrēŷ adv. rundt omkring.
krēstn adj. kristen.
krēstnə v. döpa.
krī n. krig.
krī (*krītə*, *krīt*) v. kriga.
krīd n. krita (omalen).
krīdə fr. krita (malen).
krīdə v. krita.
krīg mr. 1) sväng på väg 2) *ārməkrīg* armveck.
krīsk (n. *krīst*) adj. krisk, sötsur (om frukt).
krōg mr. 1) krok, hake 2) krok-väg.
krōktə fr. kruka.
krōktənə v. blifva krokig.
krōmälur mr. kromelur.
krōmp fr. krampa, järnhake.
krōmpa fr. bst. krampen (sjukdom).
krōnə fr. 1) krona 2) hjässa 3) ett mynt.
krōv, *krōvə* af *krəvə*.
krū n. krut.
krūgə (*krūktə*, *krūkt*) v. stå, sitta hopkrupen.
krūs s. krus, krusande.
krūs n. 1) krus, tillbringare 2) krus på kläder.
krūsə v. 1) krusa (ngn) 2) krusa (håret).
krūktə fr. krubba.
krūl mr. hoprullad lock.
krūla adj. krullig.

krùlb v. knorla, krulla.

krùb̄a af *krÿba*.

krùk̄a fr. krycka.

krÿp̄ley m. krympling.

krÿst̄a v. krysta, stånka.

krÿ adj. kry.

krÿ (*kr̄ø*, *kr̄ø* (?)) v. krypa.

krÿb m. stackare.

krÿbar̄a mr. kryp, skalbagge.

krÿb̄a (*kr̄øb*, *krùb̄a*, *krùb̄an* v. 1) krypa 2) krympa.

krÿd̄ar s. pl. kryddor.

krÿn̄a (*krÿnt̄a*, *krÿnt*) v. kröna, sätta krona på (mått).

krÿs n. kors (närmast grekiskt).
i krÿs korsvis, *i krÿs a i kr̄s*
härs och tvärs.

kr̄öḡa fr. 1) kråka 2) kråka (hufvudbonad) 3) kvicke i hästhof.

kr̄éft̄a fr. bst. kräftan (sjukdom).

kr̄øg n. stackare.

kr̄øḡa (böjn.?) v. krypa, gå sakta.

kr̄øḡley mr. kråkbär.

kr̄ømp̄ar s. pl. krämpor.

kr̄ømt̄a v. 1) vrida vatten ur kläder 2) gifva klafsande ljud ifrån sig (om våta kläder).

kr̄øp̄a fr. trängsel.

kr̄øsp̄ adj. kinkig på mat.

kr̄øt̄ur n. 1) kreatur 2) nötboskap.

kr̄øv̄a (*kr̄øv*, *kr̄øv̄a*, *kr̄øv̄an*) v. 1) utkräfva (penningar) 2) kräfva, fordra.

kr̄ø af *krÿ*.

kr̄øb af *krÿb̄a*.

kr̄øg mr. krök, krökning.

kr̄öḡa (*kr̄ùkt̄a*, *kr̄ùkt*) v. kröka.

kr̄øs̄ar s. pl. beredda lingon.

kr̄ø mr. kräfva.

kr̄ød̄a fr. liten smula (af smör etc.).

kr̄øp mr. kropp.

kr̄u = *kr̄ø*.

kr̄ùk̄a fr. 1) kula 2) knöl, bulnad 3) *hÿs̄ak̄ùk̄a* dåligt hus 4) envis människa.

kr̄ùk̄a mr. 1) kull 2) värpningsperiod.

kr̄ur, *st̄a i kr̄ur* = *kr̄ur̄a*.

kr̄ur̄a v. stå hopkrupen.

kr̄us̄a m. öfverman, kaxe.

kr̄us̄a fr. cunnus.

kr̄ùb̄a mr. kubb.

kr̄ùb̄a fr. 1) kupa (på lampa 2) 4 hopställda rågnekar.

kr̄ùb̄a v. kupa (potatis).

kr̄ùb̄an adj. kupig.

kr̄ùl̄st̄én mr. kullersten.

kr̄ùlr̄a v. spela (om orrar).

kr̄ùll̄ey mr. kulting.

kr̄ùn̄a (*kr̄ùn̄a*, *kr̄ùn̄a*) v. kunna.

kr̄ùnn̄ adj. kunnig.

kr̄ùnn̄gr̄als r. kungörelse.

kr̄usk m. kusk.

kr̄ut n. skutt.

kr̄ut̄a v. skutta.

kr̄ur̄a fr. 1) ålskinn, hvarmed en slagas båda delar hopfästes 2) bst. arresten.

kr̄urv mr. korf.

kr̄v̄ant̄ adj. n. kvalmigt.

kr̄v̄ark̄a fr. kvarka (en hästsjukdom).

kr̄v̄at̄a mr. valk (i tyg etc.).

kr̄vat̄ mr. kvart, fjärdedel (t. ex. om tobak i rullar).

kr̄vat̄ s. kvart, fjärdedels timme.

- kvätér* n. 1) kvarter (mått) 2) lo-
gis, härbärke 3) mánakvarter.
kvêgə mr. 1) nagelrot 2) kvicke.
kvêgə fr. kvickrot (ogräs).
kvêk adj. kvick.
kvêknə v. kvickna till.
kvest mr. 1) kvist 2) koll. kvist-
bränsle.
kvêstə v. 1) kvista, afkvista 2) åka
(till ett ställe).
kvêt adj. 1) förbi, kaputt 2) oböjl.
kvitt.
kvêtérə v. kvittera.
kvêtə v. 1) kvitta (lika) 2) kvitta
(något mot något).
kvêtə n. kvitto.
kvī (*kvītə*, *kvīt*) v. kvida. *k. fə*
draga sig för.
kvījə fr. kviga.
kvīnt mr. kvintsträng.
kvə (*kvêtə*, *kvæt*) v. skrocka.
kvəl mr. 1) kväll 2) kvällsvard.
kvəlhūg, *mōn sédər kvəlhūg* må-
nen har icke än gått upp.
kvəlfénə fr. flädermus.
kvətə (*kvêtə*, *kvæt*) v. strypa.
kvən fr. kvarn.
kvəvə fr. andtäppa.
kvəvə (*krəftə*, *kvæft*) v. kväfva.
kə mr. bokst. k.
kā fr. kåda.
kəbə fr. 1) kåpa öfver spis 2) gam-
maldags kofta.
kəbrək mr. barnkolt.
kəd adj. yster.
kək m. kock.
kəkə f. kokerska.
kək mr. 1) kål 2) blast af pota-
tis.
- kənə* v. kana.
kək n. kol.
kənə f. kona.
kəvə mr. liten kammare.
kəbər mr. koppar.
kəd mr. testikel.
kəftə fr. kofta.
kəjə fr. koja.
kəjs, *te kəjs*, till sängs.
kələ mr. kulle.
kələ fr. bytta.
kələbūtə kullerbytta.
kələtə adj. hornlös (om nötbo-
skap).
kələ fr. liten lampa.
kəljə fr. kolja.
kəlv mr. kolf, kläpp.
kən n. korn.
kənmōnəgər s. pl. kornblixtar.
kəp mr. kopp.
kəpə v. 1) koppa 1) *kəpə āp* am-
ma upp (ett moderlöst lamm).
kəpər s. pl. koppor, smittkoppor.
kərv (pl. *kərvər*) fr. korg.
kərk mr. 1) kork (ämnet) 2) bu-
teljkork.
kərka adj. korkad, dum.
kərka v. korka.
kərp mr. korp.
kərpərāl m. korporal.
kəst mr. kost, mat.
kəstə v. 1) kosta 2) *kəstə sa* be-
kosta sig, skaffa sig (ngt täm-
ligen dyrbart).
kəs n. kors.
kəs interj. kors.
kəstén mr. skorsten.
kvūt adj. 1) stolt 2) kråmande sig
(om häst).

l.

- la* l. *la* (*låtə lat*) v. låta (hjälp-verb). *la vərə*, *lä bʀi*.
lab mr. 1) labb 2) märke på golf efter smutsigt skodon.
lābə v. sätta *lābar* på golfvet.
lad mr. dålig strumpa eller sko.
lādə v. 1) åderlåta 2) gå illa.
lag fr. 1) lagg på kärl 2) kant af mosse.
lägə v. göra laggkärl.
lālə v. lalla, gnola.
lan (pl. =) n. 1) land 2) strand.
lap mr. lapp.
lāpə v. lappa.
lāpri s. lappri.
lārət n. lärft (i ssgar *lāg-*).
larm n. larm.
las (pl. *las* l. *lāsər*) n. lass.
lāskar s. pl. *ārmlāskar* kilar i ärmar.
lāskə v. laska.
lātīn n. 1) latin 2) latinska bokstäfver.
lau mr. lag, tillredd vätska.
lau n. lag, sällskap. *hərə på lau* hvar.
läudə fr. skikt, lager.
läuʷə v. laga. *läuʷə tēl* vara hafvande.
lā (*låtə, lat*) v. 1) ladda 2) stapla (säd).
lā fr. lada.
lā af *lægə*.
lad (sällan *lad*) adj. lat.
laft n. hophuggning af horisontala stockar i byggnad.
lag mr. lag, förordning.
lag n. byk.
- lägə* mr. lake (vätska).
lägə v. byka.
lāgan n. lakan.
lāgom adv. lagom.
lāgəʷ mr. ladugård.
lak n. lack.
lak s. *lak a lydə* fel och brister.
lākə v. lacka.
lākə tel lida mot (en viss tid).
lākrə v. glappa (om hästskor).
lākris n. lakrits.
laks mr. lax.
lam adj. lam.
lāmōgə mr. lamm.
lāmpə fr. lampa.
lāg adj. lång.
lāngə fr. långa.
lāgkə v. gå med vaggande gång.
lāglə adj. långlig.
lāgstōn adj. som upphör att mjölka långt före kalfningen.
lāsarət n. lasarett.
last fr. last, laddning.
lāstə v. lasta (ett fartyg).
lātīn mr. laddstake.
lē mr. led, ledgång.
lē fr. led, håll.
lē n. led (på gårdsgård).
lē (n. *lēt*) adj. led.
lē (*lētə, lēt*) v. leda (ngn).
lē (*lē, lēt* l. *lē*) v. le, småskratta.
lē af *lē* och *h*.
lēdə v. leta.
lēdə på v. kosta på (oftast i nek. satser).
lēdi adj. ledig.
lēg mr. 1) lek 2) dansgille.
lēgə (*lētə, lēkt*) v. leka.
lēgə af *līgə*.

- lègän* adj. lekfull.
lèjə (*lèjtə*, *lèjt*) v. 1) leja 2) hyra.
lèlə adj. lille, lilla.
lēm mr. lem.
lèmnə v. lämna.
lèmcəney m. *èyən* l. ingen ohjälpsam person.
lèpə fr. läpp.
lēr n. lera (ämnet).
lèrə fr. lerjord.
lèrə v. lera, smeta lera öfver.
lèrk fr. lärka.
lèrkə fr. läddika, låda i kista.
lèrkə v. lirka.
lèsn adj. ledsen.
lèsnə v. ledsna.
lèst (pl. *lèstar*) mr. 1) läst 2) *hèslèstn* i strumplästen.
lèst fr. 1) list, kant 2) barnlinda.
lèstə fr. lista.
lèsətə (äfvén *ləsətə*) fr. lekatt.
lèt af *lè* 4, 5, 6.
lèv mr. tunnbröd (af hafre)
lèvə (*lèftə*, *lèft*) v. lefva.
lèvər fr. lefver.
lèvətī fr. (äfvén *lèvə lī*) lifstid.
lèyna mr. lefnadssätt.
løy, *løyə* af *lūyə*.
lī fr. lid, backe.
lī (*lè*, *lē*, *lén*) v. 1) lida, tåla 2) plågas 3) lida (om tid).
līdə (*lītə*, *līt*) v. 1) lyda 2) *līdə* (*pə nògən*) lita (på någon).
līdn (*līdə*, *līdət*) adj. liten, litet.
līg n. lik, död kropp.
līg (n. *hkt*) adj. lik. *va da hkt* visst icke.
līga adj. lika.
līgarə, *līgastə* adj. bättre, bäst (oft. efter neg.).
līgarədəks adv. liggdags.
līgə (*lī*, *lègə*) v. ligga.
līgə v. tycka om.
līgə adv. lika.
līgton s. liktorn.
līkfət n. begrafning.
līknə v. likna.
līm n. lim.
līmə mr. 1) *kvast* 2) 32 *brūyər* lin.
līmə v. limma.
līmpə fr. limpa.
līm n. lin.
līm s. hufvudlin.
līm fr. lind.
līm adj. len, mild (om smak) 2) mild (om väderlek).
līnev fr. linning.
līnə fr. töväder.
līnə fr. lina.
līnə v. töa.
līnət adj. af linne.
līnjə fr. 1) linje 2) rågångslinje.
līsə fr. lisa, förbättring.
līsə v. lisa, lindra.
līspūn n. lispund.
līv n. 1) lif 2) oväsen 3) klädesplagg.
lō n. 1) lugg på kläder 2) lod (en vikt) 3) lod på klocka.
lōkt fr. 1) lukt 2) luktförmåga.
lōktə v. lukta.
lōmə fr. ficka.
lōmpə fr. illa jäst bröd.
lōmsə v. lumsa, småspringa.
lōnə fr. infall.
lōns, *də līvət te lōns* det är lifvet till låns (?).

- lönta* fr. 1) lunta 2) järnskifva, hvori selpinnen fästes.
lõyð fr. lunga.
lõyð adv. redan. *lõyð sen* länge sedan.
lõyk mr. lunk.
lõyke v. 1) lunka 2) värma (mjölk eller vatten).
lõyken adj. halfvarm (om vätska).
lõyn (n. *lõyft*) adj. lugn.
lõyn n. lugn.
lõygnæ fr. lugnt ställe.
lõygnæ sa v. lugna sig.
lõs m. lots.
lõt mr. 1) lort 2) ogräs.
lõv mr. i *hån lõv* mellanhand.
lõvæn s., *ta lõvæn ta* taga lofven af.
lõvævætær (l. *lõvætær*) s. pl. vantar med särsk. finger endast för tummen.
lud fr. lut.
ludæ v. 1) luta, slutta 2) *ludæ på* bringa i sluttande ställning.
ludær n. as (okvädn.).
ludæ mr. lördag.
lur mr. 1) lur (instrument) 2) sömnstund 3) *på lur* på lur.
lur adj. lurande.
luræ (*lütæ, lüt*) v. 1) lura, bedraga 2) ligga på lur.
lus (pl. *luser*) fr. lus.
luse v. lusa, löska.
lüt adj. lurad.
lugg mr. 1) luggning 2) lugg (af hår).
luggæ v. lugga.
lukkæ fr. lucka.
lul, *stæ lul* stå rak (om små barn).
lulæ v. lulla, vyssa.
luskæ v., *gæ a luskæ* gå och lura.
- lүүлæ* fr. 1) lufva, mössa 2) gammaldags fruntimmershufva.
lүүлæ (*løy, lõүүлæ*) v. ljuga.
lubbær mr. löpe.
lud mr. lott, del. *om lud* om lott, *te luddas* gemensamt, så att vinsten delas efter andel.
lufftæ v. lyfta.
lufftæ n. löfte.
lүүлæ adj. löjlig, rolig.
lukkæs v. lyckas.
lukkæ fr. 1) ögla på tråd 2) ett slags knut 3) åkerstycke invid gården 4) lycka, tur.
lukkæ fr. råglösta.
lukt adj. 1) lyckt 2) täckt af fett (om njure).
luktæ fr. lykta.
lummæ (*lummæ, luml*) v. kännas varmt.
lumsk adj. lömsk.
lunn fr. lönn.
lunnæ mr. lund.
lunn m. luns, ovig människa.
luggn fr. ljung.
luggn fr. lögn.
lurv n. o. r. lurf.
lurvætæ adj. lurfvig.
luskæ, gæ i luskæ springa fri bredvid åkdonet (om en häst).
lust fr. lust, håg.
lught adj. lustig.
lughtur mr. lust-tur.
ly n. klang i bjällra etc.
ly (*lytæ, lyt*) v. lyssna.
lydæ n. lyte.
lydi adj. lydig.
lyð fr. lya.
lyhæt adj. som fortplantar ljudet väl (om rum, luft).

- lys* n. ljus.
lys adj. ljus.
lys först. adv. till *vågän*.
lysə (*lyste*, *lyst*) v. 1) lysa 2) lysa (ngn) 3) afkunna(s) äktenskapslysning 4) *lysə på* pålysa, kungöra.
lysey mr. lysved vid bak.
lysnə v. ljusna.
lystər n. ljuster.
lystrə v. ljustra.
lystrə v. lyssna, spetsa öronen (om häst).
lā af *ligə*.
lād mr. låt, jämmer.
lādə fr. instrument af sälgbark l. d.
lādə (*lād*, *lādə*) v. låta.
lāk mr. lock (af hår etc.).
lāk n. lock, lockande.
lākə v. locka.
lālə v. låla, sjunga (om vallhjon).
lān n. lån.
lānə (*lāntə*, *lānt*) v. låna.
lār n. lår.
lārfor s. pl. kalsonger.
lās (pl. *lāsar*) mr. lås.
lāvə mr. loge.
lābtə v. 1) lapa 2) l. om skvallra om.
lādə n. läte.
lādrə s. strö för svin.
lādōm mr. lärdom.
lāfsə fr. mjukt tunnbröd af råg.
lāg (pl. *lāgər*) mr. lägg.
lāgə (*lā*, *lakt*) v. lägga.
lāgə (*lāktə*, *lākt*) v. läka.
lājə n. 1) i *səgəljə* liggplats 2) efterbörd (hos kor).
lājərvāl s. lägervall.
lājōn n. lejon.
lāk adj. läck.
lākə fr. läcka.
lākə (*lāktə*, *lākt*) v. läcka.
lāksə fr. läxa.
lāktarə mr. läktare.
lāktə fr. ribba på tak.
lām mr. läm.
lāmə v. få lamm.
lāmādē adj. dräktig (om får).
lāmpər s. pl. lämpor.
lānar s. pl. länder.
lānsə v. tömma.
lāntəy adj. glad.
lāyđ fr. lista.
lāyđə fr. längd.
lāyə adv. länge.
lāyəs (*lāytəs*, *lāys*) v. blifva längre (om dagen).
lāyık (pl. *lāyıkər*) mr. länk, kedja.
lāyına adj. ligg sjuk (om höns).
lāyıtə v. längta.
lār n. läder.
lārərə m. lärare.
lārə fr. lära.
lārə (*lārtə*, *lārt*) v. lära.
lās (*lāts*, *lās*) v. låtsa.
lāsarə m. schartauan.
lāsə (*lāstə*, *lāst*) v. 1) läsa 2) låsa 3) lassa.
lāskə v. läska.
lāsp adj. läspande.
lāspə v. läspa.
lāft adj. lätt.
lāftə v. 1) lättä, lyfta 2) op. lättä.
lāftəs af *lās*.
lāthāvə den sämsta hafren.
lāftnə v. blifva lättare.

lætvin̄t adj. lättvindig.

læt adj. lärd.

læv̄n s. oväsen.

l̄ø (*lüt̄ø, lūt̄*) v. 1) löda 2) låda (vid).

l̄øb̄ø (*l̄üp̄t̄ø, l̄üb̄ø*, part. *l̄üp̄t̄*) sa v. löpna.

l̄øb̄ø (*l̄üp̄t̄ø?, l̄üb̄ø*) v. löpa, para sig (om brunstiga djur).

l̄øg mr. lök.

l̄øs adj. lös.

l̄øs̄ø (*l̄øst̄ø, l̄øst̄*) v. lösa.

l̄øv n. löf.

l̄øv̄ø v. löga, bada (sig).

l̄øq̄ø mr. lördag.

l̄øn n. lön.

l̄øn adj. luden.

l̄øn̄ø (*l̄önt̄ø, l̄önt̄*) v. löna.

l̄ør̄ø v. *st̄ø a l̄ør̄ø* dröja med att komma i fart (om grytor, som stå på elden, eller person, som ej blir färdig att framställa sitt ärende.)

l̄ød̄ø fr. låda.

l̄ød̄ø v. löda.

l̄øfl n. loft, vind.

l̄øg n. lock.

l̄øḡø fr. 1) träkloss att stänga dörrar med 2) främsta träet i en släde, hvori skaklarne fästas.

l̄øp mr. groda.

l̄øp̄ø fr. loppa.

l̄øſ adv. loss.

l̄øſ̄ø v. 1) lossa 2) lossna.

l̄øt̄ mr. lott (i lotteri).

l̄øv̄ (*l̄øvr̄ø, l̄øv̄st̄*) adj. låg.

l̄øv̄ø mr. låga.

l̄øv̄ø fr. 14 nekar, som tröskas samtidigt.

l̄øv̄ø v. låga.

l̄øv n. lof, tillåtelse.

l̄øv̄ø v. lofva.

l̄øv̄n s. tillåtelse.

m.

m̄åd̄øm f. madam.

m̄aj s. maj.

m̄ájgr̄æs n. en Spiræa-art med stark lukt.

m̄ájq̄r m. major.

m̄ájst̄åŷ fr. majstång.

m̄al mr. mall, trämodell.

m̄alj̄ø fr. malja.

m̄alt n. malt.

m̄ålj̄ø fr. märkla, länk.

m̄al̄m mr. 1) malm 2) gjutjärn.

m̄arŷ mr. mærg.

m̄år̄ja adj. matad (om säd).

m̄år̄jøl mr. mærgel.

m̄ar̄k (pl. *m̄ar̄kær*) fr. mark, jord.

m̄ar̄k (pl. *m̄ar̄kar*) fr. mark, skålpund.

m̄ar̄k (pl. *m̄ar̄kar*) mr. mask.

m̄ar̄kø n. märke.

m̄ar̄kø (*m̄åt̄ø, m̄af̄*) v. 1) märka, observera 2) sätta märke på.

m̄ar̄køn mr. marknad.

m̄asiv̄er adj. tjock.

m̄as̄k mr. mask.

m̄as̄k s. mäsk.

m̄as̄øna, *m.* *b̄j̄er̄k* masurbjörk.

m̄as̄øk̄ mr. matsäck.

m̄as̄ø s. mars.

m̄af̄ mr. marsch.

m̄åf̄ålk m. marskalk.

m̄åf̄in mr. 1) maskin 2) penis.

m̄at̄ adj. matt.

m̄åt̄ø fr. matta.

m̄åt̄ø v. matta, trötta.

- mätmōr* f. matmoder, husmoder.
māy^lē mr. mage.
māy^lēmā^l n. *ēntē ha m.* icke veta,
 hur mycket mat magen tål.
māy^lēr (l. *mā^lgēr*) adj. mager.
mā fr. mad.
mād mr. mat.
māda adj. matad (om säd).
mādē v. 1) mata 2) *m. sa* (om
 säd) matas, få kärna.
mād^lūst fr. matlust, aptit.
mā^lgāsīn n. magasin.
mā^lgē m. make, like.
māk^lrīl mr. makrill.
māk^lstēr mr. växt, utseende, fason.
māk^lt fr. 1) makt, kraft 2) ett par
 (dragare) 3) *dæ mā^lkt* det gör
 det samma, kommer väl af *dæ
 mā^lg* (< mak = bekvämlighet)
ti (< uti).
māk^ltē v. mäktä, förmå.
mā^ltē mr. hop af stenar.
mā^ltē (pr. *mā^lk*, *mō^lk*, *mō^ltē*, *mō^ln*)
 v. mala.
mā^lvōkt s. malört.
māmā f. mamma.
māmsō^l f. mamsell.
man (pl. *man* l. *mēnar*) m. man.
mān (pl. *mānēr*) fr. man.
mānd^l mr. mandel.
mānē v. 1) surra (om bin, som
 tänkas skola svärma för andra
 gången) 2) *m. pē* drifva på (hästar).
mānēsvar^lm mr. binas andra svär-
 ming.
māns 1) konj. medan 2) pr. un-
 der (om tid) 3) adv. under tiden.
mānskāb n. manskap.
- māy^lē^l* mr. mangel.
māy^lē^l fr. brist.
māy^lkē^lrē v. fattas.
māy^lkē mr. manke.
māy^ltē v. 1) mangla 2) op. fattas.
mā^lr^lbō m. (eg. markbo, person
 från Mark) girigbuk.
mā^lrē fr. mara.
mās adj., *han æ-ntē mā^ls* han är
 en duktig en.
māsē v. 1) gnida 2) först. *māsē
 a gē* 3) *māsē i vāj* skynda i väg.
māsē m. besvärlig karl.
māst fr. mast.
mē s., *mē a mā^lkē* anmärkningar,
 som göras.
mēd^lāl^l mr. medalj.
mēdē fr. fiskdon att meta med.
mēd^l (pl. *mēd^llar*) mr. penningar,
 förmögenhet, vanl. i pl.
mēj n. urin.
mēj af *mījē*.
mēnēy r. mening, åsikt.
mēnē v. mena.
mēr adj. och adv. komp. mer, mera.
mēs^lfāl n. missfall.
mēs^lmīnē sa v. minnas orätt.
mēs^lnūjt adj. missnöjd.
mēs^lōst mr. gröt af gryn och vassle.
mēs^ltāy^lkē mr. misstanke.
mēs^ltē v. mista, tappa.
mēs^ltē s. *šūrē*, *gē mēs^ltē* ej få sitt
 ärende uträttadt.
mēs^ltēr (pl. *mēs^ltrār*) m. mästare.
mēs^ltrē v. mästra.
mēs^ltrū^l v. misstänka.
mēs^ltrūsām adj. misstänksam.
mēs^lūnē v. missunna.
mēt^l(n) mr. (bst) midt(en).

- mètara*, *mètasta* adj. komp. o. sup. mellersta.
mètål mr. metall (?).
mìjə (*mej*, *mèjə*) v. pinka.
mìl n. mil.
mìl (n. *mìlt*) adj. mild.
mìljón r. million.
mìltər fr. mjälte.
mìn (*mì*, *met*) pron. min, mitt.
mìndər och *mìndrə* adj. mindre.
mìnə n. minne.
mìnə (*mìntə*, *mìnt*) v. m. *nògən pə nògə* erinra ngn om ngt.
mìnər pl. tecken, åtbörder.
mìns (*mìntəs*, *mìns*) v. minnas.
mìnskə v. minska.
mìnūt mr. minut.
mìsleganə s. bst. pl. mässlingen.
mìjæl adj. gäll, späd (om röst).
mìjəl n. mjöl.
mìjəlbə n. mjölon.
mìjəltə v. mjöla.
mìjənarə m. mjölnare.
mìjə mr. mjöd.
mìjəlk fr. mjölk.
mìjəlkə mr. fiskmjölke.
mìjəlkə v. 1) mjölka 2) gifva mjölk (om kor).
mə först. adv. till *əna*, *aləna*.
mə op. v. mulna, blifva mulet.
móbrə m. morbror.
məd n. möte, sammanträde.
məd n. mod, sinne.
mədə adj. modig.
mədə mr. mode.
mədrəkə fr. motrynka, dubbelrynka.
məf mr. muff.
məkə fr. hög af träck.
- məkə* v. mucka.
məkəsətə adj. dum.
məkt, *məktə* af *məktə*.
móməkt n. mummel.
mòmłtə v. mumla.
mòmłsə v. mumsa.
mən fr. mo, hed.
mən (n. *mənt*) adj. mogen.
məna mr. månad.
mənda mr. måndag.
mənə mr. måne.
mənə sa v. mogna (sig).
məyə adj. pl. många.
məyən, *sə məyən en*, *sum ha jət də* många ha gjort det.
məyfeldə adj. pl. mångfaldiga, många.
məyk mr. 1) munk 2) liten pannkaka l. köttbulle 3) *slə məyk* (en lek).
mər l. *mər* (pl. *mərar*) 1) moder 2) husmoder 3) *mər*, tilltal till äldre, gift kvinna.
mormər f. mormor.
mərə fr. nöje.
mərəd fr. morot.
məs n. mos.
məsə sa v. mosa sig.
móstər f. moster.
məšk adj. morsk.
mìdə v. 1) rugga (om fåglar) 2) muta.
mìdər s. pl. mutor.
mìktə mr. 1) mule, käft 2) mynning af en säck, gata, väg.
mür mr. mur.
mìrə v. mura.
mìs (pl. *mìsar*) fr. 1) liten råtta 2) cunnus 3) *bəymìs* valk å hästars bog efter selen.

- mug* mr. mugg.
mùggə fr. mygga.
mùggən adj. möjlig.
mùkknə v. mögla.
mùllrə v. 1) mullra 2) värka.
munn mr. mun.
mùndéreg fr. dräkt, utrustning.
mùnstásər s. pl. mustascher.
mùnstrù = mån tro.
mùntər adj. munter.
mùntrə äp v. lifva upp, göra glad.
mùnvig r. mungipa.
mùvktə fr. liten stack af hö.
mùblərə v. möblera.
mùdrek mr. hjulmutter.
mùdrə v. muddra.
mùgadəmə fr. gödselbrunn.
mùkə n. söndersmulade, torra ämnen (kvistar, bröd).
mùkə v. 1) äta sofvel utan bröd
 2) äta bröd utan sofvel.
man adj. mycket sparsam.
man mr. mån, skillnad.
màndi adj. myndig (om juridisk myndighet).
mùnstər n. mönster.
mùnstrə v. mönstra.
mùrə v. 1) morra 2) spinna (om kalt).
mùrjən mr. morian, svartmuskig människa.
mùrjə fr. eldmörja.
mùrk (n. *mùt*) adj. mörk.
mùrkər n. mörker.
mùrknə v. mörkna.
mùrvəl m. parfvel, liten gosse.
mùsar af *mùs*.
mùsə fr. mössa.
mùt mr. myrten.
- mät* mr. mört.
mùtarə mr. mortel.
my (*mø* [*mø* l. *myt*]) v. 1) kråla
 2) gå långsamt.
myg (n. *mykt*) adj. mjuk.
mýggə äp v. uppmjuka.
mýggə adj. och adv. mycket.
mýknə v. mjukna.
mynt n. mynt.
myr fr. myr.
mýsə (*mýstə*, *myst*) v. mysa, le.
mə (*mətə*, *mət*) v. 1) befinna sig
 2) må, hjälpverb; impf. äfven
 = måste, perf. part. = måst.
mədə mr. 1) måtta 2) *te mēdē* till lags.
məgə v. skotta (gödsel, snö).
mə n. 1) röst 2) mått (för varor)
 3) måltid 4) rättegång.
məkarə m. målare.
məkə (*mətə*, *mət*) v. mäta, uppmäta.
məkə v. måla.
məŋə adj. morgnad.
məŋə sa v. morgna sig.
mərə (pl. *məŋər*) mr. 1) morgon
 2) förmiddag.
mərabədə fr. arbetstiden mellan frukost och middag (kl. 8—11 l. 12).
məraməd mr. måltid kl. 11.
məti n. måltid.
mə (oftast *mə*) 1) pr. med 2) adv. också.
mədə mr. 1) middag 2) middagsmat (kl. 4).
mədə (*mətə*, *mət*) v. 1) mäta 2) bry sig om (efter negation).
məj mr. 1) ett par skördefolk 2) *tə äp etər mējən* binda kärfvar.

- mæj* mr. med på släde.
mæjə v. meja.
mæjri n. mejeri.
mæjst mr. mejsel.
mækti adj. 1) mäktig 2) kraftig (om mat).
mæl mr. mäld.
mæla s. molla, Chenopodium.
mæla (*mæla*, *mæla*) v. 1) anmäla (ngt) 2) anmäla, anklaga (ngn).
mælum prep. mellan.
mælumad mr. mellanmat, mat åt korna mellan de regelbundna tiderna.
mælumə, *mælumstə* adj. mellersta.
mæn konj. men.
mænfa n. människa.
mæyda mr. mängd.
mær fr. mærr.
mærakul fr. sto-krake, skinnmærr.
mæsey mr. mässing.
mæsa fr. messa.
mæsa v. messa.
mæsfäl n. mässfall.
mæshägə mr. mässhake.
mæst adj. mest, pl. *mæstə* flesta.
mæst adv. 1) nästan 2) mest.
mæt adj. mätt.
mætə v. mätta.
mø af *my*.
møbal (pl. *møblər*) mr. 1) möbel 2) egendomlig kurre.
møda n. 1) möte 2) sammankomst.
møda (*møta*, *møta*) v. möta.
mør mr. 1) myra 2) liten stackare.
mør adj. 1) mör 2) *mør* i *mun* fjäskig.
møfuyə fr. myrstack.
møsa mr. 1) mosse 2) mossa.
- møđ* mr. mudd.
møł fr. mull.
møln adj. mjölig (om potatis).
mølskøst mr. mjölkost.
møllə fr. hjortron.
mørkən adj. murken.
mørkə v. murkna.
møskə fr. maska.
møst mr. mott, mal.
møu mr. måg.
møylə adj. möjlig.
- n.
- n* enkl. han, honom, åt honom.
nad (pl. *nədar*) fr. nöt, hasselnöt.
narfəbər mr. nervfeber.
nägə 1) först. v., uttryckande långsamhet och ihärdighet. *nägə a gə* etc. 2) *han nägar nögə* han gör ändå ngt arbete.
nəpə v. nappa (tag i).
nəprə v. knapra, smågnaga.
nər n. narr.
nərə v. narra.
nəri n. narri.
narv mr. narfsida af läder.
narv s. nerv.
nəsə mr. smeknamn på svin.
nəslə fr. nässla.
nat (pl. *nətar*) fr. natt. *nəts t* nattetid.
nətvöl mr. Habenaria.
nəvə fr. nagel.
nəvən mr. nafveln.
nəvə mr. nagel, sprint.
nəvarə mr. nafvare.
nəgən adj. naken.
nəkə mr. nacke.
nəkə v. halshugga (höns).

- namn* n. namn.
nåmnə mr. namne.
nåmnə v. namna.
nār mr. nare.
nārə v. nara.
nē adv. ned.
nēanə s. pl. bst. nedan.
nēarə, *nēastə* adj. komp. och sup. nedre, nederst.
nēarəgn n. svår motgång (eg. nedanregn).
neg fr. kärfve.
nej af *nījə*.
nēkə v. nicka.
nēkhələ v. binda samman framben och hufvud på djur med rep.
nēpən s., *pə nēpən* på vippen.
ner adv. ned.
ner konj. när.
nēra 1) adv. och prep. nära 2) adv. nästan.
nērētər adv. och prep. nedåt.
nērə adv. nere.
nērmər adv. 1) närmare 2) ungefär, in emot.
nērməst adv. närmst.
nērməst (bst. *nērməstə*) adj. närmst.
nērvənə s., *i nērvənə* i närheten, i trakten.
nest adv. och adj. näst.
nəstan adv. nästan.
nētn räkn. nittio.
nētŋ räkn. nitton.
nījə fr. nia.
nījə räkn. nio.
nījə (*nej*, *nējə*) v. niga.
nisk adv. nidsk, snål.
nō adv. nu.
nōdə fr. nota.
nōgə 1) oböjl. adj. nogräknad 2) adv. noga.
nōgən (f. *nōgə*, n. *nōgə*) pron. någon.
nōgənsti adv. någonsin.
nōlə adj. nordlig.
nōlŷsnegar s. pl. norrsken.
nōlv sbst. och adv. norr.
nōlkarə, *nōlkastə* 1) adj. komp. och sup. norra 2) adv. nordligare, nordligast.
nōlkantə adv. norrifrån.
nómər n. nummer.
nōmrērə (l. *nōmrə*) v. numrera.
nōs mr. nos.
nōsə v. nosa.
nōsn s. nys (om något).
nōvəmbər s. november.
nūbə fr. träpropp.
nūnə f. egendomlig kvinna.
nūnə v. sjunga, smågnola.
nūb, *nūbə* af *nūbə*.
nūdə af *nūdə*.
nūjə n. nöje.
nūjə sa (*nūjtə*, *nūjt*) v. låta sig nöja.
nūjt adj. nöjd.
nūkən mr. bst. näcken.
nūprə fr. noppa.
nūstə (pl. *nūstər*) n. nystan.
nūstə v. nysta.
nūt adj. tvungen, nödd.
nūtə fr. nytta.
nūtə v. 1) nyttja, använda 2) *də nūtər əd* det behöfves ej mycket.
nūtər adj. nykter.
nūti adj. nyttig.
ny n. nytändning, ny.

- ny* (n. *nyt*) adj. ny.
nȳbā fr. nypa.
nȳbā (*nab*, *nūbā*, *nūbān*) v. nypa.
nȳbā fr. nypon.
nȳbatōn mr. nyponbuske.
nȳbatōnbūskā mr. nyponbuske.
nȳdā (*nōd*, *nūdā*) v. efter neg. hafva i fred.
nȳfēgān adj. 1) nyfiken 2) ägande nyhetens behag.
nȳkāl mr. nyckel.
nȳra (pl. *nȳrār*) n. njure.
nyš adv. nyss.
nȳsā (*nōs*, *nūsā*) v. nysa.
nȳtār n. nyår.
nȳvār n. pyre.
nā interj. nå.
nād (pl. *nādār*) fr. nåd, *pā nādār*.
nādā daj pres. konj. nåde dig.
nādi adj. nådig.
nāk adv. 1) nog 2) troligen.
nākā mr. 1) nock, klō af järntråd å spinnrocksrullar 2) tappar vid hopsättning af fyrkantiga käril.
nākā v. hopsätta träarbeten genom inskärningar.
nāl fr. nål 2) *bānāl* barr.
nāl först. adv. till *nāgān*.
nāb n. 1) näbb 2) näsvist fruntimmer.
nābā f. näsvis slyna.
nādar af. *nād*.
nāfśā (*nāfśtā*, *nāfśt*) v. näpsa.
nāgān adv. snäsig.
nāgū svordom, nej vid Gud.
nāj adv. nej.
nāktā v. neka.
nālek mr. kryddnejlika.
- nālekā* fr. nejlika (blomman).
nāltā v. nita, förnagla.
nāmđ fr. nämnd.
nāmān = nej minsann.
nāmna (*nāmētā*, *nāmēt*) v. nämna.
nānāmān = visst icke.
nārā sa nära sig.
nās n. halfö, näs.
nāsā fr. näsa.
nāsābrēnā fr. kraftigt mothugg.
nāsābārā fr. näsborr.
nāst n. näst, styng.
nāstā v. nästa, sy.
nāēt adj. nätt.
nāvā mr. 1) näfve, hand 2) en handfull.
nāvār mr. näfver.
nō fr. nöd.
nō (*nūtā*, *nut*) v., *n. i sa* tvinga i sig (ngt). *nō sa* tvinga sig (att göra ngt).
nōb af *nȳbā*.
nōd n. 1) nöt, nötkreatur 2) (figurligt) nöt.
nōd af *nȳdā*.
nōdālān n. urin efter nötboskap.
nōdi adj. 1) nödig 2) *n. om* behöfvande (ngt).
nōdñ adj. sträfsam.
nōdvār adj. otäck i sitt uppträdande.
nōdvāndi adj. nödvändig.
nōrā (*nūtā*, *nut*) v. upptända i spis.
nōs af *nȳsā*.
nōlā fr. nolla.
nōsk adj. norsk.
nōskā mr. norrman.
nōskā fr. norska språket.

o.

o mr. bokst. o.
 o_{dl} 1) v. odla (växter) 2) uppodla (jorden).
 o_g n. ok.
 o_{lavs}o_dl mr. orlofsedel.
 o_v n. ord.
 o_lk mr. kraft, styrka.
 o_lkə fr. yrke.
 o_lkə v. orka.
 om mr. ugn.
 om adv. prep. och konj. om.
 ombå_d mr. ångbåt.
 omfrē_{st}a fr. kaka, som först gräddas för att utröna ugnens värme.
 omjē_la v. umgälla.
 omjē_ga n. umgänge.
 omsō_r fr. omsorg.
 o_nsta (pl. o_nstrar) mr. onsdag.
 o_na mr. fargalt.
 o_g adj. ung.
 o_ga mr. 1) barn 2) unge.
 o_ga fr. ånga.
 orm mr. orm.
 or_məbō n. ormbo.
 or_məstō_kən mr. ormbiten.
 os n. kolos.
 os n. flodmynning.
 os (os) pr. hos.
 o_sa v. 1) osa 2) o_sa he_t vankas smörj.
 o_st mr. ost.
 o_stə_mūs fr. stycke löp_nad mjölk.
 o_sū_g s. orsak.
 o_sē_kt mr. ursäkt.
 o_sē_ktə v. ursäkt_a.
 o_ta fr. otta.
 o_tər mr. utter.
 o_t mr. ort, trakt.
 o_t n. ort (vikt).

p.

pal mr. 1) pall 2) smal dikesren
 3) bā_gpāl brant afsats på en liten kulle.
 pāl_{sn}ā_ka fr. palsternacka.
 palt mr. 1) palt 2) jord- eller göd-selkoka.
 pāl_a fr. pärla.
 pāl_m s. sälgblo_mmor (före löfven).
 pāl_ma fr. bokpärm.
 pāl_ma v. bära blommor (om säl_g o. d.).
 pā_na (l. pā_na) fr. stekpanna.
 pap mr. papp.
 pā_pa m. pappa.
 pā_pər n. papper.
 pā_r n. par.
 pā_rap_lij (pl. pā_rap_lij_r) mr. paraply.
 pā_rasāl mr. parasoll.
 pas s., te pas till pass.
 pās_a v. 1) passa (ngn) 2) pās_a pā_a passa på, vara påpasslig.
 pā_stō_r m. pastor.
 pās_e mr. 1) pärsning (af kläder) 2) vedermöda.
 pās_el_ja fr. persilja.
 pās_ea v. pärsa (kläder).
 pās_fās_a fr. pasascha.
 pāt_al mr. palt.
 pāt_a mr. spene.
 pāt_a v. 1) dia 2) dägga (pāt_a o_gen).
 pāt_rō_n 1) m. patron, godsägare 2) mr. böss-patron.
 pāt_rū_l m., stā_a pā_a pāt_rū_l vara ständigt vaksam.
 pak n. 1) pack 2) pek a pak pick och pack.
 pāk_ēt mr. paket.
 pāk_a fr. packa (garn).

- pàkə* v. 1) packa 2) *pàkə sa úd* v. packa sig ut.
pàlə sa á v. packa sig i väg.
pant mr. pant.
pàntə v. panta, taga i mät.
pàŋkə v. banka, bulta.
pàŋkətré n. klappträ.
páradís n. paradis.
pat mr. part, del.
pe mr. bokst. p.
pəb af *pəbə*.
pəbər mr. peppar.
pəgə v. peka.
pek mr. 1) brödpigg 2) penis.
pek s., se *pak*.
pəkə v. 1) picka, knäppa 2) genomsticka bröd med *pek* 3) sakta knacka (t. ex. på en fönsterruta).
pəkstöl mr. pistol.
pələ v. plocka.
pelt m. 1) gosse 2) ogift man.
pen adj. vacker.
pərkə v. peta.
pəs mr. penis på djur.
pəs n. urin.
pəsgə v. pissa, pinka.
pəbə (*pəb*, *pəbə*) v. pipa.
pəbə fr. 1) tobakspipa 2) hvisselpipa 3) huggpipa.
pīg mr. 1) pik, doppsko 2) pigg.
pīgə f. piga.
pil mr. pil för pilbössa.
pil fr. pilträd.
pina rəsə trə svordom.
pinal s. (efter neg.) grand.
pina mr. pinne.
pina fr. pina.
pina v. 1) pina 2) *pina a snələ* snåla kraftigt.
- pinst* fr. pingst.
piprəps mr. pitprops.
pis lockord på katt.
pis mr. katt.
pisə fr. katta.
pis̄k fr. 1) piska 2) stryk.
pis̄kə fr. piska.
pis̄kə v. 1) piska 2) ge stryk.
pjūtə v. samtala tyst och vänligt.
pjəksə fr. pjäx.
plə (l. *plə*) endast i presens: plägar, pläga.
plədə fr. plåt (mindre).
pləg n. 1) plagg 2) *skəmpłəg* otäckt stycke.
pləsəra adj. blesserad.
pləu^uə bst. fr. plågan (en sjukdom).
pləŋkə fr. 1) planka 2) åkerstycke mellan 2 diken.
pləkt fr. böter, plikt.
pləu mr. plog.
pləu^uanə s. bst. vårarbetet.
pləu^uə (*pləu^utə*, *pləu^ut*) v. 1) plöja (åker) 2) plöja (bräder).
pləuhəvəl mr. ploghyvel.
pləok mr. redskap hvarmed hö och halm plockas ut ur stacken.
pləd̄kə v. plocka.
pləmə fr. plummon.
pləmp mr. plump.
pləm̄pə v. plumpa.
pləm̄sə v. plumsa.
plu^g mr. 1) plugg (sälls.) 2) pligg 3) kort, undersättsig person.
plūgə v. pligga.
plūtər n. plotter.
plūtə v. plottra.
pləd mr. plåt.

- plåga* fr. plåga.
plåga v. plåga.
plåster n. plåster.
plânto fr. planta (af kål eller skogs-träd).
plåsar s. pl. ofvanläder i skodon.
pöffa v. puffa, hugga i sidan.
pöckelrygga adj. puckelryggig.
pomp mr. vattenpump.
pömpa v. pumpa.
pönsa v. punsa (skodon).
pöns mr. punsch.
pönt mr. punkt.
pöng mr. pung.
postilla fr. postilla.
porträtt n. porträtt.
potatis fr. potatis; pl. kollekt.
port mr. port.
porter mr. porter.
prat n. 1) prat, tal 2) sätt att tala.
prata v. prata, tala.
pråm mr. pråm.
præta v. peta.
prick mr. prick.
prins m. prins.
prinsessa f. prinsessa.
prinsessklädning r. prinsesseklädning.
pris mr. l. n. pris (på något).
prisa v. prisa, herömma.
prång fr. lång, trång passage mellan 2 byggnader.
prost m. prost.
prostinna f. prostinna.
prof n. prof.
pröfva v. profva.
prut n. prut.
pruta v. pruta.
pryl s. stryk.
prygla v. prygla, ge stryk.
pryl mr. slaga.
prål n. prål.
prædika mr. predikan.
prædika v. predika.
prædikant m. predikant.
preja v. 1) preja, spörja 2) utspörja (ngn).
præktig adj. präktig.
pränta v. pränta.
press mr. 1) press (redskap) 2) pressning.
pressa v. pressa.
præst m. präst.
præstbevis n. dopattest.
præstökål mr. åkersenap.
pröfva v. pröfva, försöka.
propp mr. propp.
pudding mr. pudding.
puta fr. puta, kudde.
putt n. örngottsvar.
puta m. rik, snål man.
puta v. coire.
pusig adj. pussig.
puls r. puls.
putta på sig v. palta på sig.
pulver n. pulver.
pund n. pund.
putsa v. putsa.
pust mr. pust, andedräkt, *skilda* *putsa* dra andan.
putsa v. 1) pusta 2) hvila (från hårdt arbete).
putsa fr. arbetstid mellan 2 hvilotider.
putt adj. surmulen.
pölsa fr. pölsa, blodkorf.
pöl mr. pöl

pùkə v. *gə a pùkə* gå och mola.

pùntə v. 1) pynta 2) nedsöla (ironiskt).

pur lockord till får.

pur mr. får, lamm (smeknamn).

púrəgás n. bagage.

purk mr. smolk i ögonvrån.

pùslə v. pyssla.

pùtə v. skuffa, knuffa.

pùtrə v. puttra, koka.

pynt mr. brant (af ett berg).

pyt interj. pytt.

pə prep. och adv. på.

pəg mr. påk.

pək s. pock.

pəkə v. pocka.

pəkən, də va pəkən svordom: det var tusan.

pèlkə fr. polka.

pəlyst adj. påbjudet genom uppläsning i kyrka.

pəvkə mr. påle.

pəskə s. påsk.

pəst mr. 1) postinrättning 2) mindre bro 3) fönsterpost 4) utgiftspost, onus.

pəstlin n. porslin.

pəstlön m. postiljon.

pəstə st. v. påstå.

pəstələ adj. envis.

pəsət adj. 1) påsatt 2) framfus.

pətləgt adj. påtänkt.

pəls mr. 1) päls 2) djurfäll.

pənə mr. penna.

pənsl mr. pänsel.

pəngə (pl. *pəngar*) mr. penning.

pəngar = penningar.

pərə fr. päron.

pəsə (*pəstə, pəst*) v. pösa.

pəvel mr. pöbel.

pəsə mr. påse.

pəsəris n. pors.

pəstə fr. 1) potta, nattkärl 2) mindre gryta.

r.

rab mr. tuffvig mark med gräs och ljung.

rəvkə v. rabbla.

rəfəl s. raffel.

rəflə v. raffla.

rəfs n. rafs.

rag n. ragg.

rəgətə f. ragata.

rəgən, s. bst. n. *də va rəgən* det var tusan.

rələbūs m. rallare.

ran (pl. *rənar*) fr. rand.

ran af *rənə*.

rap n. 1) rapp, slag 2) *rəpət* i rappet, mycket snart.

rap adj. snabb.

rəpə sa v. skynda sig.

rəphönə fr. rapphöna.

rəsbäl mr. skinka (på människor).

rəsbəlförə n. halt väglag.

rəsk (n. *rəst*) adj. 1) snabb 2) rask, frisk.

rəskə fr. rad (af åkande etc.).

rəslə v. 1) rassla 2) resa, ge sig i väg.

rasp fr. rasp.

rəspə v. raspa.

rəst fr. rast.

rəstə v. rasta.

rəvkə v. stå ostadigt.

rəv fr. anus, rumpa.

rə (pl. *rər*) fr. rad.

- ra* adj. snabb (föråldr.).
rābā v. rapa.
rāgā fr. raka; oftast *g'tōrāgā* ugnsraka.
rāgā v. 1) raka (sig) 2) räfsa (hō etc.).
rāk adj. rak.
rāk af *rækā*.
rākārā m. rackare.
rākāt n. ostadighet i göromålen, så att man ofta får afbryta.
rāktā v. flacka.
rāknā v. 1) upprispas (om tyg) 2) *rāknā āp* blifva uttröttad.
ram mr. ram.
ram först. till *svat*.
rāmāt n. rammel.
rāmktā v. ramla, skramla.
rāmsā f. slarfvig kvinna.
rāmsā v. slarfva.
rāpkā fr. ranka (af torf).
rāpkā v. ranka, uppresa (torf).
rāpkā v. skramla, ringa subj. och obj.
raņn fr. fiskrom.
rar adj. rar.
ras n. race.
ras n. 1) ras, rasande 2) nedstörtande.
rāsā v. rasa.
rē (*rētā*, *ret*) v., *rē tēl* reda till, göra i ordning.
rē n. hästskaklar, som äro sammanokade med hvarandra.
rēarā (pl. *rērar*) mr. bjälke under golf.
rēbā fr. ribba.
rēbā v. repa, plocka.
rēda fr. ordning.
- rēdā* sa v. reda sig.
rēdi adj. redig, klar i hufvudet.
reg mr. rigg.
rēgāl mr. rigel.
rēglā v. rigla.
rej af *rījā*.
rējērā v. 1) regera 2) vara vild-sint.
rējēl adj. reell, ordentlig.
rēkōmdērā v. rekommendera.
rēktā v. 1) rikta, sikta, inrikta 2) *rēktā* sa blifva rikare.
rem fr. rem.
rēmanā s. pl. bst. öfre långträna i en arbetsslåde.
rēmna v. rämna.
rēmna fr. rämna.
ren fr. åkerren.
ren fr. ren (djuret).
ren adj. ren.
rensk n. afskråde.
rēnskā v. rensa.
rēnslā adj. renlig.
reņ mr. 1) ring 2) kringla.
rēņā (*rēņtā*, *reņl*) v. ringa.
rēņā v. sätta ring i nosen på djur.
rēņktā fr. krokigt, förkrympt träd.
rēņktā v. skramla.
rērā mr. fågelnäste.
res l. *rēsā* fr. resa.
rēsā (*rēstā*, *rest*) v. 1) resa 2) resa (upp), resa (sig).
rēsgrjyn n. risgryn.
resk mr. risk.
rēskāb mr. åkerbruksredskap.
rēsłā fr. hafrevippa.
rēsōrā fr. resår.
rēsōpā fr. 1) trasa 2) rispa 3) *būg-rēsōpā* bukstycke af slaktadt djur.

- rēspə* v. 1) rifva af (löf, fan på fjäder etc.) 2) rifva hål på.
rest fr. vrist.
rēstə v. (l. *rēstə*, *rest*) v. 1) skaka tr. 2) skaka intr.
rēshl mr. plogrist.
rēsčeft mr. recept.
rētə v. reta.
rēv mr. ylletyg till barns lindande, mantel.
rēv mr. väfbom.
rēv n. 1) magåkomma 2) liflig efterfrågan.
rēv af *rīvə*.
rēvarə mr. långschal.
rēvə v. linda (barn).
rēvə af *rīve*.
rəu mr. råg.
rəukūbə fr. 4 sammanställda råg-kärfvar.
rī s. anfall (om sjukdom).
rīdə v. rita.
rīg (n. *rīkt*) adj. rik.
rīgə n. rike.
rījē (*rēj*, *rējə*) v. rida.
rīm n. rim, rimfrost.
rīmätērə v. skrälla.
rīmguust mr. rå, kall dimma.
rīmlə adj. rimlig.
rīs n. 1) ris, kvistar 2) stryk.
rīvə fr. räfsa.
rīvə (*rēv*, *rēvə*, *rēvən*) v. 1) rifva (ngn) 2) rifva (sönder ngt).
rō fr. ro.
rō (pl. *rūnar*) fr. vrå.
rō (*rōtə*, *rot*) v. ro.
rōb n. rop.
rōbə v. ropa.
rōd (pl. *rūdar*) fr. rot.
- rōdə* mr. rote, fattigrote.
rōdə v. rota (om svin).
rōdajōn n. rotehjon.
rōkə af *rəkə*.
rōkə fr. rynka.
rōlə adj. rolig.
rom n. 1) rum 2) utrymme, plats.
rōmət s. rummel.
rōmłə v. rumla.
rōmp mr. 1) svans 2) stjärt.
rōmpə fr. 1) rumpa 2) nedhängande band baktill på kjol 3) smalt jordstykke.
rōmpōl n. svansrem till sele.
rōmsə v. gunga.
rōmsə fr. gunga.
rōs n. beröm.
rōs fr. 1) blomma 2) *trērōs* ros
rōsə fr. blomma.
rōsə v. berömma.
rōvə fr. rofva.
rūdə fr. fönsterruta.
rūdər mr. ruter (i kortlek).
rūdətə adj. rutig.
rūkə fr. ruka, hög.
rūs n. rus.
rūsə v. rusa.
rūbə v. rubba (ur läge).
rūbənēra adj. ruinerad.
rūgə v. 1) rubba, förflytta 2) rucka (ett ur).
rūl mr. rulle.
rūlə v. 1) rulla 2) op. åska.
rūlēhārv fr. rullharf, harf med järnpiggar, som äro fästa på järnrullar.
rūškə fr. ruska.
rūu^uə fr. hög af tunnbröd.
rab, *rab* a *stab* rubb och stubb.

- rúðar* pl. af *røð*.
rúfsæ f. slarfvig kvinna.
rúftæ s. våd i kjol.
rúka (*rúktæ*, *rúkt*) v. rycka.
rúktæ n. rykte.
rúktæ v. rykta (kreatur).
rúktæ v. småsyssla.
rúmtæ (*rúmtæ*, *ramt*) v. 1) rymma
 (ngt) 2) fly.
rún fr. rönn.
rún adj. rund.
rúndál mr. rundel.
rúnæ v. afrunda.
rúnæ mr. fargalt.
rúnæ af *rænæ*.
rúnt adv. rundt.
rúpkæ v. rubba, oroa.
rúsnæ fr. russin.
rúskæ (*rústæ*, *rust*) v. 1) ruska, rycka
 2) upprycka (lin).
rúsl mr. rörelse, lif.
rúslæ v. 1) rassla 2) festa, rumla.
rust n. takresning.
rust n. rost.
rust mr. röst.
rústæ mr. halmlager vid brygd.
rústæ v. 1) rösta 2) rosta.
rý bót (*rýttæ*, *rytt*) v. rödja undan.
ry ævar breda ut kvarliggande
 djurspillning på vallar.
rýæ mr. flossatäcke.
rygg mr. rygg.
rýggæ v. rygga (en åker), plöja med
 de första fårorna i midten.
rýggæ (*røgg*, *rùggæ*) v. 1) ryka 2) r.
súnt gå sönder. *rýggæ thób* börja
 slåss.
rýpkæ fr. rynka.
rýpkæ v. rynka.
- rýslæ* adj. ryslig.
ræ fr. 1) råd, tillgång 2) utväg.
ræ n. råd, som gifves.
ræ adj. rå.
ræ (*rætæ*, *rat*) v. 1) tillråda 2) råda
 (öfver) 3) r. *mæ* orka med, r.
pæ vara (ngn) öfverlägsen.
ræbærgæn adj. råbärgad (om säd).
rægg fr. vak.
ræggæ mr. råge (på ngt).
ræggæ mr. spott, saliv.
ræggæ v. träffa (målet).
rak mr. 1) rock 2) spinnrock.
rækæ fr. rocka (fisk).
ræmús adj. frikostig.
ræskul, *fæ* r. för ro skull.
ræð adj. rädd.
ræðæ v. rädda.
ræggæ fr. skofvel.
ræglar s. pl. skandalhistorier.
rækæ (*rak*, *røkæ*) v. 1) hinna, nå
 2) räcka (till).
rækæ (*ræktæ*, *rækt*) v. 1) r. *frám*
 räcka fram 2) r. *áp* rifva upp
 (virkadt eller stickadt).
rækænskáp mr. räkenskap.
ræknegg fr. räkning.
rækne v. räkna.
rænæ n. vind på loge.
rænæ fr. ränna.
rænæ (*ran*, *rúnæ*) v. 1) rinna 2)
 kräla.
rænæ (*ræntæ*, *rænt*) v. 1) löpa om-
 kring 2) ränna (till en väf).
ræntæ fr. ränta.
ræntæ sa v. förränta sig.
rægn n. regn.
rægnæ (*ræntæ*, *rænt*) v. regna.
ræ n. pung, testiklar.

- ræst* mr. rest.
ræt mr. 1) maträtt 2) lag 3) domstol 4) rättighet.
ræt adj. 1) rätt, riktig 2) rät, rak.
ræt adv. rätt, rakt.
ræta, *fs ræta* inför rätten.
rætara m. 1) gårdsrättare 2) fjärdingsman.
rætå v. 1) räta 2) rätta.
rætå fr. rättsida.
rætnå, *i r.* i jäns.
ræv mr. 1) räf 2) listig person.
rævå fr. räfbona.
rævåråmpår s. pl. Equisetum.
rø adj. röd.
rødå fr. röta.
rødå v. böla.
røg mr. rök.
røg n. halftrafve, 14 nekar.
røgå v. röka.
røjå, *i røjå* säges om säd, hvars leder börja blifva röda.
røkå fr. röd trifolium.
rør (pl. bst. *røranå*) fr. ljumske.
røra (*rütå*, *rutå*) v. röra.
røra fr. röra.
røs n. stenrös.
røvå v. rövfa.
rødå adj. ruttet.
røtey mr. rotting.
råtå fr. råtta.
råtå v. ruttna.
- s.
- såd* m. sudder, slarfver.
sådar s. pl. (sämre) strumpor.
såd af *sådå*.
sådå adv. särdeles.
saq pr. sig.
- sal* fr. psalm.
salt n. salt.
sal adj. salt.
sålbåtår mr. salpeter.
såltå v. salta.
sålvåt mr. servett.
sålvå fr. salfva (att smörja med).
såryå v. sarga.
sårk (pl. *sårkår*) mr. särk, linnetyg.
saq fr. 1) såg 2) sågverk.
såqå v. såga.
så af *så*.
saft fr. saft.
såg mr. sak.
sågoqryn n. sagogryn.
såqstjå mr. sakristia.
såqna mr. saknad.
såqnå v. sakna.
såqs fr. 1) sax 2) räfsax 3) sax i takstol.
sakt, *fs sakt* enligt ackord.
såqta adv. sakta.
såqtåv. sakta.
såqtå adv. just, säkerligen.
sal mr. sal.
sålå mr. sadel.
sålå v. 1) sadla 2) skramla, hopskjuta (penningar).
sålå adj. med mörkare färg öfver ryggen (om boskap).
såli adj. salig.
sålo, *te sålo* till salu.
såmåt mr. sammet.
såmå adj. samme, samma.
såmlå v. 1) samla 2) uppfatta, observera.
såmså adj. pl. eniga.
såmvåtå n. samvete.

- sān* mr. 1) sand 2) åkerstycke med sandjord.
sāneŷ fr. sanning.
sāns v. erfara sanningen af.
sāns mr. sans.
sānsə v. 1) sansa, observera 2) *sānsə sa* besinna sig.
sant adj. n. sant.
say mr. 1) sjungande 2) sångstycke.
sāŷkə v. samla, samka.
sāvə mr. safve, björksaft.
sāvə nəŷ v. smutsa ned.
se mr. sed.
se (*sə*, *set*, part. *set*) v. se.
sədə (*sad*, *sədə*) v. sitta.
sədəsəfə fr. finare, stoppad soffa.
səfrə fr. siffra.
sej mr. sej (en fisk).
sej n. vatten, som sipprar fram.
sej adj. seg.
sej af *sijə*.
sējdə mr. skära.
sējəl s. = *sijul*.
səkət n. dregel.
səkən ən se hvilken.
sėkə v. dregla.
sėkt mr. mjölsikt.
sėktə v. 1) sikta, rikta 2) sikta (mjöl) 2) sikt mala.
sėktə n. sikte på skjutvapen.
selj fr. sälg.
sėlkə n. 1) silke 2) siden.
sėlkəkə n. sidenduk.
sėlvər n. silfver.
sen adj. 1) sen 2) senfärdig.
sen 1) adv. sedan 2) konj. sedan.
sent adv. sent.
set 1) af *se* 2) af *sm*.
əmbər s. september.
- sə* 1) adv. så 2) konj. så att.
səu mr. 1) får 2) hon-får, tacka.
səu, *səu^u* af *sūu^u*.
sē af *sm*.
sē (*sā*, *sakt*, part. *sakt*) v. säga.
sija adv. sedan. *sija də* än mindre.
sijə fr. sida.
sijə (*sej*, *sējə*) v. sjunka, glida.
sijul n. sigill.
sil mr. sil.
sil (pl. *sīlar*) fr. sill.
silə v. sila.
sīmpəl adj. 1) simpel 2) enkel.
sims mr. gesims.
sm s. *smə fəŷ sm* sina fem sinnen.
sm (*sē*, *set*) pr. sin, sitt. *sm mōnda* förliden måndag, *sē vėgə* förliden vecka.
smna adj. ond, arg.
smnə n. 1) sinne, sinnelag 2) humör.
smkə v. 1) hopsinka 2) sinka, dröja 3) fördröja.
smkə fr. mindre krampa.
smkəsām adj. sinkesam, tidsödande.
sīrəp mr. sirap.
sist subst. och adv. sist.
sistə adj. siste, —a.
sistn, s. bst. sista (slaget), en lek.
skə l. *skə* (*skulə*, *skūla*) v. skall (skulle, skolat).
skəb n. skabb.
skədə fr. skata.
skəfə v. skaffa.
skəfrn n. skafferi.
skəft n. skaft.
skəfətəs adv. skafföttes.

- skal* n. 1) skallgång 2) hundskall.
skälä mr. skalle.
skalk mr. skalk på bröd eller ost.
skälrä v. skallra.
skäl n. 1) skal 2) skal i eggjärn
 3) öppning, som uppstår genom
 borttagande af t. ex. foder ur
 en stack.
skälä v. 1) skala 2) s. sa släppa
 skalet (om säd, som males) 3)
 s. sa blifva ojämn i eggen.
skälv af *fälv*.
skarp adj. skarp.
skarv m. stackare.
skärvä, en *skärvä kniv* en dålig
 knif.
skärvä v. s. a *lүүэ* ljuga så smått.
skat mr. skatt, afgift.
skätä v. skatta, erlägga afgift.
skätänt adj. med en eller flere
 framtänder borta.
skä mr. skada.
skä (*skätä*, *skät*) v. skada.
skäbä v. skapa. *skäbä* sa bära sig
 åt.
skädla adj. skadlig.
skägä (*skäktä*, *skäkt*) v. 1) skaka
 2) skakas.
skäghäl m. den mindre halmen
 vid rägtröskning med slaga.
skäl adj. sned.
skäkäl mr. skakel.
skam fr. skam.
skam m. fan.
skämfäl adj. skamfilad.
skämpläg s., *det skämpläg* din
 otäcking.
skämäl adj. oförskämnd.
skävrä v. skängra, skaka.
- skärä* mr. 1) skare på snö 2)
 ljusskare.
skäv n. 1) skaf, skafning. 2) väf-
 skaf.
skävä (*sköv*, *skövä*, *skövan*) v.
 skafva.
skäy mr. skog.
skäy, *skäy* af *skäy*.
sköusrö f. skogsrå.
skö (pl. *skönar*) mr. sko. *järä skö*
 göra skodon.
skö (*skötä*, *sköt*) v. sko.
sköf mr. låda i bord eller byrå.
sköfä fr. skyffel.
sköfä v. 1) skofla 2) skuffa, knuffa.
skölä mr. skola.
skölä äp v. ta i upptuktelse.
sköläy m. skolbarn.
sköm n. skum.
skömä v. 1) skumma 2) s. sa
 löddra sig.
skön fr. sårskorpa.
skönä v. skona.
sköyk (pl. *sköykar*) fr. skank, lår-
 ben.
sköp 1) m. mager stackare 2)
 mr. skal utan kärna.
sköppä fr. 1) sköte 2) börda i skö-
 tet, fång.
sköv, *skövä* af *skävä*.
skövel mr skofvel.
skövar s. pl. skofvor.
skälrä v. skallra.
skrat mr. skratt.
skrä v. skratta.
skrab n. skrap, skräp.
skräbä v. skrapa.
skrä af *skrä*.
skral adj. skral.

- skrámmel* n. skrammel.
skrámmel v. skramla.
skrámmel fr. hästskramla.
skrank n. 1) skrank 2) fallfärdigt hus.
skrangla v. skrangla, skångra.
skre af *skri*.
skrefslä adv. grensle.
skreft fr. 1) skrift 2) nattvardsgång (skriftermål).
skrefte v. skrifta, tillrättavisa.
skreg af *skri*.
skrev n. skref.
skrev af *skri*.
skrev af *skri*.
skrev v. skrefva.
skri (*skre*, *skre*) v. s. *tå* skrida af, försvinna (om sjukdom l. fylla).
skrig mr. skrik.
skri (*skreg*, *skrege*) v. skrika.
skrija v. skria.
skrin n. skrin.
skrin adj. mager.
skrin fr. skrin (en släde).
skriv (*skrev*, *skrev* *skrevan*) v. skriva.
skrod n. skämt.
skrod v. skämta.
skrok mr. skrynka.
skrok v. skrynkla.
skrok af *skrok*.
skrokt adj. skrynklig.
skru (*skru*, *skru*) v. taga stort utrymme, vara skrymmande.
skrub mr. skrub.
skrub fr. *Cornus suecica*.
skrub v. 1) skrubba 2) tillrättavisa.
skrub fr. pl. tillrättavisningar.
- skru* mr. upphöjning.
skru adj. konstig (om person).
skru mr. skruf.
skru v. skrufva.
skruft v. = *skreft*.
skrum n. vidskepelse.
skrum v. gäckas.
skrynk fr. skrynka (på kläder).
skra n. tuggbuss.
skral mr. flock.
skral n. skral, oväsen.
skral v. skrala.
skrat n. skrapsaker
skra (*skret*, *skrat*) v. skräda (timmer).
skrad mr. skräddare.
skrak mr. skräck.
skrak (*skrak*, *skrak*) v. glida ned, sjunka samman.
skral mr. skräll.
skral (*skral*, *skral*) v. 1) skrälla 2) s. *tå* ropa.
skram (*skram*, *skram*) v. skrämma.
skram fr. skrämnel.
skrap s. skryt.
skrap (*skrap*, *skrap*) v. skryta.
skrapdr m. storskrutare.
skrub adj. skryplig.
skru n. 1) stomme af åkdon etc. 2) stor varelse.
skru mr. krafis.
skru mr. 1) kropp (död eller levande) 2) fröhus af äpple etc.
skud fr. skuta, fartyg.
skur mr. skur.
skur v. skura.
skub v. skubba, gnida.
skug mr. skugga.

- skul* fr. 1) penningsskuld 2) skuld, orsak 3) *fs* — *skul* för — skull.
skùlð v. skylla.
skult mr. 1) upphöjning 2) bst. skallen.
skùnnð sa v. skynda sig.
skùnnð (*skau*, *skðuð*) v. skyfva, skjuta.
skùdð af *skýdð*.
skùlanð s. bst. skördetiden.
skùlar s. pl. skulor.
skùlvð af *fælvð*.
skur bst. mr. skörden.
skùrð af *færrð*.
skùrð v. skorra.
skurv mr. skorf.
skvål n. skvaller.
skvålra f. skvallerkåring.
skvålra v. skvallra.
skvålpa v. skvalpa.
skvat af *skvæt*.
skvat n. 1) skval 2) högljudt stim 3) vattenhaltig, dålig supanmat.
skvæt v. 1) skvala 2) skvallra.
skvæt f. skvallerkåring.
skvætla v. skvala, skvalpa.
skvættra v. 1) kvittra 2) s. *bót* förslösa, plöttra bort.
skvüt af *skvæt*.
skvæt mr. skvätt.
skvæt (*skvat*, *skvüt*) v. 1) skvätta, stänka intr. 2) blifva skrämd.
skvæt (*skvæt*, *skvæt*) v. stänka tr.
skæt fr. 1) spruta af Angelica-örten 2) Angelica.
skvæt adj. lättskrämd (om hästar.)
skýd (*skød*, *skùd*, *skùd*) v. 1) skjuta 2) s. *púst* hvila.
skab n. skåp.
- skag* fr. ett par skaklar, förenade med tvärslå.
skæk sa v. skoeka sig.
skál fr. skål.
skál int. skål.
skálra mr. förrum till stall.
skála v. skåla.
skär mr. 1) fiskmåsa 2) sädesraden, som mejas på en gång.
skød af *skýd*.
skønæg mr. fjärdedelen af ett bröd.
skåra fr. skåra.
skåra v. göra skåror.
skød n. 1) skott 2) skutt.
skød v. skotta, ro bakåt.
skøft s. 1) uppskof 2) hvilostund.
skøft v. hvila.
skøj n. 1) skoj 2) sämre fruntimmer.
skøjara m. 1) skojare 2) tattare.
skøja v. skoja.
sköll v. skolla.
skølm fr. skida, halja.
skølm v. gå af (om glasing).
skørp mr. vattenbryn.
skørp fr. 1) skorpa 2) skorpa, tunt hölje.
skøstén mr. skorsten.
slad mr. 1) sladd 2) otäck person.
sláðar n. sladder.
sláðra v. sladdra.
sláðra f. en som sladdrar.
släfsa v. slafsa.
slag n. slagg.
slap af *slæpa*.
slarv m. slarfver.
slarv n. slarf.
slärv v. slarfva.
slärv f. slarfvig kvinna.

- slask* n. slask.
slax n. 1) slag, rapp 2) slag på kläder 3) sort 4) sjukdom.
släyåh mr. slagkäpp i slaga.
släk adj. slak.
släkə fr. ojämn spänning hos ränning i väf.
släkə v. göra slak.
släkna v. slakna.
släkrə v. sitta löst (om hästsko).
släkt n. slakt.
släktə v. slakta.
slam n. slam.
slāmər n. slammer.
slāmra v. slamra.
slāmra f. pratmakerska.
slāmsə v. slamsa, slarfva.
slāmsə f. slarfvig kvinna.
slānə fr. långt, smalt träd (oftast gran).
slant m. dålig person.
slant mr. fiskredskap.
slay af *sləyə*.
slay l. *sləyə* mr. slang.
släykə mr. slank.
slāvə m. fästningsfänge.
sləb adj. slipprig, hal.
sləd n. slit, tungt arbete.
slədə af *slīdə*.
slēdrə fr. segt köttstycke.
sləgə s. salt vätska som korna få att slicka i sig.
slēge v. s. i sa slicka i sig.
slējə af *slə*.
slək mr. slick, skvätt.
sləkə v. slicka.
sləkəpōt mr. slickepott, pekfinger.
sləgrə v. slingra.
sləv fr. slef.
- slē* n. slem, särsk. godrom (*təsəslē*).
slībə v. slipa.
slīdə (*sləd*, *slēdə*, *slēdēn*) v. 1) slita. 2) arbeta mycket.
slīm n. slem.
slīntə s. *slə slīntə* slå fel.
slīr n. slida (för knif).
slomp mr. 1) händelse, slump 2) rest.
slōmpə v. hända, inträffa. s. sa = *slōmpə*.
slōmrə v. slumra.
slōmsə v. slarfva.
slōyə af *sləyə*.
slōyə v. slunga, hopfläta.
slū adj. 1) slug 2) förståndig 3) klok.
slūreg mr. sluring, rätt af köttspad och gryn.
slūrə f. otäck kvinna.
slūgə (*slūktə*, *slūkt*) v. sluka.
slūgə f. stor fem. varelse (kvinna, ko etc.).
slusk m. slusk.
slut n. slut.
slūtə v. sluta.
slu af *slə*.
slūdrə v. sluddra.
slufs m. stor, otäck karl.
slūpə af *sləpə*.
slā (*slātə*, *slāt*) v. slå, afmeja (gräs).
slākən adj. slocken, utslöcknad.
slākna v. slockna.
slē mr. släde.
sləb n. 1) släp, hårdt arbete 2) släp på kläder.
sləbə v. 1) släpa 2) arbeta hårdt.
sləgə fr. slägga.
sləgə v. slägga.

- slækə* (*slækta*, *slækt*) v. släcka.
slækt fr. släkt.
slækting mr. släkting.
slæy mr. släng.
slæyð (*slay*, *sløyð*) v. 1) slänga (hit och dit) 2) *dæ slæyðar*, *dæ slæyðar sa*, *dæ slæyðar i væj* det går rätt bra (om affärer o. d.).
slæyð (*slæyða*, *slæygt*) v. slänga (ngn, ngt), slunga.
slæyð f. halfvuxen flicka.
slæygt adj. knepig.
slæpə (*slap*, *släpə*) v. slippa.
slæpə (*slæpta*, *slæpt*) v. släppa.
slæt fr. slätt.
slæt adj. slät.
slætə v. 1) släta, jämna 2) s. *ūd* stryka ut (t. ex. något skrifvet).
slösare m. slösare.
slösa v. slösa.
slə adj. slö (om eggjärn, hästskor etc.)
slənə v. blifva slö.
slə (*slu*, *slējə*, *slējən*) v. slå, ofta med adv., t. ex. *slə bót* slå bort.
sləg n. stor, feminin varelse (t. ex. kvinna, ko).
slējə fr. slöja.
sləs (*slus*, *slējəs*) v. slåss.
slət mr. slätter.
slət n. slott.
smäl af *smälə*.
smält af *smältə*.
smat impf. s. *ūna* smet undan.
smätə v. smacka (t. ex. för att sätta hästar i gång).
smätər n. smattrande.
smättrə v. smattra.
- smätə* fr. smärta.
sməg mr. smak.
sməgə (*smäktə*, *smakt*) v. smaka, förtära.
sməgə v. smaka, hafva (en viss) smak.
smak s., *entə et smak* inte ett dugg.
smak impf. small, sade »smack».
smäkə fr. en hel hop, hög.
sməl adj. smal.
smätə mr. mängd.
smättrə fr. pratmakare, pratmaker-ska.
smē m smed.
smēa f. bst. smedhustrun.
smēdə fr. tätmjolk, hvarmed man smetar i botten på den blifvande filmjölken.
smēdə v. smeta.
smēdi adj. 1) smidig 2) skicklig, knepig.
smētə v. smitta.
smētəkəpər s. pl. smittkoppor.
sməu, *sməuʷə* af *smūuʷə*.
smi (*smitə*, *smut*) v. smida.
smijə fr. smedja.
smilə (*smiltə*, *smilt*) v. smila, småle.
smisnər s. pl. smidesslagg.
smok mr. 1) litet rum 2) fingertuta.
smøkə v. 1) *smøkə pə sa* kränga på sig 2) smita (sig genom) 3) *smøkə tēl noḡən* slå till någon.
smūuʷə (*sməu*, *sməuʷə*) v. smyga.
smūltə af *smältə*.
smūtrə fr. 1) smula 2) penis.
smūtrə v. smula.
smurj mr. stryk.
smūrjə (*smūtə*, *smut*) v. 1) smörja

- 2) *smürjə tēl nogən* slå till någon.
smürjə fr. 1) smörja, vätska 2) smuts, skräp.
smat mr. litet rum.
smə (n. *smat*, pl. *smə* l. *smə*) adj. 1) småväxt (om säd) 2) nedslagen 3) pl. = små 4) n. *smat* litet, fattigt (*dæ smat mæ-n* han är fattig).
sməpāta adj. nedslagen, nedstämd.
smat adv. smått.
smətrī n. småsaker.
smæk mr. klaff på kläder.
smæk först. adv. till *ful* (plenus).
sməkə (*sməkətə*, *sməkət*) v. smäcka, slå.
smæl mr. smäll.
smæl l. *sməlanə* först. adv. till *fəd*.
smələ (*sməl*, *smələ*) v. smälla intr.
smələ, (*smələtə*, *smələt*) v. smälla trans.
smələtə (*sməlt*, *smələtə*) v. smälta intr.
smələtə (*smələtə*, *smələt*) v. smälta trans.
smət adj. smärt.
smər n. smör.
smərhəktə fr. håla med smält smör midt i ett fat varm gröt, i hvilken alla doppa.
sməll n. smult.
snark mr. hinna på gröt, välling, etc.
snarkə (*snəktə*, *snəkt*) v. snarka.
snəskə v. s. i sa sörpla i sig.
snətra fr. bst. munnen.
snətrə v. snattra.
snəbəl mr. snabel.
snərə fr. snara.
snət adv. snart.
snəvktə v. tala i näsan.
snə adj. sned.
snədə fr. bst. snedden.
snədə v. snedda.
snəkər m. snickare.
snəkərə v. snickra.
snep mr. snibb.
snəu adj. snäf.
snīb mr. snibb.
snībə fr. gräddsnipa.
snīgə (*snīktə*, *snīkt*) v. snika.
snīgən adj. sniken.
snilə mr. snigel.
snəbən adj. snopen.
snədi adj. konstig, egendomlig.
snəgə v. snoka.
snəktə v. snyfta.
snər (pl. *snərar*) fr. snöre.
snū (*snūtə*, *snūt*) v. sno, vända.
snūs mr. snus.
snūsə v. snusa 2) *snūsə a səvə*.
snūvktə fr. snufva.
snūvtə v. snafva.
snəp mr. 1) snopp 2) penis.
snəpə v. snoppa.
snəplə adj. snöplig.
snərə v. 1) snöra 2) snurra.
snərpə v. snörpa.
snərpən adj. stött i kanten, upp-retad.
snət adv. knappt.
snədə (*snəd*, *snədə* l. *snəktə*, *snəkt*) v. snyta (sig).
snədə fr. näsa.
snəyrə fr. snöyra.
snəkt adj. snål.

- snǎla* v. snåla.
snǎka fr. snäcka (båt).
snǎl adj. snäll.
snǎra (*snǎta*, *snǎt*) v. snärja.
snǎra n. snår.
snǎsa (*snǎsla*, *snǎst*) v. snäsa.
snǎsar s. pl. bannor.
snǎt mr. 1) svans 2) pisksnärt 3) stryk.
snǎta v. slå.
snǎ mr. snö.
snǎd af *snýda*.
snǎra (*snǎta*, *snǎt*) v. arbeta ifrigt, vara ifrigt sysselsatt.
snǎva v. snöa.
snǎvata adj. snöig.
snǎr n. snor.
snǎra v. snora.
snǎrat adj. snorig. *enta snǎrat* ej oäfvén.
sǎ (pl. *sǎnar*) fr. sugga.
sǎb mr. 1) sop, viska af hästtagel 2) slarfver.
sǎba fr. ugnsraka, ugnsviska.
sǎba v. sopa.
sǎd n. sot.
sǎda s. soda.
sǎdar m. sotare.
sǎda v. sota, rengöra för sot.
sǎk mr. suck.
sǎka v. sucka.
sǎka af *sǎka*.
sǎkar n. socker.
sǎkla f. sölig människa.
sǎkla v. söla.
sǎl fr. sol.
sǎla (pl. *sǎlar*) mr. sula.
sǎla (pl. *sǎlar*) mr. 1) svål på gris 2) grässvål.
- sǎla* sa v. sola sig.
sǎm mr. söm.
sǎma fr. summa.
sǎmla v. samla upp åt sig det bästa (t. ex. i ett matfat).
sǎmla fr. sölig människa.
sǎmp mr. sump.
sǎms, *gǎ om sǎms* gå om hvarandra.
sǎt mr. sort.
spǎlǎgan s. pl. sparlakan.
spǎrk v. sparka.
spǎsmar s. pl. spasmer.
spǎ mr. spade.
spǎ n. spad.
spǎ (*spǎta*, *spǎt*) v. spada, gräfvä med spade.
spǎg adj. spak.
span af *spǎna*.
span (pl. *spǎnar*) mr. spann, flaska.
spǎndǎra v. bjuda (ngn på ngt).
spǎna v. spana.
spǎnmǎl n. spannmål.
spǎnsk adj. spansk.
spǎr s. spader.
spǎra v. spara.
spǎt mr. fin metalltråd.
spǎd n. spett.
spǎdǎl mr. hospital.
spǎda fr. speta, strumpsticka.
spǎdagǎg mr. omgång strumpstickor (5 stycken).
spǎga s., i s. spicket. *spǎga*-i ssgar.
spǎkǎlǎra v. uppgöra planer perf. p. *spǎkǎlǎra* knepig.
spǎrv (pl. *spǎrvar*) mr. sparf.
spǎrvǎnǎg fr. sparfnök (sättes upp julafton).
spǎsk adj. smärt, smal.

spètåkæl n. spektakel.
spetåkmåg-arə m. person, som gärna drifver gäck.
spets mr. virkad spets.
spéfus mr. spirituosa.
spig först. adv. till *nåtər*.
spìgə v. 1) spänta (torrvedsstickor).
 2) op. värka (i armar l. ben).
spìgə v. spika (fast).
spìgər (pl. *spìgrar*) mr. spik.
spìlə mr. spegel.
spìlkom mr. spilkum.
spìlrə v. splittra (t. ex. en stock).
spìlrə fr. spillra.
spìlt n. spilta.
spìndl mr. spindel i svarfstol.
spìnə (*span*, *spùnə*) v. spinna.
spìgkən adj. spinkig.
spìrə fr. 1) spira på torn 2) kålspira 3) mastträd.
spis mr. spisel.
spìsə (*spìstə*, *spìst*) v. äta.
spjånə v. spjärna.
spjæl n. spjäll.
spjəkə mr. spjäle.
spkìnt mr. splint.
spkìt l. *spkìtər* först. adv. till *nəgən*, *gån*.
spòlə mr. spole.
spòlə v. spola (garn).
spøn n. spån.
spòns fr. sprund på tunna.
spràsłə v. sprattla.
sprat n. spratt.
sprat af *sprətə*.
sprəgə v. spraka.
sprak af *sprəkə*.
sprələ v. sprattla.
spray af *sprègə*.

spreg n. spring.
sprègə (*spray*, *sprògə*) v. 1) springa
 2) para sig (om större djur).
sprì (*sprìtə*, *sprìt*) v. sprida.
sprìd mr. sprit.
sprìdə v. sprita (ärter).
sprìgə (*sprìktə*, *sprìkt*) v. 1) s. *mæfègranə* hålla fingrarne i sär
 2) op. gå i sär, bilda en springa.
spròkə af *sprəkə*.
spròkə fr. springa.
sprøg n. språng, spring.
sprògə af *sprègə*.
sprùdə fr. spruta.
sprùdə v. spruta.
språd n. spröt, väfspröt.
sprùdə mr. väfspännare.
sprütə fr. springa.
sprütə af *sprətə*.
sprəg n. 1) språk 2) talesätt.
sprəgə v. tala, språka.
sprəgləsdə fr. *slə åp sprəgləsdə*
 öppna språklådan, vara språksam.
sprə (*sprətə*, *spræt*) v. vattna (växter).
sprəg adj. sprättig.
sprəkə fr. spricka.
sprəkə (*sprak*, *spròkə*, *spròkən*) v. spricka.
sprəkə (*sprəkətə*, *sprækt*) v. spräcka (ngt).
sprəkətə adj. spräcklig.
spræg s. värk, språng.
spray först. adv. till *mæt*.
sprəgə (*sprəgətə*, *sprægt*) v. 1) spränga 2) sprängköra (en häst).
spræt m. 1) sprätt 2) fästman.
sprətə (*sprat*, *sprütə*) v. spritta.

- sprætə* (*sprætə*, *spræt*) v. 1) sprätta
2) stänka.
- sprætə* (*sprætə*, *spræt*) v. gå och
kråma sig (om människor).
- spūda* s. nys (om något).
- spūnə* af *spīnə*.
- spūnə* mr. spånad.
- spūra* s., *pə spūra* på frågan.
- spūrə* (*spūtə*, *spūt*) v. spörja.
- spūt* mr. spott.
- spūtə* v. spotta.
- spy* (*spytə*, *spyt*) v. spy.
- spy* n. spya.
- spə* (*spətə*, *spət*) v. 1) spå 2) för-
utsäga. *älmanåka spår-ntə* i *də*
almanackan nämner ej tiden för
solens upp- och nedgång i dag.
- spə* adj. späd.
- spə* (*spətə*, *spət*) v. späda (ut).
- spəktör* m. inspektor.
- spel* n. 1) spel, spelande 2) spek-
takel, skoj.
- spelə* v. 1) spela 2) göra cession.
- spəndl* mr. spänne (på tjuder och
fotband).
- spənə* (*spəntə*, *spənt*) v. 1) sparka
2) spänna (upp, ut, ifrån, för).
- spərstövə* fr. ryggåsstuga.
- spö* n. spö.
- spögə* n. 1) spöke 2) människa,
som spökar ut sig.
- spögə* v. spöka.
- spør* n. spår.
- spørə* mr. 1) sporre (på tupp) 2)
ryttarsporre.
- spərə* v. 1) spåra 2) passa i spå-
ren (om hjuldon).
- spəsérə* v. spatsera.
- stəbə* mr. stabbe, huggkubb.
- stəbłə* v. stapla.
- stəgə* v. hämma, komma att stanna.
stəgə sa lugna sig.
- stal* mr. stall.
- stälə* v. stalla, urinera (om hästar).
- stälhöp* n. galopp.
- stälhöpə* v. galoppera.
- stəł* af *stələ*.
- stan* s., i *stan* l. i *stan* i stånd.
- stəpə* v. stoppa.
- stərbhūs* n. sterbhus.
- stərinljūs* n. stearinljus.
- stərk* (n. *stət*) adj. stark.
- stərkəls* s. stärkelse.
- stəs* mr. stass, ståt, grannlåt.
- stəsə* v. stäta, vilja pynta sig.
- stətjōn* mr. station.
- stə* (pl. *stər*) mr. stad. *stən* =
Strömstad.
- stā* (pl. *stār*) mr. afdelning upp-
staplad säd i ladan.
- stə*, i *stə* i jäns.
- stə* adj. istadig.
- stəd* adj. stadig. *stət a stəd*
jämt och samt.
- stəgə* mr. 1) ljusstake 2) träflis,
trädgren, träpinne.
- stəgə sa* v. få en träpinne i benet.
- stək* mr. 1) stack af halm, hö 2)
kjol.
- stək* af *stəkə*.
- stəkarə* m. stackare.
- stəkət* n. staket.
- stəkə* v. lägga (säd o. d.) i stack.
- stəkrə* v. tala vänligt till, smeka
(barn, djur).
- stəm* mr. stam.
- stəm* adj. stammande.
- stəmə* v. stamma.

- stamp* 1) mr. stamp, stampinrättning 2) stamp, press (på tyg) 3) tjock, otymplig människa.
- stämpa* v. 1) stampa (i golfvet) 2) behandla med stamp.
- stan* adv. åstad, bort.
- stånä* v. stanna.
- ståg* (pl. *stågar*) fr. stång.
- ståga* v. stånga. *stågas* stångas.
- stågk* mr. stank, lukt.
- stågkå* v. stånka.
- stågkå* f. otymplig människa.
- stärå* mr. stare.
- stät* mr. stå. *jå åp ståtå* göra cession l. upphöra med en affär.
- ståtå* v. ståta, lefva högt.
- stäv* (pl. *stávar*) mr. tunnstaf.
- stävå* v. stafva.
- steg* n. stek.
- stëganå* först. adv. till *hed, varm*.
- stëgå* (*stëktå, stëkt*) v. 1) steka 2) grädda (bröd, pannkaka).
- stëj* af *stijå*.
- stëjå* af *stijå*.
- stëkå* fr. sticka.
- stëkå* (*stak, stökå, stökån*) v. 1) sticka, stinga 2) sticka, skjuta (fram, ut) 3) stoppa (i).
- stëkå* v. sticka (täckan).
- stëkålbær* n. krusbär.
- steklår* interj. för att förmå kor att kesa.
- stël* (n. *stët*) adj. stel.
- stëlk* mr. stjälk.
- stën* mr. sten.
- stën* först. adv. till *dø, døv*.
- stënä* v. stelna.
- stërå* v. vackla (om lefvande varrelser).
- stift* n. metallstift.
- stij* n. 1) steg 2) trappsteg.
- stijå* mr. stege.
- stijå* (*stej, stëjå*) v. 1) stiga 2) stiga i graderna.
- stil* adj. 1) stillsam 2) n. *stilt* lugnt
- stilynå* v. blifva lugnt.
- stilkå* (*stiltå, stilt*) v. stirra.
- stimm* n. 1) oväsen 2) fiskstim.
- stin* adj. tjock, mätt.
- stiv* adj. styf.
- stivnä* v. blifva styf.
- stj* af *stå*.
- stob* n. stop.
- stok* n. 1) stygn 2) stick i spel.
- stökå* af *stëkå*.
- stokå* mr. 1) stol 2) kyrkbänk 3) underrede (i bord etc.).
- stom* adj. stum.
- stomp* mr. 1) stump 2) tjock limpa.
- stompå* f. liten flicka.
- stompån* adj. surmulen.
- stomså* adv. plötsligt, hastigt, oförberedt.
- stor* (n. *stöt*) adj. stor.
- stöstij* n. stolsteg.
- straf* n. straff.
- stråfå* v. straffa.
- strån* mr. 1) strand 2) fiskläge.
- strak* adj. strak, spänd, rak.
- stræg* adj. skarp, bitande (om lukt).
- stras* adv. strax.
- strëdå* v. streta (emot).
- streg* mr. streck.
- streg* n. väderstreck.
- strëgå* v. 1) strecka 2) strecka (för torkning).
- strëgar* s. pl. upplåg.
- strj* fr. strid, mödosamt arbete.

- stri* adj. 1) stridig, envis 2) strid (om säd).
stri (*strìtå*, *strít*) v. strida, tvista.
striþå fr. stripa.
striði adj. envis.
striþå fr. strimma.
stroþk adj. morsk.
strud mr. strut.
strug n. stråkväg.
strugån adv. struken (om mått).
strum mr. strömdrag.
stryg s. stryk.
strygå (*strøg*, *strügå*) v. 1) stryka, klappa 2) stryka (med strykjärn).
strå n. strå.
strågå mr. stråke.
stråle mr. stråle.
stræk, *í* *stræk* i sträck.
strækå (*stræktå*, *strækt*) v. sträcka.
stræþ (pl. *stræþår*) mr. 1) sträng (af hö etc.) 2) fiolsträng.
stræþå v. stråfva.
strø (*strütå*, *strüt*) v. strö (ut).
strø n. strö.
strøþ mr. stropp.
stut mr. stut.
stur adj. nedslagen.
stürå (*stütå*, *stut*) v. dra sig (för ngt).
stüþå v. stupa.
stüþå adv. *fårå stüþå a stüþå* stupa upprepade gånger.
stüþtrå fr. stylta.
stut adj. tvär, surmulen.
stuy n. stufning.
stüþå v. stufva.
stüþ mr. 1) stubb, underkjol 2) sädesstubb.
stüþ m. smeknamn på små barn.
stüþå mr. stubbe.
stüðerå v. studera.
stüðent m. student.
stüþå af *stæþå*.
stun (pl. *stünår*) fr. stund. *èþå stünår* ingen tid (att göra ngt).
stünå (*stüntå*, *stunt*) v. stöna.
stünå v. åstunda, längta efter.
stürkå s. styrka.
stusk adj. stursk.
stut, *stut a stændit* = jämt och samt.
stütå v. 1) stötta (ngt) 2) förslå (om mat).
stütå fr. stötta.
stut adj. död (om djur).
stut först. adv. till *uméulå*.
stütå v. själfdö.
stüþel (pl. *stüþlar*) mr. stöfvel.
styg adj. 1) elak 2) ful.
styg (i ssgar som *stygfår* etc.).
stýkå (pl. *stýkår*; dessutom *stýkån* som i rspr.) n. stycke.
stýrå n. 1) styre 2) ryggstöd på stol.
stýrå (*stýtå*, *styt* l. *stütå*, *slut*) v. styra.
stýþår mr. styfver.
stå (*stå*, *stèþå*) v. stå. *stå sa gåt* reda sig bra.
stågå v. väsnas för att få oxar att gå.
stak mr. stock.
stækåtå adj. kort.
stål n. stål.
stækörm mr. ormslå.
stån n. 1) salustånd 2) *í stån* = *í stån*.

stæ n. städ.

stæt (*stætə*, *stæt*) v. städja.

stæda v. städa.

stæga v. stinka.

stæll n. 1) bordställ 2) ordning.

stæley r. 1) byggnadsställning 2) påhitt (oftast pl).

stæla (*stæltə*, *stælt*) v. 1) ställa, placera 2) ordna.

stæla n. ställe.

stælna mr. ordning, beräkning.

stæla (pr. *stælv*, *stælv*, *stælvə*, *stælvə*) v. stjåla.

stæma fr. 1) stämma, sammanträde 2) röst 3) stånd, härkomst.

stæma (*stæmtə*, *stæmt*) v. 1) instämma (för rätta) 2) stämma (blod) 3) stämma, slå in.

stæmpæl mr. stämpel.

stæmplə v. stämpla.

stænga (*stængtə*, *stængt*) v. stånga.

stænga n. stånge, stånghel.

stæsa, *te stæsa* till städes.

stæsla fr. städsel, städja.

stævla v. s. *åp* stegra (priset på något).

stø n. stöd.

stø n. ställe.

stø adj. 1) pålitlig 2) något trög.

stø (endast pr. och inf.) v. stödja.

støb n. 1) armhåla 2) ärmhål.

støba (*støptə*, *støpt*) v. stöpa.

støbar s. pl. fotspår i snön.

stød 1) m. kyrkvaktare 2) mr. mortelstöt.

støda (*støtə*, *støt*) v. 1) stöta (med ngt) 2) stöta (sönder) 3) stöta (sig).

stør mr. gärdesgårdstör.

støra fr. sidostöd i väfstol.

støra v. sätta upp störar.

støv n. damm.

støva v. falla damm.

stør l. *støra* adj. komp. större.

støj n. stoj.

støja v. stoja.

støla m. stolle.

stølpə mr. stolpe.

stølpə v. a *gə*, *stølpə* i *vəj* (oftast om barn).

støp n. stoppning (i täcken etc.)

støp s. *də ə støp* det är stopp, det är omöjligt. *si støp* säga stopp.

støpa v. 1) stoppa (med garn) 2) räcka till 3) hejda (ngn, ngt).

størken adj. stelnad (om fett).

størkenə v. stelna.

størm mr. storm.

størmə v. storma, blåsa.

støst adj. sup. störst.

støvə fr. 1) hvardagsrum 2) stuga.

su (pl. *sūnar*) fr. sugga.

suvt n. sofvel.

sūnə v. surna.

sur adj. 1) sur 2) vattensjuk (om mark).

sus mr. sus, i *sus a dus*. *jərə* *sūsə* fälla utslaget.

sūsə v. susa.

sub mr. sup.

sūbə (*sub*, *sūbə*) v. 1) supa 2) vara drinkare.

sūgə fr. sugga.

sūgə v. söla.

sūnə (*səu*, *səuə*) v. 1) suga 2) dia.

sub, *sūbə* af *sūbə*.

sūbəlv fr. sopor.

- sùbän* adj. full, drucken.
sùblä v. skräpa ned.
sùftä v. syfta (vid brygd).
sùldät m. soldat.
sùlä v. söla, smutsa (ned).
sùlä f. sölig människa.
sùljä fr. sälja.
sùlv n. solf.
sùlvä v. solfva.
sum n. hästkosöm.
sum pron. och konj. som.
sùmä (*sùmtä*, *sumt*) v. simma.
sun fr. synd.
sun adj. söndrig.
súnar pl. af *su*.
súnantä adv. sunnan, söderifrån.
súnavn mr. sunnanvind.
sùndi adj. syndig.
sùnä v. synda.
sunt adv. sönder.
sùgä impf *sag* sjunga, sjöng (för-
 åldr.).
sùrä v. 1) surra (om ljud) 2) s.
 fåst surra fast.
sùrinär s. pl. syrén.
sùrjä (*sùjtä*, *sut*) v. sörja.
sùrkä v. 1) vara sig (om sår) 2)
 gifva surrande ljud från sig (om
 gungfly, som man trampar på).
sùrv l. *sùrväl* m. slarfvig, försum-
 lig karl.
sùskän s. pl. syskon.
sùstär (pl. *sùstrar*) f. syster.
svält af *svältä*.
svär — i ssgar, t. ex. *svärfär* svär-
 fader.
svärm mr. svärm.
svärmä v. svärma.
svärvärä m. svarfvere.
- svärvä* v. svarfva.
sväg adj. svag.
svak fr. grund grop, urgröpfung
 (t. ex. i marken).
sväl fr. förstuga.
svälkä v. 1) svalka 2) låta svalna.
svälri adj. sval.
svän (pl. *svänär*) fr. svan.
sväns mr. svans.
svänä v. svalna.
svay, *i svay* i svang.
sväygä mr. ljumske (hos djur).
svär n. svar.
svärä v. svara.
svat adj. svart.
svätjä v. svartna.
sväväl n. svafvel.
svē, *svē* af *svē*.
svēb fr. vef (på väfstol o. d.).
svēbä fr. piska.
svēbä fr. liksvepning, likdräkt.
svēbä (*svēptä*, *svēpt*) v. 1) svepa
 (lik) 2) svepa, vefva på (en väf)
 3) s. *hg* likna (ngn).
svēda fr. sveda.
svēk mr. 1) luftbälstapp i tunna
 2) *svēkanä* pl. den rätt och
 afvigt stickade öfverdelen af
 strumpa.
svēkähä fr. strumpa, stickad af-
 vigt och rätt.
svēktä v. svikta.
svēmä v. svimma.
svēmä s. *i svēmä* i sanslöst till-
 stånd.
svēg mr. sväng (på väg etc).
svēganäs adj. liflig.
svēgä v. vara liflig, arbeta energiskt.
svēgäl mr. svingel (i vagn).

- svèrə* v. sveda, svedja.
sves n. småarbete.
svèska fr. sviskon.
svet adj. svettig.
svètə mr. 1) svett 2) blod af slaktade djur.
svètə v. svettas
svə (*svē*, *své*) v. svida.
svin n. svin.
svint adj. flink.
svintə v., s. på l. s. sa skynda sig.
svòđom mr. svordom.
svor, *svørə* af *svèrə*.
svul mr. svallis.
svùla adj. n. svallisigt, halt.
svùln adj. svullen.
svùlnə v. svullna.
svùltə af *svèltə*.
svågər m. svåger.
svår adj. 1) svår 2) duktig.
svávəl = *svávəl*.
svəgəškə f. svågerska.
svələ (*svèltə*, *svəlt*) v. svälla.
svəlt mr. svält.
svəltə (*svəlt*, *svùltə*) v. svälta.
svəltə (*svèltə*, *svəlt*) v. svälta (ngn).
svəljə (*svèjtə*, *svəjt*) v. svälja.
svənsk adj. svensk.
svənskə m. svensk.
svəvgə (*svèvgtə*, *svəvgt*) v. 1) svänga
 2) s. *həstar* bada hästar.
svør adj. duktig.
svəreg m. öfverdängare.
svørə (*svor*, *svørə*) v. svärja.
svəjtə fr. svärta.
svəjtə v. svärta.
svəvə v. sväfva.
svətk m. stor pojke.
svətk s. stryk.
- svətkə* v. ge stryk.
sy (*sytə*, *syt*) v. sy.
sy (*sø*, *sø*) v. op. sjuda, koka.
sytəškə fr. sömmerska.
syg adj. sjuk.
sytgə fr. sjuka, sjukdom.
sytgəku adj. sjuklig.
sytknə v. sjukna.
sytlə fr. sylta.
sytlə v. göra sylta.
syn fr. 1) synförmåga 2) bst. ansiktet 3) syn, som man ser 4) uppenbarelse 5) afsyning.
synə (*syntə*, *synt*) v. 1) afsyna 2) visa ngt genom sitt utseende (*han sytər-ət*).
synlə adj. synlig.
synn adj. som har syner.
syns (*syntəs*, *syns*) v. synas.
syrə fr. 1) syra 2) syrlighet (t. ex. i marken).
syrə v. syra, jäsa.
sytə fr. syssla.
syt mr. 1) tjur, särsk. som lockord 2) lat karl.
sytə fr. bst. lockord till ko.
sə (pl. *sənar*) mr. så, vattenså.
sə n. den besådda åkern.
sə (*sətə*, *sət*) v. så.
sə adv. så (betonadt).
səar s. pl. sådor.
səbə fr. såpa.
sədə fr. höstack.
sədə v. stacka (hö).
sək mr. sock, ytterstrumpa.
səkn (pl. *səknər*) fr. socken.
səknə v. dragga (efter drunknade).
səl n. säll.
səmar (pl. *səmrar*) mr. sommar.

- sār* n. sår.
sās mr. säs.
sædanæs adj., *entæ sædanæs* icke otroligt.
sædæ (*sætæ*, *sæt*) v. 1) sätta 2) plantera (träd) 3) sätta (potatis) 4) hålla vad, hålla vad om.
sædæ n. säte (i vagn l. kärra).
sædl mr. sedel.
sæjæl n. segel.
sæjla v. segla.
sæk mr. säck.
sækæ (*sak*, *søkæ*, *søkæn*) v. sjunka.
sækæ (*sækla*, *sækt*) v. sänka.
sækæ n. sänke.
sækæn m. bst. den sista (i lek).
sækær adj. säker.
sæks räkn. sex.
sæksæ fr. sexa (siffran).
sækst räkn. sextio.
sækstn räkn. sexton.
sælan l. *sælan* adv. sällan.
sæla v. sälla, sålla.
sælabód fr. välgärning.
sælskáb n. sällskap.
sælsynt adj. sällsynt.
sæltæ fr. sälta
sælv mr. säl.
sælvæ mr. sele.
sælvæ v. sela (en häst).
sæmjæ fr. sämjä.
sæmræ l. *sæmær* adj. komp. sämre.
sæmst adj. sup. sämst.
sænæ fr. 1) sandstensbryne 2) sena.
sænæp mr. senap.
sæy fr. 1) säng 2) rabatt.
sær adj. nogräknad, tillbakadragen.
sæt n. 1) sätt 2) afdelning af säd, som tröskas på en gång.
sætæ l. *fætæ* räkn. sjätte.
sæv fr. säf.
sæväs mr. vass.
sævæ på v. aftaga, bättra sig (om värk, vind etc.).
sø af *sy*.
sø s. och adv. söder.
sød (n. *sut*) adj. söt.
søgæ (*sùklæ*, *sukt*) v. skälla (om hundar).
søn adj. i uttr. *æ kákæn sôn* (eg.? är tuppen kokad, får jag börja söka än; vid kurra-gömmalek).
sør s. och adv. söder.
sø n. svag köttsoffa, spad.
søvæ (*søv*, *søvæ*) v. soffa.
sø 1) adv. så 2) konj. så att.
sédn (n. *sédnt*) adj. sådan.
søfæ fr. soffä.
sølv mr. maträtt af mjölk och bröd.
sølln adj. hungrig.
sømn s. sömn.
søn m. son.
søndæ (pl. *søndrar*) mr. söndag.
sønækvænæ fr. sonhustru.
søp mr. svamp.
søpas s. och adv. så pass.
søpæ fr. soppa.
sørg fr. sorg.
sørpæ fr. röra af mjöl och vatten (hönsmat, hästmat).
sørpæ v. göra *sørpæ*.
sésom adj. såsom.
søt m. lathund.

§.

såfsæ v. 1) kälta 2) bita illa, vara slö (om knif).

- şâfsə* f. käftig människa.
şâlek mr. kärlek.
şarv n. kärfve af tröskad långhalm.
şarvə v. göra *şarv*.
şâgə mr. 1) käk 2) kind.
şâklə v. 1) källa 2) hugga vårds-
 löst i virke, så att det förstöres.
şayk n. litet lass (hö).
şayş 1) mr. hängel 2) m. fästman.
şə adj. utledsen.
şəpşkə s, *ga* i *şəpşkə* gå kipp-
 skodd.
şəsə v. kesa.
şésəbər n. körsbär.
şəva bst fr. vänstra handen.
şəvhənt adj. vänsterhänd.
şəvlə fr. kaffe för brödbakning.
şidal adj. kittlig, som har ömtå-
 lig hud.
şîghəstə mr. kikhosta.
şil mr. kil (i skjorta etc.).
şilə fr. kil (af järn eller trä).
şilə v. klyfva med kil.
şimrəg mr. kimrök.
şinə fr. smörkärna.
şinə v. kärna.
şîgəlvəv mr. spindelväf.
şipər kypradt tyg.
şis interj. schas (till katt).
şislə v. föda (om katt).
şislə v. kittla.
şistə fr. kista.
şit n. kitt.
şitə v. kitta.
şok adj. 1) tjock 2) hafvande.
şoknə v. tjockna.
şuy n. tjog.
şuyşə räkn. tjugo.
şuksə f. köksa.
şyđər s. pl. bannor.
- şykləy* mr. kyckling.
şymə v. skämma bort (barn).
şynar af *ku*.
şynə v. omtröska (korn) för att
 afläsna de långa borsten.
şynəsməs s. kyndelmässa.
şyp interj. lockord till höns.
şys mr. kyss.
şysə (*şystə*, *şysl*) v. kyssa.
şyv m. tjuf.
şəft mr. 1) mun 2) käft på lin-
 bråka.
şəftə v. rengöra lin från *şəv*.
şəglə v. vara envis i sitt tal, vara
 retsam.
şəglə f. retsam människa.
şəjsarə m. kejsare.
şəlarə mr. källare.
şələ mr. kittel.
şələ fr. källa.
şəltrey mr. tattare.
şəltəkə n. täcke af hästhår, för
 torkria.
şəmpə m. kämpe, stor karl.
şəmpəstən mr. bautasten.
şən n. tjärn.
şənə (*şəntə*, *şənt*) v. 1) igenkänna
 2) = t. fühlen.
şənə v. 1) tjäna (hos ngn) 2) för-
 tjäna.
şəns (*şəntəs*, *şəns*) v. kännas. *ş*.
və kännas vid, vidkännas.
şənsl fr. 1) känsel 2) igenkänning
han ha vòksə tor şənslə fə ma
 han har vuxit, så att jag ej
 längre känner honom.
şənst fr. tjänst.
şəv adj. kelen, smeksam.
şəvəl (pl. *şəvlar*) mr. käng.
şəp mr. käpp.

şær adj. kär.
şæreg f. 1) käring 2) gift kvinna
 3) ringfinger.
şæra fr. kärra.
şæra fr. tjära.
şæteg mr. kätting.
şætå fr. katta (föråldr.).
şøb n. köp.
şøba (*şuptå*, *şapt*) v. köpa.
şøk n. kök.
şøkän = *şøk*.
şølt mr. köld.
şølt mr. köl.
şønå fr. torkria för hafre.
şønæktå = *şæltækå*.
şøra (*şütå*, *şat*) v. köra.
şøra fr. sjukdomsanfall (som någon får).
şøn s. ansträngning, förstörelse.
şønå v. öfveranstränga.
şør mr. tjur.
şør n. tjuder.
şøra v. tjudra.
şørd n. kött.
şørdå v. 1) arbeta trögt och dåligt
 2) bita uselt (om knif).
şørdå f. envis narr, människa.
şødvåsn mr. bst. muskeln under tummen.
şølkå mr. kälke.
şølkå v. kälka, åka kälke.
şørgålt mr. kyrkogård.
şørkå fr. kyrka.
şørbå n. käril.
şøstå v. flämta, pusta.

f.
fag n. schagg.
fålagansfèbær mr. skarlakansfeber.

fån fr. hvit fläck midt i pannan på häst eller nöt.
fånå fr. stjärna.
farm mr. skärm.
farp n. skärp.
fåteg mr. shirting (tyg).
fåktå v. flacka hit och dit.
fål mr. schal.
få fr. 1) sked 2) väfsked.
få (*fætå*, *fet*) v. ske, hända.
fæk r. skick, sed.
fèkå v. skicka.
fèlå n. skedlag i väf.
fæn n. 1) sken, ljussken 2) sken, skenande.
fæn adj. skengalen (om häst).
fènèr n. skam.
fènå v. skena.
fègrå v. skingra.
fèpiån n. skeppund.
fèssæra fr. schäs, åkkärra
føv adj. skef.
føvå v. gå snedt på skodonen.
få fr. gärdslå (af klufna stockar).
fåb n. skepp.
fåftå n. skifte, byte.
fåftå v. skifta, ömsa.
få n. väfskål.
fåå (*fåltå*, *fålt*) v. 1) skilja, åtskilja
 2) (i frågande, nekande satser) uppfatta, se 3) op. fattas.
fålnå mr. skillnad.
fåls (*fåltås*, *fåls*) v. skiljas.
fåmkå v. skymla.
få n. 1) skinn 2) *fåltfå*, *mønå*
få solsken, månsken.
fånå (*fæn*, *fènå*) v. skina.
fåpkå fr. fläskskinka.
få mr. träck.

- fīt*, *α fīt* åh skröp!
fītə (*fēt*, *fētə*) v. skita, cacare.
fīvə fr. skifva.
fögə (*fögə*, *fögt*) v. sjunga.
fū räkn. sju.
fū fr. sjua.
fūt mr. syl.
fūt n. 1) skjul, skydd 2) kärrskjul.
fūtə (*fūtə*, *fūt*) v. 1) skyla 2) skölja
fūnə räkn. sjunde.
fūyp mr. rundadt eggjärn.
fūtə fr. skjorta.
fūfəl mr. skyffel (af bleck l. stål).
fūftə v. skyffla.
fūl adj. skyldig.
fūlt s. hästläder.
fūtan s. sjutton (svordom).
fūtarə m. skytt.
fūti räkn. sjuttio.
fūti räkn. sjutton.
fūt n. rockskört.
fūt s. en hästsjukdom (tandköttet växer öfver tänderna.)
fū fr. sky, moln.
fū (*fūtə*, *fūt*) v. sky.
fūbə v. *f.* sa flytta sig åt sidan (om nötboskap).
fūdl mr. skyttel.
fūgə fr. skjul.
fūgə (*fūktə*, *fūkt*) v. stå i ljuset för, skymma.
fūlrə v. skyldra.
fūlrə v. *f.* *mæ ðuʰənə* titta med halfslutna ögon.
fūlt n. skylt.
fūmæg fr. skymning.
fūmə (*fūmtə*, *fūmt*) v. op. skymma, blifva skumt.
- fūmt* adj n. skumt.
fūmt mr. skymt.
fūg mr. skjuts.
fūgə v. skjutsa.
fəp n. sjåp.
fəsər s. pl. skämt.
fədə fr. skädda.
fæg n. 1) skägg 2) fluster.
fəktə (*fəktə*, *fəkt*) v. grina, göra grimaser.
fəl fr. själ.
fələg mr. skilling.
fələ (*fələ*, *fəlt*) v. 1) skälla om hundar 2) gräla (på ngn).
fəlm (pl. *fəlmrar*) m. skälm.
fəlrəg fr. själaringsning.
fəlr n. 1) skäl 2) mussla l. snäcka.
fəlrə n. sämsta hafren.
fəlrhəpət adj. n. vanskligt.
fəlvə (*skəlv*, *skūlvə*) v. skälfva.
fəlvə fr. skälfva (sjukdom).
fəmə (*fəmtə*, *fəmt*) v. skämma, fördärfva. *f.* *ūd* sa skämma ut sig.
fəms (*fəmtəs*, *fəms*) v. skämmas, blygas.
fənə (*fəntə*, *fənt*) v. gräla (på ngn).
fəgk mr. 1) gåfva 2) undfägnad 3) skåp.
fəgkə (*fəgtə*, *fəgt*) v. skänka.
fəpə fr. skäppa.
fərə mr. liten sax.
fərə fr. skata.
fərə (*skar*, *skūrə*, *skūnn*) 1) skära 2) meja (säd) 3) castrera (hästar).
fəfənt m. sergeant.
fəttə räkn. sjätte.
fəv n. affall vid linbrytning.

fəvətə adj. strimmig, spräcklig (om nötboskap l. hästar).

fød mr. skarf.

födä (*fütä*, *fut*) v. 1) sköta 2) skarfvä (med ngt).

fölv (pl. *fölvə*, bst. *fölvə*) adj. själf.

för adj. 1) skör 2) *för på tran* snarstucken.

förə s. förkolnadt tyg (linne).

fö mr. sjö.

fönə (*föntə*, *fönl*) v. förstå.

fös, *te fös* till sjöss.

föy mr. schå.

t.

t enkl. = det.

täbə v. 1) tappa (ngt) 2) förlora (i spel).

täfs mr. tofs, tafs.

tag mr. tagg, gadd.

tälə mr. 1) lager af tilltrampad gödsel 2) smutslager (på huden).

tälrek mr. tallrik.

täl n tal.

tälən s. talan.

tälə v. tala.

tälj mr. talg.

tän (pl. *ténar*) fr. tand (äfven tand i väfsked).

täneg s. tärning, afskuret stycke af sill, bröd.

tänə fr. brudtärna.

täp mr. tapp.

täpə v. tappa (ur tunna).

täpt, *n täpt* ge efter.

tärm mr. tarm.

tärpəntin s. terpentin.

tärpələk mr. pendel på ur.

tärvəs v. tarfväs, behöfväs.

taş mr. tass.

täsə m. stackare.

täsə v. tassa omkring.

täskə fr. lösficka.

täy^{al} n. 1) häst-tagel 2) bästa linet.

täynə v. tystna.

tä (*tog*, *tögə*, *tögən*) v. taga. *tä i* bjuda, spendera. *tögən* tagen på finkan.

tädər m. tattare, svartmuskig person.

täfät adj. tafatt.

täg n. 1) tag 2) brottning 3) stund, gång.

täg n. tak.

täk (pl. *täker*) mr. tack.

täkə v. tacka.

täkstə fr. taxa.

täkt mr. takt (i dans, marsch).

täm adj. tam.

tän s. *i təkənə* *tän* med snabb fart.

täg (pl. *tégar*) fr. tång.

tägə mr. 1) udde 2) svansrot 3) kniftånge.

täykə mr. tanke.

täpətər s. pl. tapeter.

täpfərə v. tapetsera.

täs (*tögs*, *tögəs*) v. brottas.

tävə fr. taffa.

tē n. te.

tē (*tētə*, *tēt*) v. visa.

te, *tel*, till prep. och adv. till.

tējə fr. videokorg för ostpressning.

tējə mr. tjäle.

tējə (*tētə*, *tēt*) v. lägga tiljor (i bås o. d.).

tējə fr. tilja.

- témær* n. timmer.
témræ v. timra.
témræ fr. timmerbyggnad under arbete, bygge.
tēn n. tenn.
tēn mr. 1) rulle för spinnrock 2) *sum en tēn* = mycket snabbt (om springande).
tey mr. ting, sak.
tey n. ting, domstolsförhandling.
tēyð v. tingu (ngt som är till salu).
tēyð bót tingu bort.
tēp mr. tipp, spets.
tēstamēntæ n. 1) testamente 2) gåfvobref.
tēslån s. bråk, oväsen.
tēt adj. tät.
tētæ fr. tätmedel för filmjolk.
tē fr. 1) tid. *te tār* (i tid) 2) lefnadstid 3) tidsomständighet 4) oväsen.
tēdneq mr. tidning.
tēgaræ m. tiggare.
tēgæ (*tēktæ*, *tēkt*) v. tigga.
tēy räkn. tio.
tēyæ (*tæutæ*, *tæut*) v. tiga.
tēyæ n. tegel (koll.).
tēkēp s. arbete som göres för kyrka l. präst.
tēl adj. tidig.
tēlšōn r. telefon.
tēlšōnēræ v. telefonera.
tēlšgráf mr. telegraf.
tēlšgráfēræ v. telegrafera.
tēlšgrām s. telegram.
tēmæ mr. timme.
tēmōtēj mr. timotej.
tēn mr. rifvare i räfsa l. harf.
tēnæ fr. tina.
tēnæ v. 1) tōa 2) *t. æp* uppvärma, smälta (ngt fruset).
tēstæ (pl. *tēstær*) mr. tisdag.
tēstul (pl. *tēstular*) mr. tistel.
tēt mr. titt.
tēt fr. 1) tidd, dräktighet 2) mjölkperiod efter hvarje kalfning.
tēt, *t. a æflæ* tidt och ofta.
tētæ v. titta.
tētōlēræ v. 1) titulera 2) skälla ned.
tēu adj. tidig.
tē (pl. *tēær*) fr. 1) tå 2) tå på skodon.
tē s. styrka, duktighet, gry (i person l. sak).
tēg, *tēgæ* af *tæ*.
tētæ impf. tordes.
tēm mr. tøm.
tēm mr. tum.*
tēm adj. tom.
tēmæ mr. 1) tumme 2) handsktumme.
tēmō v. tumla.
tēmōrænæ fr. ögla, hvori tömmen löper.
tēmsey m. tosing.
tēmōt fr. tomt.
tēmōtæ v. göra i ordning en tomt.
tēmōtænīsæ mr. nisse.
tēn fr. 1) gårdsinhägnad 2) ton, sångton.
tēntæ v. smågnola.
tēn n. kyrktorn.
tēnæ fr. bst. åskan.
tēg (*tēgræ*, *tēgst*) adj 1) tung 2) dräktig (om ko).
tēgæ fr. 1) tunga 2) tunga i käng.
tēr pr. ur.
tēstæ (pl. *tēstær*) mr. torsdag.

- tòvə* sa tofva sig.
trāl mr. trall.
trālə v. tralla.
trap fr. trappa (inom hus).
trásł n. trassel, obehag.
tràsłə v. trassla (in sig).
trakt r. trakt.
tràktlérə v. traktera.
tramp mr. yttertrappa.
tràmpə v. trampa. *t. tšrv* trampa torf.
tràmpəłérv fr. torf, som trampas ihop i hålan.
tran s. tran.
trəg adj. trång.
trəg af *trəgə*.
trəsə v. arbeta hårdt.
trē räkn. tre.
trē (pl. *trēř* l. *tréar*) n. 1) träd 2) trä.
trē fr. trea.
trəbštār s. pl. trätofflor.
trējə räkn. tredje.
trələ fr. trilla.
trələ v. trilla, falla.
trəp mr. tripp.
trēròs fr. ros, törnros (odlad).
trəsk adj. trilsk.
trəskal (pl. *trəskalar*) mr. tröskel.
trəvtə v. trinsa, spela med knappar.
trəyna mr. trefnad.
trifs (*triftəs*, *trifs*) v. trifvas.
trun adj. trind.
trinsə fr. trissa.
trinsə fr. trissa.
trinsə v. rulla (ngt).
trø fr. vattenho.
trøk adj. trög.
tròkə v. vara trög.
tròkłə v. träckla.
tròmə fr. 1) trumma 2) hästmule 3) stenbro öfver dike.
tromp mr. 1) trumf 2) tvång, hot.
tròmpest mr. trumpet.
tròmpe v. tvinga genom hot.
trog fr efter neg. trång, behof, trängande nödvändighet.
trògə af *trəgə*.
trost mr. trast.
tru fr. tro.
tru (*trütə*, *truł*) v. tro.
trud mr. trut.
trüdn adj. utsväld, utvidgad af fuktighet.
trütne v. svälla ut.
trüwłə v. truga.
trübətə adj. trubbig.
truk n. tryck.
trükə (*trüktə*, *trukt*) v. 1) trycka, pressa 2) trycka (böcker).
trükri n. tryckeri.
trušt fr. tröst.
trüštə v. trösta. *gu trüštə ma* gud hjälpe mig.
truł adj. trött.
trüdə fr. mun.
trüdə (*trød*, *trüdə*) v. tryta, fattas.
tryg adj. trygg.
trüynə n. tryne.
trə mr. tråd.
trə adj. envis.
trəki adj. tråkig.
tras (*trätəs*, *tras*) v. *t. etər nògə* längta efter ngt.
trəv n. traf.
trəvarə mr. trafvare.
trəvə v. trafva.

trê n. tråde.

træ (*trætå*, *træt*) v. 1) träda (på, igenom) 2) träda (en åker) 3) *træ dånstn* arbeta hårdt.

træf mr. tillfällighet.

træfa v. träffa, råka (ngn).

rægan adj. trägen.

trækt fr. tratt.

trækr 1) m. styf arbetare 2) valk i händerna.

trækrå v. arbeta hårdt.

træntå fr. tranbär.

træyå (*træyå*, *træyå* l. *tray*, *trøyå*) v. 1) *t. om* nödgas besvära (ngn) 2) *t. om* behöfva (ngt).

træyå (*træyå*, *træyå*) v. tränga (på, fram etc.).

træskå fr. tröskning.

træskå (*træstå*, *træst*) v. tröska.

trætå fr. 1) träta 2) process.

trætå v. träta.

trættå räkn. trettio.

trættå räkn. tretton.

trættånnå s. trettendedagshögtid.

træv n. loft på fähus l. loge.

trævå mr. trafve, 28 nekar.

trød mr. tålamod.

trød af *trøydå*.

trødå (*trütå*, *trüt*) v. låta sig nöja.

trå (*trætå*, *træt*) v. trampa.

trå n. undersida af fot.

trå n. trampa i väfstol l. spinnrock.

tråyå fr. tröja.

tråll n. 1) troll 2) elak människa.

trållå v. trolla.

tråss n. tross, skräp (af gamla gårds-gårdsstörar etc.).

tråv n. tråg.

tud mr. pip (på kittel etc.).

tud n. tjut.

tudå v. tjuta, tuta.

tur (pl. *turar*) mr. 1) tur, lycka 2) resa, gång.

turå v. 1) op. anstränga 2) lefva om.

tusan s. tusan.

tusn räkn. tusen.

tugå fr. munsbit.

tugå v. tugga.

tullå f. liten slica, tulla.

tullå v. rulla.

tullår (pl. *tullår*) mr. ull-sträng, kardad för spinning.

tullå v. *tullå a gå* stulta och gå (om små barn).

tustå fr. 1) lock af gräs 2) knippa af ränningen vid solfningen.

tuvå fr. tufva.

tubak mr. tobak.

tudå af *tøydå*.

tuj n. elasticitet.

tujå (*tujå*, *tujå*) v. töja, sträcka.

tult fr. toltf.

tumå (*tumå*, *tumå*) v. tömma.

tun adj. tunn.

tunå fr. tunna.

tunåvåney mr. tinning.

turå mr. torrved.

turå s. hermafrodit.

turk mr. torka.

turkå fr. torkinrättning för säd vid kvarnar.

turågå f. månglerska.

turvå tål v. slå till.

tust adj. 1) tyst 2) törstig.

tustå mr. törst.

tustå på v. söka förmå att tuga.

tvårvån adj. ohjälpsam, ogin.

- tvåg* fr. skurviska af grankvistar eller halm.
tvøj interj. tvi.
tvøgg v. tvinga.
tvøst r. 1) tvist 2) två solf bred-vid hvarandra i väfven.
tv- tve- (i ssgar som *tvåbét* med 2 hästar, *tvåslät* mr. efterslätter, *tvålänt* med dubbla tandrader).
tvøleg mr. tvilling.
*tvøn*as *bót* v. tvina, tåras bort, förtvina.
tvøn v. tvinna (tråd).
*tvøn*atrá mr. tvinnad tråd.
tvíval n. tvifvel.
tvíval v. tvifla.
tvøgg n. tvång.
*tvøgg*en adj. tvungen.
tvøggsmál n. tvångsmål, nödvändighet.
tvá räkn. två.
tvá fr. tvåa.
tvál mr. tvål.
tvál v. tvåla.
tvær adj. tvär, envis.
tvær fr. topp af fur till omröring i gryta.
tvæt mr. tvätt.
tvæt v. tvätta *t. tå* diska.
tvæt adv. tvärt, genast.
*tvæt*ávar adv. och pr. tvärs öfver.
*t. a léyglét*är härs och tvärs.
tvål, *tvål* *tre* (två eller tre), några.
ty n. 1) tyg 2) *ty a vésn* saker och ting; *skrætj* skräp.
ty (*týt*, *týt*) v. 1) räcka, förslå 2) *ty sa tål* hålla sig till.
tyd n. tjut, jämmer.
- týd* (*tød*, *tùd*) v. jämra sig.
*týd*la adj. tydlig.
týgg fr. 1) ställning, hvarpå vid spinning blånor läggas 2) tjuga.
týkk (*týkk*, *tykt*) v. 1) tycka, anse, 2) *t. om* tycka om.
*týkk*s endast *ja týkk*s jag tycker.
týl mr. tygel.
týneg s. aning, underrättelse.
týgg mr. 1) tyngd 2) onus, besvär-lighet.
týgg (*týgg*, *tygt*) v. tynga.
týpp fr. smeknamn på höns.
týsleg mr. lingon.
tå pr. och adv. af, ned (från).
tåd fr. napp för dibarn (föråldr.)
tåg fr. tjocka, dimma.
tåk sa v. flytta sig.
tår mr. 1) tår 2) droppe (af kaffe etc.)
tås fr. groda.
*táj*ar af *tå*.
täck n. täcke.
täck (*täck*, *tækt*) v. 1) betäcka (ngt) 2) lägga täcke på.
*täck*en n. efter neg. tecken, grand.
*entå et täck*ens *gran* inte ett dugg.
tält n. tält.
täm (*tämt*, *tænt*) v. tämja.
*tän*ek mr. tännlika, liten spik.
tända (*tënt*, *tænt*) v. tända. *t. på* 1) tända upp 2) anlägga mordbrand.
*tän*eg lungsot.
tänk (*tæng*, *tænt*) v. tänka.
täpp (*tæpt*, *tæpt*) v. täppa, tilltäppa.
tära (*tæt*, *tæt*) v. 1) tåra 2) tillgodogöra sig (mat).

tød af *týðá*.

tøla f. virrig, naiv människa.

tøla v. vara naiv.

tøs f. 1) tös, flicka 2) ogift kvinna, jungfru.

tøsóggæ r. liten flicka.

tøva (*tøfla*, *tøft*) v. hopvalka, tofva (yllevaror).

tøvaþjól fr. bräda med inskärningar, hvarpå yllevaror tofvas.

tør (n. *tøt*) adj. torr.

tøra (pr. *tør*, *tøra*, *tøka*) v. töras.

tøqi s. toddy.

tødyvel mr. tordyffel.

tøfal mr. toffel.

tøl räkn. tolf.

tøla v. 1) erlägga naturaafgift vid malning 2) *tøla þá* op. förminskas.

tølamód n. tålamod.

tøla (*tøta*, *tøt*) v. tåla.

tølja (*tøta*, *tøt*) v. tälja med knif.

tøp mr. topp.

tøp först. adv. till *gánn*.

tøpa mr. 1) tupp 2) bst. arresten.

tørg n. torg.

tørp n. torp.

tørparrá m. torpare.

tørv fr. torf.

tørvá fr. grästorfvá.

tøsk 1) mr. torsk 2) m. dåsig människa.

tøt mr. 1) tott, tåt 2) napp för dibarn.

tøta fr. tårta.

tøu n. tåg.

tøu^{tt} v. *t. a dra* draga (i ett rep).

u

u enkl. pr. du.

ubæntá adj. ovig, som har svårt att röra sig.

ud adv. ut.

údará, *úlastá* adj. komp. o. sup. yttre, yttersta.

údartá adv. utifrån.

údetar adv. och prep. utåt.

údá adv. ute.

údjúft mr. utgift.

údrætá v. uträtta.

údsóranás adj. *dæ-ntá en hund údsóranás* det är så otäckt väder, att icke ens en hund bör drivas ut.

úduýd s. odygd.

údvætás adv. utvärtes.

údværák mr. öfverrock.

údentra adj. utarbetad, utsliten.

ufántla adj. ofantlig.

úgré adj. 1) oredig, ej klar i hufvudet 2) intrasslad.

úhággæn adj. 1) som gör ofog 2) sniken, begärlig.

úhél s. missöde, olycka.

úhæggna mr. ohägnad.

úhánás adj. osympatisk, otäck.

ul (n. *ut*) adj. unken.

úlá v. tjuta.

umúla adj. omöjlig.

úná adj. oförnöjsam.

úná v. blifva unken.

úró fr. 1) oro 2) pendelfäste i ur.

úrá s. *dæ úrá* det är omöjligt.

úslú adj. i nek. satser *dæn æ ntá sá úslú* den är inte dum.

úsýdn adj. vanvårdad, smutsig.

úsbánas adj. *ha u.* ej behöfva köpa.

úfélk mr. oskick.

úfélklá adj. som ej uppför sig väl.

útrévæn adj. ostadig i sitt arbete.

úvúteyg m. vårdslös, otäck person.

úvún adj. otäck.

u.

úgæn adj. 1) ej vid sunda vätskor
2) ruskig (om väder).

úglá fr. ögla.

úgja(nə) maɹ interj. usch.

úll fr. ull.

úllət n. (egentl. adj. n.) ylle.

úlln adj. 1) ullig 2) *gá úlln* ej hafva skjorta närmast kroppen.

úlká mr. ulke (en fisk).

úlká v. 1) kuttra (om dufvor) 2)

úlká vont ställa till obehag.

úlv 1) mr. uf 2) m. elak människa.

únnarə, únnrastə adj. komp. och sup. undre, underste-a.

úna adv. och prep. undan. *kál-væn æ una dæn kúa* kalven är född af den kon.

únə (*úntə, unft*) v. unna.

únər n. under, pl. *əgə únər* ej underligt.

únər adv. och prep. under.

únərful mr. 1) undertrumf 2) *blí únərful* nödgas ge sig.

únərfsym fr. underkläder.

únjəfsym fr. uniform.

únra v. undra.

úngəfer adv. ungefär.

úsl adj. usel.

úsləy m. usling.

úf interj. usch.

úfja(nə) maɹ interj. usch.

úta 1) adv. och prep. utan 2) adv. annars.

útəm adv. och prep. utom.

u.

úknámn n. öknamn.

úks fr. yxa.

úkt fr. hvilostund.

úktə v. hvila, låta dragarne hvila från arbetet.

úm adj. öm.

úmə v. känna smärta i (en kroppsdel, så att man ej vill, att den skall vidröras).

ús pron. oss.

úst subst. och adv. öst, öster.

ústarə adj. komp. östra.

ústavín mr. östanvind.

ústər subst. o. adv. öst, öster.

úšk adj. virrig, tokig.

v.

vad mr. vadd.

vad m. värd på kalas.

vådə n. värde. *han ha egə vądə* han är ej ansedd.

vådri adj. värdig.

våflə fr. våffla.

vågə fr. vagga.

vågə v. vagga.

val mr. 1) oplöjd mark 2) ängvall.

val s. *fán i val* fan i våld.

vålmə fr. vallmo.

vals mr. 1) vals (dans) 2) vals af metall.

vålsə v. 1) valsa (dansa) 2) valsa (metall).

- vałk* mr. något hopvalkadt.
vařk . mr1) värk 2) böld.
vařk n. 1) verk 2) tröskverk, verk
 i ur 3) *ha i vařkom* hafva under
 der arbete.
vařkarə mr. böld.
vařkə (*vəřə*, *vəř*) v. värka.
vařkə n. virke
vařkən n. värken (tyg).
vařkən konj hvarken.
vařm (n. *vəřnt*) adj. varm.
vařmə mr. värme.
vařmə (*vəřntə*, *vəřnt*) v. värma.
vařp mr. varp, ränning.
vařp n. hopkastad hög af sten.
vařpə v. varpa.
vařpə (*vařp*, *vəřpə*) v. värpa.
vařpər s. pl. varpstol.
vařv n. skeppsvarf.
vař mr. vass.
vař adj. hvass.
vařkə v. vaska, tvätta.
vařlə mr. vassla. *kləgk a vařlə*
 klimp i vassla (en maträtt).
vař n. vers.
vařř adj. och adv. sup. värst.
vəř ələ vařř.
vətŋ n. vatten.
vətŋə v. vattna.
vətŋəkəŋst fr. vattenledning.
vəvəkə mr. hönspinne, vagle.
vəvəkə v. stå osäkert, ragla.
və fr. fiskvad.
və n. vadställe.
və (*vətə*, *vət*) v. 1) vada 2) gå i
 daggigt gräs l. dylikt.
və af *vəřə*.
vəfrədə mr. vårfrudag.
vəgə (*vəktə*, *vəkt*) v. vaka.
- vəgən* adj. vaken.
vəkənt s. vankant på bräder.
vəkənt s. vakansafgift.
vəkər adj. vacker.
vəkŋə v. vakna.
vəks n. vax.
vəksə v. vaxa.
vəkt fr. vakt.
vəktə v. vakta.
vəł mr. hval.
vən l. *vənə* adj. van.
vən adj. nogräknad i fråga om
 mat.
vənđrə v. vandra.
vənə mr. vana.
vənə v. vara nogräknad i fråga
 om mat.
vənđilja fr. bst. evangeliet.
vənlə mr. knippa hö l. halm, som
 gifves korna etc. på en gång.
vənlə adj. vanlig.
vənlə v. göra *vənlar*.
vənsklə adj. vansklig.
vənt adj. n. *de vənt* det är oviss.
vən adj. valen, stelfrusen.
vənə v. blifva stelfrusen.
vəgk adj. med vaggande gång.
vəgkas v. 1) vankas 2) färdas *həř*
vəgkas řəłk átər a fram
vəgkə v. vanka, gå.
vəgŋ fr. vagn.
vəř n. öfverdrag.
vəř adj. 1) varsam 2) *blŋ vəř*
 blifva varse.
vəřə fr. vara.
vəřə s. *łə vəřə pə* taga vara på.
vəřə v. vara, räcka.
vəřə m. stackare.
vəřə v. *gə a v. gə* (mycket).

- vē* mr. ved.
vē pron. vi.
vē v. samla vèd.
veđ s. pl. ohyra hos boskap.
veđ n. vett, förstånd.
vēđā mr. hvete.
vēđā (pr. *ved*, *vēstā*, *vest*) v. veta.
vēđarvāđi adj. vedervärdig.
vēđāslōs adj. oförståndig, vanvettig.
vēg adj. vek.
vēgā fr. vecka.
vēgā mr. veke.
vēgā af *vīgā*.
vek n. veck.
vēkār mr. vicker.
vēkār s. pl. vicker.
vēlā f. oförståndig, naiv människa.
vēlā v. sjåpa, dumma sig.
vēlā (*vēlā*, *vēlā*) v. vilja.
vēljā mr. vilja.
vēmāstāg fr. fimmelstång, skakel.
vēmra v. vara virrig.
vēn fr. hven.
vēnā adj. *šārā vēnā du* kära du.
vēnāstrā n. hven.
vērkā v. virka.
vērval mr. hvirvel.
veš adj. viss.
vešk mr. viska.
vēšņ adj. vissen.
vešp mr. visp.
vēšpā v. vispa.
vest adv. 1) visst 2) nog, väl.
vest af *vēđā*.
vēstas v. vistas
vēstā af *vēđā*.
vētleg mr. hvitling.
vētnā n. vittne.
- vētnā* v. vittna.
vī adj. vid.
vīd adj. hvit.
vīdarā adv. 1) vidare 2) särdeles (efter neg.).
vīdā fr. ägghvita.
vīdā fr. vidd.
vīdvīsl s. hvitsippa, oftast koll. hvitsippor.
vīg fr. vik.
vīgā (*vīklā*, *vīkl*) v. viga, sammanviga.
vīgā (*vēg*, *vēgā*) v. vika, vika undan.
vījā fr. vidja.
vījār (pl. *vījār*) mr. vide.
vīksl mr. vigselakt.
vīklt adj. viktig.
vīl adj. ond, arg.
vīlēg mr. vidd.
vīlā fr. hvila.
vīlā v. hvila. *v. mēda* sofva mid-dag.
vīlī adj. villig, lydig.
vīlkār n. villkor.
vīlsā adv. vilse.
vīlt adv. vildt, oförsiktigt.
vīlūftī adj. 1) vidlyftig 2) oregerlig, svårhandterlig.
vīmpāl mr. vimpel.
vīmsā v. vifta.
vīn mr. vind, blåst
vīn fr. vef, borrvind.
vīn n. vin.
vīn adj. sned, vind.
vīnā (*vat*, *vūnā*, *vūnn*) v. vinna.
vīnā v. vinda, fläkta.
vīnābār n. vinbär.
vīnāfōk mr. sparfhök l. tornfalk.

- vīnə'égə* fr. leksak med vingar, som drifvas af vinden.
- vīnst* mr. vinst.
- vīntər* mr. vinter.
- vīntərváras*, *v* v. vid öfvergången mellan sistlidna vinter och vår.
- vīgk* mr. vink.
- vīgkə* v. vinka.
- vīgkəl* mr. vinkelhake.
- vīs* n. vis.
- vīs* adj. vis.
- vīsarə* m. visare.
- vīsə* fr. visa.
- vīsə* v. visa.
- vīškə* v. 1) vidga, göra vidare 2) hviska.
- vītñə* v. hvitna.
- vīábən* adj. vidöppen, utsträckt.
- vīásñ* adj. nyfiken, viljande vara med om allt.
- vòksə* af *vəksə*.
- vòkstə* af *vəksə*.
- vókstər* mr. 1) utväxt, växt på människor 2) årsskott 3) *v* *vòkström* i uppväxt.
- vòkstlə* adj. växande (om skog).
- vom* (pl. *vòmər*) fr. vomb.
- von* (n. *vonť*) adj. 1) dålig (om råd) 2) illaluktande (om andedräkt) 3) n. ondt (t. ex. *jəərə vonť* göra ondt (i en kroppsdel) 4) ond, ilsken i *fəłkəvón* folksken.
- vof* af *vəərə*.
- vrag* n. vrak.
- vràgə* v. vraka.
- vrag* adj. vrång, vrängd.
- vràgə* fr. afvigside.
- vràgstrūbə* mr. vrångstrupe.
- vre* mr. ändring, förändring.
- vrekə* v. 1) vricka 2) vricka (en båt framåt).
- vrén* adj. vriden, snedvriden.
- vrəna* adj. brunstig (om suggor).
- vrənskə* v. skria (om hingstar).
- vrəpłə* fr. krokigt, förvridet träd.
- vrəpłətə* adj. förvriden (om träd).
- vri* (*vre*, *vrē*, *vrén*) v. vrida.
- vřətə* v. 1) vråla 2) gråta, stor-skrika.
- vřəgə* (*vřəktə*, *vřəkt*) v. 1) vråka 2) fälla (hår, om djur).
- vřəpə* (*vřəpłətə*, *vřəpłət*) v. vränga.
- vřəpłə*, *knýdə* v. knyta hårdknut.
- vul* s. respekt.
- vùłə* v. 1) lyda 2) *vùłə sa om* vårda sig om, bry sig om.
- vùnə* af *vīnə*.
- vurm* adj. förryckt.
- vurmə* v. vara vild, oregerlig.
- vurpə* af *vårpə*.
- vùslòs* adj. vårdslös.
- vùtə* fr. vårta.
- vútər* mr. vört.
- våd* adj. våt.
- vådə* fr. våd i kjol.
- vər* mr. vår. *v* *vərəs* 1) i våras 2) i vår.
- vər* poss. pr. vår.
- vədə* fr. väta.
- vədə* (*vətə*, *vəft*) v. väta.
- vəft* mr. väft i väf.
- vəftə* v. 1) väfta (garn i väf) 2) *gə a vəftə* gå och »vifta».
- væg* (pl. *vəgər*) mr. vägg.
- vəj* (pl. *vəjər*) mr. väg.

- væjə* (*væjtə*, *væjt*) v. 1) väga tr. och intr. 2) väga (upp), lyfta med häfstång (t. ex. en sten).
- væjə* v. göra väg farbar (t. ex. genom snöskotning).
- vækə* (*vækta*, *vækt*) v. 1) väcka 2) blifva rädd.
- væks* mr. geting.
- væksə* (*vðksta* l. *væksta*, *vðksə*) v. växa.
- væksl* mr. utväxling i maskin.
- vækstə* v. växla (penningar).
- vækt* fr. 1) vikt 2) viktlod.
- væł* adv. väl (modererande, obet.).
- væłd* adj. väldig.
- væley* fr. välling.
- vælségnə* v. välsigna, ofta ironiskt.
- vælségnəls* s. välsignelse.
- væłt* i uttr. *həvəŋ līgər sum e stəkə*—
væłt hafren ligger längs marken,
är mycket tät.
- væłtə*, *şərə* *væłtə* köra omkull.
- væłtə* v. välta intr. o. tr.
- væłtə* (*væłtə* l. *vəłt*, *vəłt*) v. *lúsa*
væłtər tə-n han är alldeles full
af lus.
- væłtrə* sa v. vältra sig (om djur).
- væł* fr. värld.
- væł* adv. väl (betonadt).
- væłə* mr. matstrupe.
- væłjə* (*væłtə*, *væłt*) v. välja.
- væłp* mr. valp.
- væłpə* v. valpa.
- væłv* mr. hvalf.
- væłvə* (*væłtə*, *væłt*) v. hvälfva.
- væłvəŋ* adj. omsorgsfullt gjord.
- væn* m. vän.
- væn* fr. längden af en åker mellan
de ställen, man vänder plogen.
- vænə* fr. gång, tillfälle.
- vænə* (*vænə*, *vænł*) v. 1) vänja 2)
vända 3) *hə noğə a vænə* hafva
ngt att förvandla i penningar
4) v. *vəŋ* upphöra att mjölka
(om kor).
- vænłə* adj. vänlig.
- vænškəb* mr. vänskap.
- vænster* s. vänster.
- vænster* adj. vänster, bst. *vænstrə*.
- vænstanəs* adj. i v. *dəŋ* nära sin
nedkomst.
- vænłə* v. vänta.
- væŋ* mr. vinge.
- vəŋ* n. väder.
- vəŋ* adj. och adv. värre.
- vəŋə* mr. bagge, vädur.
- vəŋə* (pr. *ə*, *və*, *vəłt*) v. vara.
- vəŋə* (*vəŋtə*, *vəŋst*) v. hvässa.
- vəŋkə* fr. vätska.
- vəŋkə* fr. 1) väska 2) portmonnä.
- vəŋə* n. väsen, oväsen, larm.
- vəŋst* mr. väst.
- vəŋst* s. och adv. väst, väster.
- vəŋstarə* adj. komp. västra.
- vəŋster* s. och adv. väster.
- vəłt* adj. värd. *də-ntə* *vəłt* det är
icke värdt (att göra något).
- vəŋv* mr. 1) väf, väfnad 2) väfstol.
- vəŋvə* (*vəŋv*, *vəŋvə*, *vəŋvən*) v. väfva.
- vəŋdə* v. vara sjäpig, tala hit och dit.
- vəŋdərə* v. värdera.
- vəł* s. våld.
- vəłə* (*vəłtə*, *vəłt*) v. vålla. *hə* *vəłər*
də? hur kan det komma sig?
- vəłməł* n. vadmal.
- vəłt* (pl. *vəłtər*) mr. vante.
- vəŋ* mr. var i sår.
- vəŋal* adj. vågsam.

vðuð v. våga.

vðuð sa v. vara sig.

y.

ýlæ n. ylle.

ýmpæ v. 1) ympa, vaccinera 2) ympa, oculera.

ýnskæ v. önska.

ýnskævæ n. passande väder.

ýnskæ adj. önskelig.

ýpkæ v. 1) ömka 2) *ýpkæ sa* jämra sig.

ýpkæ adj. ömkelig.

ýpkæ v. föda (om katthona).

ýpnæ v. *dæ jek sæ fot, sæ ja kunn-tæ*
ýpnæ-t det gick så fort, att jag ej kunde följa det med ögonen.

yr adj. yr, yster.

ýrjæ fr. snöyra.

ýrjæ (*ýtæ, yt*), v. yra (om snö).

ýsna adj. brunstig (om kor).

ýstæ v. ysta.

ýstækær n. yst-kar.

ýstælérjæ fr. ystkorg.

æ.

æ mr. bokst. å

æ adv. af, (tvärt) af. Tills. med verb, t. ex. *færa æ* skära af.

æbæn adj. öppen.

æbræd mr. åbrodd (en växt).

æbbæg n. åbäk, stor varelse.

æbbæglæ adj. stor, otymplig.

æd af *èdæ*.

æd adv. åt, t. ex. *gæ æd* gå åt.

ædær mr. order, befallning.

ædæntlæ adj. ordentlig.

æfta adv. ofta.

æfæglæ adj. otålig.

æfækr fr. ändalykt, slut.

ægæ mr. tvärslå.

ægæ sa v. asa sig (fram, ned).

ægædæn n. åkdon.

æger (pl. *ægrar*) mr. 1) åker 2) afdelning af åkern mellan 2 fåror.

ægæseræ fr. åkkärria, schäs.

æj interj. oj.

æja(næ) *maj* interj. oj. *han ræba æja saj* han ojade sig.

æksæ mr. oxe.

æksævæl mr. oxhyfvel.

æksl fr. oxelträd.

æklæbær s. oktober.

ælés adv. aflägsset (eg. afledes).

ællæksæt adv. aflägsset, afsides.

ælr mr. ål.

æntlæ adj. ordentlig.

æney mr. 1) ordning 2) pl. påhitt.

æn adj. brunstig (om kattdjur).

æp adv. upp.

æpalstræy mr. bärrem i sele.

æpantæ adv. och prep. uppifrån.

æpetær adv. och prep. uppåt.

æpæ adv. uppe.

æpækræy adv. ofvanför.

æpfæra adv. uppåt.

æphæl n. uppehåll.

æphæsvæ n. uppehållsväder.

æpi prep. uppe i.

æpistæva f. bst. öfre stugan i en by.

æpistævrænæ s. pl. bst. innevånarne i öfra stugan.

æppit adj. utmattad.

æplæst mr. öfverläst.

æpmæka adj. uppmålad, uppritad,
han æ sum han va æpmæka han är mycket vacker (om en häst).

ápráðn adj. alldeles ruttan.
ápskóð n. 1) uppskof 2) kallåder,
 gyngfly (i marken).

ápsnási adj. morsk, näsvis.

ápavær adv. och prep. uppåt.

ár n. år. *as bön* årsbarn. *ve hæñ*
ásæns t_l vid den här årstiden.

áraná n. äring, årsväxt.

árá fr. 1) åra 2) åder.

áróþgá mr. årsof.

ás mr. 1) skogsås 2) plogås 3)
 takås.

áskavæðr n. åskväder.

ásátt adj. afsatt.

ástátt n. årtal.

átaná räkn. åttonde.

átá räkn. åtta.

átá fr. åtta.

áturvæltá fr. åker andra året efter
 hvilat, då grässvålen vid plöj-
 ningen åter vältes upp.

átí räkn. åttio.

átíná räkn. åttonde.

ávareð, *ávastá* adj. öfre, öfversta.

ávadél mr. öfverdel.

ávantá adv. o. prep. uppifrån.

ávær adv. och prep. öfver.

áværjívæn adj. uppsluppen, liflig.

áværmáktá fr. bst. *dæ rent áværmáktá*
 det är alldeles förskräck-
 ligt.

áværfsýa adj. mulen (om himme-
 len).

ávætékarað mr. täckt vagn.

æ

æ mr. bokstafven å.

æ presens af *værað*.

æðeká fr. ättika.

æfta mr. eftermiddag. *í æfta* i
 eftermiddag (efter kl. 4).

ægg mr. egg.

ægg n. ägg.

ægghákká fr. äggrora.

ægtá fr. retsam människa.

ægtá v. reta.

ægrá fr. ängsmark, som plöjes för-
 sta gången efter hvilat.

æksá s. ax *í æksá* i ax.

ækstaméðrá v. 1) värdera (ngn) 2)
æ. sa tæll noðgá nedlåta sig till
 något.

æhta adj. äkta.

æla l. *æla* konj. 1) eller 2) eller hur
 3) än.

ælrá, *ælst* adj. komp. och sup. äldre,
 äldst.

ælskanað adj. finnande behag (i).

ælská v. älska, tycka om.

ællá räkn. elfte.

ællá v. älta, knåda.

ællúftá = *ællá* 1.

ællvá räkn. elfva.

ælj mr. älg.

ælv fr. älf.

æmæn adj. fadd (om smak).

æmná n. bröd-ämne (vid bak).

ændar pl. af *æn*.

ændrá v. ändra.

æná mr. ände, ända. *gærað æná þá*
 göra slut på, taga lifvet af.

æñabætt_ñ bst. mr. ändtarmen hos
 slaktade djur.

æñáfrám adj. mycket rättfram,
 dum.

æñavæná (som *væná*) v. vända upp
 och ned.

æñsá v. bry sig om, fästa sig vid

éndlät adv. ändtligen.
éñ n. ärende.
éñə v. ämna.
æy fr. äng.
éyəl mr. ängel.
éyəlsk adj. engelsk.
éyəkə fr. änka.
éyəkəl adj. enkel. *éyıklə kətšəsə*
 lilla katekesen.
éyəkəməñ m. änkling.
éyəkə adv. enkom. *gə éyəkə*
éñ gå endast (för att).
éyənə (*éyətə*, *æyət*) v. sätta agn (på
 krok).
éyəsłə adj. ängslig.
éyəsñərp mr. kornknarr.
éyətə n. äpple.
ær n. ärr.
əranə n. ärende.
ərbý st. v. erbjuda.
ərə fr. ära.
ərətə adj. ärrig.
ərinrə sa v. erinra sig.
ərsəənə v. (som *šəənə*) erkänna, be-
 känna.
əs mr. 1) bokst. s 2) s-formigt
 bröd l. kringla.
əs n. äss i kortlek.
əsey mr. kant på tråg.
əsə (*əslə*, *əst*) v. jäsa.
əslə sa v. ämna sig.
ətə fr. ärt.
əvəntýr n. äfventyr.
əvi adj. evig. *əvi skam* evig skam.
hər əvi en hvarenda en.

ø.

ø mr. bokstafven ö.
ø (pl. *øar* l. *øjər*) fr. ö.

ø (*ütə*, *ut*) v. *ø úd* utrota.
øgə mr. 1) skarf 2) trekantigt
 markstycke.
øgə (*üketə*, *ukt*) v. öka. *øgə sa*
 tilltaga (t. ex. om oväder).
øl n. öl.
øləñ n. slösaktig kvinna.
øləgə (som *ləgə*) v. 1) göra slut
 på 2) lägga bort (en sed).
øñ (n. *øt*) adj. 1) öde 2) unken
 (om lukten från tomma kärl).
øñ fr. örn.
øñə s. *ja fər-ñtə øñə fult* jag får
 ej fred (för) [eg. öronens skydd].
öra (pl. *ørər*) n. öra.
ørə mr. laxöre.
ørə (pl. bst. *øranə*) n. öre (mynt).
ørə v. yra.
ørəfil mr. örfil.

ø.

ør (pl. *ørər*) fr. al.
ørə mr. orre.
ørəskəy mr. alskog.

ø.

øbər (pl. *øbrər*) mr. abborre.
øđ mr. udd.
øđə mr. udde.
ølər = *älər*.
øljə fr. olja.
øljər mr. orgel.
øljəvərək n. större orgel, kyrkorgel.
ølvətə fr. allvar.
ølvəsəm adj. allvarlig.
ørjəl mr. orgel.
ørv n. lie-skaft.
øskə fr. aska.
øskəfīs m. askunge.
əsp (pl. *əspər*) fr. asp.

Deskriptiv ljudlära.

KAP. I. SPRÅKLJUDENS BILDNING OCH FÖREKOMST.

§ 1. Främre vokaler.

1) *i* torde vara bildadt såsom rspr *i*. Det förekommer betonadt och långt åtminstone i följande ord:

i, *b_i*, *f_ib_i*, *b_ir_i*, *t_i*, *l_ik_iöp*, *t_iu*, *to_i*, *d_i* *kv_i*, *kl_i*, *kr_i*, *gl_i*, *gn_i*, *fl_i*, *fr_i*, *fr_iar_e*, *v_i*, *vr_i*, *s_i* *s_i*, *spr_i*, *str_i*, *skr_i*, *sv_i*, *sl_i*. *sm_i*, *f_i* *j_i*, *h_i*, *r_i*, *p_ipr_ips*, *p_ib_e*, *b_ib_el*, *kn_ib_e*, *gl_ib*, *gr_ib_e*, *begr_ib_e*, *str_ib_e*, *sl_ib_e*, *sn_ib*, *sn_ib_e*, *fl_it*, *f_it*, *b_id_e*, *dr_id*, *dr_id_e*, *kr_id*, *kr_id_e*, *v_id*, *v_id_e*, *v_idar_e*, *spr_id*, *spr_id_e*, *str_id_i*, *sl_id_e*, *j_id_e*, *l_id_e*, *l_id_n*, *r_id_e*, *l_idneg*, *p_ig_e*, *d_ig_e*, *kr_ig*, *f_ig_e*, *fl_ig*, *v_ig*, *v_ig_e*, *sp_ig*, *sp_ig_e*, *sp_ig_er*, *sp_ig_e*, *skr_ig_e*, *sn_ig_e*, *sn_ig_en*. *šigh_iöst_e*, *l_ig*, *l_ig_e*, *l_ig_a*, *l_igar_e*, *l_igl_iön*, *r_ig*, *r_ig_e*, *l_ivar*, *tw_iv_el*, *dr_iv_e*, *kn_iv*, *sl_iv*, *skr_iv_e*, *f_iv_e*, *æf_ivar_e*, *f_an_ij_ivan*, *h_iv_e*, *l_iv*, *r_iv_e*, *tw_icl_e*, *l_ivr_i*, *æf_ivr_i*, *sl_ivn_e*, *is*, *is_e*, *pr_is*, *pr_is_e*, *p_arad_is*, *gl_is_e*, *gr_is*, *f_is*, *fl_is*, *v_is*, *bev_is*, *en_iv_is*, *v_is_e*, *v_isar_e*, *sp_is*, *sp_is_e*, *l_is_e*, *f_el_is_e*, *r_is*, *b_ir_an*, *b_irom*, *f_ir*, *f_ir_e*, *s_ir_ap*, *sp_ir_e*, *sl_ir*.

i förekommer betonadt och kort i följande ord:

šip_ir, *j_ips*. *f_ib*, *d_ib_et*, *k_ap_it_il*, *t_it_e*, *äb_el_it*, *l_it_el_er_e*, *d_it*, *kr_ed_it*, *sp_ik_it*, *sp_it_it_er*, *šut*, *hut*, *v_it_ne*, *bl_iödl*, *v_id_e*, *šid_el*, *j_id*, *j_id_e*, *id_e*, *v_ikl_i*, *r_ikl_i*, *v_iksl*, *f_el_iks*, *l_ikn_e*, *p_ig*, *l_ig_e*, *l_ig_a*, *st_ift*, *f_ift_e*, *j_ift*, *ädj_ift* *j_ift_e*, *f_ej_ift*, *tr_ifs*, *d_ivid_er_e*, *j_iv_er*, *p_is*, *p_is_e*, *gn_is_e*, *v_id_iv_isl*, *š_is*, *r_is*, *j_is_e*, *j_is_el*, *j_iš_n*, *j_iš_vi_nt*, *l_iš_pu_n*, *t_öm_el_en_is_e*, *j_iš_{p_e}*, *l_iš_{t_er}*, *ep_iš_tl*, *b_iš_t*, *b_iš_{t_er}*, *t_iš_{t_el}*, *l_iš_{t_e}*, *kl_iš_{t_er}*, *gn_iš_{t_e}*, *s_iš_t*, *š_iš_{t_e}*, *k_öm_en_iš_{t_er}*, *bl_iš_{t_re}*, *gn_iš_{t_re}*. *p_iš_k*, *p_iš_{k_e}*, *b_iš_{k_ap}*, *kr_iš_k*, *gr_iš_k*, *v_iš_{k_e}*, *m_iš_k*, *h_iš_{k_el_e}*, *š_iš_el* *m_iš_egan_e*, *b_iš_e*, *l_iš_e*, *t_iš_ek*, *kv_iš_e*, *fr_iš_e*, *v_iš_e*, *v_iš_er*, *š_iš_el*, *š_iš_e*, *st_iš_e*, *skr_iš_e*, *sm_iš_e*, *s_ak_eš_{t_iš_e}*, *u_fš_igan_e*, *u_vš_igan_e*, *r_iš_e*, *m_iš_e*, *n_iš_e*, *p_il*, *äp_ril*. *il_ih_ad_i*, *il_a*, *bl*, *b_il*, *b_il* *in_ib_il_e*, *br_il_er*, *t_il_e*, *tw_il_eg*, *d_il*, *dr_il*, *f_il*, *š_rš_il*, *f_il_e*, *v_il*, *v_il_{k_ör}*, *v_il_e*, *š_ev_il_e*, *s_il*, *s_il_e*, *sp_il_e*, *sp_il_er*, *st_il*, *post_il_e*, *sm_il_e*, *sn_il_e*, *š_il*, *š_il_e*, *f_il*, *f_eš_il*, *f_il_e*, *j_il*, *j_il_e*, *j_il_er*, *h_il_er*, *m_il*, *k_an_il*, *f_il_t*, *sp_il_t*, *m_il_{t_er}*, *sp_il_kom*, *v_il_{s_e}*, *f_il_s*, *il_isk_en*, *v_an_iš_il_{j_a}*, *m_il_{j_ön}*, *sp_il_{r_e}*, *st_il_{n_e}*, *f_il_{n_e}*, *il_ik_e*, *il_j*, *j_ir_e*, *f_ir_vul*, *im_e*, *t_im_e*, *t_im_el_ej_e*, *d_im_e*, *gr_im_e*, *st_im*, *str_im_e*, *sl_im*, *š_im_rö_g*, *j_im_in*, *h_öm*. *h_im_e*, *h_im_el*, *h_im_an_e*,

lm, līmā, rm, rimatēra, krimp, vimpal, sīmpal, limpā, għimta, sms, vīmsā, hūmsk, rīmā, fīmā, m, īnā, īnarā, īnā, īnom, pīnā, pīnā, pīnāl, bīnā, bīm, bīmēg, tm, lātīm, lātīm, lārpāntīm, tīnā, kāptīm, tvīnā, tvīnas, trīm, dīm, gādīmā, sēnākvīnā, kīmā, grīm, grīmā, fīm, fīmā, fīmā, vīm, vīmā, vīmābēr, vīmāfōk, sīm, kūsīm, māgasīm, sīmā, besīmā, smīsīmār, spīmā, stīm, prōstīmā, skrīm, skrīmā, svīm, šīmā, fīm, fārīm, māfīm, fīm, jīmārāl, hīm, līm, pāsālīm, grēdālīm, līm, līmāt, sūrīmār, mīm, jīmīm, mīmā, mīmār, mīmūt, fīmīmārā, kvīm, kvīm, kvīm, kvīmā, lētīm, vīm, vīmār, besīm, spīm, svīm, slīm, hārmīm, spīm, hīmār, mīmār, prīm, trīm, fīm, mīm, pīm, vīm, mīm, līm, īnā, ērīm, šīgālā, bīm, kīm, bōfīm, fīm, vīm, vīm, sīm, spīm, kīm, hīm, hīm, dīm.

I förstafvelse förekommer *i* stundom, hufvudsakligen i ord af främmande ursprung. Ord som *jivēer*, *jīmīm* kunna nämligen fak. ha fortis på sista stafvelsen. Man har ytterligare att observera uttryck som *isēr* (isär), *ihōb* (i hop).

Mellan fortis och semifortis har man obet. *i* en och annan gång, t. ex. *dīvdērā*.

I efterstafvelse förekommer *i*, fastän ej i sådan utsträckning som i rspr. Oftast står det slutjudande, t. ex. *trētī* (trettio), *kōnstī* (konstig), *bīlī* (billig). Vidare finner man det stundom före *l*, t. ex. *fīrvīl* (fjäril), *tīstīl* (tistel). Före *s* förekommer det i namnet *āgnīs* (Agnes) äfvensom i låneord som *ānīs* (anis), *lākris* (lakrits).

2) *y* öfverensstämmer till sin bildning med rspr. *y*. Det förekommer betonadt och långt i följande ord:

pārāplī, by, bly, blyant, brū sa, ty, bety, dy, fātū, kry, gby, gny, fy, fly, sy, spy, fy, hy, ly, lūhūt, rēvālū, ry, rya, my, ny, dyb, drūbā, krūbā, krūbā, kryb, krūbā, krūbarā, hūbāl, nūbā, būdeg, būdā, brūdā, tūdā, trūdā, krūdar, knūdā, grūdā, flūdā, ūsūdn, skūdā, snūdā, lūdā, lūdi, nūdā, tūdlā, betūg, tūgā, syg, sūgā, sūgāru, strūg, strūgā, rūgā, myg, dūvek, tādūvāl, krūvā, stūvār, šyv, nūvār, frūsā, hūseg, hūsā, lys, lūsā, lūseg, mūsā, nūsā, rūsā, lūsā, yr, ēvāntūr, dyr, bedūrā, fyr, sūrā, slūrā, jyr, hūrā, myr, nūrā.

Betonadt kort *y* förekommer i följande ord:

tūpā, šyp, fūbā, pyt, bīt, bryt, knūt, syt, hūt, jūtārā, āvūtārā, besūtārā, šūdār, fūd, tūk, slūk, nūkāl, dūk, šūk, sūknā, būgā, brūgā, brūgarā, tryg, slūg, fūgā, ryg, rūgā, mūgā, hūglā, būsā, dūs, dūsā, krūs, šūs, fūs, nūs, ūstā, brūst, knūst, lūstār, grāhūsātā, tūsleg, sūsā, ūsnā, ūlā, prūl, prūlā, būlā, tūlā, fūl, fūlā, jūlā, hūlā, būlā, sūllā, fūll, jūllārā,

fýlra, dýrka, fyrk, ýrja, snýrja, şyma, beşýmār, fýmeg, fýma, ýmpa, fýmt, byn, býna, brýna, lýmeg, trýna, dýma, krýna, gryn, syn, sýna, isýnarhéd, sýnn, şýna, şynasmés, şýnar, hýna, pýnt, mynt, sýns, ýnska, ýnsla, sýnla, lýgja, dyg, dýgja, ýgka, býgka, dýgka, skrygka, rýgka, ýgkla, ýgla, lýgra, ýgna.

Obetonadt *y* är sällsynt. Det finnes dock i en rekombination som *bránsynskár* (person, som förrättar brandsyn).

3) *e* förekommer långt, betonadt i följande ord:

e, pe, be, àbé, bte, bre, te, tre, tré, de, kne, kné, ge, gte, gre, gré, gne, fe, fre, ve, vé, vre, se, spēát, skre, sve, sme, smèa, sne, še, fe, he, le, àlé, lèşætá, lé, re, rèarā, ré, me, ne, nèana, peb, kneb, greb, grèba, fébar, sveb, svèba, slèb, tàpét, tròmplet, pàkét, stàkét, sàlvét, sàm-vétā, rètā, ed, èdgòg, èdā, édār, bed, bèdā, fed, fèdā, ved, svèdā, slèd, smèdā, hed, -hèd, hèdā, hédār, lèdt, lèdā, rèdā, rèdā, mèdā, frèdla, befèdla, hèdra, hèdneq, ékar, éka, àbalék, grek, eg, ègā, ègon, pègā, bteq, bteqā, kvègā, kneg, veg, vègā, steg, skreg, slègā, bàgşég, leg, -lég, règal, neg, règlā, brev, drev, ktev, grèvā, slèv, şèva, şèvhènt, fev, lev, rev, pes, fves, fvesā, kàtsés, şèsa, şésābār, féşşārā, res, rèsā, mèsōst, el, del, dèlā, fel, fèlā, fèlas, vèlā, hel, àhèl, hèh, felt, tèlā, fèlābògka, stek, jek, er, kvàtér, fverā, isér, ler, lèrā, rèrā, mer, ner, şnér, şèner, nèrvōnā, nèrā, nèra, en, ènar, ènt, pen, ben, bénekāmāsk, ten, gren, ften, fteńskā-lāta, ven, vrèna, sen, slen, fen, fèna, jen, ren, mènèq, stèrā.

Kort betonadt *e* förekommer i följande ord:

tep, trep, knèpā, grèpèrā, snep, şèpaskō, fépūn, lèpā, nèpān, pèbar, greb, begrèb, fèharvāri, rèbā, fèbta, et, ètar, ètar, bétar, bétāş, tet, tètā, det, kvèt, kvètèrā, kvètā, kvètō, set, hàkaspèt, svet, svètā, smètā, hètā, let, met, mètarā, mètāl, métn, nètī, nètn, spets, vètleg, bétal, grètā, skvètā, vètā, svètā, hètā, spèfus, bed, bèdā, brèdā, dred, drèdā, krèdt, grèdā, grèdāln, ved, vèdā, sèdā, hàfsèdar, sped, spèdā, spèdāt, strèdā, sled, slèdā, smèdā, snèdā, hèdā, lèdā, mèdl, mèdāl, slèdra, pek, pèkā, prek, drèkā, kvèk, kvek, kvekā, knek, vek, vèkar, vèkar, vrèkā, fek, sékāk, sèkān, spēkālèrā, stèkā, stèkālbar, svek, slèkā, snèkar, fek, fèkā, jek, hèkān, rèkomdèrā, nèkā, ptekt, dekt, knekt, fèktā, sekt, sèktā, ànsèktā, fāsèktī, svèktā, rèktā, bteks, pèkstōl, btekt, hèksta, hèkstōrā, sèkta, snèkta, bteknā, kvèknā, prègā, beg, bègā, bteq, krègā, nýfègān, fègūr, vègā, spègā, streg, jeg, lègā, reg, gréfāl, dreft, skreft, skrèftā, skrèfslā, sèfrā, drev, àtrèvan, skrev, skrèvā, lèvā, lévār, rev, rèvā, trèvta, şèvta, jèvta, trèvna, lèvna, pes, bésł, brèşèłja, dèşāmbār, kes, kèsā, gteşn, fres, ves, vèşn, ves, hes, hèsā, àlès, lèşn, rèsèft, rèsōrā, rèsgrýn, mes-, vesp.

rèspà, brest, brèsta, lvest, kvest, kvèsta, krèstn, frèsta, vest, vèsta, vèstas, lesl, lèsta, rest, rèstul, rèstø, mèsta, méstør, nesl, nèstan, mèstrø, krèstna, besk, tresk, trèskal, desk, fesk, fresk, vesk, spesk, svèska, resk, bèsta, brèsteg, fèsla, rèssta, bèsmål, hèsna, lèsna, heg, seç, bèsø, ej, èja, èjan, tēja, tvej, trēja, dej, fej, flèjan, sej, sèjal, stej, stēja, slēja, lēja, fléjan, rej, rējera, mej, nej, sējda, pèla, bel, tel, trèla, vèla, lèla, pelt, sèlka, sélvar, vèlja, selj, brèsèlja, påsèlja, fàmèlja, stèrk, tèlja, fèra, stèra, svèra, hèra, pèrka, vèrka, lèrk, lèrka, vèrvøl, spev, nèrmør, lémar, frúntémør, vémasfåg, svèma, lem, rem, rèmeø, lémra, vémra, lémna, rémna, sen, hènø, mènø, èntø, ènda, hòkvrènsk, rènska, ènstøt, rènstø, èngø, èngaføra, èngan, bèngø, brèngø, bréngalbør, tey, beléy, tèngø, tvèngø, ktèngø, kreng, féngør, sprèngø, sveg, svèngø, svèngøl, reyg, rèngø, jèngø, jénglar, vrèngka, rèngka, fèngø, slèngø, fèngø, vælséngø.

I förstafvelse förekommer stundom e, t. ex. beháú^u (behaga), endá (ändå). Hos äldre personer har jag hört det i efterstafvelse i ett ord som à/e (ärlig), vanligare är dock à/lø.

4) ø har samma uttal som rspr. långa ö-ljud. Det förekommer endast långt, betonadt. Jag har antecknat följande ord:

ø, ølègø, ølán, bø, føbø, blø, brø, dø, dø, krø, knø, glø, grø, fø, fø, sø, sø, spø, stø, ènstøeg, stø, strø, snø, jø, hø, lø, rø, mø, fæstlemø, nø, døbø, krøb, gøbø, grøbø, gróbar, støb, støbø, sløbø, søbø, løbø, múbøl, nøb, skrøbø, bødø, blød, blødø, brød, tød, trød, trødø, dødø, knød, grød, flød, flødø, sød, slød, skød, snød, fjød, fjødø, rødø, mødø, nød, nødø, frókø, søk, søkø, øgø, fægø, bøgø, krøgø, gøg, søgø, spøgø, høg, høgø, løg, røg, súnrøg, røgø, fámøgø, pøvøl, prøvø, løvø, döv, dövø, bedróva, kløvø, kløvø, støv, snøvø, behøvø, høvøl, høvø, løv, løvø, røvø, bedróvla, pøsa, pløsa, løs, drøs, kløsa, krøsør, gøsø, frøs, sløsø, jøsø, høsø, høsø, lös, røs, nøs, øl, rømpøl, tølø, fjøt, søt, fjøt, mjøt, mjøt, mjøt, øra, øra, brørar, fjø, fjø, sør, stør, størø, snørø, sjørø, fjø, fjø, kúnjörøls, hjørø, rø, rørø, mør, ènmøreg, hòmør, nørø, øn, bøn, bøn, bønø, søn, hønø, øn, ønø, sjørø, mjønø.

5) ø, i regel uppkommet af gammalt kort o i förlängd ställning, ligger emellan ø och vanligt öppet ö. Det förekommer endast som långt. Exempel:

bø, føbø, trø, trø, krø, knø, frø, frøhåtn, sø, slø, fjø, jø, mjø, lødø, køvø, kløvø, kløvø, grøv, søv, søvø, skrøv, høv, pøsa, pøsarø, bøs, drøsø, møsø, bøk, køk, høk, høkø, ør, øra, bør, børø, fèyrbørø, tør, tørø, dør, vilkør, gør, gørø, fjør, fjørø, sjør, spør, spørø, størø,

skära, smör, snör, sör, sära, låra, björn, kända, grön, frön, slöna, søn, søna, fäna, lön, län, sköney, jøn.

Före *r* (och kanske *r*) kan dock *æ* stundom ersättas af ett mera öppet ljud. Det torde t. o. m. ej vara ovanligt att i stället för *hæ* få höra *hæ*. Vokalen är då möjligen något förkortad.

6) *æ* är betydligt mera öppet i skm., när det är kort, än när det är långt. Jag har dock ansett mig böra beteckna båda ljuden på samma sätt. Betonadt långt *æ* förekommer i följande ord:

æ, bæ, bræ, bræ, træ, træ, dæ, kvæ, klæ, klæ, ghæ, spæ, spræ, slæ, skræ, slæ, mæ, hæpæn, dræbæ, slæbæ, potæta, fræta, fstræd, klæda, fæda, fræda, væda, slæda, jæda, læda, mæda, inmæda, samædy, ghædy, lædra, læt, sækær, jækæl, æbæg, bægaræ, trægæn, kræg, kræg, fræg, vræg, spræg, svægaskæ, jægara, læga, ræg, abæglæ, afæglæ, ævi, ævan-tjør, træv, træv, kvæv, kræv, væv, sæv, sæväs, sæva, stræv, svæv, fæv, fævata, jæv, jæv, hæv, hæva, lévæn, ræv, ræv, næva, nævar, æsey, æsa, bæsa, klæs, klæs, græs, kræs, jæs, fræs, væsn, te slæs, snæs, læsa, næs, næsa, fæfânt, kvæl, fjæl, spjæl, sællækæ, sælo, sæl, jæl, ihæl, besvæjæ, bejæjæ, bæ-, træk, træk, dæk, kvæk, græk, fæk, æfæk, fæk, fæk, skäm-fæk, fækas, fjæk, væk, væk, sæk, sæk, spjæk, slæk, fæk, knæs-fæk, fækthæpat, fæk, hæn-jæk, røjæk, jæk, hæ, hæk, hækæn, næk, ær-, ær-, æra, ærana, pæra, bæ, bæ, læra, tværa, dær, klær, éyafæra, vær, jivær, væra, sær, spærastæv, svær, besvær, sværey, sværa, smæra, snæra, sær, særa, færa, jæra, bejæra, hæ, læ, læra, rær, mæ, næra, æna, ænafräm, fæna, æn, æn, læney, fæn, sæn.

Kort betonadt *æ* förekommer i följande ord:

tæp, klæp, kræp, knæp, knæp, ghæp, skræp, slæp, sæp, fæp, fækthæpat, æpæ, næb, næb, læbæ, bætær, bræt, bræt, tvæt, pøtræt, iræt, træt, træt, dæt, krætjør, ghæt, græt, fæt, sæt, besæt, sæta, spræt, spræt, skvæt, slæt, slæt, sætey sæta, fæt, hæt, læt, lætas, ræt, lå-saræt, ræt, beræt, rætara, mæt, næt, bætey, bætras, lætna, ædekæ, prædek, bæda, knæd, græda, sæda, sæd, skrædara, fæda, jæda, ræd, ræda, mæda, nædar, æta, tvæt, fjæt, væt, invætæs, udvætæs, jætær, jætæ, svæt, smæt, snæt, bæk, klæk, bræk, lækæ, tékan, dæk, dræk, klæk, knæk, knæk, fæk, fæk, væk, sæk, sæk, sækæn, spræk, slæk, stræk, skræk, skræk, slæk, smæk, smæk, snæk, fæk, jækas, hæ, læ, ræk, rækenskåb, ækta, prækt, brækta, træk, fæk, væk, æfæk, spækjør, slæk, slæktey, jæk, hæk, lækta, læktara, mæk, næk, æksa, pjækæsa, væk, væk, sæk, sæk, hæn-sæk, hæk, læk, ælæk, ækstämæra, sækstn, vækta, sprækta, hækta, hækta-jæk, frækær, rækna,

æg, bæg, kræg, krægkeg, knæg, væg, stæg, siæg, fæg, hæg, læg, lægg,
 nægan, nægū, ægk, sægk, ægr, træf, træf, dæf(r), hæfsedar, æfta,
 kræfta, væft, ræsæft, sæft, sæfta, èn/æft, hæfta, hæfta, læfsa, næfsa,
 hævd, grævkeg, stævk, æs, præs, dæs, drægs, ædrægs, kræsl, væsa, læs,
 mæseg, mæsa, hæspil, hæspa, læsp, præst, bæst, fæsta, fjæstar, væst,
 væstar, væstar, jæst, hæst, ræst, æræst, mæst, næst, næsla, fæstról,
 træsk, fjæsk, flæsk, væsk, læsk, æsl, stæsl, jæsl, bræsm, bejæ,
 jæsl, æj, præj, blæj, imotæj, dræjal, kræj, græj, græjar, væj,
 væj, séjal, hæj, læj, ænjæljæt, læjarvål, læjon, mæj, næj, fræjd,
 hæjd, dræjsa, sæjsara, hæjsa, mæjst, dræjla, sæjla, sæsjla, ræjlar, mæjra,
 æl, ælúfta, bjæla, gnæla, fæl, befæl, fæla, væl, væleg, svæla, jisæl,
 mæmsil, sælsjnt, sælskub, sæla, sælabåd, sælan, spæla, stæl, stæleg,
 stæla, skræl, svæla, smæl, snæl, sæla, sælara, sælrægg, fæleg, fæla,
 ræjal, jæla, hæla, hælas, hæl, mæl, mæla, mælum, mjæl, flænæl,
 nælek, nælek, jælp, ælt, tælt, fælt, vælt, vælla, sælla, svælt, svælla,
 smælla, hælta, hælta, vællra, sællreg, vælda, ælva, hælvat, hælvat,
 pæls, frælsara, hælsa, hælsafyr, ælst, hælst, ælska, sælja, ælra, færlar,
 fælm, stælna, vælp, bjælk, ælv, inælv, vælv, fælv, ælj, bælj,
 bælj, vælj, svælj, hælj, bælm, jælm sa, særeg, dændæreg, dændæreg,
 dænhæreg, æman, blænna, læna, dæna, kræn, fæn, sæn, bestæn,
 skæn, skæn, læna, læna, fanæn, næman, dæmpa, krænpar,
 stæmpal, sæmpa, læmpa, stæmpla, sætæmbar, nõvæmbar, dæsembar,
 krænna, fænna, fænna, næmd, fæms, skrænsl, fæms, hæmsa, sæmst,
 sæmj, læmla, æmna, fæmna, hæmna, hæmnas, næmna, pæn,
 bæna, bræn, lænek, ènlæneg, læna, dæn, kvæn, kræneg, fæn, væn,
 lünævæneg, væn, sæn, sænæp, spæn, sæn, sæn, hæn, hæneg,
 hæna, hæn, lænar, lænar, ræn, mæn, nænmæn, phæn, prænt,
 træn, stüdent, væn, bæsent, hænt, læntau, ræn, læstamæn, æntil,
 ædntil, údæntra, ændar, spændl, hænd, hænds, elænd, ærænd,
 ændra, ænsa, pænsl, glæn, græn, sæns, sæns, læns, vænstar, sænst,
 svænsk, svænsk, brænsl, mænja, ubæn, væn, hænt, æg, ægal,
 ægalsk, pæg, blæg, træg, dæg, dræg, kræg, sæghót, fæfæg, fæg,
 flæg, flæg, væg, vræg, sæg, spræg, spræg, stæg, stræg, slæg,
 sægal, omjæg, hæga, læg, lægas, befægt, slægt, lægt, lægd, lægd,
 mægd, ægk, ægk, ægkom, bægk, blægk, lægk, sægk, fægk, fægk,
 jægk, hægk, lægk, trægs, trægst, hægs, ægsl, vrægsl, hægs, fægna,
 ihægna, lægna, rægna.

§ 2. Mellanvokaler.

1) *ø* representerar i allmänhet gammalt oförlängdt kort *o*. Jag har antecknat följande ord:

fø, øø, slø, hø, prøp, løp, løpø, køp, køpø, køpør, kløp, krøp, søp, søpø, sløp, sløpø, sløpør, løp, løpø, drøpøtø, øbør, døbøl, drøb, drøbø, købør, gøbø, grøbøn, sløkøpøt, pøtø, bøt tøt, døt, døtør, knøt, gøt, gøtø, grøtø, fūrfoøtø, fjøt, fløt, fløtør, hūrfoøtø, vøt, huøsvøst, søt, skrøt, sløt, høt, løt, kūrøt, røtø, røtø, møt, drøtø, røtø, sød, ødø, brød, brødø, øbrød, kød, klød, klødø, krødø, fød, fødar, flødø, vødø, sødø, skød, øpskød, skødø, sød, hødø, lødø, rødø, mød, tødø, tødø, hødø, vødø, bløggø, døg, sløg, løg, lögø, tøjøl, søjø, højø, køjø, skøjø, løjø, døyøn, støyø, løy, løyø, løyøn, døyøn, bøs, trøs, kløs, knøsø, gøsø, føs, fløs, fløsø, frøsø, frøsøn, søsøm, spøsø, sløs, te føs, høsø, løsø, øsp, køsø, køsø, frøsø, søsø, øskø, tøsø, møsø, køs, skøsø, støsø, nøsø, nøsø, gølø, trøjø, køjø, sløj, skøj, skøjø, skøjørø, sløjø, tøy, trøy, drøy, frøyø, frøyøn, vøy, vøyø, føy, tøy, løyø, møy, køy, døyøn, føyø, møyø, ølvø, ølvø, ølør, bølø, tøl, lølø, tvøl, tvøl, tvølø, køl, kølø, røkølø, kølø, gøl, fjølø, vøl, vølmøl, vølø, jølør, søl, stølø, skølø, høl, hølø, møl, mølø, nølø, bøl, sølø, smøl, høl, mølø, fløföldø, høl, møl, køl, øljø, øljør, øljørør, jølør, hølø, tøjø, køjø, køjø, føjø, føjø, vølmøl, støjø, bøjø, føjø, svøjø, svøjø, søjø, højø, højø, mjøjø, mjøjø, køjø, tøjø, køjø, skøjø, højø, sējø, hējø, tējø, kējø, kējørø, sējø, skējø, bøjø, bjøjø, køjø, støjø, sējø, mējø, mējørø, støjø, mējø, ørv, tøjø, tøjø, ørjøl, bøjø, bøjøn, røbøjøn, tøjø, køjø, føjø, føjørø, sējø, gøjø, føjø, ørjøl, støjø, frøjøn, frøjøl, søm, køjø, føjø, søjø, højø, søjø, grøjø, højø.

2) *ø* torde vara något labialiseradt. Det förekommer hufvudsakligen obetonadt i efterstavelse. Bet. finns det endast i diftongen *øy*. Jag har antecknat följande ord med denna diftong:

øy, øyø, pløy, bøy, bøyø, drøy, drøyøn, gnøy, føyø, fløy, fløyø, søy, søyø, skøy, smøy, snøy, høy, høyø, høyø, løy, løyø, røy, ønøy, høyø, høyø, øyø, bøyø, høyø.

3) *u* förekommer hufvudsakl. långt. Det tyckes ha någon dragning åt *u*. Jag har dock tecknat skm. *lång* *u*-ljud med samma tecken som långt *u* betecknas i rent svenska dialekter. Jag är nämligen ej säker på dess plats i förhållande till det sv. *u* och det norska *u*. Jag har följande exempel:

u-, bu-, blu-, tru-, du-, ku-, kru-, gu-, gu-, fru-, su-, skru-, slu-, snu-, fu-, fū-, hu-, hū-, ud-, udo-, udarø, udastø, pūdey, pūdo, prūdo,

lud, lüda, trud, trüdn, klud, knüda, gud, füda, sprüda, stud, strud, sküda, jud, jüda, lüd, lüda, lüdar, rüda, rüdar, müda, müdar, güdlä, hüt, hüda, rükä, pügä, bug, dug, dügä, krügä, hug, püsn, brüsa, brüsa, üsan, lüsn, dus, düsa, bädüs, kädüs, küsa, krus, krüsa, grus, grüsa, sus, snus, hus, lus, rus, mus, rämüs, jülh, üt, ütä, kätütä, pütä, kütä, knütä, güt, gütä, füt, süt, bärkasütä, füt, fütä, jut, jütä, mütä, nütä, bur, brur, lur, kürä, sur, stur, skur, skürä, slürey, slürä, lur, lürä, krömätür, mur, fünä, jünü, sünä, ünä, günä.

4) *u* torde i det närmaste motsvara det norska *u*-ljudet. Det förekommer endast kort. Jag har följande exempel:

kühä, kühön, klühä, krühä, gühey, gühä, glühä, gnühä, suh, stühä, skühä, skrüh, skrühä, skrühär, rühä, bühä, ütöm, put, but, büt, kut, stut, slütä, hut, trüttnä, fütä, dükä, dükärä, frükast, lükä, müknä, ügän, pkrug, brügöm, tügä, dug, glug, glühgä, sügä, skügä, lug, rügä, mug, mügä, mügän, ügtä, gügtä, üsl, püsä, bus, püslä, hüsä, güst, ägüst, hüst, fslüst, kus, fusk, slusk, hüs, hüsä, rüs, rüsä, üsteg, hüs, uf, duf, hüh, hjuu, bjuu, brüh^ä, trüh^ä, drüh^ä, düh^ä, grüh^ä, flüh^ä, süh^ä, stüh^ä, sküh^ä, skrüh^ä, smüh^ä, snüh^ä, shu, shüh^ä, lüh^ä, rüh^ä, müh^ä, brüh^ä, drüh^ä, ul, üln, bülä, bülär, tülä, tülär, külästän, krul, krülä, gul, gülmör, gülä, ful, skul, skülä, skrul, skrülä, svul, hülär, lül, lülä, rul, rülä, pültä, tültä, külteg, skult, stülträ, pülvär, pul, bülstär, bülträ, külträ, mülrä, fulp, üt, büt, güt, jut, k, ulv, ünä, ünär, pun, künä, fun, früntämär, avün, skünä, hun, mun, nünä, müntär, münderey, hündrä, gunst, münstäsär, münstrü, ünäsför, ünä, ünär, ünäsfär.

u förekommer en och annan gång obetonadt. I förstafvelse med obetonadt *u*- (*o*-) har jag dock använt *u*, då de flesta ord ju hafva tonvikt på första stafvelsen. *u* har jag tecknat i t. ex. *ujja(nä)*. I mellanstafvelse har jag tecknat *u* i t. ex. *mèstrusäm* (misstänksam). I efterstafvelse har man *u* i t. ex. *sýgæru* (sjuklig), *åksul* (axel), *fræmun* (främmande).

5) *ü* skulle ju egentligen beteckna rspr korta *u*-ljud. Det ljud, som jag nödgats beteckna med detta tecken, är dock ett i icke ringa mån afvikande ljud. I detta ljud hafva flere ljud sammanfallit: äldre kort eller förkortadt *ö*, äldre kort *y* och äldre kort *u*. Särskildt de båda sistnämnda ha naturligtvis äfven andra motsvarigheter. Ljudet gör ett mera *ö*-artadt intryck än rspr. korta *u* och påminner något

om dess slutna ö-ljud. Labialiseringen är dock mycket slappare än hos detta. — Jag har följande exempel:

slu, dūpə, klūpə, knup, glūpə, slūpə, snup, snūpə, snūplə, krūpkeg, rūplə, nūprə, trūbətə, drūbə, klūbə, krūbə, sub, sūbək, stub, stūbə, lūbər, rub, nub, nūbə, mūblérə, grūblə, sūblə, snūblə, pūtə, plūtər, būtə, trut, dut, dūtə, glūtə, fūtə, flūtə, spūtə, sprūtə, stūtə, skvūtə, smut, snut, fūtārə, fūtv, fūtan, fūtv, nut, nūtv, nūtə, nūtər, jūtjə, pūtər, pjūtər, plūtər, blūtənə, būdār, brūdə, lūdə, knūdə, flūdə, sūdətə, sprud, sprūdə, stūdērə, skūdə, lud, rūdār, nūdə, knūdrətə, slūdrə, mūdrek, mūdərə, mut, būtə, fūtv, vūtə, vūtər, stūtə, fut, mut, mūtārə, ūknāmn, būkər, trūkə, hūkē, hūkfəlv, krūkə, lūkə, lūkas, rūkə, nūkən, ukl, frūktə, lukt, lūktə, rūktə, uks, šūksə, lūksə, lūklə, būkrə, trūkrv, strug, strugən, mūgədēmə, fūfəl, drūflə, sūflə, huft, vūlūflv, lūflə, əlūflə, rūflə, dufs, dūfsə, klufs, glūfsə, slufs, hufs, rūfsə, knūflə, fūflə, hūflə, klūvə, gūvə, stūvəl, klūvnev, us, dūseg, knūsl, jūsl, rūsvnə, rūsl, mūsə, mūsār, hūspən, usl, ūstər, ūstārə, busl, būsətə, tust, lūsətə, trūsətə, dust, krūsətə, sūsətər, hust, hūsətə, lust, rust, rūslə, nūsələ, nūsəl, būsəkə, brūs-kətə, dūskə, knusk, sūsəkən, lūsəkə, rūskə, pūsəl, knūsəl, jūsəl, rūslə, būsə, dūsəlū, hūsl, fūst, fūstə, fūstē, usk, stusk, dūsmədə, fūs əd, būjə, lūjə, drūjə, hūjə, nūjə, būjd, ūdūjd, frūjd, hūjd, lūjlə, brūlvp, gūlə, svūlv, smūlə, fūlv, hūlə, jūlvə, tult, svūltə, smūltə, fult, hult, pūsəl, svūlnə, būlvēg, pul, pūlə, bul, būlvə, dūlvə, val, vūlvə, əlvūlvə, sūlvə, stūlvə, skūlvər, skūlvārə, smūlvə, hūlvēg, rūlvə, mūlvə, gūlv, sūlv, skūlvə, būlvə, dūlvə, fūlvə, sūlvə, hūlv, hūlvə, pur, pūrəgās, būrə, tūrə, lūrūgə, dūrə, kūrə, knūrə, sūrə, spūrə, spūra, fsstūra, skūrə, snūrə, hūrə, mūrə, vūrə, snūrə, snūrən, hūrə, park, turk, lūrəkə, knūrəkə, sūrəkə, slūrəkə, murk, mūrəkər, mūrəkən, lūrə, kurv, surv, sūr-vəl, skurv, lurv, mūrval, būrjə, sūrjə, smurj, smūrjə, əlmūrjə, mūrjən, vurm, vūrmə, jūrmə, um, ūmə, blūmə, lūmə, dum, dūmə, drum, glūmə, sam, sūmə, fssūmə, strum, jūmə, vjūməl, jūmər, lūmə, berūm, rūmə, berūm, skramt, dūmsəs, lumsk, būnev, būnə, būnar, blun, blūnar, brun, əvnəbrun, brūnə, tun, tūnə, lūnvənev, dūnə, drūnə, klūnar, glūnə, grun, grūnə, fun, fūnə, vūnə, sun, sūnar, sūnantə, spūnə, slun, slūnə, jūnə, vjūnam, lun, lūnə, run, rūnə, mun, fərmūn, pūntə, sunt, runt, sūndv, mūndv, flūndrə, klūns, lūns, fūnstər, mūnstər, mūnstrə, besūntə, skun, sūvə, lūgn.

u förekommer någon gång obetonadt i efterstavelse, t. ex. *vjūnam* (igenom).

§ 3. Bakre vokaler.

1) *a* öfverensstämmen med rspr. korta *a*-ljud. Det förekommer både långt och kort. Långt betonadt *a* finnes i följande ord:

a, *pa*, *da*, *skä*, *ja*, *lä*, *prâda*, *prâda*, *gåda*, *frâd*, *frâda*, *frâda*, *skâda*, *kâtä*, *âfâd*, *vad*, *vâdä*, *vâdä*, *sâdêlas*, *ilhâdä*, *rav*, *gkas*, *gkâsêra*, *gkâsall*, *las*, *âlä*, *pâlä*, *şâlēk*, *hâlä*, *mâlä*, *tâkâ*, *fstâkâ*, *dak*, *stak*, *skak*, *hak*, *par*, *bar*, *bâr-*, *kar*, *skar*, *lârät*, *nar*, *nârä*, *gran*, *tâneg*, *tâñä*, *bevâneg*, *spjâñä*, *fan*, *fâñä*, *jan*, *jâñeg*, *ênjâñeg*, *an*, *gân*, *gâneg*, *kvant*.

Kort, betonadt *a* förekommer i följande ord:

pap, *pâpêr*, *pâpa*, *tap*, *trap*, *kap*, *kâplîn*, *kâpslê*, *kâpitl*, *kâpâ*, *kâpas*, *klap*, *krap*, *knap*, *gkap*, *slâpâ*, *slap*, *lap*, *rap*, *râphûnâ*, *râpâ*, *nâpâ*, *tapt*, *knapt*, *lâpri*, *nâprâ*, *âbal*, *tâbâ*, *drâbâ*, *krâbâ*, *krâbât*, *fâbâk*, *frâb*, *stâbâ*, *skâb*, *-skâb*, *lab*, *jâbâ*, *rab*, *stâbkâ*, *râbkâ*, *ât(â)*, *âtârâ*, *âtâr*, *pâtâ*, *pâtak*, *bat*, *bâteg*, *brať*, *dat*, *kat*, *kâtä*, *kvat*, *knâtä*, *gkat*, *fat*, *lâfât*, *fâtä*, *fâtä*, *fâtas*, *vat*, *vâtñ*, *sprat*, *skat*, *skvat*, *skrat*, *smat*, *smâtä*, *smâtr*, *bârjât*, *hat*, *lâtñ*, *mat*, *mâtmôr*, *mâtä*, *nat*, *stâtfôn*, *kâtsês*, *âtrâ*, *âtrastâ*, *pâtrûl*, *pâtrôn*, *knâtrâ*, *smâtrâ*, *snâtrâ*, *vâtñä*, *ad*, *âdjêk*, *âdal*, *brâd*, *kvâd*, *fâdâr*, *vad*, *sâd*, *slâd*, *slâdâr*, *hâdâ*, *lad*, *lâdâ*, *mâdâm*, *nâd*, *slâdrâ*, *fâteg*, *bâdûs*, *kâdûs*, *gådñä*, *smâtä*, *jâta*, *jâtlâ*, *ptag*, *tag*, *dag*, *kag*, *knag*, *ftag*, *frâgâ*, *frâgâ*, *vâgâ*, *stâgâ*, *slag*, *fag*, *lag*, *lâgâ*, *rag*, *râgân*, *râgâtä*, *nâgâ*, *gâfâl*, *kâfâ*, *klaf*, *straf*, *skâfâ*, *skâfâstas*, *râfâl*, *âfta*, *skâft*, *tafs*, *krâfsâ*, *krâfsâr*, *slâfsâ*, *şâfsâ*, *haf*, *raf*, *vâflâ*, *skâfri*, *slâvâk*, *nâvarâ*, *krâvkâ*, *te päs*, *päsâ*, *ptâsêra*, *bâsâ*, *tas*, *lâsâ*, *trâsl*, *kas*, *kâsâ*, *kâsûr*, *vas*, *slas*, *hâsl*, *mâsivâr*, *mâsônâ*, *nâsâ*, *knâspâ*, *rasp*, *râsûl*, *pâstor*, *bâstânt*, *gâslâ*, *hast*, *hâsh*, *hâslên*, *rast*, *ask*, *brâškâ*, *brâškâ*, *tâškâ*, *dâsk*, *frâškâ*, *vâškâ*, *slâsk*, *snâškâ*, *lâškâ*, *lâskar*, *râsk*, *mâsk*, *pâslâ*, *trâslâ*, *krâslâ*, *knâslâ*, *vâslâ*, *sprâslâ*, *râslâ*, *nâslâ*, *brâsm*, *gâsmâ*, *spâsmâr*, *paş*, *pâşêljâ*, *vaş*, *haş*, *maş*, *vaşt*, *hâškâ sa*, *hâškân*, *pâfâsâ*, *maf*, *mâfñ*, *mâfâlk*, *aĵ*, *âĵ(s)*, *daĵ*, *kaĵ*, *kâĵ*, *êdêrkâĵ*, *saĵ*, *jaĵ*, *maĵ*, *mâĵôr*, *âũ^uâ*, *ptâũ^uâ*, *brâũ^uâ*, *tâũ^uâk*, *dâũ^uâs*, *kâũ^uâ*, *krâũ^uâ*, *gnâũ^uâ*, *jaũ^uâ*, *saũ*, *slau*, *fsslâũ*, *behâũ*, *hâũ^uâ*, *hâũ^uâk*, *lau*, *lâũ^uâ*, *mâũ^uâ*, *mâũ^uâr*, *nâũ^uâk*, *nâũ^uâr*, *tâũ^uâ*, *hâũdâ*, *lâũdâ*, *dâũlâ*, *vâũlâ*, *hâũlâ*, *râũlâ*, *nâũlâ*, *tâũnâ*, *al*, *âlê*, *âlâ*, *âlâr*, *pal*, *bal*, *hâubâl*, *bâlâ sa*, *tâlâ*, *tral*, *kal*, *kâlâ*, *kâlâs*, *knal*, *knâlâ*, *gâlâ*, *gâlâr*, *gâlêfâ*, *fal*, *fâlâ*, *fâlêrâ*, *fâlâ*, *befâlâ*, *fâlñ*, *val*, *vâlâmô*, *konvâlâ*, *spâlâgân*, *stal*, *stâlâ*, *skal*, *skâlâ*, *skvâlâr*, *smal*, *fâlâgânsfêber*, *hal*, *hâlêgân*, *hâlâ*, *lâlâ*, *râlâbius*, *mal*, *âlbôm*, *alt*, *âlti*, *âltâr*, *palt*, *dâlâ*, *gâlt*, *gâlâ*, *fjâlâ*, *salt*, *sâlîbêtâr*, *svall*, *smalt*, *halt*, *malt*, *ênfâldä*, *kalk*, *kâlkôn*, *skalk*, *mâfâlk*, *sâlvet*, *sâlva*, *als*, *pâlsnâhâ*, *bâlsam*.

kàlsáæar, fals, vals, falsk, tðljə, mèððálj dðljə, mðljə, àlri, tðlrek, dðlrə, gðlrə, skàlrrə, skvðlrə, skrðlrə, àlmənàkə, salm, skvðlprə, àlkətə, valk, kalv, skalv, halv, hðlvèrə, balj, talj, gðljə, alj, àl(m)bəu^uə, palj, pðljmə, halj, malj, ar, pàraplj, pàrasðl, tvàrvvrv, dðrə, kàraslñ, kàrðt, fàrkklé, fàrflñ, svàr-, slàrvnljys, hðrə, hàra, nàrfləbər, tðrpələk, tðrpənlñ, skarpr, varpr, vðrpə, æggnðrpr, farpr, hàrpə, àrbə, stàrbhùs, ark, àrkə-, bark, bðrkə, kvarkə, knark, vark, vðrkə, ànvarkə, vðrkən, sarck, sparck, starck, slðrkəls, snark, snðrkə, hàrkə, dús-hàrkən, mark, mðrkə, mðrkən, arv, àrvə, tðrvas, fðdàrvə, karv, kàrvə, gðrvə, varv, skarv, skðrvə, svðrvə, slarv, şarv, jarv, harv, hàrvə, narv, arj, àrjèrə, barj, bðrjə, kàrjðl, farj, fðrjə, sàrjə, marj, mðrjəl, arm, àrmð, barm, tarj, karj, varj, vðrmə, svarm, farj, harm, hàrmə, hàrmas, larj, hàrmlə, kàmarə, gəmal, fram, fràmə, fràmə, hàmarə, jaml, jàmłər, jàmssis, jàmssə, hàmrə, famn, jamn, hamn, pànə, bànə, bkànə, bran, tan, dan, kànìl, kànə, kànðli, grànə, flànèl, tèstàn, i stàn, stran, han, hànə, hànum, lan, ðlàn, ran, bkant, rbkànt, bàstànt, bastàndi, jànvàri, hånss, fjànðél.

I förstafvelse förekommer *a* stundom. Ord som *pàrasðl*, *pàraplj* kunna ha akcenten fak. på ultima, och får man ju i dessa ord t. o. m. förstafvelser med *a*. Genom akcentens tillbakadragande i lånord har naturligtvis området för *a* i förstafvelse minskats. Ett annat exempel är *bastàndi* (basant).

I efterstafvelse förekommer *a*, men på långt när icke så ofta som i rspr. Målet är i vissa afseenden ett e-mål. När fornspr. hade ett *a* i absolut slutljud har detta i målet oftast blifvit *ə*. Jag har antecknat följande fall, där man har *a* i efterstafvelse:

a) *-a*, där isl. l. rspr. har slutljudande *-a* är sällsynt. Ex. *illa* (illa), *liða* (lika); *ðra* (öra).

b) *-a* för äldre *aðr*, *aði*, t. ex. *mðna* (månad). *kàsta* (kastad. kastade).

c) *-at*, t. ex. *fròmät* (främmande).

d) *-as*, t. ex. *lùkas* (lyckas).

e) *-astə*, t. ex. *rìgastə* (rikaste).

f) *-al*, t. ex. *àbal* (apel), *şìdal* (kittlig).

g) *-ar*, t. ex. *hèstar* (hästar), *rðbar* (ropar).

h) *-arə*, t. ex. *mùrarə* (murare), *rìgarə* (rikare).

i) *-an*, t. ex. *tàlan* (talan), *sèlan* (sällan).

j) *-anə*, t. ex. *fèmtanə* (femtonde), *dùnanə* (dånande, dån).

k) *-anəs*, t. ex. *sprèganəs* (springande).

I mellanstavelse förekommer äfven *a*, oftast i lånord, t. ex. *mågasin* (magasin), *tålamoð* (tålamoð).

2) *a* förekommer både långt och kort. Långt betonadt *a* hafva följande ord:

a, *ba*, *bla*, *bra*, *ta*, *da*, *dra*, *ga*, *gra*, *fåtý*, *va*, *vákánt*, *sá*, *spa*, *spá*, *sta*, *stá*, *ska*, *ská*, *ja*, *ha*, *la*, *lá*, *lálín*, *ra*, *ma*, *ábé*, *ábá*, *ábalt*, *ábáték*, *dábá*, *gab*, *skába*, *skrab*, *snábál*, *rábá*, *spéát*, *krábát*, *súldát*, *stat*, *játá*, *désparát*, *kámrat*, *bad*, *búda*, *ládár*, *grad*, *fad*, *stádr*, *háda*, *lad*, *mad*, *skádlá*, *ádrés*, *spétákál*, *vákánt*, *háglón*, *bag*, *te bágas*, *bága*, *bágon*, *brága*, *tag*, *tvága*, *bedrágará*, *kága*, *klága*, *krága*, *knága*, *flag*, *vága*, *vrag*, *vrága*, *sag*, *ságogryñ*, *spag*, *sprága*, *stága*, *skága*, *svag*, *smag*, *ðság*, *ðsága*, *hag*, *húga*, *lag*, *lúga*, *bolág*, *lágæn*, *spúlágæn*, *lágom*, *rúga*, *múga*, *mágasin*, *núgæn*, *bágrí*, *flágráf*, *áví*, *ávak*, *ávýtrá*, *ávún*, *ávfé*, *ávllá*, *kav*, *kává*, *kává*, *klává*, *gávál*, *grav*, *grává*, *grávar*, *sává*, *stav*, *stává*, *skává*, *svával*, *slává*, *hav*, *távka*, *kávka*, *sávka*, *snávka*, *kávrey*, *hávrá*, *as*, *áshól*, *ásá*, *kómþás*, *bas*, *brásá*, *tas*, *trásá*, *dras*, *kas*, *klásá*, *knásá*, *sævás*, *ððvásn*, *vásá*, *múnstásar*, *ápsnási*, *fjas*, *frásá*, *has*, *kálás*, *lásarét*, *ras*, *fóras*, *rásá*, *rása*, *mas*, *másá*, *páfásá*, *fáslá*, *básól*, *pála*, *bál*, *métál*, *rúndúl*, *dála*, *dálár*, *fódrál*, *kál*, *fála*, *sal*, *párasál*, *sáhl*, *sála*, *sálo*, *sprála*, *skral*, *smál*, *bésmál*, *fál*, *hála*, *kórpáral*, *jínarál*, *pínál*, *bjálka*, *betálka*, *dal*, *spédál*, *dválka*, *kválka*, *skýgál*, *gálka*, *fálka*, *vál*, *slávál*, *skvál*, *skválka*, *svál*, *sválka*, *smálka*, *hál*, *mal*, *málrókt*, *málka*, *árest*, *árendá*, *átrak*, *páradís*, *bar*, *bára*, *kar*, *kára*, *klar*, *far*, *fár*, *fára*, *var*, *fébarvári*, *jánvári*, *vára*, *bevára*, *spár*, *spára*, *stára*, *skára*, *svár*, *snára*, *jára*, *hára*, *rár*, *márbó*, *mára*, *inmári*, *nár*, *án*, *án*, *enán* (*nán*), *áná*, *ban*, *bána*, *lan*, *tran*, *kran*, *gan*, *glána*, *gran*, *fan*, *fán*, *ván*, *ván*, *vána*, *san*, *spána*, *slána*, *svan*, *slána*, *fjörhán*, *bírán*, *man*, *mána*, *fsmáná*, *ban*, *gan*, *klána*, *ván*, *svána*.

Kort betonadt *a* förekommer i följande ord:

ápáta, *tápétar*, *tápsérá*, *ápríl*, *fábro*, *átí*, *at*, *átí*, *pat*, *ápáta*, *kat*, *kvat*, *kvátér*, *knat*, *fat*, *svat*, *snat*, *hat*, *ákót*, *pak*, *pákét*, *páká*, *bak*, *báká*, *blak*, *tak*, *drak*, *kákak*, *klak*, *krak*, *krákél*, *knak*, *knáká*, *fláká*, *frak*, *vákár*, *sak*, *fódsák*, *sákstíja*, *sprak*, *stak*, *stákét*, *stáká*, *enstáká*, *stákará*, *strak*, *skak*, *skákak*, *skrak*, *svak*, *slak*, *smak*, *smáká*, *jáká*, *hak*, *háká*, *hákals*, *lak*, *láká*, *rak*, *rákak*, *rákará*, *náká*, *álmónáká*, *pálsnáká*, *akt*, *áktá*, *takt*, *trakt*, *tráktérá*, *drakt*, *kráktá*, *fáktár*, *frakt*, *fráktá*, *vakt*, *sákt*, *sáktá*, *sáktá*, *slákt*, *jákt*, *lákt*, *mak*, *aks*, *áksul*, *áksl*, *báksá*, *fláksá*, *vaks*, *saks*, *laks*, *táktá*, *máktár*, *áksjón*, *káklóm*, *áklka*, *káklka*, *skáklka*, *fáklka*, *ráklka*, *stáklka*, *sláklka*, *láklka*, *lákris*, *máklul*.

blàkna, kàkneri, vàkna, sàkna, slàkna, ràkna, àgèdèrè, àgùstè, jàgù, lágàk, àfàd, kraft, saft, laft, vàfrèdà, stras, bast, kast, kàslè, fast, fastè, fàstèr, last, mast, kàstrùl, fàstnè, fàrfàr, fàrvèl, fàrmòr, àmpùstè, àmè, àmèr, pram, tam, dam, dàmbàd, mādàm, dram, kam, kram, kràmè, tlègràm, fàmèljè, sàmèl, sámè, stam, stàmè, skam, skàmùta, skàmfélta, skràml, slam, slàmèr, jam, jàmèr, jàmèr, hámèr lam, ram, ràmèk, màmè, àmpè, tramp, damp, kamp, klamp, klàmpe gamp, stamp, stàmpe, hamp, làmpe, kàmfað, sàmvetè, fjàmsetè, sàmse, slàmse, ràmse, màmsel, skàmle, kràmle, gàmle, fàmle, sàmle, skràmlè kàmrat, slàmre, jàmre, namn, nàmè, àndàkt, ànsèktè, àn- ànsvèrè, ànhàg, dàmèrè, kan, kàmè, hàpsàn, sàmèg, sàmè, span, slan, han, man, ànl, àntegàn, pant, kòntànt, kant, prèdàkànt, bekànt, kàmòr, fant, vant, sant, slant, fèfant, hantèrè, ufànle, kàmtrè, fàmtrè, àndèr, àndèr, màmndl, spàmndèrè, hàmndl, àndreg, vàmndrè, ànsè, dans, kans, krams, glans, fràmse, fràmssèr, sans, màmns, dansk, dàmnskè, gàmnskè, fràmnskè, spansk, hàmnskè, vàmnskè, ànslè, kàmnsè, ànjèljè, vàmjlè, vàmle, hàmle, ànrek, àgèr, bàmèr, tag, tàgè, trag, kàmèk, klag, kràmèk, gag, fag, fàmè, ftag, vrag, vràmè, sag, sprag, slag, stàmè, strag, svag, svàmè, slag, slàmè, jàmèk, hag, àhàmèr, lag, làmè, màmèk, àgkè, àgkèr, àgkèrè, pàmèk, plàmèk, bàmèk, bàmèk, fèbàmèk, bàmèk, blàmèk, tàgkè, dàmèk, dàmèk, kàmèk, fàmèk, vàmèk, vàmèk, vàmèk, sàmèk, slag, stàmèk, skàmèk, skàmèk, slàmèk, sàmèk, làmèk, ràmèk, màmèkèrè, màmèkèrè, skàmèkèrè, sàmèk, dàmèk, kràmèk, flàmèk, skràgkè, jàmèk, hàmèk, màmèk, àgèr, skàmèr, agn, gàm, vàm, ràm.

I obetonad efterstavelse förekommer *a* stundom. Jag har antecknat följande fall:

a) *-a* i bst. fem. sing. af ord på vokal, t. ex. *kúa* (kon), *gåda* (gatan).

b) *-a* af äldre *-an* i ord som *ùta* (utan), *ùna* (undan).

c) *-an* i *sèlan* (sällan), *nèstan* (nästan).

d) *-arè* i ordet *stàkarè* (stackare).

e) *-antè*, t. ex. *inàmntè* (inifrån), *hèmàmntè* (hemifrån).

I mellanstavelse förekommer *a* i t. ex. *inàmfunstèr* (innanfönster), *nèaràmgn* (svår motgång).

3) *a* är i allmänhet uppkommet af äldre långt *a*. Det skulle möjligen kunna ifrågasättas, om man icke snarare borde beteckna skm. å-ljud med *o*. Säkert är, att både i Göteborg och på andra ställen i Götaland det långa å-ljudet är betydligt mera slutet än i skm. Då jag icke är fullt säker på att man här har att göra med *o*, använder

*fälörä, ror, mör, mör, mörö, bön, bönä, brön, lon, pätrön, don, dñ-
eyar, dñnädimpän, krönä, fñnsäck, von, frövönä, span, skön, skönä,
äksfön, stätfön, rødajön, miljön, hñneg, hñnä, lñnä, mñn, mñnä, mñnä,
ðñä, tñ, tñä, sfññ.*

Kort betonadt *o* har man i följande ord:

*gor, skor, sköpä, höpä, móbrö, ötä, ótar, pätret, ot, pot, pótar,
bot, bötä, bötärä, kot, köta, fot, fjöt, vot, sot, jot, jötä, lot, pökäl-
ryga, plökä, bok, bökä, bökäk, trok, drökän, klökä, klökärä, krökä,
vínafök, fökä, sok, sök, sókär, sprökä, stok, stök, skrok, skrökä, smök,
smökä, sok, jök, rök, mök, bokt, bökta sa, fokt, flökta, frokt, snökta,
lokt, bökä, blökä, vökä, möksäta, vöksta, vökstär, bökä, trökä, klökä,
sökä, krökä, söknä, brog, brög, log, lög, kógär, hog, hög, nögän,
brögä, kögä, pöfä, kóföt, sköf, sköfä, möf, nõvembär, gos, ost, prost,
trost, fóstär, höst, möstär, löst, mösk, ötk, ötkä, mörmör, örm, öm,
ömbäd, plöma, bom, bömül, blom, blöma, tom, tömök, tröma, dom,
dömbjälä, döma, dömarä, drömök, köma, kömanüstär, kömäd, krömlür,
gom, brügöm, göma, gröm, föma, flöm, fröm, vom, som, söma, stöm,
skom, sköma, jömfür, hömör, höma, hömal, hómär, löma, rom, römök,
mömök, nömar, pomp, pömpä, plömpä, trömp, trömpét, trömpä, dömpä,
kömpäs, klömp, krömp, krömpä, sömp, stömp, stömpä, stömpän, skömpä,
slömp, slömpä, fajömpä, lömpä, römp, röpä, tömt, kömdärä, plömsä,
böms, lömsög, gröms, söms, slömsä, slömsä, jömsä, lömsä, römsä, mömsä,
blömsstär, inkömsst, tömlä, drömlä, fömlä, sömlä, hömlä, römlä, mömlä,
gömrä, slömrä, pönt, bönt, lönt, könt, köntä, köntänt, löntä, mönda,
pönsä, söns, löns, öntä, könt, brönskä, pönf, könjak, ög, ögä, pög,
prög, log, lög, tvög, tvögän, trog, kög, klög, gög, gögä, sprög, sprögä,
slög, fög, jög, hög, lög, mög, bögä, blögä, dög, dögä, klög,
klögä, strog, skög, hög, lög, lögä, mög, drögk, högnälä,
lögn, lögnä.*

I förstafvelse har man någon gång *o*, t. ex. *konvälä* (konvalje), *boläg* (bolag). — I mellanstafvelse finnes *o* i t. ex. *timotälj* (timotej). — I efterstafvelse har man *o* i t. ex. *kvëtö* (kvitto), *lägom* (lagom), *ëgon* (ekorre).

5) *u* förekommer endast som halfvokal i de fallande diftongerna *eu, øu, uu, au*. Ex. under resp. *e, ø, u, a*.

§ 4. Skee-målet har alltså följande vokaler.

Främre vokaler	Mellan-vokaler	Bakre vokaler
i y	u u	u
e ø	ə ü	o
ɑ		ɑ
æ		ɑ
	ɛ	ɑ
		ɑ

§ 5. Explosivor.

1) *p* förekommer i uddjud före vokal samt före *j*, *ʎ*, *r*. Före betonad vokal dessutom i förbindelserna *sp*, *spj*, *spʎ*, *spr*. Ex. se Ordl. I början af hufvudstafvelse inuti ord har man *p* i t. ex. *epísl*, *píprəps*.

Kort *p* efter lång vokal har man i *həpən*, *ʃap*.

Långt *p* efter kort betonad vokal:

ʃípər, *tìpə*, *ʃyp*, *təp*, *trep*, *knèpə*, *glèpèrə*, *snep*, *ʃèpəskó*, *fépuv*, *lèpə*, *népən*, *təpə*, *ktəp*, *krəpə*, *knəp*, *knəpə*, *gləpə*, *skrəpə*, *sləpə*, *ʃəp*, *ʃəpə*, *ʃəʎhəpət*, *prəp*, *təp*, *təpə*, *kəp*, *tíkəp*, *kəpə*, *kəpər*, *ktəp*, *krəp*, *səp*, *səpə*, *stəp*, *stəpə*, *strəp*, *ləp*, *ləpə*, *dùpə*, *klùpə*, *knùp*, *glùpə*, *slùpə*, *snùp*, *snùpə*, *pap*, *pəpèr*, *pəpa*, *tap*, *trap*, *kəp*, *kəpʎ*, *kəplín*, *kəpə*, *kəpas*, *ktəp*, *krəp*, *knəp*, *gləp*, *stəpə*, *sləp*, *lap*, *rap*, *rəphónə*, *rəpə*, *nəpə*, *əpətə*, *ləpétər*, *əp*, *əpəntə*, *əpə*, *gəp*, *skəp*, *skəpə*, *həp*, *həpə*, *tap*, *knəp*, *jups*, *píprəps*, *snùp*, *əp*, *drəp*, *krùp*, *rùp*, *nùp*.

Vidare har man *p* efter betonad vokal i förbindelserna *sp*, *lp*, *ʎp*, *rp*, *mp*, *mpl*, hvarpå exempel under *s*, *l*, *ʎ*, *r*, *m*.

I förstafvelse kan *p* förekomma vid en betoning som *poté*, (potatis). I efterstafvelse har man *p* i t. ex. *sənəp* (senap), *brùlup* (bröllop), *biskəp* (biskop).

2) *b* förekommer i uddjud före vokal samt före *j*, *ʎ*, *r*, hvarpå ex. i Ordl. Före betonad vokal inuti ord har man *b* i t. ex. *ʃəb*, *əb*, *ʃəb*.

Kort *b* efter lång vokal har man i följande ord:

pìbə, *bìbəl*, *knìbə*, *glìb*, *grìbə*, *begrìbə*, *strìbə*, *slìbə*, *snìb*, *snìbə*, *dyb*, *drỳbə*, *klỳbə*, *kryb*, *krỳbə*, *krỳbarə*, *hỳbəl*, *nỳbə*, *pəb*, *kneb*, *grəb*, *grèbə*, *fèbər*, *svəb*, *svèbə*, *sləb*, *dəbə*, *krəb*, *gəbə*, *grəbə*, *gróbar*, *stəb*,

stùbà, stùbär, şùbà, lùbà, múbäl, nøb, dræbà, slæbà, àbà, àbälít, àbäték, dúbà, gúbà, skúbà, skrúbà, snúbäl, rúbà, àbän, ábräd, kúbà, súbà, døb, àktóbär, kúbà, grøb, søb, súbà, sløb, snøbän, húbän, rúbà, skrùblà.

Långt *b* efter kort betonad vokal:

fùb, díbät, fýbà, pébär, greb, begréb, grèbà, fèbervári, rèbà, næb, nèbà, àbär, dábäl, drsb, dràbà, kábär, gràbà, gràbén, kùbà, kùbän, krùbà, krùbà, giúbeg, giúbà, grùbà, gnùbà, sub, sùbà, stùbà, skùbà, skrùb, skrùbà, skrùbär, rùbà, rùbänéra, túbak, trùbätà, krùbà, sub, sùbà, súbät, stub, stùbà, lùbär, rub, nub, nùbà, àbal, tàbà, dràbà, kràbà, kràbät, fábät, flab, stàbà, skab, -skáb, jàbà, lab, rab, fábbrò, skøb, hàbà, rhób, mòbrò, mùblèrà, fèbrà, læbrà, bùbrà, grùbrà, sùbrà, snùbrà, stàbrà, ràbrà.

Vidare har man *b* efter betonad vokal i *àrbà* samt förbindelsen *mb*, hvarpå ex. under *m*.

I förstafvelse förekommer *b* i t. ex. prefixet *be-*. I efterstafvelse förekommer *b* knappast. Lyttkens-Wulff s. 212 anför ändelsen **bar** såsom ex. på *b* i efterstafvelse. Denna ändelse har väl ändå semifortis i regel och är alltså ingen efterstafvelse i eg. mening.

Före tonlöst ljud förlorar *b* tonen, blir *ø*, t. ex. *ràsøäl* (skinka på människa).

3) *t* förekommer i uddjud före vokal samt före *v*, *r*. Före betonad vokal dessutom i förb. *st*, *str*. Ex. i ordl. I början af hufvudstafvelse inuti ord har man *t* i t. ex. *àbälít, àvænlyr, pòtræt, pröslinà.*

Kort *t* efter lång vokal:

flut, fut, tàpét, tròm pét, stäkét, sålvét, sàmvétà, fet, rètà, sàmét, pòtætà, frætà, ksut, tàytà, spèät, kràbät, sùldät, stat, jätà, dèspèrät, àtèrvæltà, klöt, knöt, felt.

Efter kort vokal långt *t*:

tùt, tütà, tütälèrà, fänlütà, düt, krèdüt, sprüt, spütör, şüt, füt, hüt, pyt, bytà, bryt, knýtà, syt, sytà, hýtà, et, èt, étar, ètar, bétar, tet, tètà, det, kvèt, kvètèrà, kvètà, kvètò, set, sètèmbor, hækæspèt, spètækøl, svèt, svètà, smètà, hètà, let, met, métn, mètara, mètäl, nèt, nètñ, bétar, bræt, brètà, tvæt, pòtræt, træt, trèt, trètñ, dæt, krætür, gvæt, grætñ, flæt, sæt, besæt, sætò, spræt, sprèt, skvèt, slæt, slèt, şætæg, şæt, fæt, hæt, læt, læt, lætò, ræt, lásaræt, rèt, rètara, mæt, næt, pèt, bat, ist, dèt, dètär, knèt, gèt, gèt, grèt, fírfæt, skáfæt, fjet, flèt, flètär, hífletñ, vèt, húnsvèt, sèt, skrèt, slèt, hèt, lèt, kàrèt, rètæg, rèt, mèt, üt, ütò, ütòm, puèt, buèt, bútl, kuèt, stuèt, shuèt, huèt, mìnüt, püt,

plåtär, båtå, trat, dat, dåtå, glåtå, fåtå, flåtå, spåtå, språtå, ståtå, skvåtå, småt, snåt, fåtå, fåtå, fåtå, fåtå, fåtå, nat, nåtå, nåtå, àtarå, átår, påtå, påtå, bat, båtå, bråt, dat, kat, kåtå, kvåt, knåtå, rågåta, gvat, fat, tåfat, fåtå, fåtå, befåtå, fåtå, vat, våtå, språt, skåt, kvåt, skrat, småt, småtå, småtår, bårjåt, hat, låtå, mat, måtå, måtå, nat, átå, àtå, àtå, átå, båt, bråt, kvåt, kvåtå, grat, fat, fvat, flåtå, sat, såtå, spat, spåtå, småt, råt, råtå, mat, måtå, dtå, ótår, spets, kåt-sés, ståtån, jåtå, jýtå, vètå, àvýtå, beşýtå, bétå, glètå, skvètå, bétå, påtå, pýtå, àtå, påtå, påtå, knåtå, småtå, snåtå, småtå, påtå, vètå, vètå, svètå, hètå, lètå, drètå, rètå, trètå, båtå, tråtå, våtå.

Vidare har man *t* i förbindelserna *pt, kt, kst, kstr, ft, st, str, stn, jt, lt, ltr, lst, ml, nt, nll, ntr, nst, nstr, gt* efter betonad vokal. Ex. se under första konsonant i gruppen!

I förstafvelse förekommer *t*, sällan annat än i uttryck som *te fés* (till sjös). I efterstafvelse förekommer *t* tämligen ofta. Så i bst. form n. (t. ex. *jætåt* (hjärtat), *húsåt* (huset). *-åt, -t* finnes i n. af adj., t. ex. *rølåt* (roligt), *kønståt* (konstigt), samt i perf. part., t. ex. *spånåt* (spunnet). *-astå* har man i sup., t. ex. *pènastå* (vackraste). Andra ex. *fåst* (facit), *mùskst* (muskot), *bkyant* (blyerts).

4) *d* förekommer uddljudande före vokal och *v, r*. Ex. i Ordl.

Kort *d* efter lång vokal:

bådå, dråd, drådå, kråd, krådå, våd, vådå, vådå, språd, språdå, strådå, slådå, jådå, lådå, lådå, rådå, bådå, brådå, tådå, trådå, krådå, knådå, grådå, frådå, usådå, skådå, snådå, lådå, lådå, nådå, èdgådå, èdå, èdår, bådå, fed, fådå, ved, svådå, smådå, hed, -håd, hådå, hådår, lådå, lådå, rådå, rådå, mådå, bådå, bådå, bråd, låd, trådå, dådå, knåd, gråd, fråd, frådå, såd, stådå, skåd, snåd, fåd, fådå, mådå, nåd, nådå, nådå, fstrådå, kvådå, fådå, frådå, vådå, slådå, jådå, lådå, mådå, inmådå, smådå, hådå, hådå, ud, uådå, uådå, uådå, uådå, språdå, stud, stråd, skådå, jåd, jådå, låd, lådå, lådå, rådå, rådå, mådå, mådå, plådå, pråd, gådå, flåd, flådå, flådå, skådå, hådå, lådå, bad, bådå, tådå, gråd, fåd, stådå, hådå, låd, måd, ad, adår, plåd, båd, bådå, tådå, kåd, gådå, gråd, våd, vådå, sådå, låd, lådå, belådå, mådå, nåd, nådå, båd, bådå, fåd, såd, sådå, skrådå, snådå, hådå, råd, rådå, måd, imåd, kòmåd, mådå, mådå, nådå, glådå, tådå, èldå, frèldå, befèldå, gùldå, skùldå, òldå, hèdrå, lèdrå, fòdrå, fòdråd, tìdneg, hèdneg.

Långt *d* efter betonad kort vokal:

blòidl̄, vîd̄a, şîdal, ȳd̄, jîd̄a, şȳd̄ar, şȳdl̄, bed̄, bèd̄a, brèd̄a, dred̄, drèd̄a, krèd̄it, grèd̄a, grèd̄al̄n, ved̄, vèd̄a, vèd̄arvåd̄i, sèd̄a, sped̄, spèd̄a, spèd̄al̄t, strèd̄a, sled̄, slèd̄a, smèd̄a, snèd̄a, hèd̄a, lèd̄a, mèd̄l̄, mèd̄al̄l̄, bød̄a, knød̄, grød̄a, sød̄a, sèd̄l̄, skrød̄ar̄a, jød̄a, fød̄a, rød̄, rød̄a, mæd̄a, nød̄ar, sd̄, ðd̄a, brsd̄, ábrsd̄, brsd̄a, ksd̄, křsd̄, klřd̄a, krđd̄a, řsd̄, řsd̄ar, flđd̄a, vđd̄a, sđd̄n, sksd̄, àpskđd̄, skđd̄a, řsd̄, hđd̄n, lđd̄a, rđd̄n, mđd̄, búdar, brúda, túda, knúda, flúda, sùd̄at̄a, sprud̄, sprúda, stùd̄er̄a, skúda, lud̄, rúdar, nùd̄a, àdal, brad̄, ktad̄, fád̄ar, vad̄, sad̄, sàdar, slad̄, sládar, hàd̄a, lad̄, làd̄a, màd̄am, nad̄, idl̄a, slèd̄r̄a, knúdr̄at̄a, slúdr̄a, múdr̄ek, mùdr̄a, slàdr̄a.

Dessutom förekommer *d* efter betonad vokal i följande förbindelser: *vd, jd, ld, nd, ndr*. Ex. under förb:s begynnelsekonsonanter.

I förstafvelse kan *d* någon gång förekomma vid ett sådant uttal som *desémbær* (jämfte *dēsēmbær*).

I efterstafvelse är *d* ytterst sällsynt. Men det förekommer dock i ett ord som *ejændom* (egendom), om semifortis på ultima försvagas till levis.

I förbindelse med ett tonlöst ljud förlorar *d* tonen, t. ex. *tışđa* l. *lišta*.

5) *t*, supradentalt *t*. Ljudet torde vara tämligen sällsynt i målet. Den gamla förbindelsen **rt** representeras numera af ett ljud, som jag för min del anser vara kakuminalt. Supradentalt *t* (*t*) har man endast vid yngre förbindelser samt i en del lånord. Det heter t. ex. *mut* (mört), men *mut* (mörkt). Hos den yngre generationen har man *mut* äfven i det senare ordet. — Jag har antecknat följande ord:

kåt̄a, spētus, fēt̄a, fát̄eγ, bårmhåt̄i, stęst̄, fust̄, fust̄a, lóřta.

6) *d*, supradentalt *d*. Om detta ljud gäller ungefär det, som sagts om det föregående. [Den äldre förbindelsen **rd** har gifvit *l*].

Exempel: *léd̄a, àfád̄, vad̄, vąd̄i, vèd̄arvåd̄i, vąd̄a, sàd̄el̄as, ilhád̄i, bəd̄, svòd̄om, téd̄i, bàd̄ús, kąd̄ús, gąd̄in̄a.*

I efterstafvelse finnes *d* i t. ex. *kámfad̄* (kamfert).

7) *t*, kakuminalt *t*. Jag har antecknat följande ord:

læt̄, hüt̄, àt̄a, tvæt̄, fjæt̄, væt̄, ìnvæt̄as, ùdvæt̄as, svæt̄a, smæt̄, snæt̄, jæt̄ar, jæt̄a, hst̄, füt̄a, büt̄a, füt̄i, vüt̄a, vüt̄ar, stut̄, stüt̄a, fat̄, mut̄, mútar̄a, småt̄a, jåt̄a, at̄, àti, pat̄, àpåt̄a, kat̄, kvat̄, kvat̄er̄, knat̄, fat̄, svat̄, snat̄, hat̄, ot̄, pot̄, pótar, bot̄, böt̄a, böt̄ar̄a, kot̄, kòta, řot̄, řòt̄n, vot̄, sot̄, řot̄, jòt̄a, lot̄, jåt̄l̄a, svåt̄n̄a.

8) *d*, kakuminalt *d*. Ljudet är ytterst sällsynt, förekommer hufvudsakligen i sammansättningar som *bòddug*, (bordduk). Andra ex.: *lúda*, *tèdýval*, *vèdérà*, *spùda*.

9) *k* förekommer i uddjud före vokal samt före *v*, *l*, *r*, *n*. Dessutom före betonad vokal i förb. *sk*, *skv*, *skr*. Ex. i Ordl.

Kort *k* efter lång konsonant:

ékär, *éko*, *àbaték*, *grék*, *frókän*, *şøk*, *şókän*, *sékär*, *jækäl*, *rükä*, *spètækäl*, *vækánt*, *träki*.

Långt *k* efter kort betonad vokal:

týkä, *stýkä*, *nýkäl*, *pek*, *pèkä*, *prek*, *tärpaték*, *drèkä*, *kvek*, *krek*, *kvèkä*, *knek*, *fek*, *vek*, *vékär*, *vèkär*, *vrèkä*, *sékäl*, *sèkän*, *spèkälérä*, *stèkät*, *stékälbär*, *svek*, *slèkä*, *snékär*, *fek*, *jèkä*, *jek*, *hèkän*, *rèkomdérä*, *nèkä*, *bæk*, *bvæk*, *brèkä*, *tèkä*, *tékän*, *dæk*, *drèkä*, *kvèkä*, *knæk*, *fvæk*, *fvèkä*, *vækä*, *svæk*, *sækä*, *sékän*, *sprækä*, *stræk*, *strèkä*, *skræk*, *skrèkä*, *slækä*, *smæk*, *smèkä*, *snækä*, *fèkä*, *jækäs*, *hæk*, *læk*, *rækä*, *rèkänskáb*, *dùkä*, *dùkärä*, *frúkast*, *lükä*, *ükänámni*, *búkär*, *trükä*, *krükä*, *hükütä*, *hükfèlv*, *lükä*, *lükäs*, *rükä*, *nükän*, *äköt*, *pak*, *pækét*, *pækä*, *bak*, *bækä*, *bvæk*, *tak*, *drak*, *kákäl*, *kvæk*, *krak*, *krækäl*, *knæk*, *knækä*, *fvækä*, *fræk*, *vækär*, *sak*, *şòdsák*, *sækäşfýä*, *sprak*, *stak*, *stækét*, *stækä*, *ènstákä*, *stækärä*, *strak*, *skak*, *skækäl*, *skrak*, *svak*, *slak*, *smak*, *smækä*, *jækä*, *hak*, *hækä*, *hækäls*, *lak*, *lükä*, *rah*, *rækäl*, *rækärä*, *nækä*, *pälsnækä*, *älmänækä*, *pækä*, *pækän*, *bvæk*, *bvækä*, *tækä*, *dækä*, *kæk*, *kækä*, *fvæk*, *sæk*, *sækän*, *stæk*, *stækätä*, *fsstákä*, *skækä*, *slèkän*, *læk*, *lükä*, *ræk*, *rækä*, *næk*, *nækä*, *pòkälrygga*, *pvøkä*, *bøk*, *bøkä*, *bókäl*, *trøk*, *drøkän*, *kvøkä*, *kvøkärä*, *krøkä*, *føkä*, *søk*, *søkä*, *søkär*, *sprøkä*, *støk*, *støkä*, *skrok*, *skrøkä*, *smøk*, *smøkä*, *şøk*, *jøkä*, *røkä*, *møkä*, *vikti*, *rikti*, *dýkti*, *pvèkt*, *dekt*, *knekti*, *fèktä*, *sekt*, *fssekü*, *sèktä*, *änsèktä*, *svèktä*, *rèktä*, *ækü*, *prækü*, *brækü*, *trækü*, *fækü*, *vækü*, *ðşækü*, *spækü*, *slækü*, *jækü*, *hækü*, *lækü*, *lækü*, *mækü*, *nækü*, *ukt*, *fvükü*, *lukt*, *lükü*, *rükü*, *akt*, *äktä*, *takt*, *trakt*, *träktérä*, *ändäkt*, *drakt*, *kräktä*, *fäktär*, *frakt*, *vakt*, *sakt*, *säktä*, *säktä*, *slakt*, *jakt*, *lakt*, *makt*, *äktöbär*, *däktär*, *bökt*, *böktä*, *fokt*, *fvøkü*, *frökt*, *snöktä*, *lökt*, *viksl*, *fsliks*, *bveks*, *ækäsä*, *pvækäsä*, *vækäsä*, *sækäsä*, *hünnæşækäsä*, *hækäsä*, *lækäsä*, *ülækäsät*, *uks*, *şüksä*, *lüksä*, *aks*, *äksul*, *äksl*, *bäksä*, *fväksä*, *vaks*, *saks*, *laks*, *äksä*, *äksl*, *böksä*, *bvöksä*, *vöksä*, *möksätä*, *pèkstöl*, *bvekst*, *hèkstä*, *hèkstörä*, *ækstämérä*, *væksl*, *sèkstü*, *sækstü*, *täkstä*, *mákstär*, *vókstär*, *vðkstä*, *vðkstrom*, *vækstä*, *äkfön*, *fèklä*, *káklóm*, *şýkveg*, *sèklä*, *sprækkrätä*, *hækkrä*, *hækkräşjäl*, *äklä*, *käklä*, *şäklä*, *räklä*, *böklä*, *tröklä*, *kvöklä*, *söklä*, *snèkrä*, *bükrä*, *trükrä*, *stäkrä*, *släkrä*, *läkrä*, *läkris*, *mäkril*, *liknä*, *şýknä*, *mýknä*,

brèkna, kvèkna, frèkna, rækna, mùkna, blækna, kàkna, vækna, sàkna, slækna, rækna, sækna, slækna, kròkna, sðkna.

Ytterligare har man efter betonad vokal förbindelserna *sk, sk, lk, lsk, lk, rk, rkn, msk, nsk, nskl, sk, skl, skt, skn.* Ex. under den första kons. i gruppen.

I efterstavelse är *k* ej ovanligt, t. ex. *múdrekk, tének, árak, kónjak, sýaská.*

10) *g* förekommer i uddljud före vokal samt före *l, t, r, n.* Ex. i Ordl. Man har *g* före hufvudstavelse inuti i t. ex. *brúgom, tilagráf.*

Kort *g* efter lång vokal:

piga, dig, krig, fig, flig, vig, viga, spig, spiga, spigar, spriga, skrig, sniga, sikhósta, lig, ligo, luga, ligara, rig rigo, betyg, tygo, syg, sig, sigalru, stryg, strigo, ryg, myg, eg, éga, égon, péga, bleg, kvéga, kneg, veg, véga, stéga, skreg, sléga, bågsg, leg, régol, neg, óga, fóg, bógar, krög, kröga, gög, söga, spöga, hög, högara, lög, rög, röga, fómógan, abég, bégara, trégan, krég, kréga, frég, vréga, sprég, svégaská, jégara, léga, réga, puga, bug, dug, dugo, kruga, hug, bag, baga, te bágsg, bagon, braga, tag, tvaga, bedrágara, kaga, klaga, kruga, knaga, flag, vaga, vrag, vrage. sag, ságogrynn, spag, sprage, staga, skaga, svag, smag, ósag, sága, hag, haga, lag, bolág, laga, lagan, splagan, lágom, raga, maga, magasin, nagan, ága, ágar, pag, plaga, brag, braga, bragan, taga, kraga, knaga, flaga, spraga, staga, straga, skag, svagar, rag, raga, maga, og, bog, koga, klog, krog, knoga, fog, snoga, noga, regla, abéglá, aféglá, bágri.

Långt *g* efter kort, betonad vokal:

pig, tigo, ligo, biga, briga, brigara, tryg, styg, styg-, fýga, ryg, rýga, myga, préga, beg, kréga, nýfégan, fégur, véga, spéga, streg, stréga, strégar, jeg, léga, reg, ég, bage, klage, knage, vage, staga, slaga, fage, hage, lage, laga, negan, negu, bagegan, dag, slag, lag, laga, ugan, plug, brúgom, tuga, dug, dugo, g rug, gruga, suga, skuga, shuga, hug, luga, ruga, mug, muga, muga, strag, stragan, mugaðema, plag, tag, dag, knag, flag, flaga, fraga, vage, staga, slag, fag, lag, rag, ragan, raga, naga, agadéra, agust, jagu, brag, braga, tog, koga, hoga, nogan, hýglá, bröglá, églá, kréglé, ságlá, úglá, gúglá, kóglá, égra.

Anm. Jag använder endast ett *k*-tecken och ett *g*-tecken, de bakre. Det är klart, att en viss olikhet finnes mellan de *k*- och *g*-ljud, som stå vid främre, och de som stå vid bakre vokaler. Jag anser den dock ej så utpräglad, att den bör betecknas.

§ 6. Frikativor.

1) *f* användes uddljudande före vokal samt *j*, *l*, *ʎ*, *r*. Ex. i Ordl. Ex. på *f* i hufvudstavelse inuti ord: *ùnjaførn*, *enfåldv*. Kort *f* efter lång vokal i *tìlgråf*.

Långt *f* efter kort, betonad vokal:

gréfå, *æf*, *træf*, *træfå*, *dæfs*, *téfå*, *sæfå*, *hæfs*, *fåfå*, *gåfå*, *kåfå*, *klåf*, *stråf*, *skåfå*, *skåfåts*, *råfå*, *åfåå*, *påfå*, *kåfot*, *skåf*, *skåfå*, *måf*, *ståf*, *fifå*, *nåf*, *ùdåf*, *jifå*, *føjifå*, *dref*, *skref*, *skrefå*, *æfå*, *kræfå*, *væf*, *væfå*, *ræsæf*, *şæf*, *şæfå*, *ènfåf*, *hæfå*, *hæfå*, *kæfå*, *skæf*, *låf*, *dråfå*, *såfå*, *skråfå*, *huåf*, *låfå*, *vålfå*, *ælfå*, *råfå*, *åfå*, *skaft*, *kraft*, *såft*, *låft*, *åfå*, *tråfs*, *hæfsédar*, *læfså*, *næfså*, *dåfs*, *dåfså*, *klåfs*, *glåfså*, *slåfs*, *håfså*, *råfså*, *tåfs*, *klåfså*, *kråfså*, *slåfså*, *şåfså*, *håfs*, *råfs*, *skrefslå*, *knåflå*, *fåflå*, *håflå*, *våflå*, *sæfrå*, *skåfri*, (*våfrådå*).

2) *v* förekommer uddljudande före vokal och *r*. Dessutom före betonad vokal i förb. *lv*, *dv*, *kv*, *sv*. Ex. i Ordl.

Kort *v* efter lång vokal:

iver, *tvåvå*, *dråvå*, *knåv*, *ståv*, *skråvå*, *fåvå*, *jæfåvarå*, *fånjåvån*, *håvå*, *lv*, *råvå*, *dåvek*, *tådvåvå*, *klåvå*, *ståvå*, *şåv*, *nåvå*, *brev*, *klæv*, *gråvå*, *skrev*, *slæv*, *şevå*, *fæv*, *lev*, *rev*, *rævå*, *påvå*, *pråvå*, *tåvå*, *dåv*, *dåvå*, *klåvå*, *klåvå*, *ståv*, *snåvå*, *behåvå*, *håvå*, *håvar*, *låv*, *låvå*, *råvå*, *kåvå*, *klåv*, *klåvå*, *gråv*, *şåv*, *şåvå*, *skråv*, *håv*, *æv*, *ævåntå*, *træv*, *trævå*, *kvåvå*, *kråvå*, *våvå*, *såv*, *şåvå*, *stråvå*, *svåvå*, *fæv*, *fævåvå*, *jæv*, *jævåvå*, *hæv*, *hævå*, *lævån*, *ræv*, *rævå*, *nævå*, *nævå*, *råv*, *åv*, *åv*, *åvå*, *kåv*, *kåvå*, *klåvå*, *gåvå*, *gråv*, *gråvå*, *gråvar*, *såvå*, *ståv*, *ståvå*, *skåvå*, *svåvåvå*, *slåvå*, *håv*, *åvå*, *åvåvå*, *åvåvå*, *tråvå*, *gåvå*, *svåvåvå*, *låvå*, *pråvå*, *tåvå*, *kråv*, *gråv*, *skåv*, *skåvå*, *skåvå*, *håv*, *behåvå*, *låv*, *låvån*, *råvå*, *tvåvå*, *bedråvå*, *håvå*, *tåvå*, *kåvå*, *snåvå*, *låv*, *jæfåvri*, *kåvreg*, *håvå*, *slåvå*.

Långt *v* efter kort, betonad vokal:

dåvåderå, *jåvå*, *ùtråvån*, *drev*, *drævå*, *skrev*, *skrevå*, *lævå*, *lævå*, *rev*, *dåvån*, *ståvå*, *læv*, *lævå*, *lævån*, *klåvå*, *gåvå*, *ståvåvå*, *slåvåvå*, *nåvåvå*, *håvåvå*, *håvåvå*, *trævå*, *şævå*, *jævå*, *grævå*, *ståvå*, *kråvå*, *trævå*, *lævå*, *dåvå*, *klåvåvå*.

Dessutom har man efter betonad vokal *v* i följande förb.: *lv*, *lv*, *rv*, *rvå*, *rvå*. Ex. under första kons. i gruppen.

3) *s* förekommer uddljudande före vokal samt före *p*, *pj*, *pk*, *pr*, *t*, *tr*, *k*, *kv*, *kr*, *v*, *l*, *m*, *n*. Ex. i Ordl. Ex. på ord med *s* före bet. vokal inuti ord: *måmsåel*, *postlå*.

Kort *s* efter lång vokal:

is, pris, prisa, páradís, glisa, gris, fisa, flis, vis, envis, visa, visara, spis, spisa, lisa, felisa, ris, frija, hysa, hysa, lys, lysa, mysa, nysa, pes, fles, kates, sesa, sesabær, féssæra, res, resa, mes, mesost, pusa, plusa, tøs, drøs, klusa, krusa, gusa, frøs, slusa, jusa, husa, hús, løs, røs, nøs, pusa, púsaris, drusa, musa, æsa, bæs, bæsa, kræn, græs, fræsa, væsn, te stæs, snæsa, jæsa, læsa, næs, næsa, dæsn, fæsa, pús, brusa, brusa, lusan, lúsn, dus, kusa, krus, krusa, grus, grusa, susa, snus, hus, lus, rus, rusa, mus, ramus, glas, glasa, las, as, ashól, asa, kómþas, bas, brasa, tas, trasa, dras, kas, klusa, knusa, fjas, sævas, vasa, sævasn, munnstas, æpsnas, has, kallas, lasara, ras, fars, rusa, mas, masa, as, vasa, bas, bæsa, bras, tusa, dusa, gas, gusa, sas, fasa, has, las, os, los, røs, møs, nøs, nusa, nún, rýsla, fæsla, lysa.

Långt s efter kort, betonad vokal :

pis, pisa, gisa, vidvisl, sis, is, isa, isæl, isn, líspunn, tómta-
nisa, bysa, dys, krys, sys, fys, nys, pes, bæs, bræsl, dæsbær, kes,
kusa, glæn, fres, ves, væn, sves, husa, æls, læsn, ræft, ræra, ræ-
grin, synsmes, mæs-, æs, præs, dæs, dræs, ædræs, klæs, væsa, læs,
mæsa, mæsa, bæs, træs, klæs, knesa, gusa, fæs, flæs, flæsa, fræsa, fræn,
sæsum, særa, slæs, husa, læsa, úsl, pusa, bus, us, dusa, knusl, jús,
rusin, rús, musa, musar, te pás, pusa, præsara, bæs, tas, læsa, trasl,
kas, kusa, kús, vas, stas, hæs, ræs, mæsara, mæs, mæsa,
næsa, stras, tras, gos, jispæ, vesp, ræpa, hæspil, hæspæ, læsp, læspæ,
æsp, huspæn, knæpa, rasp, istar, episl, bisl, bistar, tisl, tista, klistar,
gnista, sæsl, sæsl, kómænistar, jysta, bryst, knysta, lýstar, brest, bræsta,
læstamænta, tvest, kvest, kvæsta, kræst, fræsta, vest, væsta, væstas, lest,
læsta, rest, ræst, ræsta, mæsta, mæstar, nest, næstan, præst, bæst, fæsta,
fjæstar, væst, væstar, væstara, jæst, hæst, ræst, æræst, mæst, næst, kæst,
kæsta, fræst, sæsta, pusta, tusta, gust, ægust, fæhust, ust, ústar, ústara,
bust, bæsta, tust, tusta, trust, dust, krusta, sustar, hust, husta, lust, rust,
rusta, nusta, nusta, pástar, bæslant, gæsta, hast, hæsta, hæstæn, rast, bast,
kast, kæsta, fast, fæsta, fæstar, last, mast, past, præstar, bæstar, ost,
prost, trost, fóstar, hóst, móstar, pæstlín, blæstra, gnæstra, mæstra, hús-
trú, kæstrú, kræstna, fæstna, písk, písk, bískap, kræsk, græsk, víska,
næsk, græhýskata, bæsk, træsk, træskal, des, fesk, fresk, vesk, spes,
svæsk, resk, træsk, fjæsk, flæsk, væsk, læsk, æsk, tæsk, mæsk,
kusk, slusk, fusk, húska, lúska, rúska, búska, brúskata, dúska, knusk,
súska, lúska, rúska, ask, bæska, bræska, túska, dask, flæska, væska,
slask, snæska, læskar, rask, rúska, mask, æskæra, púska, bræska, húska,

şisla, mislegana, şisla, tşisleg, bęsla, bręsleg, fęsla, ręsla, ęsla, stęsla, jęsla, ősleg, huęsla, pųsla, knųsla, jųsla, rųsla, pąsla, trąsla, krąsla, knąsla, vąsla, sprąsla, rąsla, nąsla, bęsmål, bręsma, gąsmå, spąsmår, braşm, ýşna, vęşna, hęşna, lęşna.

Dessutom förekommer *s* efter betonad vokal i följande förb.:
ps, ts, ks, kst, ksil, kstr, ksl, fs, js, ls, lsk, rmst, ms, msk, ns, nst, nsk, nsl, şs, şsl. Ex. under första kons. i gruppen.

I efterstavelse är *s* ej sällsynt, t. ex. *ájşnis* (Agnes), *hájşsås* (hans), *flųtaş* (flyttas), *-åls* (-else), *-sl* (-sel).

4) *ş*, supradentalt *s*; jag har följande ex.:

ąşåkt, ąşåg, bejåş, kaş, bųşå, húşl, pąşęljå, pąşå, haş, maş, stąşł, skąşłén, fuşł, vaşł, łóşłta nåşk, uşk, ştuşk, háşkå sa, háşkån, moşk, bånmoşkå, dúşłåų.

I efterstavelse, t. ex. *te bågşş, svęgşşkå.*

5) *s*, kakuminalt *s*. Exempel: *dųşmådå, fųş åd, vųşłşs, jęşla.*

6) *ş*. Tj-ljudet torde knappast vara explosivt i sin begynnelse.

Det förekommer hufvudsakligen uddljudande före vokal. Ex. i Ordl. Ex. på *ş* före hufvudtonig vokal inuti ord: *kåtşés, bårkåşłk.*

Långt *ş* efter kort vokal finnes i ordet *bęşå* (hynda).

7) *j* förekommer uddljudande före vokal. Före betonad vokal dessutom i förb. *pj, spj, bj, fj, mj.* Ex. i Ordl.

Långt *j* efter kort, betonad vokal:

bįjå, tįjå, tįjåł, kvįjå, frįjå, vįjå, vįjår, sįjå, sįjł, sįjå, stįj, stįjå, såkåşłjå, skrįjå, smįjå, wįjån(å), rįjå, miįjå, niįjå, ej, ejå, ejån, tėjå, tvej, trėjå, dej, læmådėj, fej, flřejån, sej, sėjål, slėjå, stėjå, lėjå, flélėjån, rej, rėjérå, rėjål, mej, nej, præjå, timótėj, blėjå, tėjår, drėjål, klėjå, grėjå, grėjår, vøj, vėjå, sėjål, lėjå, ånjålėjåt, lėjårval, lėjån, møj, mėjå, nøj, trėjå, kėjå, slėjå, skėj, skėjå, skėjårå, slėjå, jělår, huįjå, buįjå, lųjå, drųjå, huųjå, nųjå, aj, åj(s), daј, kaј, kåјå, èdarkåјå, saј, jaј, maј, måjår, aj(anå), nuјt, sėjda, frøjd, højd, buјd, údųjđ, fruјđ, huјđ, drėjå, şėjşarå, hėjşå, mėjşł, drųjşmål, drėjlå, sėjlå, fssėjlå, rėjłår, lųjłå, mėjřå.

Efter betonad vokal finnas dessutom följande *j*-förbindelser:
lj, lj, rj, nj.

8) *h* finnes i uddljud framför vokal. Ex. i Ordl. Ex. med *h* före betonad vokal inuti ord: *behåva, dúşhårkån.*

§ 7. Liquidæ.

1) *l* förekommer uddljudande före vokal. Dessutom förvokalistiskt i förb. *kl, gl, fl, sl*. Ex. i Ord. I *pårapij* har man *pl* för vokalistiskt inuti ord.

Efter lång vokal kort *l* i följande ord:

el, del, dēla, fel, fēla, fēlas, vēla, hel, ùhēl, hēh, øl, tōla, kvæl, fjæl, spjæl, şēla, şēltēka, fæl, jæl, ihæl, jūh, pūla, bal, mētāl, rūndāl, dāl, dālār, fōdrāl, kal, fāl, sal, pārasāl, sāl, sāl, te sāl, sprāl, skral, smāl, bēsmāl, fal, hāl, kārparāl, jinārāl, pināl, prāl, sæl, strāl, jæl, jāl, lāl, òlausædl, nātval, pēkstōl, rōla, felt.

Långt *l* efter kort vokal:

ilhādi, ila, pl, bl, bil, imbil, brilar, til, tilagrāf, tilafōn, tvileg, dil, dril, ful, ðrāfil, fil, vil, vilh, vil, svil, vilkōr, sil, sila, spil, stl, postil, smil, snil, sil, şil, fil, şfil, fil, jil jila, jlār, hilar, ml, yl, pryl, byl, tyl, fyl, şyl, hyl, pel, bel, tel, trēla, vēla, lēla, él, æluft, bjēla, gnēla, fæl, befæl, fēla, væl, væleg, favēla, jisæl, māmşæl, sēla, sælabōd, sælan, sælskåb, sælsynt, spēla, stæl, stēla, skræl, svēla, smēla, snæl, şēla, şēlarā, sælrēgeg, fæleg, fēla, rējæl, jæl, hæl, hælās, hælār, mæl, mēla, imēlum, mjæl, flānæl, nālek(ā), ēlar, bēla, tæl, tēla, tvæl, træl, trēla, ikæl, kēla, rōkēla, kēlētā, gæl, fjēla, væl, vēla, vēmæl, jēlar, sæl, stēla, skēla, hæl, hēla, mæl, mēln, nēla, ul, būla, būlar, tūla, tūlar, kūlaşfēn, kruul, guul, gūlmōr, gūla, gūla, fuul, skuul, skūla, skruul, skruulētā, svuul, huular, huul, hūla, ruul, rūla, brūlap gūla, şūh, hūla, al, àlē, àl, ālar, pal, bal, bāl, tāl, tral, kal, kāl, kālās, knal, knāl, gālāt, gālār, gālāş, fal, fāl, fālērā, fāl, befāl, fāl, val, vālmō, konvāl, spālāgan, stal, stāl, skal, skāl, skvālār, smal, şālagānsfēbār, hal-, āphāl, hālegān, hāl, lāl, rālābus, mal, kānāl, jēlpā, jalp, jūlpā, ālbom, fult, spult, miltār, byltā, şiltā, şylt, pelt, ælt, tælt, fælt, vælt, væltā, sæltā, svæltā, smæltā, hæltan, hæltē, bælt, sæltē, smælt, hælt, mæltā, pūltā, tūltā, kūltēg, skūlt, tult, fult, svūltā, smūltā, hult, ålt, ålh, åltār, palt, dalt, dāltā, galt, gāltā, fjāltā, salt, svalt, smalt, halt, malt, væltār, şæltēg, şūltār, vēldi, sūldāl, enfāldi, şilkōm, sēlkā, kalk, kālkon, skalk, māşalk, pālka, sēlvār, ælvā, hælvat(ā), pūlvār, šlvūlā, sālvet, sālva, vilsā, şils, pæls, frālsarā, hēlsā, hēlsāşjūr, hēls, pulş, pūlsā, als, pālsnākā, kālsāgār, fals, vals, hals, ælst, hælst, būlstār, jylstrā, lskān, ælskā, mēlskōst, falsk, vānjūla, mīljōn, vēljā, selj, fāmēljā, sæljā, šljā, šljāvārk, šljār, mēdāl, dāl, māl, spūlrā, şylrā, ēlrā, şrēlrār, jēlrā, būlrā, kūlrā, mūlrā, ālr, tālrēk, dāl, gāl, skāl, skvāl, skrāl, şælm, ālmānākā, salm, stlnā, şlnā, stēlnā, hēlnā, svūlnā.

Dessutom förekommer efter betonad vokal följande förbindelser:

bl, bl, dl, dl, kl, gl, gl, fl, fsl, vl, sl, sl, skl, jl, ml, mpl, nl, ntl, nsl, nskl, gkl, gsl. Ex. under första kons. i gruppen.

I efterstafvelse förekommer *l* ej sällan, t. ex. *gáfəl, gàmäl.*

2) *l*, supradentalt *l*. Ex. *àlə, pàlə, şàlək, hàlə, màlə, bùlę.* — I efterstafvelse i t. ex. *hèdələ* (hederlig).

3) *l*, kakuminalt *l*, som icke är »tjockt», förekommer sällan såvida det icke finnes i de ofvan under 2 anförda orden. Det är nämligen svårt att skilja supradentaler och kakuminaler i målet. Som exempel på *l* anför jag följande ord: *nùlə, jàtlə, jəslə.*

4) *l* förekommer före betonad vokal i förbind. *pl, spl, bl, kl, gl, fl.* Ex. i Ordl.

Kort *l* efter lång vokal:

stlə, tələ, fərabògkə, stəl, jəl, fjəl, şəl, fəl, mjəl, bəl, kəl, həl, həl, bəl-, trəl, trələ, dəl, kvələ, grəl, fəl, əfəl, fəv, fələ, skàmffələ, fələs, fjələ, vəl, vələ, səl, sələ, spjələ, stələ, fəl, knə-fəl, fələhəpat, fələ, rójəl, hənjləl, jələ, həl, hələ, hələn, nələ, ul, ulə, kàtùlə, pùlə, kùlə, knùlə, gul, gùlə, ful, sul, fùl, fùlə, jùl, jùlə, mùlə, nùlə, təl, tàl, dəl, stəl, skəl, həl, vàulə, hàulə, nàulə, bjələ, betələ, dəl, spədəl, dvələ, kvələ, şərgəl, gələ, fələ, vəl, slàvəl, skvələ, svəl, svəl, svələ, smələ, həl, məl, mələ, mətòkt, əl, pələ, tvəl, dələ, kəl, gəl, vrələ, stəl, skəl, skələ, skrələ, snəl, həl, məl, mələ, nəl, ol, bəl, prəstəbəl, tələ, gəl, fjəl, səl, sələ, spələ, stəl, skələ, jəl, jələ, fşjələ, məl, nəl, nələrə.

Långt *l* efter vokal:

tələ, kələ, fələ, fəla, vèlməl, pul, pùlə, bul, bùlə, dùlə, vul, vùlə, èlvùlə, sùlə, stùlə, skùlər, skùlanə, smùlə, hùlę, rùlə, mùlə, vəljp, stələp, fùljp, skvələpə, ɣlə, stəl, bjələkə, bəl, fəl, svəl, svələ, şələkə, həl, hələ, mjələ, mjələ, ulkə, bulk, gùlkə, jùlk, àlkə, vəl, ol, òlk, əlv, ɣələv, vələv, fələv, kəlv, ulv, gùlv, sulv, skùlvə, fùlvə, kalv, skəlv, halv, ɣj, tələj, əlj, bələj, bələj, vələj, svələj, həl, tələ, kələ, bùljə, dùljə, fùljə, sùljə, hùljə, bəl, talj, gələj, bələmə, jələmə, skələmə, hələmə, əlm, àl(m)bəmə, pələm, pələmə, hələm, mələm.

Efter betonad vokal har man *l* i förb. *pl, bl, kl, gl, vl, vl, ml, gl, gkl.*

l är ej sällsynt i efterstafvelse, t. ex. *pátəl.* -əl är vanligt efter labiala och gutturala konsonanter i ord med akc. 1, t. ex. *séləl, súbəl, háuləl, gávəl.* *skəkəl* har möjligen erhållit *l* från pluralis.

5) *r* förekommer i uddjud före vokal samt förvokaliskt dessutom i förb. *pr, spr, br, tr, slr, dr, kr, skr, gr, fr, vr*. Ex. i Ordl. Ex. på förvokaliskt *r* inuti ord: *körpärål, pöträt*.

Kort *r* efter lång vokal:

bírån, bírom, fír, fíræ, sírsp, spíræ, slr, yr, ævæntýr, dyr, fýr, sýræ, stýræ, jyr, hýræ, myr, nýra, er, kvætér, flètæ, isér, ler, lèræ, rèræ, mer, ner, sènér, fænér, nèræ, nèra, ðræ, ðra, brórar, fôr, fôræ, sôr, stôr, slôræ, snôræ, sôræ, fôr, fôræ, kúmjôræls, hôræ, rôr, rôræ, môr, hómôr, ènmôreg, nôræ, or, èræ, bôr, bôræ, tôr, tôræ, dôr, vîlkôr, gôr, fôr, fôræ, fjôr, spôr, spôræ, stôræ, skôræ, smôr, snôr, sôr, sôræ, lôræ, ær, ær-, æræ, æranæ, pæræ, bær, bæræ, tæræ, tvær, tværæ, ktær, dær, úgafær, éggafæræ, vær, jvæer, væræ, sær, spæræstsvæ, svær, besvæer, svæereg, sværæ, smæræ, snæræ, sær, særæ, færæ, jæræ, bejæræ, hæer, læer, læræ, rær, mær, næræ, háuræ, bur, brur, tur, túræ, kúræ, sur, stur, skur, skúræ, slúreg, slúræ, lur, krómælur, lúræ, mur, par, bær-, bær, kær, læræ, nar, æræst, ærænda, árak, páradis, bær, bæræ, kær, kæræ, klar, far, fær, fææ, var, væræ, fêbærværi, jænvarri, beværæ, spar, spæræ, stæræ, skæræ, svar, snæræ, jæræ, hæræ, rar, mærbô, inmæri, mææ, nar, ær, æræ, æranæ, tær, dær, igær, vær, sær, skæræ, svær, læer, hæer, mææ, brær, brær, tær, kær, fær, lðræs, fôræ, flær, hækstôræ, stær, svær, snær, fælôræ, hôræ, rær, mær, mær, mærbô.

Långt *r* efter kort vokal:

jír, fèræ, stèræ, svèræ, hèræ, sèereg, dændéregæ, sèræl, sèrgæt, hær, hèræ, pur, púrægæs, búræ, túræ, túrúgæ, dúræ, kúræ, knúræ, súrínær, súræ, spúræ, fæstúræ, skúræ, snúræ, húræ, múræ, ar, páraplý, párasæl, tvær-vær, dæræ, kæræfín, kæræt, stærinlýs, svar-, hæræ, hæræ, nárfèbær, tær, kærp, kærpæræl, sèrpæ, skærp, skærpæ, vúræ, snúræ, snúræn, húræ, tærpæték, tærpæntin, varp, værpæ, værpær, skærp, ægnsærp, færp, hærpæ, ærbæ, stærbhús, dýrkæ, fýrk, pærkæ, værkæ, lærk, lærkæ, bjærk, kærk, stærkæn, særkæ, mærkæn, purk, turk, túrkæ, knúrkæ, súræ, stúrkæ, murk, múrkær, ærk, ærkæ-, bærk, bærkæ, kværkæ, knærkæ, værk, værkæ, ænværkæ, værkæn, særk, spærkæ, stærk, stærkæls, snærk, snærkæ, hærkæ, dúshærkæn, mærk, mærkæ, mærkæn, mærkæ, fírval, vèrvæl, sperv, ærv, jærv, tærvæ, túrvæ, kær, surv, súrval, skær, lærv, múrvæl, ærv, ærvæ, tærvæs, fædæræ, kær, kæræ, gæræ, varv, skær, skæræ, sværæ, slær, særv, jær, hærv, hæræ, nærv, jæræ, snjæræ, dændæræ, dænhæræ, ærvæl, bæræ, bæræn, ræbbæræn, tær, kær, færæ, særv, bæræ, bæræn, súræ, smær, smæræ, èlmæræ, múrvæn, ærv, ærværæ, bær, bæræ, kæræ, fær, færæ, færværæ, særvæ, mærv, mærvæl, nermær, gærmæ, færm, stærm, værm, værmæ, jærmæ,

arm, årmo, barm, bårmhåfti, larim, karim, varim, vårma, svarim, farim, harm, hårma, hårmas, larim, orim, mórmo.

Dessutom finnas efter vokal förb. *pr, tr, dr, dr, kr, fr, vr, str, lr, ltr, nr, ntr, ndr nstr, gr.*

I efterstavelse är *r* ytterst vanligt, t. ex. *hédar, héstar, sýnar, lðsar, légar.*

6) *r*, kakuminalt *r*, förekommer i ord, där föregående kakuminal försvunnit, t. ex. *bærvé.*

§ 8. Nasaler.

1) *m*, tonlöst *m*, förekommer sällan. Ex. *brazm.*

2) *m* förekommer uddjudande före vokal och före *j*. Förvokaliskt dessutom i förb. *sm.* Ex. i Ordl.

Långt *m* efter kort vokal:

ima, tima, limoléj, dima, grima, stum, strima, slum, símrög, jímín, hum, hima, himal, himana, lum, lima, rum, rimaléra, sýma, besýmar, sýmez, sýma, témar, frúntémar, vémaštæg, svema, lem, rem, remana, æman, bðema, læma, dæma, klæma, fæm, sæmar, stæma, bestéma, skræma, fæma, læm, læma, fænæm, næman, fræmat, fræmuun, um, bðuma, tuma, dum, dûma, dram, druma, gluma, sum, suma, fésúma, strum, juma, yjámal, jumar, lum. berúm, ruma, berúma, kámar, gámal, fram, fráma, frámar, hámar, áma, áman, pram, tam, dam, maddam, dram, kam, kram, kræma, tilagrám, fámélja, sama, sàmél, stam, stama, skam, skram, slam, slamar, jam, jamar, jamæn, hamar, lam, lámðyg, ram, ráma, máma, sæmar, om, pløma, bom, bðmúl, bøma, blom, bløma, tom, løm, trøma, dom, døma, dømar, drøma, koma, kòmænistar, kómð, krøma-lur, gom, brügónu, gøma, grøm, føma, fløm, frøm, vom, som, søma, støm, skøm, jòmfrú, hømór, høm, hóm, høm, høm, løm, rom, róma, móm, nómar, klomp, vímp, símp, límp, ýmp, dæmp, kræmp, stæmp, sæmp, læmp, amp, tramp, trampa, damp, kamp, klamp, klampa, gamp, stamp, stampa, hamp, læmp, pomp, pømp, plømp, tromp, trømp, dømp, kòm, kromp, krømp, sømp, stomp, støm, sløm, skøm, sløm, sløm, fæjóm, løm, rom, røm, stæmp, sæmp, næmp, dæmp, glømt, fymt, kræmt, fæmt, fæmt, skramt, jamt, jamlar, tomt, næmd, kómder, kámfad, sum, vimsa, remsa, fjæms, skrémsl, fæms, hæmsa, dúmsas, jámsis, jamsa, fjæmsa, samsa, slamsa, ramsa, mámsél, plømsa, boms, løm, grøms, som, stømsa, slømsa, jømsa, lømsa, rømsa, mòm, sæmst, blømst, iøkømt, humsk, lumsk, sæmp, rimla, fím, kræmt, gæmt, fæmt, sæmt,

skràm̄tə, ràm̄tə, lòm̄tə, dròm̄tə, fòm̄tə, sòm̄tə, hòm̄tə, ròm̄tə, mòm̄tə, besým̄rə, tēm̄rə, vēm̄rə, hām̄rə, kām̄rət, slām̄rə, jām̄rə, gòm̄rə, slòm̄rə, lēm̄nə, rēm̄nə, ðēm̄nə, fām̄nə, hēm̄nə, hēm̄nas, nēm̄nə, sēm̄n. fam̄n, jam̄n, ham̄n, nam̄n, nām̄nə.

Dessutom eftervokaliskt följande förbindelser: sm, lm, lm, rm, r̄mst. Ex. under första konsonanten i gruppen.

I efterstavelse m i t. ex. vòkstrom, bírom.

3) *v*, dentilabialt *m*, torde som ett slags glidljud förekomma i ett ord som *kám̄saf̄*. Det skulle kunna tecknas *kám̄vsaḑ*, men det tecknas här på förra sättet, enär den dentilabiala karaktären hos *f* liksom *v* är föga framträdande i målet.

4) *n* förekommer uddljudande före vokal.

Dessutom förvokaliskt i förb. *kn*, *gn*, *sn*. Ex. i Ordl.

Efter lång vokal kort *n*:

en, ènt, ènar, pen, ben, bénekám̄sk, ten, gren, ften, frènskál̄tə, ven, vènə, vrèna, sen, sten, fen, fènə, jen, ren, mènəy, ðn, bøn, bønə, søn, hønə, bjøn, kènə, grøn, frøn, slènə, søn, sènə, lön, lönə, ænə, sænə, fænə, fúnə, júni, gran, tàynə, an, an, enán, anə, ban, bənə, tan, tran, kran, gan, glànə, gran, fan, fán, van, ván, vənə, san, spənə, stənə, svan, slənə, fjèrhàn, bíràn, man, mənə, fám̄anə, bən, kənə, gən, grənə, fənə, lan, bøn, bənə, brøn, tøn, hùḡtòn, pàtròn, døn, dønəgar, dønəðimpən, kàlkòn, krønə, fònsǣk, vøn, frəvónə, nèrvónə, spon, skøn, skønə, àk̄fòn, stàt̄fòn, ròdajòn, míljòn, hònəy, hònə, lònə, møn, mènə, mènə.

Långt *n* efter kort konsonant:

in, inə, inarə, inom, pinə, pina, pínal, binə, brin, tin, látin, látin, tårpant̄in, kapt̄in, tinə, tvinə, tvinas, trin, din, gåd̄inə, sənəkvinə, kvinə, grinə, grinə, fin, kàrafin, finə, flinə, vin, vinnə, vinnəbær, vinnəfòk, sun, kùs̄in, sinə, sm̄sinə, sinə, m̄gasin, besinə, spinə, stin, pros̄linə, skrin, skrinə, svin, sinə, fin, fars̄in, mäs̄in, finə, jinnaral, hinə, ln, pàst̄alin, grèd̄alin, linə, linət, s̄urinə, mn, jinnin, minə, minə, fám̄inarə, minūt, byn, bynə, br̄ynə, t̄ynəy, tr̄ynə, d̄ynə, kr̄ynə, gryn, syn, synə, is̄ynərhəd, s̄ynn, s̄ynə, s̄ynasm̄s, s̄ynar, h̄ynə, sen, fènə, mènə, hènə, pènə, bènə, brènə, tènək, èntènəy, tènə, dæn, kvæn, klènəy, fènə, væn, vènə, sènə, sènəp, spènə, sæn, sænə, bes̄ənə, vjèn, hǣn, hǣnəy, hǣnə, h̄enar, lènar, rènə, mæn, nènəcm̄en, ksn, fèn̄l̄itə, ssn, hsn, únə, únar, únarə, únə, pun, kùnə, únərfun, frún̄təm̄ar, avùn, skùnə, hwn, mun, nùnə, bùnə, bùnəy, bú̄nar, bl̄an, bl̄unar, bran, ðunəbr̄an, br̄nə, tun, tùnə, tùnəvænəy, d̄unə, dr̄unə, kl̄ú-

nar, gl̄an̄a, grun, gr̄un̄a, fun, f̄un̄a, v̄un̄a, san, s̄un̄ar, s̄un̄ant̄a, s̄un̄a, sp̄un̄a, stun, sl̄un̄a, j̄un̄a, ȳun̄um, lun, l̄un̄a, ran, r̄un̄a, mun, p̄an̄a, b̄an̄a, bl̄an̄a, bran, lan, dan, k̄an̄il, k̄an̄a, k̄an̄dli, gr̄an̄a, f̄an̄ah̄us, fl̄an̄æl, stan, t̄est̄an̄, f̄ast̄an̄, stran, han, h̄an̄a, h̄an̄um, lan, ðl̄an, ran, àn̄li, d̄an̄ér̄a, kan, k̄an̄a, s̄an̄ey, s̄an̄a, span, stan, han, man, st̄an, f̄est̄an̄, kv̄ant, kv̄ant, fl̄ant, fl̄ant̄a, v̄int̄ar, bes̄int, spr̄int, j̄is̄v̄int, sv̄int̄a, sl̄int̄a, h̄ar̄m̄int, pynt, mynt, ènt̄a, p̄t̄ent̄a, pr̄ent̄a, tr̄ent̄a, st̄ud̄ent̄l, v̄ent̄a, bev̄ent̄a, h̄ent̄a, l̄ent̄au, r̄ent̄a, t̄est̄am̄ent̄a, m̄unt̄ar, p̄unt̄a, sant, runt, ib̄r̄ant, bl̄ant, b̄ast̄ant, àn̄li, ànt̄eȳan, pant, k̄ont̄lant, kant, pr̄èdik̄ant, bek̄ant, v̄ak̄ant, k̄ant̄or, fant, vant, sant, slant, h̄ant̄ér̄a, f̄èf̄ant, pont, bont, kont, k̄ont̄a, k̄ont̄lant, l̄ont̄a, l̄ont̄a, ènt̄lat, ad̄ent̄la, uf̄ant̄la, ànt̄la, úd̄ent̄ra, m̄unt̄ra, k̄ant̄ra, f̄ant̄ri, sp̄indl, h̄ind̄ar, ènda, ènd̄ar, sp̄èndl, ànst̄èndi, àv̄arh̄èndi, h̄ènd̄ls̄a, el̄ènd̄a, àr̄ènd̄a, s̄ènd̄a, m̄und̄èreg, s̄èndi, m̄èndi, bast̄èndi, ànder, ànd̄akt, sp̄and̄ér̄a, h̄andl, m̄andl, m̄onda, h̄indr̄a, m̄indr̄a, èndr̄a, h̄um̄dr̄a, fl̄um̄dr̄a, àndreg, v̄andr̄a, prins, tr̄ins̄a, f̄ins, m̄ins, sȳns, èns̄a, p̄ènsl, gl̄èns̄a, gr̄èns, s̄èns, l̄èns̄a, k̄r̄ns, l̄ns, h̄àns̄as, àns̄ekt̄a, àns̄a, dans, k̄ans, kr̄ans, gl̄ans, fr̄ans̄a, fr̄ans̄òs̄ar, sans, sv̄ans, m̄ans, p̄òns̄a, sp̄ons, l̄ons, p̄inst, v̄inst, v̄ènst̄ar, s̄ènst, gunst, m̄unst̄às̄ar, f̄unst̄ar, m̄unst̄ar, óns̄la, konst, m̄unst̄r̄u, m̄unst̄r̄a, m̄insk̄a, j̄ysk̄a, vr̄ènsk̄a, r̄ènsk̄a sv̄ènsk, gr̄ènsk̄as, dansk, ḡànsk̄a, fr̄ànsk̄a, spansk, h̄ànsk̄a, br̄ònsk̄a, j̄yskl̄a, v̄ànsk̄la, ènst̄at, r̄èns̄l̄a, br̄èns̄l̄a, b̄àns̄l̄a, línḡa, ùnḡl̄f̄orm, ànḡl̄t̄ej̄at, v̄ànḡl̄ja, m̄èns̄a, k̄àns̄a, p̄ons, k̄ónḡak, inl̄a, s̄ynl̄a, ub̄ènl̄a, v̄ènl̄a, h̄ènl̄a, bes̄ùnl̄a, v̄ànl̄a, h̄ànl̄a, àr̄in̄r̄a, ùnr̄a, ùnr̄ast̄a, ànr̄ek.

Dessutom eftervokaliskt i förb. *tn, dn, kn, vn, yn, ln, rkn, mn, gn, gkn*. Ex. under första konsonanten.

I efterstavelse är *n* naturligtvis ytterst vanligt. Jag behöfver endast erinra om artikeln. Andra ex. äro *bürjan, sèlan*.

5) *η*, supradentalt *n*. Exempel: *øn, øn̄a, sk̄øn̄ey, jøn, èn, èn̄a, t̄øn̄ey, s̄ùn̄a, l̄àn̄ey, l̄àn̄a, bev̄àn̄ey, sp̄j̄àn̄a, fan, f̄àn̄a, jan, j̄àn̄ey, ènj̄àn̄ey, ban, kl̄àn̄a, gan, jan, àn̄ey, m̄àn̄a, ðn̄a, ton, l̄òna, vant, h̄øn̄a*. — I obetonad stavelse, t. ex. *h̄il̄an* (bst. form af *h̄il̄ar*).

6) *n*, kakuminalt *n*, uppkommet genom inverkan af försvunnet *l*. Exempel:

st̄èn̄a, s̄òn̄a, mj̄ònar̄a, f̄èn, s̄èn, ùn̄a, ḡùn̄a, àn, ḡàn, v̄àn, sv̄àn̄a, àn, kv̄ant, ùv̄ur, skur, sv̄at̄n̄a. — Obet. ställning i t. ex. *ḡáv̄an* (gafveln).

7) *g*, äng-ljudet. Liksom fallet var vid *k*- och *g*-ljuden användes äfven här endast en typ, ehuru det naturligtvis är någon skillnad mellan främre och bakre äng-ljud. Exempel:

sięalvæv, tięna, dyę, dýęa, éęafæra, êęan, bęęa, bręęa, bręęalbær,
teę, belęę, lęęa, tvęęa, klęęa, kreę, féęar, spręęa, svęęa, svęęal, reę,
ręęa, æę, æęal, éęalsk, pæęa, blęęa, tręęa, dæęa, dræę, klæęa, fæę-
hól, fæęan, flæęa, væę, vræęa, sæę, spræęa, slæęa, stræę, svæęa, slæę,
slæęa, şęęal, ðnyęęa, hæęa, læęa, læęas, úęęafær, sùęa, áęęst, áęęar,
báęan, taę, tæęa, traę, káęal, ktraę, kráęal, gaę, faę, fæęa, flraę, vraę,
vræęa, saę, kalsáęar, spræę, staę, slæęa, stræę, svæę, svæęa, slaę, slæęa,
ráęal, haę, úhæęan, laę, læęa, máęal, oę, ðęa, poę, prøę, toę, lðęa,
tvøę, tvðęan, troę, koę, klðęa, klðęa, goę, gðęa, sproę, sprðęa, slðęa,
fðęa, jðęa, hðęa, lðęa, mðęa, beféęt, slæęt, læęt, læęd, læęd, mæęd,
bręęk, klręęk, flręęk, vręęk, vręęk, sręęk, sręęk, sręęk, sręęk, hręęk, hręęk,
yręęk, býęk, dýęk, skrýęk, rýęk, æęk, éęk, éęk, bæęk, blæęk,
tæęk, sæęk, fæęk, fæęk, hæęk, jæęk, læęk, æęk, æęk, æęk, æęk,
pæęk, præęk, bæęk, bæęk, sbæęk, báęk, bræęk, læęk, daęk,
dæęk, draęk, kæęk, fæęk, vaęk, væęk, væękas, sæęk, staęk,
stæęk, skæęk, skraęk, slæęk, şaęk, læęk, ræęk, mæęk, mæęk,
bðęk, blðęk, doęk, dðęk, kloęk, klðęk, stroęk, skoęk, hoęk,
loęk, lðęk, moęk, ýęk, skvæęk, æęk, drðęk, jęęa, træę,
træęst, hæęn, şaęn, æęsl, vræęsl, hæęsl, jęęlar, dýęk, ýęk, kręęk,
vręęk, ręęk, dæęk, kræęk, flæęk, skræęk, jæęk, hæęk, ræęk,
mæęk, týęr, fęęr, slęęr, fęęr, æęr, skæęr, ýęn, væęęn, æęn,
fæęn, úhæęna, læęna, ræęn, læęn, æęn, gaęn, vaęn, raęn, hðęn, lðęn,
lðęn.

§ 9. *f*-ljudet.

Målets sje-ljud afviker betydligt från t. ex. Västergötlands. Det tecknas af mig med samma typ som öfre Sveriges motsvarande ljud tecknas.

Det förekommer uddljudande före vokal. Ex. i Ordl.

Efter lång vokal i ordet *fæfânt*.

Efter kort vokal långt *f*-ljud: *gålęf, uęf, duęf, påfás, maf,*
måf, måf.

Dessutom har man följande *f*-förbindelser: *pęf, tęf, kęf, nęf*. Ex. under första konsonanten i gruppen.

§ 10. Skee-målet har alltså följande konsonanter.

1) Enkla:	Bilabialer		Denti-labialer		Post-dentaler		Supra-dentaler		Kaku-minaler		Denti-palataler		Prepalataler		Medio-palataler		Laryn-galer	
	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonlös	Tonande	Tonlös	Tonlös	Tonande	Tonlös
Explosivor	<i>p, b</i>	<i>b</i>		<i>d</i>	<i>t</i>	<i>d</i>	<i>q</i>	<i>t</i>	<i>ʈ</i>	<i>ʈ</i>								
Frikativor.....			<i>f</i>		<i>s</i>		<i>ʃ</i>	<i>ʃ</i>	<i>s</i>	<i>ʃ</i>	<i>ʃ</i>							
Liquidæ { Marginala Tremul...				<i>l</i>	<i>ʒ</i>	<i>l</i>			<i>ʒ</i>	<i>ʒ</i>	<i>ʒ</i>						<i>h</i>	
Nasaler.....	<i>m</i>	<i>m</i>		<i>n</i>		<i>ŋ</i>												

2) Sammansatt: *f*.

KAP. II. KVANTITATIV LJUDLÄRA.

I. Stafvelsebildning.

§ 11. I allmänhet öfverensstämmer denna med stafvelsebildningen i rspr. — Beträffande diftongerna i målet hänvisas till hvad som sagts ofvan under det som halfvokal uppträdande *u* (*u*). Ifrågasättas kan dessutom, om icke äfven målet har *i*-diftonger i sådana ord som *ja*, *væj*, *vájæn*, *hujd*. Särskildt i ord som *væj* och *hujd*, där *j* (*ʝ*) står slutljudande eller före konsonant, torde halfvokal vara tänkbar. Jag tecknar dock öfverallt frikativan *j*. Skulle *j* vara halfvokal före vokal, finnes ju äfven stigande diftonger i målet.

Utom vokalerna kunna äfven vissa konsonanter, särsk. *l* och *n*, användas sonantiskt, t. ex. *hándl*, *vátŋ*.

II. Kvantiteten.

§ 12. Beträffande den absoluta kvantiteten, »normaltempot», torde den vara mindre i skee-målet än i rspr. I socknarne söder om Skee talar man däremot mera »släpigt». — Den relativa kvantiteten öfverensstämmer icke statistiskt men däremot hvad graderna angår med rspr.

§ 13. De enskilda ljudens kvantitet.

a) Af vokalerna äro (i hufvudtonig stafvelse) *ø*, *ø* och *u* endast långa, *s*, *a*, *u* och *u* endast korta. De öfriga äro både korta och långa.

b) Af konsonanterna är *g* (i hufvudtonig stafvelse) endast långt, *v* och *h* endast korta. De öfriga äro både långa och korta, äfven *ʎ* anser jag vara långt efter kort betonad vokal, i det pausen före *r*-tremuleringen förlänges.

§ 14. Stafvelsens kvantitet.

a) Den långa stafvelsen, som endast förekommer under intensitetsarterna fortis och semifortis, har följande arter:

- 1) lång vokal
- 2) lång vokal + kort konsonant
- 3) kort vokal + lång konsonant.

Äfven när på kort betonad vokal följa flera konsonanter, torde den första af dem vara i någon mån lång. — I stafvelse med semifortis blir naturligtvis det långa ljudet i någon mån förkortadt.

Anm. Stundom torde i paus slutljudande kort vokal under fortisakcent förekomma. Så i *hs* (hvad? hva' sa'?) och i *sls* (*han velø sls* = han ville slå). Man torde dock stundom få höra ett slutnare, långt ljud, påminnande om rspr. korta ö-ljud. Orsaken till fenomenet torde vara, att målet annars ej använder *s* långt.

b) Den korta stafvelsen har intet långt ljud och förekommer under lägre intensitetsgrad än de båda nämnda.¹⁾

III. Den expiratoriska akcenten.

§ 15. Akcentens grader äro liksom i rikspr. följande:

1) fortis, 2) semifortis, som är af två slag: stark semifortis och svag semifortis, 3) levis, 4) levior och levissimus. — Stafvelser med fortis l. semifortis sägas vara betonade, stafvelser med annan intensitetsgrad obetonade.

§ 16. Liksom i rspr. finnas hos fortis-stafvelsen följande arter af exp. akcent: 1) akut, 2) grav, 3) cirkumflex.

Att märka är dock, att grav och cirkumflex båda talrikt förekomma. Fråga är, om i ord som *lathø*, *lathund* (lathund) grav eller cirkumflex förekommer, cirkumflexen (tvåspetsig fortis) är i hvarje fall ej tydlig. I sammandragna ord som *lath* har man däremot tydlig cirkumflex. Det är uteslutande denna akcent, hvilken af Kock (Ak.² s. 12) kallas geminierter fortis, som jag kallar cirkumflex. Den förra, som Kock anf. st. kallar incidierter fortis, sammanför jag med grav.

§ 17. Förnämligast efter beskaffenheten af fortisstafvelsens akcent blir språktaktens akcent olika, så att man kan skilja mellan två akcentsystem:

1) Akcent 1, då fortisstafvelsen har akut. Följer någon l. några stafvelser efter ha(r) den (de) aldrig levis eller stark semifortis utan levissimus (levior) eller svag semifortis.

2) Akcent 2, då fortis-stafvelsen har grav eller cirkumflex. Finnas efterföljande stafvelser, måste någon af dem ha levis eller stark semifortis. — Är cirkumflexen geminerad, följer aldrig någon stafvelse efter.

¹⁾ Angående kvantitetsstatistiken hänvisas till den etymologiska delen.

Anm. I denna afhandling betecknar (´) och 1, (˘) fortis och akcent 2, (˘) semifortis. Levis lämnas obetecknad, den är i enkla ord den sista stafvelsen, alldeles som i rspr. Enstafviga ord med akut lämnas obetecknade. (˘) Betecknar geminerad cirkumflex.

§ 18. I skeem. finnes en tendens att förlägga fortis på första stafvelsen i ordet. Gent emot denna tendens torde dock numera en benägenhet att akcentuera såsom i rspr. göra sig gällande. — Vi lämna här nedan en tämligen utförlig akcent-statistik, redogörande för fortis läge i orden och ordmaterialets fördelning på akcentsystemen.

1. Ord med fortis [+ infortis].

A. Grundord och deras böjningsformer.

§ 19. I regel hvilat fortis på ordets första stafvelse, t. ex. *húsæt* huset, *náúgðal* nagel, *bóganæ* böckerna, *bæra* bära, *gáda* gata, *vunnæ* vunnit. — Obs. särskildt ord på -ri, t. ex. *brýgræ* (l. möjl. *brýgrǽ*) bryggeri, *fántri* no. **fanteri**.

§ 20. I vissa ord — hufvudsakl. lånord — ligger dock fortis på annan stafvelse än första.

1) I ord på -eræ, t. ex. *rejéræ* regera, *faléræ* d. **fallere**. Så äfven i afledn. af dessa, t. ex. *rejérey* regering. — Det vanliga är dock, att akcenten i ord -eræ, -rey drages tillbaka, t. ex. *rejéræ*. Med den sistnämnda akcentueringen har jag oftast betecknat dylika ord.

2) I ord på -æsa, -inæ, t. ex. *prinsæsa* prinsessa, *proslinæ* prostinna. I dylika torde tillbakadragning af akcenten ej vara vanlig.

a. Ord med fortis på första stafvelsen.

§ 21. Akcent 1 hafva i nu-språket och fornspråket enstafviga ord samt ord, som i fornspr. voro enstafviga.

a) I nu- och fornspråket enstafviga, t. ex.

<i>bær</i> isl. ber	<i>hús</i> isl. hús
<i>bær</i> isl. bar	<i>kast</i> rspr. kast
<i>hær</i> isl. horn	<i>larm</i> rspr. larm

b) I förr enstafviga, nu genom inskjutande af æ eller sonantering tvåstafviga ord, t. ex.

<i>áksl</i> jfr isl. qxl	<i>tékæn</i> jfr isl. teikn
<i>náúgðal</i> isl. nagl	<i>fégar</i> isl. fingr
<i>sákæn</i> isl. sókn	<i>úslær</i> isl. austr

hánsæs jfr rspr. **hans** *pæræs* jfr rspr. **Pers**

hánsæs jfr rspr. **Hans** *kálæs* jfr rspr. **Karls**

Anm. 1. Vid en jämförelse mellan skeem. akc. i detta fall¹⁾ och rspr. akc., sådan den framställes af Kock (Akc. I 192 ff.) ställer sig saken på följande sätt:

1) Ord på **-el**.

De ord, som i rspr. hafva akc. 1, hafva akc. äfven i skeem. Ett och annat har blifvit enstafvigt, så *sul* sofel. — Af ord, som enligt Kock ha växlande akcent, ha i målet *gáfəl*, *gréfəl*, *húvəl*, *már-jəl* och *váksl* alltid akcent 1; orden *skákəl*, *fýđl* och *tístul* hafva akcent 2. — Af orden med endast akcent 2 i rspr. ha åtminstone hvirfvel, jäkel, nyckel och ängel regelbundna motsvarigheter i målet; svängel motsvaras af *svèpəl*. Ordet *åksul* har akcent 2 och u kvar i ultima (jfr. isl. *oxull*), hvilket sista torde visa, att ultima haft stark biakcent eller kanske t. o. m. fortis, likaledes har *trèskal* (tröskel) akc. 2 och vokalen kvar i ultima. Andra ord, som i rspr. hafva akcent 2, äro ombildade, t. ex. *býlə* bygel, *snìlə* snigel, *spìlə* spegel, *týlə* tygel. Ändtligen hafva följande ord akcent 1, under det de i rspr. hafva akcent 2: *mándl* mandel, *méjsl* mäjsel, *érjəl* orgel, *pánsl* pänsel, *stábəl* brädstapel, *vípkəl* vinkel.

2) Ord på **-en**.

De ord, som af Kock (s. 202 f.) uppräknas under akut, torde äfven i skeem., såvida de finnas och ha motsvarande form, ha akcent 1. Äldre **botn** har ombildats till *bst*, i ty att det uppfattats som bestämd form, rspr. **myrten** motsvaras i skeem. af *mut*. Af de under »akut vexlande med gravis-levis» anförda ha *hèkən* hvilken och *sèkən* sicken akcent 2. Orden under »gravis-levis» torde motsvara hvarandra i rspr. och skeem. Ordet *sídŋ* siden torde dock ha akcent 1, när det någon gång förekommer. En del af orden ha i skeem. blifvit enstafviga med cirkumflex, t. ex. *gán* galen, *tən* luden.

3) Ord på **-er**.

De af Kock under »akut» uppräknade ha likaledes i målet akc. 1. Samma akcent hafva äfven *fádər*, *fástər*, *móstər*, *vákər*. Det heter däremot alltid *sústər* syster med akc. 2, likaså *dälər* daler, *ètər* efter.²⁾

¹⁾ För sammanhangets skull behandlas alla ord på -el, -en, -er på detta ställe.

²⁾ Egendomligt nog har ordet stundom hos äldre personer i adv. ställning formen *etér* med fortis på ultima. Enligt meddelande af fil. kand. J. Spolén finnes formen äfven i Tjärnö (Boh.).

Orden *påpér* papper och *kvàttér*¹⁾ kvarter hafva semifortis på ultima, orden ha sannolikt lånats med fortis på ultima.

Vi komma nu till akc. i tvåstafviga pluraler på *-ar*. Pl. på *-er* med akcent 1 äro i skeem. sällsynta. De af Kock (sid. 204) under »akut» anförda inhemska orden motsvaras i allm. af pl. på *-ar* (se nedan mom. c). Så är äfven fallet med lånord som *móblar* möbler, *négrar* negrer. Åtminstone *skráflar* skrofler har dock akc. 1 och *-ar*.²⁾ Af de Akc. I s. 90 f. anförda inhemska orden med akc. 1 & akc. 2 (stundom båda akcenterna) ha alla, som finnas i målet, akc. 2, t. ex. *sågär*, isl. **sakir**, *nådär* isl. **nádir**, *vådär* isl. **vádir**. Af de under »Akut vexlande med gravis-levis» anförda har målet näppeligen något med *-ar* och akc. 1. Ett och annat som *dréjlar* dräller har akc. 1 och *ar*. Akcent 2 är vanlig, t. ex. *fýmär* formar, *hæljär* helger. De af Kock under »Gravis-levis» anförda hafva akc. 2 äfven i skeem.

De oftast predikativa och adverbiala komp. *bétär*, *léygär* etc., som väl utgå från enstafviga former, isl. **betr**, **lengr**, hafva i skeem. alltid akc. 1. Se vidare Kock Akc. ² 42.

Akcentueringen af verbformer på *-ar*, torde vara den, att urspr. enstafviga ord hafva akc. 1, urspr. tvåstafviga akc. 2. En och annan gång har väl analogi gjort sig gällande. Ex. på akc. 1: *stýjar* isl. **stígr**, *flýðar* jfr isl. **fljótr**, *détär* isl. **dettr**, *sóvar* isl. ***sofr**, *témär* isl. **temr**, *légär* isl. **leggr**. Ex. på akc. 2 *bødär*³⁾ isl. **bótir**, *dümär* isl. **dómir**, *šænär* isl. **kennir**, *sögär*⁴⁾ isl. **sókir**, *fjælär* skäller. — *våksär* rspr. växer har regelbundet akc. 1, ehuru det ombildats, så att impf. heter *våkstä*, *hèdär* (rspr. heter), hvars impf. är *hètä*, har akc. 2⁵⁾, *hægär* med akc. 1 begagnas äfven trans., ehuru impf. heter resp. *hægtä* och *hègtä*.

Anm. 2. Hvad angår akcenten i böjningsformer af ord på *-el*, *-en*, *-er* — jag upptager dessa redan här — är den redan delvis behandlad, i det vi ofvan sysslat med ändelsen *-ar* i allm. Vi kommo då till det resultat, att målet ej gärna har ändelsen *-ar* och akc. 1 i pl. af subst. Strax nedan skola vi behandla pl. *-ar* med akc. 1 och därmed pl. på *-ar* af ord på *-el*, *-en*, *-er*. Återstå adj. på *-el*, *-en*, *-er* i pl. och i bst. form sg. samt i komp. och superl. De på *-el* med

¹⁾ Jfr. Kock Akc. II s. 457.

²⁾ *frøknär*, som i rspr. har **ar**, har i skeem. akc. 2 och *är*.

³⁾ Lagar (kläder).

⁴⁾ Skälla (om hundar).

⁵⁾ Jfr. isl. **heitir**.

akc. 1 hafva akc. 1 äfven vid böjningen t. ex. *simplə, simplarə, simplastə, úslə, úslarə, úslastə*.¹⁾ Adj. på -er med akut hafva vid böjningen akc. 2, t. ex. *nùtrə, nùtrarə, nùtrastə* nyktra, nyktrare, nyktraste. Enligt Kock (Akc. I s. 87) är förhållandet detsamma i danskan. Akc. I s. 65 nämner Kock ej heller, att adj. på -er med akc. 1 skulle ha akc. 1 äfven i pl. etc., hvadan man väl kan sluta, att de äfven i skånskan vid böjning ha akc. 2. Adj. på -en ha i regel akc. 2, redan i sg. obest. form.

Anm. 3. Som synes af det ofvan mom. b) anförda exemplet *pérəs* finnes svarabhakti ə före gen. s. äfven då ordet slutar på annan kons. än s. Slutar orden på vokal, har man ej ə, t. ex. *màris* Marias. Impf. *fàntəs* fanns har akc. 2, efter supinum (?).

c) i förut enstafviga ord, som genom utvecklingen af svarabhaktivokalen *a* eller på analogisk väg blifvit två-stafviga. Detta äger rum i pl. af subst. Jag har följande exempel:

búdar »böter»²⁾, *búnar* bönder, *bógar* böcker, *brúnar* ögonbryn, *bránar* bränder, *égar* isl. **eikr**, *fédar*³⁾ »fötter», *grínar* isl. **grindr**, *hénar* händer, *jídar* getter, *jégar* gäss, *klúnar* klor, *lúsar* löss, *lénar* länder, *márkar* isl. **merkr**, *músar* möss, *náugar* jfr isl. **negl**, *négar* neker, *nédar* isl. **hnetr**, *nétar* nätter, *résttar* vrister, *rúdar* rötter, *rúnar* vrår, *rénar* ränder, *sílur* isl. **sildr**, *spénar* spanner, *stávar* stäver, *stégar* stänger, *súnar* jfr isl. **sýr**, *tégar* tår, *tégar* tänger, *ténar* tänder, *sjúnar* jfr isl. **kýr**, *éndrar* jfr isl. **endr**.⁴⁾

Vidare har man pl. på -rar, de gamla r-stammarne: *brórar* bröder, *dótrar* döttrar, *sústrar* systrar. Efter dessa hafva *fástrar* fastrar och *móstrar* mostrar rättat sig. Pl. af *fár* och *mór*, heta *fárar* och *mórar*.

Anm. 4. I detta sammanhang vilja vi äfven behandla öfriga pl. på -ar och akc. 1.

Enstaka stå pl. *pégar* pängar och *fjórar* fjädrar. — Pl. på -lar (*lar*) af ord på -əl (-əl) med akc. 1 i sg. hafva i allmänhet akc. 1, troligen emedan orden i allm. äro af utländsk härkomst. Så äro

¹⁾ Jfr. Kock Akc. I s. 87.

²⁾ Vid lagning af kläder påsatta lappar.

³⁾ Strumpfötter.

⁴⁾ *étar* (akc. 2) med sg. *étə* är ombildadt. Jfr isl. **ertr**. — Pl. af *man* heter *mánar*, men är sällsynt. — Pl. af *fégar* heter *fégar* (akc. 2).

t. ex. *gáflar* gafflar, *gréflar* grifflar, *hóvlar* hyflar, *stúvlar* stöflar, *šúflar* körtlar. De jämförelsevis fåtaliga inhemska ha rättat sig efter dessa. Så t. ex. *fjúkar* fåglar, *gávlar* gaflar, *háslar* »hasslar», hasselbuskar. Ord med akcent 2 hafva naturligtvis akc. 2 äfven i pl., t. ex. *skákklar* skaklar. — Pl. på *-rar* af ord med akc. 1 och *-ar* i sg. hafva likaledes akc. 1. Oftast äro de lånord, t. ex. *klóvrar* »klöfrar» = flera klöfverfält, *méstrar* mästare, *négrar* negrer, *svágrar* svågrar. Af inhemska kunna *ékrar* ekrar, *lévrar* »lefrar» < lefver, *ótrar* uttrar anföras. Af ord med akc. 2 kunna utom det redan anförda *fégrar* äfven *àgrar* och möjl. *víntrar* anföras.

d) I förut enstafviga ord, som genom tillfogande af enklitiska ord blifvit två eller flerstafviga.

1) Enstafviga ord + best. slutartikel, t. ex. *grísni* grisen, *sléva* slefven, *húsæt* huset, *bóna* barnen, *bóganá* böckerna.¹⁾

Anm. 5. En form som *húsána* har akcent 2, emedan det är best. form till *húsar*; jfr härmed rspr. **husena** med akc. 1, som är en analogibildning.

2) Enstafviga ord + annat enkl. ord än slutart., t. ex. *dæn hárvja*²⁾, *dæn dærvja*³⁾, *dæn dærvja*³⁾. Här kan dock *dæn* hafva inverkat liksom *fs* i *fs lídn* (= för liten); jfr Kock Akc.² s. 46 ff.

§ 22. Akcent 1 hafva vidare en del ord, som förut voro tvåstafviga men nu äro enstafviga, förmodligen emedan de ofta saknade satsfortis. De äro: *brar*, *far*, *mor*, *kog*. De tre förstnämnda hafva dock äfven akc. 2, d. v. s. cirkumflex: *brár*, *fár*, *mór*. När de användas vokativiskt eller äro åtföljda af possessiva pr., ha de dock alltid akc. 1. Ex. *fa ja jærá dá*, *far?*, *fár-mun*. Vidare har man *er*, *eder*, *mans* medan.

Många infin. som förut voro tvåstafviga äro nu enstafviga med akc. 1, t. ex. *dra* (isl. **draga**), *spa* (< ***spada**). De ha erhållit akc. 1 genom analogi.

Imperf. **lagde** och **sagde** representeras nu oftast af *lá* och *sá*, men *la* och *sa* torde dock stundom förekomma.

§ 23. Akcent 1 hafva en del, oftast 2-stafviga komp., som utgå från längre former, i hvilka en vokal bortfallit efter akcentstafvelsen. (Se Kock Akc.² 50 f.). Möjligen har adv. komp. inverkat, ty man

¹⁾ Gen. *húsns* (i uttr. *húsns fslyk*) har akc. 1. Jfr Kock Akc.² 44.

²⁾ Den här.

³⁾ Den där.

har alltid former på *-ar* jämte formerna på *-rə*, t. ex. *mīndər*, *mīndrə*; *sēmər*, *sēm̄rə*; *týgər*, *týgrə*; *yǵər* *yǵrə*. Jämte *stərə* kan man stundom få höra *stər*, och det heter alltid *vər* värre, som väl är den adv. formen. Det heter *ft̄ərə* med akc. 2, ty ordet urspr. två-stafvigt. Se Kock Akc. ² s. 51.

Anm. Komp. med urspr. *r*-suffix hafva i målet ändelsen *-arə* och akc. 2, t. ex. *ētarə* »eftre», *nēarə* nedre, *nēkarə* norra, *sūnarə* södra, *ūdarə* yttre. Orden *hōurə* högre och *vēnstrə* vänstra hafva dock akc. 1. Detta i motsats till rspr. Subst. och adv. *hōu^lər* och *vēnstr* kunna ha inverkat. Komp. *hōu^lər*, *hōurə* af *hōu* hög kan äfven hafva bidragit. Jfr Koch Akc. ² s. 51. — I förbigående kan jag nämna, att i tanumsmålet motsvarande komp. sluta på *arə*, t. ex. *īnarə*, *ūdarə*.

§ 24. Akcent 1 ha en del (tvåstafviga) ord, som ofta förekomma i rel. oakcentuerad ställning i satsen (Se Kock Akc. ² s. 54 ff.). Hit kunna föras: *ēlə* eller *ūnər¹* under, *āver¹* öfver, *vūməl* genom, *imē-lum* mellan, vidare släktskapsorden *fāstər*, *mōstər*. Äfven akc. 1 i *stýkən* (i uttryck som *tvā stýkən*) förklarar Kock på samma sätt. § 25 kan dock förklara ett par af orden.

§ 25. Akcent 1 ha ord, som omedelbart föregås af ett obetonadt ord, isynnerhet om orden höra närmare tillsamman, så att säga bilda ett ord, t. ex. *fə līdn* för liten, *fə mýgə²* för mycket, *te sālō* till salu, *v hōba* »i hopa», tillhopa, *te bāgəš* till baka, *dən sāmə* densamme. Ordet *enān* hvarandra, eg. en [en] annan, har dock akc. 2 i motsats till d. **hinanden** med akc. 1. Så har ock det kortare *nān*, som dock äfven kan heta *nān*.

§ 26. Enligt Kock (Akc. ² s. 59 ff.) har man (dialektiskt) akc. 1 i ord med rotvokalen i hiatus.

Hvad skeem. angår, har man dock numera akc. 2 i presens part. af vb efter nuvarande 3:dje konjug., t. ex. *trūanə(s)* troende[s]. Däremot har man i målet akc. 1 i vissa ordningstal: *fūnə* sjunde, *ātūnə* 1. *ātūnə* åttonde, *nīnə* nionde, *tīnə* tionde. Kardinaltalen *ātə*, *nīgə*, *tīgə* ha däremot akc. 2. Ordningstalet för åtta har väl sin akc. från de öfriga; för öfrigt heter det äfven *ātənə* med akc. 2.

Akc. ² § 131 omnämner Kock efter Broberg och Mikkelsen en del danska ord med (urspr.) hiatus och akc. 1. I skeem. förekom-

¹) Se vidare Kock akc. 2 s. 49.

²) När uttrycket är mindre vanligt, torde dock adj. ha akc. 2, t. ex. *fə kōnstut* för konstigt, egendomligt.

mer af dem *fr̄r* (jämte *fr̄jar̄*) med akc. 1, likaledes heter mogen vanligen *m̄n* (*m̄n* är sällsyntare); neutr. *m̄nt* torde aldrig ha cirkumflex.

§ 27. Akc. 1 förekommer i en del urspr. komposita, som dock numera uppfattas som enkla ord (Se vidare Kock Akc. ² s. 62), t. ex. *túsan* tusan, *tús̄n* tusen, *ús̄l* usel. Ett eller annat af dessa ord är redan ofvan behandladt — *húndr̄* hundra och *h̄k̄an* hvilken, *s̄k̄an* sicken ha dock akc. 2. Så ha äfven kardinal- och ordningstalen för 17, 18, 19 och 20. Dock är att observera, att man har *fútan* sjuutton såsom svordom. Detta kan dock vara inflytande från *túsan*.

§ 28. Två- och flerstaviga lånord, som, när de lånades, hade fortis på första stafvelsen, hafva akc. 1, såvida de fortfarande uppfattas såsom främmande. Akc. 1 är i detta fall mycket vanligare i skeem. än i rspr. (Se vidare Kock Akc. ² s. 62 ff.).

1) Om akc. 1 i lånord på -el, -en, -er och deras böjningsformer se ofvan § 21 mom. b.

2) Adj. på -isk äro sällsynta; man har dock *hédmsk*, pl. *hédmsk̄a* hednisk, pl. *hedniska*.

3) Af ord på -ert har man knappast i målet flera än *kófōt* koffert, som man kanske rent af kan anse ha svag semifortis på ulti. Äfven dess pl. har akc. 1.¹⁾

4) Af ord på -ek, -ika kunna nämnas: *dývek* (ett slags träplugg), *tének* (stift), *nélek* (kryddnejlika, som tuggas), *nélek̄a* nejlika, *édek̄a* ättika. Äfven deras böjningsformer ha akc. 1, t. ex. *nélek̄er* nejlikor. Möjligen har -ek i dessa ord svag semifortis.

5) Enskilda ord. Äfven böjningsformer som t. ex. *dáktr̄ar* (doktorer) och *káktusar* (pl. af kaktus) ha akc. 1. Exempel:

<i>álbom</i> rspr. album	<i>lákris</i> rspr. lakrits
<i>árrak</i> arrak	<i>lújtnant</i> löjtnant
<i>bálsam</i> ²⁾ balsam	<i>lásteg</i> lasting
<i>dáto</i> dato,-um	<i>pástor</i> pastor
<i>dákt̄er</i> doktor	<i>pójke</i> pojke
<i>fásit</i> facit	<i>rék̄tor</i> rektor
<i>gúmmi</i> gummi	<i>sír̄p</i> d. sirop
<i>káf̄</i> kaffe	<i>sóda</i> rspr. soda
<i>káktus</i> kaktus	<i>f̄léy</i> jfr rspr. skilling
<i>láḡan</i> lakan	<i>túbak</i> jfr rspr. tobak
<i>láj̄on</i> lejon	<i>éks̄tra</i> extra

¹⁾ Någon gång har jag hört *sík̄t* kikare.

²⁾ En växt, *Salvia* (?).

Anm. Fem. på *a* (< **a**), som uppfattas som inhemska, hafva akc.

2, t. ex. *kætā* karta, *nēdā* nota.

§ 29. En hel del egennamn hafva akc. 1.

1) Förnamn.

a) Mansnamn, t. ex.:

<i>ábəl</i> rspr. Abel	<i>jósəf</i> jfr rspr. Josef
<i>ábram</i> Abraham	<i>jøŋ</i> rspr. Jöran
<i>ádrían</i> Adrian	<i>kréshán</i> Kristian
<i>ágúst</i> August	<i>lásarus</i> Lasarus
<i>álbín</i> Albin	<i>léonat</i> Leonard
<i>álbæt</i> Albert	<i>lúkas</i> Lukas
<i>álfred</i> Alfred	<i>lúdvíg</i> Ludvig
<i>ánton</i> Anton	<i>márkus</i> Markus
<i>áron</i> Aron	<i>máftin</i> Martin
<i>báŋat</i> Bernhard	<i>mánəvəl</i> Manuel
<i>bérjər</i> Birger	<i>páulus</i> Paulus
<i>dánvəl</i> Daniel	<i>pádrek</i> Patrik
<i>édvat</i> Edvard	<i>pétər</i> Peter
<i>émil</i> Emil	<i>pétrus</i> Petrus
<i>frédrek</i> Fredrik	<i>régat</i> Rickard
<i>hárman</i> Herman	<i>rénhəlt</i> Reinhold
<i>hílmər</i> Hilmer	<i>sáməl</i> Samuel
<i>húgo</i> Hugo	<i>sándər</i> Alexander
<i>hénrek</i> Henrik	<i>sívər</i> Siver
<i>ísak</i> Isak	<i>víləm</i> Vilhelm
<i>jákəp</i> jfr rspr. Jacob	<i>áskar</i> Oskar
<i>jónas</i> rspr. Jonas	<i>ótto</i> Otto

Anm. 1. Undantag. Akc. 2 hafva namn på *-ə*, t. ex. *búrjə*, Börje, *jànə* Janne, *kələ* Kalle, *òlə* Olle. Vidare en del bibliska (och helgon-) namn: *ádam*, *áksl* Axel (< Absalon), *ánəs* (< **Andreas** med akc. urspr. på penultima, sedan tillbakadragen, kanske däraf akc.), *dávít* David (ordet hade enligt Kock Akc. ² s. 481 ursp. akc. på ultima), *əljəs* Elias (akc. har dragits tillbaka), *láš* (< **La[v]rens**; tillbakadragen akcent, ty af **Laurentius**), *mátəs* (< **Mattias**; akcenten tillbakadragen).

Slutligen har man akc. 2 i en del gamla namn: *brügəl* Bryngel, *èrek* Erik, *ivər* Ivar, *òla* Ola, *søn* Sören, *səmun¹⁾* Sämund, *əskəl* Eskil.

¹⁾ Ordet uppfattas såsom en »förvrängning» af **Simon** och skrives **Simon**, men är säkerligen det gamla **Səmundr**. — Så är väl ock *ádəl* identiskt med **Adils** och ej med **Adolf**, som det skrives.

Anm. 2. Ett och annat af de ofvan anförda namnen med akc. 1 tyckes ha en akcent på ultima, som är något starkare än levissimus, man skulle nästan kunna säga svag semifortis, så t. ex. *álbæt*, som möjligen skulle kunna skrivas *álbæt̄*. Obs., att ultima har *æ* ej *ə*.

Äfven af de i anm. 1 anförda med akc. 2 kunna en del ha starkare akc. på andra stafvelsen än levis, t. ex. *səm̄un*, hvilket man nog skulle kunna skriva *səm̄ún*. Stark semifortis på ultima ha afgjort *gūstāv* Gustaf och *hålvåv* Halvard.

b) Femininā namn:

α) en del i senare tid införda kvinnonamn, t. ex.:

<i>ágn̄s</i> rspr. Agnes	<i>hédv̄g</i> rspr. Hedvig
<i>élin</i> Elin	<i>jén̄</i> Jenny

Anm. 3. Namnet *sègn̄* Signe har dock akc. 2.

β) minst hälften af kvinnonamnen på -a, t. ex.:

<i>ábla</i> rspr. Abla	<i>júl̄ja</i> rspr. Julia
<i>ágd̄a</i> Agda	<i>káj̄sa</i> Kajsa
<i>álma</i> Alma	<i>klára</i> Klara
<i>bríta</i> Brita	<i>mánda</i> Amanda
<i>báta</i> Berta	<i>máta</i> Marta, Märta
<i>éma</i> Emma	<i>ríka</i> Erika
<i>gúnda</i> Gunda	<i>sára</i> Sara
<i>hána</i> Hanna	<i>sélma</i> Selma
<i>hílma</i> Hilma	<i>tékla</i> Tekla

Anm. 4. I en del af dessa namn är ett e synkoperadt, så i *ábla* < **Abela**.

Anm. 5. Akc. 2 hafva namn på -a, som urspr. utgjort senare delen af ett längre namn, t. ex. *fína* Fina, *grèta* Greta, *hilda* Hilda, *lèna* Lena, *lèta* Lotta, *mína* Mina, *nèla* Petronella, *sána* Sanna, *stina* Stina, *tíla* Tilda. — Akc. 2 hafva vidare: *ána* Anna, *hèda* Hedda, *jàda* Gerda, *lísa* Lisa, *mája* Maja, *pèla* »Pella», *èva* Eva.

Anm. 6. Namnet *déd̄i* har akc. 1. Möjligen kommer det af **Dorotea**. Akc. 1 skulle kunna förklaras däraf, att akcenten vid lånetillfället legat på första stafvelsen. Man har för öfrigt äfven *dèta* med akc. 2. *máh* (< **Amalia**) har akc. 1 och har förlorat sitt slutljud. *júl̄ja* Julia har däremot bibehållit -a efter vokal.

γ) Ko- och stonamn på -a hafva ofta akc. 1, t. ex. *féva*¹⁾ »Skäfva» (konamn), *pála* »Pärla» (stonamn), *sváta* »Svarta'n» (stonamn).

¹⁾ Jfr Aasen. **Skjæva**.

Akcent 2 hafva däremot *dækka* »Docka» (konamn), *brønna* »Bruna'n», (stonamn), *gùlka* »Gula'n» (stonamn), *fjånjå* »Stjärna» (konamn).

2) Tillnamn. De på -son skulle egentligen ha semifortis på -son, men denna har försvagats. De ha akcent 1, när första ledet har akc. 1, t. ex. *hánsn* Hansson (*háns* akc. 1), *jákapsn* Jakobsson (*jákáp* akc. 1), *pétæsn* Pettersson (*pétær* akc. 1). Akc. 1 hafva dessutom *mátsn* Mattson och *ólsn* Olsson, ehuru *mátæs* och *ðlæ*, *ðka* hafva akc. 2, *máts* finnes ej. Akc. 2 ha t. ex. *ánæsn* Andersson (*ánæš* akc. 2), *låsñ* Larsson (*lås* akc. 2), *pæsn* Persson har egendomligt nog vanligen akc. 2, oakadt man har *pær* med akc. 1.

Akcent 2 hafva en del namn på *a*, som beteckna ägaren till, innehafvaren af ett ställe, t. ex. *skánsn* »Skansen», innehafvaren af torpet *skánsn* (Skansen), *håusn* »Hogsen», ägaren af gården *háuæan* (Hogen).

3) Enkla ortnamn akcentueras enligt vanliga regler. Dock är att märka, att man här ofta har akc. 2 för väntad akc. 1, t. ex. *línñ* (Lien) och *stræggæn* (Strängen). Dessa äro naturligtvis icke att fatta som vanliga artikelförsedda enstafviga ord utan måste utgå från tvåstafviga grundformer med tillagd artikel(?).

§ 30. Akcent 2 begagnas af två- och flerstafviga ord, som redan urnordiskt voro två- eller flerstafviga, och som bibehållit den på rotvokalen följande vokalen (Se vidare Kock. Akc. ² s. 68 ff.). Som kvarstående äldre kasus kan nämnas *a gækæ* isl. **af gardi**, *te tjar* i tid, *i vækom* »under arbete». I *lágom* har man mot regeln akc. 1.

Anm. I många fall har man äfven akc. 2 för väntad akc. 1, emedan denna analogiskt försvunnit, så t. ex. i *dúmtæ* < **ðomidē* Jfr Kock Akc. ² s. 71 f.

§ 31. När tvåstafviga ord genom apokope eller synkope blifvit enstafviga, sammantränges akc. 2 på den återstående stafvelsen, som alltså får cirkumflex. Ex.

<i>fæn</i> lt. vanden	<i>sá</i> rspr. sade
<i>læ</i> rspr. lade	<i>stæ</i> isl. stadi
<i>læ</i> rspr. lada	<i>stær</i> isl. stedir
<i>læn</i> isl. loðinn	<i>væñ</i> rspr. väduren
<i>æn</i> ¹⁾ jfr fsv. urna	<i>æñ</i> rspr. ärende

Anm. 1. En nödvändig förutsättning för cirkumflexens och enstafvighetens inträdande är, att vokalen är lång. Det heter därför *fænn* finnen, *bænn* bunden.

¹⁾ Unken (om t. ex. magasinerad råg).

Anm. 2. Vid tillägg af ny stafvelse till ord med cirkumflex försvinner denna akc., och man får i stället vanlig akc. 2, t. ex. *æt̄æt* ärendet. Likaledes försvinner cirkumflexen, när ordet kommer under semifortis-akcent, t. ex. *hålgån* halfgalen (men *gån*). Ett ord som *bl̄t̄t̄* af något äldre **bl̄t̄t̄* har verkligen i någon mån bevarat (geminerad) cirkumflex, så att man vore frestad skriva *bl̄t̄t̄*.

b. Ord med fortis på annan stafvelse än första.

§ 32. Akcent 1 hafva:

1) Ord på *-er̄*, t. ex.

gravér̄ rspr. **gravera** *sedér̄* rspr. **cedera**
magkér̄ **mankera** *vsdér̄* **värdera**

Anm. 1. Enligt § 20 kunna ju dessa ord äfven hafva fortis på första stafvelsen och akcent 2 (fortis + semifortis).

2) En del namn:

a) mansnamn, t. ex. *oláv̄s* Olaus, *johán̄s* Johannes.

Anm. 2. Om namnen Alexander, Nikolaus och Nikander i målet begagnas oförkortade, torde de i regel få akc. 1 med fortis på annan stafvelse än första: *aleksánd̄r*, *nekoláv̄s*, *nekánd̄r*. Emellertid begagnar man vanligen de kortare formerna: *sánd̄r*, *nékl̄s*, *kánd̄r*.

Anm. 3. I regel torde akcenten kunna tillbakadragas i alla hithörande namn, då de få akcent 2 (fortis + semifortis).

b) Kvinnonamn, t. ex.

beát̄a rspr. **Beata** *juljána* rspr. **Juliana**
*elísabæt̄*¹⁾ **Elisabet** *oljána* **Oleana**
johána **Johanna** *otíl̄ja* **Ottilia**

Anm. 4. Akcenten torde i allmänhet kunna tillbakadragas i dylika fem. namn, så att man får akc. 2 (fortis + semifortis).

3) Ett eller annat enstaka ord, t. ex. *fiénd̄* fiende. Jfr Kock Akc. ² s. 105.

§ 33. Akcent 2 hafva:

1) En del kvinnonamn.

a) de på *-in̄a*²⁾, t. ex.

*banđ̄in̄a*³⁾ rspr. **Bernhardina** *maf̄in̄a* rspr. **Martina**
karol̄in̄a **Karolina** *vilæm̄in̄a* **Vilhelmina**

¹⁾ Vanligare är dock *lísabæt̄*.

²⁾ Om akc. af *kàtr̄in̄a* (Katarina) se nedan § 41.

³⁾ Heter äfven *banad̄in̄a*.

b) de på -etta, t. ex. *bolàtə* Boletta.

c) de på -ella, t. ex. *msə̀la*¹⁾ Nisella, *petronə̀la* Petronella.

2) Ord på -essa, -inna, t. ex.

grevinə rspr. **grefvinna** *prostinə* rspr. **prostinna**

prinsə̀sə **prinsessa** *vađinə* **värdinna**

Anm. I ord med akc. 2 och fortis på annan stafvelse än första torde tillbakadragande af akcenten ej förekomma.

B. Afleda och sammansatta ord.

§ 34. Afleda och sammansatta ord med fortis förenad med infortis hafva mycket ofta fortis på annan stafvelse än första.

1) I ord med prefixen **be-**, **i-**, **ge-** och ofta **för-**. Ex.: *beháú* behag, *umód* emot, *juvér* gevär, *fsbí* förbi, *fəjérə* förgöra. — Akcenten torde dock i de flesta hithörande ord kunna tillbakadragas, så att orden få fortis + semifortis och akc. 2, t. ex. *juvér*.

Äfven prefixet *mes* (= miss) saknar stundom fortis, t. ex. *mes-úinə* jämte *mə̀súinə*.

Anm. 1. Hvad angår fortis plats i ord med prefixet **för-**, torde den i stort sedt öfverensstämma med akcentueringen i rspr. Jag hänvisar till Kock Akc. ² ss. 131 och 133, Akc. II s. 288—302, 487—491. *fsmínarə* har dock fortis på andra stafvelsen, under det att rspr. **förmyndare** har akc. på **för**; *fə̀skəd* har alltid fortis på **för**, under det att rspr. **förskott** vacklar.

2) I längre adj. på -lə < -lig. Först och främst har man enkla ord med eller utan prefix, t. ex. *adə̀ntlə* ordentlig, *gudómə* gudomlig, *umə̀ylə* omöjlig. De sammansatta hafva fortis på andra sammansättningsleden, t. ex. *alvələ* allvarlig, *fulkómə* fullkomlig, *haktídlə* högtidlig.

3) I en del andra längre adj., t. ex. *alsmékə* allsmäktig, *barmháftə* barmhärtig, *fřerfsldə* flerfaldiga.

4) I sammansättningar, hvars senare led utgöres af fem. på -essa, -inna, t. ex. *fřiharinə* friherrinna, *kronprinsə̀sə* kronprinsessa.

5) I en del enstaka sammansättningar, t. ex. *bolág* bolag, *bokstávar* bokstäfver, *hushə̀lə* hushålla, *konvələ* konvalje, *reksdálər* riksdaler, *skomágər* skomakare, *skřepə̀drídə* skrytare, *tómə̀lidə* tummeliten. Vidare en del räkneord som *halən* halfannan.

¹⁾ Anses vara fem. till Nils.

AA. Afledda ord.

a. Fortis på första stafvelsen.

§ 35. Akcent 1 hafva endast få hithörande ord, t. ex. *ánllø* ordentlig, *éntløt* ändtligen. — Det skulle dock kunna ifrågasättas, om icke ord på *-hed* med akc. 1 höra hit, då semifortis hos dem är mycket reducerad. I så fall skulle man skrifva *dómhed*, ej *dómhød*. Åtminstone när artikeln tillkommer, torde uttalet med levior på ultima och levissimus på penultima ej vara ovanlig, alltså *dómhedø*.

§ 36. Akcent 2 hafva t. ex. ord med suffixen *-eg*, *-neg-*, *-øtø*, *-i*, *-lø*. Ex. *høpeeg* hoppande, *hønæg* honung, *drøtneeg* drottning, *støkøtø* kort (stackot), *ivri* ifrig, *følø* farlig.

Det skulle kunna ifrågasättas, om icke också stundom ord på *-bar*, *-dom*, *-sam* och *-skø* hafva levis, ej semifortis på ändelsen. Åtminstone när ytterligare en stafvelse följer, t. ex. *lægsåmø*, torde levis på ultima jämte försvagad akcent på penultima ej vara ovanlig. Jfr Kock Akc. ² § 351.

b. Fortis på annan stafvelse än första.

§ 37. Hithörande ord hafva akc. 1.

a) Prefixet **be-** är obetonadt och ordet har akc. 1, t. ex.

<i>begriø</i> rspr. begriø	<i>besúnlø</i> rspr. besunnerlig
<i>behåylø</i> behaglig	<i>besvælø</i> besværlig
<i>bejæø</i> begära	<i>bevétlø</i> bevittna

Anm. 1. Enligt Lindgren (Burtr. s. 41) har i burtr. målet en hel del ord, som börja med **be-**, dragit akcenten tillbaka och erhållit akc. 2 (fortis + semifortis). Äfven i skeem. kan dylik tillbakadragning förekomma. En akc. som *bèstlø*¹⁾ torde man nog kunna få höra.

b) Prefixet **för-** saknar ofta fortis och ordet har akc. 1, t. ex.

<i>færyø</i> rspr. førgø	<i>færetø</i> rspr. førrætta
<i>fæbånø</i> førbanna	<i>fælélø</i> førtenna
<i>fædúmø</i> førdøma	<i>fæsúbøn</i> førsupen
<i>fæyftø</i> førgifta	<i>fæsúrø</i> førsørja
<i>fæsløø</i> førløra	<i>fævílø</i> førvilla

Anm. 2. Äfven i ord som börja med **för-** kan akc. dragas tillbaka, t. ex. *fævílø* förvilla.

¹⁾ Bjuda (t. ex. på en krog).

c) Prefixet **i-** i ord som *imélum* emellan saknar fortis, och ordet har akc. 1.

d) Prefixet **ge-** (*ju-*) saknar stundom fortis, ordet har akc. 1, t. ex. *juvint* (snabba; pl. af *juvint*). Akcenten drages ofta tillbaka, oftare i tvåstaviga än i trestaviga former.

e) Prefixet **mess-** kan sakna fortis. Ordet har då akc. 1, t. ex. *meskuona* misskunda.

f) Afledn. på *-la* med fortis på annan stafvelse än första ha akc. 1, t. ex. *alvala* allvarlig, *gudomla* gudomlig, *umsula* omöjlig, *adentla* ordentlig.

BB. Sammansatta ord.¹⁾

§ 38. Dessa ord ha i allm. akc. 1, t. ex.

*fiferöldva*²⁾ rspr. **flerfaldiga** *huushla* rspr. **hushålla**

fulkomla **fullkomlig** *reksdalar* **riksdaler**

haktida **högtidlig** *skomager* jfr rspr. **skomakare**

§ 39. Akcent 2 hafva ord, hvars andra kompositionsled utgöres af fem. på *-essa* och *-inna*, t. ex. *kronprinsessa* kronprinsessa, *friharina* friherrinna.

§ 40. Akcent 2 har en annan sammanställning (juxta-position) t. ex.

halan rspr. **halfannan** *kanhena* rspr. **kanhända**

haltrja **halfredje** *trætnja* **trettinio**

hrenda **hvarenda** *suufjæla* **tjugofjärde**³⁾

Anm. Stundom torde i ord, som behandlats i de tre sista §§, en biakcent förekomma på första leden. Se vidare nedan § 58.

2. Ord med fortis + semifortis.

A. Grundord och deras böjningsformer.

§ 41. Fortis ligger i dylika ord på första stafvelsen. Orden äro i allmänhet af utländsk härkomst. De hafva akc. 2. Ex.:

¹⁾ Alla dessa ord ha fortis på andra leden.

²⁾ Många.

³⁾ Här bör tilläggas, att, när ord som *bolag* med akc. 1 blir sista led, akc. kan dragas tillbaka, t. ex. *brænvinsbolag* l. *brænvinsbolag* bränvinsbolag, men att dylik tillbakadragning ej förekommer i ord på *-inna*, *-essa*.

<i>àdrøs</i> rspr. adress	<i>kålås</i> rspr. kalas
<i>àkòt</i> ackord	<i>kògkùs</i> konkurs
<i>àkfòn</i> auktion	<i>krètúr</i> kreatur
<i>bàllag</i> ballong	<i>kvàtér</i> kvarter
<i>bèsnál</i> jfr rspr. besman	<i>màmsèl</i> mamsell
<i>fègúr</i> rspr. figur	<i>nàtúr</i> natur
<i>fèskál</i> fiskal	<i>pàpèr</i> papper
<i>frèkasé</i> frikassé	<i>pàraplý</i> paraply
<i>jànvàri</i> januari	<i>spèdál</i> jfr rspr. hospital

Ofvan § 20 är nämndt, att ord på *-erə* kunna draga akc. tillbaka (*rèjèrə*), samt § 19, att ord på *-ri* (< **eri**) stundom hafva semifortis på ultima (*brýgrí*).

Anm. 1. Liknande företeelser (akcent-tillbakadragning jämte akcentueringen fortis + semifortis) finnas i många landskapsmål. Se t. ex. Lindgren Burtr. s. 17 f., Grip Skuttungemålet s. 27.

Anm. 2. De flesta af de ofvan § 32 mom. 2 anförda namnen kunna likaledes draga akc. tillbaka, t. ex.

<i>krèstfær</i> rspr. Kristoffer	<i>hèlínə</i> rspr. Helena
<i>òlávəs</i> Olaus	<i>lòvísə</i> Lovisa

Det heter *jòhán* eller *johán* (jfr norskan och tyskan). Namnen på *-ias* hafva endast tillbakadragen akc. (*màttias* l. *mattias* Mattias). Likaledes har man endast akcentueringen *kàtrínə* (biformerna *kàri* och *kàrin* hafva akc. 2 och sakna semifortis på ultima). Rspr. **Maria** heter i målet *màri* (vanligen utan semifortis på ultima). Af en gammal man har jag hört uttalet *màrja*.

Anm. 3. Då hithörande ord naturligtvis ej uppfattas såsom sammansättningar i eg. mening, kommer semifortis ofta att försvagas till levis. Särskildt torde detta vara fallet i hithörande namn. Om *màri* har jag redan talat, men äfven ett namn som *krèstfær* torde kunna sakna semifortis (*krèstfær*).

Anm. 4. Mot regeln har man akc. 1 i ordet *lāsarèt* samt i namnen på de fyra räknēsätten (*ádrísfòn*, *súprafòn*, *múlləplekafòn*, *dívísfòn*).¹⁾ Äfven orden *músjom* museum och *búttl* butelj ha mot regeln akc. 1. De sakna semifortis. Obs. äfven räkneordet *míljon* million.

Anm. 5. I detta sammanhang nämner jag en del inhemska ord, som ha om icke semifortis så dock en ganska stark levis²⁾ på ultima

¹⁾ Jfr Lindgren Burtr. s. 19.

²⁾ Jag tecknar *àbal* etc. utan semifortis.

(någon gång penultima). Strängt taget skulle man kanske räkna dem till »afledda ord». Att de af ålder haft stark bítón på ultima, synes däraf, att de alla (utom *ðbal* och *gámal*) ha trestafvig pl. (*sjörl* har såsom neutr. ingen pl. -ändelse), samt vidare däraf, att ultimans vocal ej försvagats till *ə*. Ex.:

<i>aðal</i> isl. atall	<i>rèstl</i> isl. ristill
<i>ðbal</i> isl. apaldr	<i>tístl</i> rspr. tistel
ntr. <i>blàsall</i> blaasall (Aas.)	<i>àksul</i> jfr isl. oxull
<i>gámal</i> rspr. gammal	<i>sjörl</i> jfr rspr. käril
<i>fírvi</i> jfr rspr. fjäril	<i>skúgál</i> ¹⁾ jfr n. Skugge (Ross)
<i>hæspil</i> n. Hespel (Aas.)	<i>sýgæru</i> jfr n. sjukall (Aas.)

Om liknande företeelser i burträskm. se Lindgren (Burtr. s. 19), i skuttungem. se Grip (Skuttungem. s. 26).

B. Afledda ord.

§ 42. Fortis har sin plats på ordets första stafvelse, vare sig denna är ett prefix eller utgöres af en rotstafvelse.

§ 43. Akcent 1 hafva:

1) Afledn. på *-héd*, hvilkas första led hafva akc. 1, t. ex. *dómhéd* dumbhet, *núttérhéd* nykterhet. Däremot *fáláhéd* farlighet med akc. 2, ty *fálə* akc. 2. Obs., att ordet *ðværhéd* öfverhet har akc. 2, förmodligen lån.

2) Några få andra ord, t. ex. *ánfstrútt*²⁾ »anförtrodd», *fárklé* förkläde, *í fírgár* i förgår, *í fírfjól* i förfjol.

§ 44. Akcent 2 hafva de flesta ord med fortis på prefixet:

a) prefixet *an-*, t. ex. *àngá* angå, *ánstán* anstånd.

b) prefixet *be-*, när akc. någon gång drages tillbaka, t. ex. *béstá*³⁾ bestå, *bèháu* behag. Se § 34.

c) prefixet *för*, t. ex. *fèdél* fördel, *föskód* förskott, *förhán* förhand, *förtí* förtid, *í förvæg* i förväg.

d) prefixet *fs-*, när akc. någon gång drages tillbaka, t. ex. *fsvíla* förvilla.⁴⁾

¹⁾ Blek, tärd.

²⁾ *han ble sæ íla ánfstrútt* = han blef misstänkt.

³⁾ Bjuda (på en krog).

⁴⁾ Obs. att formen *fs* bibehålles, äfven när akc. drages tillbaka.

Ord, som alltid ha tonen på pref., ha *för*.

e) prefixet *n-*, när akc. drages tillbaka, t. ex. *jivér* gevär.

f) prefixet *mes-*. Detta har oftast fortis, t. ex. *mèsvækst* missväxt, *mèsprý* misspryda. Dessa två ord ha endast denna akc.

g) prefixet *u-* t. ex. *ulét* otät, *úsáneg* osanning.

Anm. Om *u*-afledda ord (*uan-*, *ube-*, *u/s-*) med 2 fortis-akcenter se nedan § 59.

h) prefixet *er-*, t. ex. *erínra* erinra.

§ 45. Akcent 2 hafva suffix-afledda ord på *-bar*, *-dom*, *-sam*, *-skab* t. ex.

färbär rspr. **farbar** *långsam* rspr. **långsam**
ögdöm **ungdom** *sällskap* **sällskap**

Anm. 1. Ordet *fädaskab* fadderskap har akc. 1, så ock ännu ett eller annat på *-skab*.

Anm. 2. Se vidare § 36.

C. Sammansatta ord.

§ 46. Fortis hvilar i de allra flesta fall på första sammansättningsleden. Hvilar fortis på andra leden, får första leden i regel infortis (ej semifortis), och ordet hör alltså till föregående afdelning. (Se dock § 58).

a. Fortis på första leden.

aa. Enstafvig första led.

§ 47. Akcent 1 hafva dylika subst. i följande fall:

1) juxtapositioner, hvilkas första led utgöres af en genitiv på *-s*, t. ex.:

<i>båsmån</i> rspr. båtsman	<i>länsman</i> rspr. länsman
<i>dåksvärk</i> dagsverk	<i>ríksdå</i> riksdag
<i>gúslud</i> ¹⁾ jfr rspr. gudslott	<i>skóuskár</i> ²⁾ skogskar
<i>huúsvét</i> jfr rspr. hundsfott	<i>skóusró</i> jfr rspr. skogsrå
<i>jésgår</i> rspr. gårdsgård (?)	<i>stásfólk</i> ³⁾ rspr. stadsfolk
<i>krískår</i> krigskar	<i>téghús</i> tingshus
<i>kválsmåd</i> kvällsmat	<i>súkisdór</i> köksdörr
<i>lánsvæg</i> landsväg	<i>fýskår</i> skjutskar
<i>lífstí</i> lifstid	<i>ársvækst</i> årsväxt

¹⁾ En liten gåfva, som gifves åt fattiga.

²⁾ Person, som arbetar i skogen.

³⁾ Stadsfolk = folk på väg från staden.

Anm. 1. Det är naturligt, att sammansättn. *fånstý* fanstyg skall ha akc. 2, då *fån* har akc. 2. Det likbetydande *skámstý* skamstyg (*skam* = *fån*) har reg. akc. 1. *fåsårv*, *mðsårv* faders-, modersarf förklaras som *fånstý*; *får*, *mår* ha ju akc. 2.

Anm. 2. Jag hänvisar till Kock Akc. II s. 90 f., 115 ff., Akc.² s. 147, Lindgren Burtr. s. 31. — Akc. II s. 118 ff. anför Kock några undantag från regeln. En del af dessa äro undantag äfven i skeem., andra hafva däremot akc. 1, såsom *lánshúvdeg* l. *lánshúvdæg* och troligen *góstæg* (*grústæg* har förmodligen — regelbundet nog — akc. 2). Akc. 2 hafva: *båşól* (barnsöl), *blúnsvínla* (vindel af blånor) *brúslév* (jfr Aasen **Braudleiv**), *båşhæla* bergshälla, *ðmsbót* ugnsbotten, *şsvöl* själfsvöld, *våşkár* vattenkar och öfriga ssgar med *vaş-*. — *kl@skl@r* klädeskläder hör ej hit, då det kommer af *kl@d@*.

Anm. 3. Akcent II s. 122 f. anför Kock en del ord, som genom misstag (orätt stafvelsedelning) fått akc. 1: s-ljudet har förts till första leden. I skeem. hafva af dessa ord följande akc. 1: *árvsún*, *várksún* arfsynd, verksynd, *májstang* majstång, *şálmstýk@* skálmstykke, *şúpskál* köpskál. — Akc. 2 hafva *brúşén* brorson, obs. *brór*, *gúşén* gudson, *hæşk@* hästsko, *múnstýk@* munstykke (efter *múnbed* = munstykke på betsel) och troligen *l@msták* tumstock. — Öfriga där uppräknade ord förekomma ej i målet utom ord på -skinn och -skägg, som i målet i allm. hafva 2-stafvig första led och akc. 2. Kock påpekar, att dylikt missförstånd också kan vara bidragande orsak till att man i rspr. har bibehållit akc. 1 i orden risgryn, risgröt och snusdosa. Äfven skeem. har akc. 1 i dessa tre ord. Akc. 1 i orden *húşbeh@v* husbehof och *húşşh@r* husförhör kan förklaras enligt denna anm. Det gamla husbonde har däremot haft akc. 2, hvilket synes af akc. *húşp@n*.

Anm. 4. Dessutom har ett och annat subst., hvars första led slutar på -s af annan art än det i de ofvan behandlade orden, akc. 1, t. ex. *sléşşemp@* slagskämpe en, som gärna slåss.

2) många subst., hvilkas första led slutar på vokal, t. ex.:

<i>bíslák</i> rspr. bistock (bisamhälle)	<i>féş@d</i> rspr. fäfat
<i>b@beşént</i> bodbetjänt	<i>féhú@¹⁾</i> fähund
<i>brúkár</i> jfr rspr. bro-kar	<i>şésték@²⁾</i> jfr rspr. lie-sticka

¹⁾ Vallhund.

²⁾ Man skulle väntat **lésték@*, liksom man har *féş@d*. Troligtvis har det enkla *ş@* insatts för det regelbundna **l@*.

<i>kúbás</i> jfr rspr. kobás	<i>sýnát</i> rspr. synál
<i>kúktávæ</i> jfr rspr. kokalfve	<i>sýmafín</i> symaskin
<i>lágát</i> rspr. ladugård	<i>tíkép</i> isl. tíðakaup
<i>lábbró</i> jfr rspr. log-bro	<i>trégát</i> rspr. trädgård

Anm. 5. Om lånord med första leden på vokal se nedan mom. 6; om juxtapositioner, hvars första led är ett adj. på vokal, se mom. 3.

Anm. 6. Kock förklarar akc. 1 i en hel del af orden med första leden på vokal bero på hiatus, se Arkiv XIV s. 213 ff., Akc.² s. 149 ff. Ett och annat är yngre lån, t. ex. *sýmafín*. *lágát* kan vara analogi efter *trégát*.

Anm. 7. Det finnes godt om ord, som hafva första leden på vokal och akc. 2, t. ex. *knèfæt* knäskål, *làtåg* ladutak, *làvæg* laduvägg, *lèsæt* i. *lèsæt* lekatt, *pèfæt* påfågel, *trèfad* träfat.

3) juxtapositioner, hvilkas första led är ett adjektiv¹), t. ex.:

<i>blággsmúrja</i> rspr. blanksmörja	<i>óggár</i> rspr. ungkarl
<i>blábær</i> blåbär	<i>plátfóð</i> plattfot
<i>dómbóm</i> dumbom	<i>rógróð</i> rödgröt
<i>lágghvæl</i> långhyvel	<i>sléthvæl</i> släthyvel
<i>mésómær</i> midssommar	<i>súrbrún</i> surbrunn

Anm. 8. På en dylik akc. hänvisar äfven akcenten i dekompositioner som *trévanegshús* trevåningshus och *énmansæg* enmanssäng. De icke förefintliga **tréváneg* och **énmán* måste förutsättas ha akc. 1, för att dekompon. skall kunna få akc. 1.

Anm. 9. En hel del likartade sbst. hafva likväl akc. 2, t. ex. *røsfærj* rödfärg, *røkélæ* Aas. **Raudkolla**, *dómhú* dumhufvud, *hèðas-* hvardags-, *læghálm* långhalm, *túnbrø* tunnbröd.

4) Släktskapsorden *fábrø*, *færjár*, *fármør*, *móbrø*, *mórfær*, *mórmør*. Jfr Kock Akc. II 130 f., Akc. ² 152.

5) En hel del egennamn:

a) tillnamn, t. ex. *jóggvèst* Ljungkvist, *lúgrèn* Lindgren, *lúgvèst* Lindkvist, *lúggren* Lundgren, *silkvèst* Kilkvist, *selmán* Kjellman, *sálbærj* Salberg. — De på -dotter ha akc. 1, t. ex. *nílsdøtær* Nilsdotter, *ólstdøtær* Olsdotter. De på -son ha förlorat semifortis. Se § 29.

Anm. 10. Det är ej ovanligt att få höra dylika tillnamn uttalade med akc. 2, troligtvis är detta inflytande från rspr. Så t. ex. *línbærj* Lindberg.

¹) Se Kock Akc. II 124 f., Akc. ² 147.

b) Förnamn som *álbæf* o. d. med fak. semifortis äro behandlade § 29. Sammansatta kvinnonamn ha akc. 2, t. ex. *ëgðabör* Ingeborg, *ëgri* Ingrid, *törbör* Torborg.

c) namn på husdjur t. ex. konamnen *brónsín* »Brunkind» (?), *jártros* »Hjärtros», *májrós* »Majros», *sálrós* »Salros» (= Sadelros?); tjurnamnet *régvál* »Ringvall».

d) några få ortnamn, t. ex. *láhólman* Laholmen, *rórmýr* Rörmyr. De flesta gårdsnamnen ha akc. 2: *jælmber* Hjälmborg, *jælmstá* Hjälmsstad, *hústá* Högstad. De på -torp ha akc. 1, t. ex. *dúttorp* Döltorp, *jóttorp* Jortorp, *krístorp* Krigstorp, *préttorp* Prästtorp.¹⁾ Man har *knárvígan* Knarrviken, *šálvígen* Källviken med akc. 1, men *mèvíg* Medvik, med akc. 2. Af orden på -äng(en) ha *táfsárgan* Tafsängen akc. 1, däremot t. ex. *rísárgan* Risängen akc. 2. — Så att säga lånade ortnamn ha i allmänhet akc. 1, t. ex. *kálstá* Karlstad, *stákhlým* Stockholm.

6) En del ord, som af Kock (Akc. II 132 ff.) betecknas såsom utländska. Af de hos Kock uppräknade orden finnas följande i målet med akc. 1:

bófiyk bofink, *dúšlan* durchlag, *frímárkæ* frimärke, *frúkast* frukost, *šimróg* kimrök, *lispún* lispund, *lústhús* lusthus jämte flera med lust-sammansatta, *nyttár* nyår, *póttvin* portvin, *spilkom* spillkum, *springvátta* springvatten, *vástá* verkstad, *dépskó* doppsko, *pákhús* packhus, *pákbó* packbod, *ráphöna* raphöna, *šéppún* skeppund, *stýrmán* styrman, *bryghús* bryggghus, *mórod* morot, *rúnstýkæ* rundstycke.

Akc. 2 hafva af de hos Kock behandlade: *höttág* hoftång, *knállhát* knallhatt, *strösockær* strösocker. — *kúskæbók* kuskbock har fått tvåstafvig första led.

Akc. II 139 anför Kock en del hithörande ord ur sörbygd-målet. I skeem. förekomma (utom ett eller annat förut behandladt) åtminstone följande med akc. 1: *frúntémær* fruntimmer, *jákhúnn* jakt-hund, *lásták* laddstake, *lóbúlt* lödbult, *ræthélt*²⁾ »rätthålt», *špínrak* spinnrock, *dámþáð* ångbåt, *bläckhús* bläckhus, *sálmþóg* psalmbok.³⁾

Akc. 1 har äfven *stárbbhus* sterbbhus. Dessutom torde akc. 1 i följande ord likaledes bero på utl. inflytande: *býgméstar* byggmästare,

¹⁾ Undantag *úkstorp* Oxtorp. — Obs. *blásköu* Blåskog med akc. 1 enligt mom. 3.

²⁾ Trälineal använd vid byggande.

³⁾ Sammansättn. med »bleck» hafva akc. 2.

bránbrév brandbref, brandförsäkringshandling och öfriga med *bran-* (*brànrèy* [brandring] har dock akc. 2), *fýstéka* tändsticka, *kótspæl* kortspel, *kápslæ* »kappsläde».

7) En del ord, där akc. 1 inkommit (eller bibehållits) genom analogi.¹⁾ Se Kock Akc. II s. 95 ff., 98 f.

a) Senare leden analogiverkande:

-bär: (efter *blábær* etc.) *jólbær* jordbär, smultron, *mjólbær* mjölbär, mjölon.

-dag: (efter *fréda* etc.) *pínstá* pingstdag.

-gård: (efter *fígálf* etc.) *slórgálf* gårdsgård af unga, oklufna träd, *sórgálf* (kyrkogård.²⁾)

-hus: (efter *brýghús*, *pákhús*) *náthús* »natthus», afträde, *bádhús* badhus.

-hyffel: (efter *sléthóvæl*, *lágghóvæl*) *pláuhóvæl* ploghyffel, *skruúbhóvæl* d. **Skrubhovl.**

-karl: (efter *óggjár*) *hálkjár* hållkarl.

b) första leden analogiverkande. Ex. mindre säkra, möjligen *nátvól* *Habenaria bifolia* (efter *náthús*).

§ 48. Akcent 1 hafva en del sammansatta adjektiv (och adj. pronomen). De flesta adj. beteckna färgnyanser. Kock behandlar hithörande ord Akc. II 92, 99, 128 f. Ex.:

<i>bróngúlf</i> rspr. brungul	<i>rógúlf</i> rspr. rödgul
<i>grábrón</i> gråbrun	<i>svátbrón</i> svartbrun
<i>múrkbrón</i> mörkbrun	<i>húðn</i> jfr rspr. hurudan
<i>róbrón</i> rödbrun	<i>séðn</i> rspr. sådan

I öfverensstämmelse med föreg. § mom. 1 har en sammans. som *ásgámæl* årsgammal akcent 1.

údfáti utfattig, *bótfúln*³⁾ »bortskyldig» påminna om de part. som behandlas § 50.

Anm. En del med ofvannämnda adjektiv likartade hafva akc. 2, t. ex. *rýbrúsa* rödbrusig.

§ 49. En del räkneord hafva akc. 1 (semifortis svag eller försvunnen). Ex. tiotalen 30—90 (*tréti*, *fúti* etc.). *fútan* sjutton (svordom) har akc. 1. Jfr Kock Akc. II 92, 125 f., Akc.² 147.

¹⁾ Stundom har man kanske att göra med utländska ord, som ju redan ss sådana skulle ha akc. 1.

²⁾ *stèngálf* har akc. 2.

³⁾ Skyldig (ngt).

Anm. Räkneorden 17, 18, 19 med urspr. tvåstavig första led hafva i målet akc. 2 och förlorad semifortis (*fūtn, àtn, nētn*). Jfr Kock Akc. II 394 ff., Arkiv XIV 137 ff., Akc.² 149 f.

§ 50. Perfekt particip af oäkta sammansatta verb hafva akc. 1. Jfr Kock Akc. II 94, 126 ff., Akc.² 147 f. Ex.:

<i>bótögæn</i> jfr rspr. borttagen	<i>ómlákt</i> jfr rspr. omlagd
<i>dítlákt</i> rspr. ditlagd	<i>pályst</i> rspr. pålyst
<i>gólögæn</i> ¹⁾ jfr rspr. godtagen	<i>tórgrúpt</i> (ut) urgröpt
<i>ínlögæn</i> jfr rspr. intagen	<i>údréna</i> ²⁾ *utrenad
<i>máfön</i> jfr rspr. medfaren	<i>áplákt</i> jfr rspr. upplagd
<i>nérúdn</i> jfr rspr. nedrutten	<i>ásléjan</i> jfr rspr. afslagen

Anm. 1. När verbet är äkta sammansatt, har perf. part. akc. 2, t. ex. *údréta* (uträttad). Dylika verb äro tämligen sällsynta.

Anm. 2. Sörbygd. har enligt Niléns Ordbok och Kock Akc. II 127 ovanligt många particip med akc. 2, t. ex. *nēgróvæn, vèbrént*. Skeem. har afgjort flera particip med akc. 1 och torde stå på en äldre ståndpunkt. Ju mer ett part. närmar sig ett adj. och icke har oäkta sammans. verbformer vid sidan, dess vanligare är akc. 2, t. ex. sörbygd. *údlét* utlörd, utbildad.

Anm. 3. Ett presens particip af samma typ med akc. 1 är *údsóranæs* »utkörandes» (betydelse se Ordl.).

Anm. 4. Af infinitiver af samma akcenttyp, hvilka ju äro vanliga i norskan, gifves det ej många i skeem. Jag tror mig dock hafva hört *ómskrívas* omskrifvas, *véjéra* »vidgöra», göra vid; af verbalsubst. tror jag mig ha hört *máfékneq* medskickning.

§ 51. Akcent 1 hafva en del adverb, t. ex. *álta* alltid samt sådana som till sista led ha *étar* efter, *fèra* före, *ifrè* ifrån *vúmæl* igenom, *tels* »tills», *ávær* öfver.

Ex.: *frámetar* framåt, *néretar* nedåt, *nóvetar* norrut, *sóretar* söderut, *frámfèra* framåt, *ápfèra* uppför, uppåt, *nólfèra* norrut (hvarest), *sólfèra* söderut (hvarest), *sórfèra* söderifrån, *ápvúmæl* »uppigenom», uppåt, *bágpá* bakpå, *hítels* hittills, *véstávær* västerut (hvarest, hvarthän). Jfr Lindgren Landsm. XII, 1 s. 47 f.

Anm. Ett och annat af adverbena kan också vara preposition. I detta fall är ordet helt och hållet obetonadt, t. ex. *bagpá mējana* bakpå medarna. — I adv. är semifortis ofta reducerad.

¹⁾ Godkänd.

²⁾ Alldeles utbrunnen (om eld).

§ 52. Akcent 2 har massan af hithörande ord, t. ex. *trèfúð* träfat, *ròmósætø* »rödmosig», rödbrusig, *sènfætø* senfärdig, *pàminø* påminna, *údrætø* uträtta, *samtykø* samtycka.

Ett särsk. omnämmande förtjäna verb af typen »ta bort», »taga bort». Åtminstone verbformer med första leden enstafvig och efterföljande adverb utan upptakt hafva mycket ofta akcenten tillbaka-dragen, hvadan de alltså hafva fortis 2 på första stafvelsen och semi-fortis på andra leden. Så är nog ofta fallet äfven, när första leden har en efterstafvelse eller andra upptakt. *bår bótø* bar bort, *før frám* for fram, *hæt in* haft in, *sløjø tø* slagit i, *slø tør* slog (ut)ur, *šutø óp* kört upp, *tø frám* ta fram, *lögø frám* tagit fram.

I förbigående nämner jag här en färgbeteckning som *svátavíð* »svart-och-hvit», svarthvit med akc. 1.

bb. Första leden mer än enstafvig med fortis på första stafvelsen och infortis på följande stafvelse(r).

§ 53. Dylika subst. hafva akc. 1 i följande fall:

1) Subst., hvilkas första led slutar på gen. -s och såsom enkelt ord har akc. 1, t. ex. *hándlšbø* handelsbod (*hándlø*), *bérjønškár* borgensman (*bérjøn*), *hóygæšhø* hungersnöd (*hóygær*) *síræpsbúlk* sirapsburk (*síræp*).

Akc. 2 har *šýnæsmés* kyndelsmessa. Isl. **kyndill** är också tvåstafvigt.

2) Sammansättn. af *bønø* bonde, t. ex. *bónæšøn* bondson, *bónæ-døtø* bonddotter, *bónæłøš* bondtös. Kock förklarar Arkiv XIV 218 akc. 1 i dessa ord bero däraf, att första leden (och alltså ssgn) har akc. 1 på grund af hiatus.

3) En hel del andra ord med ø i kompositionsfogen. Ex.: *blínæ-bøk* blindbock, *rējæbløm* ringblommor, *rējædåns* ringdans, *rúłøhårv* rullharf, *rúnæløv* rönnlöf, *rúsløbúš* rustibuss, festprisse, *snáræbúš* snurra (leksak), *spínærák* spinnrock, *spínæšærey* spindel, *spælæmán* spelman, *súknædå* söckendag, *šésæbæø* körsbär, *túgæbúš* tuggbuss, *vínælégø* vindleka (apparat som snurrar för vinden).

Kompositionsfogen ø i dessa ord är rätt egendomlig. Det kan ej vara en gen. pl. (eller sg.), ty i detta fall skulle man vänta akc. 2 (så i *hæštæmøø* hästmyra). Ej heller torde ø-ljudet vara af samma art i dem alla.

Mikkelsen anser (Sproglære 105), att det d. **Blindebuk's** förra led är adj:s bst. form. Detta kan ej vara fallet med ordet i skeem.,

ty då skulle det naturligtvis ha akc. 2. Ordet är antingen d. lån (danska ord måste ge intryck af akc. 1, vare sig de ha eller sakna stötton) eller också uppkommet af adj. obst. form **blinde(r)**, svarab. vokalen finnes här och hvar i Bohuslän i adj.¹⁾ — *šésabēr* kan motsvara mlt. **kersebeere** eller ha sin akcent på analogisk väg, ord på -bär ha ju akc. 1. *rúnabēr* kan vara analogi efter det föregående, *rúnaløv* åter analogi efter *rúnabēr*. — *rúləhərv* kan ha sin akc. efter *sləthərv* (slätharf). — Enligt Kock (Akc. II 139, 141) äro orden *réyəbłóm*, *spələmán*, *spínərák* lånord. *réyədāns*²⁾ och *spínəšərey* kunna ha akc. 1 analogiskt. — Om *rúsləbūs* se Kock Akc. II 140. De öfriga orden på -buss kunna ha sin akc. analogiskt. — *súknədə* har akc. 1 såsom så många andra ord på -dag, första leden urspr. enstafvig. *vínəlégə* kan jag ej förklara, möjligen lånord.

Mikkelsen anser (Sprogl. 114), att »E er trængt ind» i många fall. Säkerligen är det så. Man hade första leden slutande på -e i en mängd ord, icke allenast ord med akc. 2 utan äfven med akc. 1. Efter dessa ombildades en hel del ord, så att man nu har ovanligt många ord med första leden på e. Vid ordens ombildning bibehölls den gamla akcenten. Onekligen innebär denna förändring en uttalslättning. Det är lättare, att få fram semifortis, när en levissimus kommer mellan denna och fortis. Detta gäller särskildt den svaga semifortis. Man har också *vínəlégə* (med ə och akc. 1) men *vínšələ* vindfälla (utan ə och med akc. 2).

4) En del ord med första leden på -el, -en, -er. De äro oftast utländska eller ha ett utländskt ord som första led. Första leden har, när den finnes som enkelt ord, akc. 1.

a) Inhemiska ord, t. ex. *bréyəlber* hallon, *mékəlbēr* odon, *stékəlbēr* krusbär, *əksləbēr* oxelbär, *júslšərə* gödselkärra, *šyğəlvəv* spindelväf, *šəyğəlskəft* kängskaft, *víslpíbə* hvisselpipa, *həlltəbróg* hälftenbruk, *júmələm* gimmerlam, *nəvərbət* näfverbotten, *véməstəy* fimmelstång.

Anm. 1. I regel har man dock akc. 2, t. ex. *únələvə* underloge, *vínərvəj* vinterväg.

b) Utländska. Första leden har såsom enkelt akc. 1 eller saknas såsom fristående ord. Ex.: *bíbəsprəg* bibelspråk, *dšbəlbūsə* dubbelbössa, *gréfəltəvə* griffeltafla, *həvəlbəyək* hyfvelbänk, *təfəltré* toffelträ, *dýndəl* en som är dyr med sina varor, *kłəvərvəl* klöfvervall, *ləjərvəl* lägervall, *méstəryv* mästertjuf.

¹⁾ Öfriga ssgar med blind- ha akc. 2, t. ex. *blínšúnstər* blindfönster.

²⁾ Mlt. har **ringdans**.

dd. Ord med fortis på annan stafvelse än första.

§ 57. Ord af denna typ äro sällsynta i målet. De ha oftast akc. 1, t. ex. *ǰæfivarafjys* gästgifvareskjuts, *vsðéreygskár* värderingsman.

Akc. 2 har man, när första leden har akc. 2, t. ex. *prinsæsa-klæneg* prinsessklädning, *firæazúu^uæšúu^uæ* väfsked med 24×20 tänder, »fyra-och-tjugo-tjuga».

Anm. Här torde några ord böra yttras om semifortis beskaffenhet och läge i sammansatta ord. Svag semifortis är ofta försvagad i målet, isynnerhet omedelbart efter fortis (Se Kock Akc. ² 159 ff.). En följd häraf blir, att den mycket lätt försvinner, när man icke längre har fullt klar uppfattning af att ordet är sammansatt. Man kan därför skriva *tista* tisdag. Ännu tydligare har semifortis försvunnit i t. ex. *ætñ* aderton, ehuru man där har akc. 2 och alltså urspr. stark semifortis. Man har ej haft känning af att ordet varit sammansatt från början. I afledningar som *lægsám* långsam, *svððóm* svordom torde också semifortis kunna försvinna, särskildt när ännu en stafvelse följer. — Hvad semifortis läge i målet angår, torde det öfverensstämman med semifortis läge i rspr. Då senare leden såsom enkel har fortis + semifortis, torde målet vara öfverensstämmande med skånskan (se Kock Akc. II 166 ff.). Särskildt förtjäna sammansättningar, som sluta med ett enkelt ord af akcenttypen *ækfön*, att påpekas, då de vanligen ha semifortis på det enkla ordets fortis-stafvelse och ej — såsom regelbundet — på dess semifortisstafvelse, t. ex. *köþkuþækfön* konkursauktion; däremot *sýmafín*.

b. Fortis på senare leden.

§ 58. De fåtaliga sammansatta orden med fortis på sista leden ha sällan semifortis på första, hvadan de behandlats redan under afdeln. I §§ 38—40. Endast då de båda urspr. fortisstafvelserna i sammansättningen stå längre isär, kan första ledens (urspr.) fortisstafvelse få ett slags semifortis. Så i ett ord som *smáskolærinæ* småskollärarinna.

3. Två fortisstafvelser.

§ 59. För denna afdelning hänvisas till Kock Akc. II 71—75 och Akc. ² 137 f. Skeemålet öfverensstämmer i detta fall principiellt med rspr.

Man har då t. ex. uttalet *állí* jämte *állr* alltid. Dock torde det förra ha ett något olika stilvärde, det begagnas vid missnöjd sinnesstämning. *sa jér-u állí* så (illa) handlar du alltid. — Vidare har man ord, där första leden förstärker den senares betydelse, t. ex. *sténdóv* stendöf, *krídvíð* krithvit, *rámsvátt* ramsvart. Ett slags betydelseförstärkning sker också genom dylik akc. i ramsor, t. ex. *tòmætt*, *slèkæpét*, *làgumán*, *hàvræhæst*, *lèlæpræst* (fingrarnes namn), *st@rætó*, *snábígó*, *vèmmáj*, *kàbíkáj*, [*a vèslæviba*] (tårnas namn). — Ett visst stilvärde (liflighet och kraft) utmärker denna akcenttyp äfven i afledningar, som börja med *uan-*, *ube-*, *ufs-* (t. ex. *úbegríblæt* obegripligt, *úfskáma* oförskämdt). Två fortis i ett ord utmärka således antingen betydelseförstärkning eller ett visst (ej hvardagligt) stilslag.

IV. Musikalisk akcent.

§ 60. Mitt eget personliga uttal, som åtminstone i det stora hela ännu i musikaliskt afseende är skeemål-iskt, har i detta afseende experimentellt undersökts af specialist på området. Meningen är, att resultatet af denna undersökning skall publiceras i sammanhang med denna afhandling eller annorledes.

Kortfattad etymologisk ljudlära.

KAP. I. VOKALERNA.

I. Starkt betonade stafvelser.

1. Palatalisering.

A. Progressivt omljud.

§ 61. Brytningsdiftongen **ia** blir *jæ*, t. ex. *bjæla* bjällra, *fjæ* fjäll, berg, *sjæn* tjärn. — I uddljud kvarstår den dock, t. ex. *jamn* jämn, *jåksla* oxeltand, *jåra* stad (på väf). I ord som *jåu^ua* jaga, *jåna* Janne (namn) kan man dessutom förklara vokalisationen genom sent lån. — I följande ord torde nybildningar med j-inskott föreligga: *bjækta* pladdra, *fjåltta* gå (om barn), *fjåmsæla* slarfvig, *fjæs* slarf, torrt bränsle, *sjåfsa* gnata, *sjækta* kälta, *sjæk* litet lass, *sjæs* hängel, fästman. — I *jålp* halp, hjälpte föreligger analogibildning. — Hur *sjæga* kåke skall förklaras, vet jag ej. — Adv. *jåna* gärna torde utgå från dat. sg. n. ***giurnu** < ***gernu**. Ross anger en liknande form: **jønne**. Om *fjæ* se § 65, i *sjækta* kålke torde labialisering föreligga.

§ 62. Får man döma efter *sjænna*, *sjænst* (fsv. **Pjāna**, **Pjānist**) inträder efter j omljud äfven, när långt **a** följer; *a* kvarstår dock i *jæ* ja och *jætta* (*jætta mæ*) jaka, säga ja. I de två sista är ju också j uddljudande. — I ordet *jæ* lie har man att utgå från obl. kasus **læa**, **ljá**. Akcentomkastningen torde vara gammal nog, då mellanstadiet torde vara just det norska **Ljaa**. Här har alltså j verkat palataliserande på **á**, så att man får *jæ*. Tanumsmålet har *læ*. Liknande palatalisering föreligger i *fjåsa* pl. *fjæsær* fähus. Man har att utgå från isl. **fjá(r)hús** > *fjáus > *fjús. Liksom man hade pl. *húsær*, hade man äfven här pl. på *-ær*, anal. bildades då en sing. på *æ*, så att man fick *fjúsæ*.

§ 63. Den gamla diftongen **iö** har palataliserats till *jæ* (*js*). Jag har endast följande exempel: *sjæn*, öfveransträngning, fördärf, *sjænna* öfveranstränga, fördärfva, *sjær* tjur, *sjær* tjuder, *sjæsta* flämta, *sjæsta* (ett

gårdsnamn »Røde bog» har s. 393 **Pjodastadum**). — Utvecklingen torde hafva inträdt på 1500-t. eller tidigare, då 1580-års jordbok (i Köpenhamn) har **Tiösta**. — Då j stod i uddljud, uteblef palataliseringen, så i *jō* jo, ju och *jōn* Jon (personnamn). — *rðdajōn* rotebjon är möjligen lån, dock har dift. här ett annat ursprung (isl. **hjón** < ***hiwon**). Jfr att sju heter *fu*. *jō* bakre delen af lien är en ytterst märkvärdig form. Det anses ju motsvara äldre **Pjó** (tjockaste delen af låret). För att förklara þ:s försvinnande, skulle man (enligt förslag af numera docent K. Fredlund), kunna antaga, att i en ssg. som **ljápjó** þ blef ð (jfr **saradhol**, **Gerdhrudh** hos Noreen Altschw. Gr. § 223), hvarefter detta försvann före j. Sedan användes ***jó** äfven som enkelt ord och gaf *jō*, då j stod uddljudande.

§ 64. Det ur *æy* l. *ēy* (< **aiw**) uppkomna **iō** palataliseras likaledes till *jō*. Mina exempel äro *frō* frö, *frōn* grobar, *slō* slö, *fō* sjö. Däremot heter det *snō* snö, *snōvō* snöa. Se vidare nedan § 146.

§ 65. U-brytningsdiftongen uppträder palataliserad före *ʌ*. Ex. *fjōʌ* bräde, *mjōʌ* mjöl, *sjōʌ* köl, *fjōʌ* själf (*fūʌvō* själfva). Dock *s* i *mjōʌk* mjölk, *mjōʌkō* mjölke, mjölka. Före *ʌ* af **rð** har man *o* (*fjōʌ* fjord). Troligen har man i *fjōʌ* etc. att utgå från **iu**, ej **io**.

En jämförelse med *gulʌ* af **gulf** tycks tala för ett verkligt progressivt omljud. *fūʌvō* påminner visserligen om vokalisationen i *gulʌv* golf, men detta torde vara låneord (se § 79). — *julʌk* halfvuxen pojke har förmodligen sitt *j* från ssgar som *pēʌtəjulʌk* (mycket vanligt ord), där *j* inskjutits. Man har nämligen annars i Bohuslän *pēʌtəjulʌk* och Aasen har **ulk** i bet. »liden uanseelig Karl». — Utvecklingen **io** > *jō*, *jō*, som möjligen äfven är en progr. palat., behandlas § 77. — Monoftongiseringen af **iū** > **y** är ju också ett slags progr. palatalisering, men jag har dock funnit lämpligast att behandla den under afdeln. »Diftonger».

B. Regressivt omljud.

§ 66. **æ**, omljud af **a**, palataliseras ytterligare före frik. **gh** + **i** (**j**). Ex. äro *sī* säga, *tīgā* tiga. Se vidare Kock Arkiv IV 171 ff. — Äfven ett långt **e** synes att döma af *spīlō* spegel kunna palataliseras. Man har då att utgå från **spēghil**, som ju finns i fsv.

§ 67. I målet synes liksom i fsv. regressivt i-omljud föreligga i *ānht* antingen (fsv. **annat tvæggja**), alltså före palatal i rel. oakcentuerad stafvelse. Se Kock Arkiv IV 171 ff.

§ 68. Efter palatal (åtminstone k) tyckes, möjl. t. o. m. i starkt akcentuerad ställning, æ ha blifvit i, när i nästa stafvelse ett i följde. Ex. äro gårdsnamnet *šidrə*, skrifvet *kætilrudhi* i Røde bog s. 394, *šisləy* kattunge, hvaraf man fått *šislə* få ungar (om katt). *šələ* kittel har då utgått från pl. Emellertid gör ordet *ənjanəy* enkeltråd ljudlagen osäker. Här har palataliseringen ej ens inträdt under reducerad akcent. Jag hänvisar till Kock Arkiv VI 17 ff.

§ 69. En palatalisering till e tycks föreligga i *yštətəjə* ostkorg, ystkorg. Man har att utgå från Aasen *Tægja* »Siekurv», en afledn. af *tág* »Rodtrevle». Utveckl. *ægj* > **æj* > *ej*. Förmodl. beror utvecklingen på att i ordet *æ* stod i semifortis.

C. Öfriga palataliseringslagar.

§ 70. Liksom i fsv. öfvergår äfven i skeem. *ē* (< *æi*) till *i* vid förkortning. Ex. äro *gnistə* gnista, gnistra, *gnistərə* gnistra, *ʌj* ärg, *imə* imma, *ɲd* get, *ɲispə* gäspa, *hilər* hjärna, *hum* hem, hvem, *humsk* hemsk, *kvimən* vidklibbände, klenig, *sigkə* sinka. Vidare har jag hört *inər* enbuske. Oaktadt Aasen *Beist* hör väl knappast *bist* best hit. I *ɲd* och *ɲispə* kan det begynnande g:et hafva bidragit till palataliseringen. I sammanhang med *hilər* hjärna vill jag nämna ett annat (?) *hilər* med betydelsen bergsgrotta (isl. *hellir*). Är nu det senare ordet afljudande i förhållande till äldre *hellir* eller har *i* kunnat verka pal. (såsom i rspr. *kittel*)? Ordet har ofta semifortis (*bəshilər*), hvilket ju kunde befrämja palat. Jfr isl. *einbirni*. Aasen har en form *Hillar*.

§ 71. En med palataliseringen i *hilər* bergsgrotta likartad palat. föreligger i en del spridda fall. Efter *j* har man *e* > *i* i låneord som *ɲimɲ* »gemen», nedlåtande. Här är akc. ofta reducerad (*ɲimɲ*).

Möjligen har man samma utveckling i ord börjande med *tilər*, t. ex. *tiləgráf*, *tiləfən* samt i *kənil* kanel.

Före *n* har *ē* i lånord och nyare namn blifvit *i* och *n* förlängts, t. ex. *šurinər* syren, *kəplɲ* kaptan, *spəlɲ* Spolén (namn). Mera enstaka stå t. ex. *misləyanə* pl. bst. mässlingen, *dibət* debet. I det första ordet kan tonvikten ha hvilat på afledn. ändelsen.

Det tyckes hufvudsakligen vara relativ akcentlöshet jämte palatala och dentala konsonanter, som åstadkommit palat. af det redan i sig slutna e:et i låneord. I ett uttryck som *inə* ännu har man ej att utgå från *enn nú* utan föreligger ombildning efter *inəd* (emot) etc. Jfr uttr. *i rətnə* i jåns.

§ 72. Äldre *ø* öfvergår till *y* efter ungefär samma regler som i fsv. (Se Noreen Altschw. Gr. § 106). Ex. *bÿÿkə* (< **bönka*) ifrigt bedja (ngn), fjäska för, *dyÿ* dygn, *hÿtə* hota (med handen etc.), *ÿnskə* önska, *ÿÿkə* ömka, *ÿÿklə* ömklig, *ÿÿnə* följa (ngt) med ögonen, *ÿstrə* (ett gårdsnamn). Då det sista ordet i 1580-års jordbok heter **ysterödt** men i 1544-års jordb. **österud**, tyckes utvecklingen vara yngre än i rspr.

§ 73. Orden *ner* när, *nəra* nära, *nərmər* närmre, *nərməst*, *nərmst*, *nest* näst, *nəstan* nästan ha liksom i en del norska dialekter *e* l. *e* för äldre *æ*. Kock förklarar (Arkiv XIII 166) företeelsen som R-omljud af *æ*. I former, där intet R följer, har då *e* införts från former med *æR*. Kock anser möjligt, att palataliseringen endast förekommit före tautosyllabiskt R. *ner* skulle då ha inverkat på *nəra*. — Enligt Noreen (Etym. 27 f.) har första komponenten i *lerk* lärka varit **laiwiz*. Har då i målet (se § 146) *aiw* gifvit *ēu*, måste man ju haft **lēr*. Vid förkortning borde väl *e* gifvit ä-ljud (jfr *læt* lätt). Att man har e-ljud, torde då böra förklaras så, att R-ljudet verkat hämmande på depalataliseringen. — Egendomligt nog tyckes det af *đ* uppkomna r-ljudet verkat palataliserande i ordet *lerk* läddika.

§ 74. Liksom i fsv. (Noreen Altschw. Gr. § 113 anm., § 147) torde äfven i skeem. i ord med reducerad akcent *æ*-ljud palataliseras till *e*. Ex. *endə* ändå, *ətər*, efter. [Man har äfven en adv. form *elér*, som nu är i utdöende], *hənə(r)* henne, *hənəs* l. *hənərəs* hennes. Öfvergång af *æ* till *e* efter palatal tyckes föreligga i *jēÿlar* gängor, *jēÿsə* gängse, *šēÿlə* kalle. Denna företeelse — ett slags palatalomljud — skulle kunna föras till afdeln. A.

§ 75. Det gamla korta *a*-ljudet har som i rspr. klufvit sig i *a* och *a*.

1) Det är oftast *a*, då det förblifvit kort [Undantag framför ng, kk, m etc. se § 83]. Ex. *alm* alm, *knap*, knapp, *lab* labb, *larm* larm, *rag* ragg, *rasp* rasp, *salt* salt, *slādrə* sladdra, *vāskə* tvätta.

2) Det är stundom *a* äfven i fall, där det nu är långt.

a) Så ofta före *l* och *n*, t. ex. *dāl* dal, *hāl* half, *skālə* skala, *stal* stal, *tal* tal, *tālə* tala, *aln* aln, *gān* galen, *kvant* kvalmigt. — Målet har dock åtskilliga ord med långt *a* före *l*. De flesta af dem ha dock motsvarigheter med *a* i sörbygdsmålet och annorstädes. I Göteborg kan det t. ex. heta *skvālə* skvala, i skeem. heter det *skvālə*. Andra ex. med *a* äro *betālə* betala, *mālə* mala, *mālōkt* malört. Orden med *a* få väl betraktas som analogibildningar eller lån. *mālə*

mql kan vara efter *grâvâ grov*. Att observera är, att vi ha *gâl* gârdesgård (< **gârdr**) och *hâl* (< **hârdr**), *skâl* kan vara < **skal** och **skard**.

b) Före *d* < **t** har man oftast *a*, t. ex. *flâd* flat, *flâdâ* åkerafdelning, *gådâ* gata, *plâdâ* plåt, platta, *prâdâ* prata, *skâdâ* skata. — Då man utom en del låneord (de flesta med urspr. d) som *lâdâr* »tattare», svartmuskig karl, *stâdâ* stadig, *bâd* bad, *grad* grad, har *fad* fat, *lad* lat, *mad* mat, torde palat. ha inträdt endast i öppen stafvelse. *hâdâ* hata skulle göra svårighet men tanumsm. har *hâdâ*. Hur skall *bâdâ* båtnad förklaras? Tjännöm. *lad* lat, en form som min mer än 80-årige far äfven känner, kan hafva vokalen från pl.

c) Före *r* har man *a* i följande ord: *bâr* bar (impf.), *bâr*- bar-i ssgar som bararmad, barbent), *kâr* karl, *nâr* narr, *pâr* par, *skâr* skar. Ehuru man har *bâr* bar (adj.) såsom enkelt ord, kan *bâr*-i ssgar ej utgå från **ber(r)**, då man knappast har R-omljud i målet. Då man i de flesta fall har *a* framför *r*, t. ex. *fârâ* fara, *kâr* kar, är förhållandet svårförklarligt.

d) Slutligen har man långt *a* i några enstaka ord. Så i *lâs* lass. Förk. af **s** och förlängn. af **a** torde ha skett i sen tid. *glâs* glas torde möjligen en gång som i dansknorsk. hetat **glass**, som utvecklats i analogi med *lâs*. Så är det ock med *glâsalt* (jfr det danska **grassat**). Samma förklaring torde kunna användas för *grân* grann och *grân* grand, de ha i sen tid utvecklats ur ***grann**. Dock heter det *sân* sand. Kanske var det hufvuds. föregående *l*, *l* och *r* som hade förmåga att vid förlängning bibehålla det palat. a-ljudet. — Orden *ja* jag, *lâ* låta, *plâ* plägar, *skâ* skall stå ju oftast obetonade i satsen, däraf det palat. a-ljudet. — Ordet *râv* anus, som heter på samma sätt i fryksdalsm. (Noreen Fr. s. 17), torde vara en kompromissform mellan **rass** och *râv*. Enklast ställer sig saken, om man utgår från ***râs** (< **rass**), utveckladt som *lâs*, *glâs* (se ofvan!).

Det behöfver knappast påpekas, att man stundom har *æ* i skeem. och **a** i isl. utan att öfvergång föreligger. *græs* (isl. **gras**) förklaras af Ekwall (Nord. St. 247 ff.), *dær* (isl. **Þar**) motsvarar rspr. där, *hævgæ* (isl. **hanga**) utgår från omljudd pr. sing. eller har *æ* från det tr. hänga, *skræðaræ* (isl. **skraddare**) motsvarar rspr. skraddare (se Torp och Falk Lydh. 107), *væksæ* (isl. **vaxa**) är att förklara som fsv. **væxa**, got. **wahsjan**, *tunnævæneg* (isl. **Punnvangi**) motsvarar Aasen **Tunnveng**, är j-bildning, *tværræ* (isl. **Þvara**) är jön-stam, *æfta* eftermiddag (isl. **aptann**) är såsom isl. fsv. **æptann** en kompromissform (se Noreen

Altschw. Gr. § 167), *ənsə*, motsvarar isl. **enza** (**ensa**) ej **ansa**. — Ett egendomligt ord är *pləntə* planta. Lt. har enl. Schambach (Wörterb., 156) ett ord **plenter** pl. **plenters** (Pflänzling), äfven Aasen har en form med *æ*: **Plenra**.

§ 76. *o*, omljud af *a*, öfvergår till *s*, [ø]. Undantag se § 87. Ex. *bər̥k* bark, *kłəp* spång, *məskə* maska, *əskə* aska, *əsp* asp, *vət* vante. — *əl* öl och *ən* örn äro möjligen lånord. Hur skall *əl* i *bəšəl* barnsöl, *fvətəl* flytt-kalas förklaras? Är äfven detta *əl* lån? — *əl* (neutr.) rem (i ssgn *rəmpəl*) kan möjligen vara en i-omljudd form. (Se Noreen Altschw. Gr. § 104 anm. 5).

§ 77. Urspr. kort *o* (inklusive kort *o* i brytningsdift. **io**) har blifvit *s*, ø.

1) *io* > *js*, *jø*, t. ex. *bjən* björn, *bjər̥k* björk, *fjər* fjäder, *šəđ* kött. — *smər* (med försvunnet *j*).

2) *bət* botten, *dəvən* dufven, *drəbə* droppe, *hən* horn, *ləft* vind (på byggnad), *əd* udd, *əl̥jə* olja, *lən* luden, *məsə* mosse-a, *spər* spor, *səvə* sofva. — Man får naturligtvis ej tro, att part. som *brədə* brutit, *dūtə* »duttit», fallit, *skūrə* skurit utgå från äldre *o*-former. De motsvara naturligtvis de rspr. ord, med hvilka de öfversatts. Så är också *blūtə* blifva blöt afledn. af *bləd* och ej identiskt med isl. **blotna**, *gūtə* kurra i magen vid hastigt drickande är ej isl. **gola** utan **gaula**, *gūtə* är ej isl. **golf** utan motsvarar d. **Gulv**, *tūstə* är ej isl. **Þorstr** utan är bildadt af adj. *tūst* törstig eller har urspr. kort *u*, *us* oss utgår antingen från en i-omljudd form ***yss** eller från kontaminationsf. **uss** (Se Noreen Altschw. Gr. sidd. 83, 105).

Långt *o*, som tidigt förkortas, blir likaledes *s*, t. ex. *drətneɣ* drottning, *dətər* dotter, *gət* godt. — Ordet *grəv* grof utgår ej från isl. **gróf** utan från äldre ***grof**. (Se Noreen Etym. 32). — *slu* slog utgår ej från former, där *ō* förkortades (t. ex. **slō sik** > **slo sik**), ty då skulle man ha **sls*. I stället bör man utgå från mindre bet. **sló** > ***slu** > *slu* (se Noreen Altschw. Gr. § 112). — Hur förhåller sig *ər* al till isl. **qr̥**? *ər* är säkerligen ident. med **orr**, som finns i norska dialekter.

§ 78. **å** (< *ā*) palat. i en del ord på grund af försvagad accent och stundom kanske endast på grund af tidig förkortning före lång vokal. Ex. *vr̥s* ifrån, *sls* slå, *vəlməly* vadmal (regeln gäller möjligen båda vokalerna), *həv* håf. [Ordet kunde förekomma en del ssgar som kyrk-håf, fisk-håf, men jag erkänner att saken är oklar], *hələ* hålla, *vələ* vålla. [I det senare ordet kan föreligga omljud t. ex.

voldum], *šeršl* käril hör kanske icke hit, då man väl med Torp och Falk Etym. Ordb. får fatta det som en urspr. pl. (**kerold**), man skulle dock kunna tänka sig, att det utgått från sg. **kerald** med tonen på -ald och förlängdt **a** före **ld**, *hðlykə* halka torde möjligen höra hit, men kan äfven förklaras genom labialisering före *ʎ*, *ts̥t* tott, *tāt*, *sl̥t̥* slätter höra hit, om de utgå från **Páttr**, **sláttr**, troligt är dock att de utgå från de omljudda formerna **Póttr** och **slóttr**, då *ō* förkortats och sedan utvecklats som *o* (se § 76), vidare *grðbēn* »gråben», varg, *bl̥ggn* (båda vok.) blaggarn, *ðb̥ar* abborre. Palat. föreligger slutligen i utveckl. *āz* > *su* (*msu* < **mágr**). Ett egendomligt ord är *l̥d̥ə* låda. Då ordet är ett tämligen sent lån, torde ljudsubstitution hafva spelat den viktigaste rollen vid omdaning.

Anm. till §§ 77, 78. Då 1580-års jordebok har **Jörlöuff** och 1544 års j. **Biörneröd** men **o** i ord med urspr. **o**, är det icke omöjligt, att det vid denna tid förefanns en viss skillnad i uttalet af **o** i dift. **io** och ensamt **o**, hvadan möjligen ett verkligt progr. omljud af brytningsdift. kan föreligga.

§ 79. Äldre kort **u**, som fortfarande är kort (eller tämligen sent förlängdt), palataliseras till *u*.

1) Genomgående före **r**, **rr** och **r** + **konsonant**, t. ex. *karv* korf, *m̥arə* morra, *sk̥urə* skurit, *v̥arm* vurmande, *st̥ušk* stursk. — Hit hör äfven *v̥utə* vårta, ifall man närmast bör utgå från ***vurtu**, det kan ju vara möjligt, att *o* ytterligare palat. till **u** genom ett slags utjämning. I *ðlv̥úfə* allvar har man möjligen äfven att utgå från ***qlvuru** < **alv̥ru**.

2) Framför *ʎ* och genom *ʎ* uppkommen kakuminal, t. ex. *bul* bål (mellankropp), *sk̥ul̥anə* »skördeanden», *sk̥ul̥ər* skulor, *tv̥arv̥ar* ohjälpsam. — Om konsonant följer efter *ʎ*, synes palataliseringen ej inträda, t. ex. *hul̥k* upphöjning, ojämnhet, *ul̥v* uf. *sal̥v* solf kan vara från verbet **sölfva**, hvilket finns i Småland. *gul̥v* golf är väl lån.

3) Framför **f** + konsonant (men ej före **ff**), t. ex. *d̥ufs* tofs, *luft* luft, *sl̥ufs* otäck karl.

4) Hvad angår behandlingen framför öfriga konsonanter (med undantag af **gg**, **ll**, framför hvilka **u** kvarstår, samt de i § 100 nämnda, där **u** blir *o*), torde regeln vara den, att **u** palataliseras efter dental, supradental och kakuminal samt stundom efter labial men kvarstår efter guttural och kanske uddjudande.

a) Palat. efter dental, t. ex. *d̥upə* doppa, *d̥uškə* småregna, *knup*

knopp, *lud* lott, andel, *lunə* lund, *nudə* »njutit», haft i fred, *sludra* sluddra, *stun* stund.

b) Palatal. efter *r*, *l*, *t*. ex. *blunə* blunda, *brudə* brutit, *brunə* brunnit, *brunə* brand, *flundra* flundra, *grubla* grubbla, *grunə* grubbla, *fundera*, *klans* kluns, *plottra*, *rub* rubb, *run* rund, *runə* fargalt, *rust* rost.

c) Palat. efter labialer, *t*. ex. *bunə* bundit, *buskə* buske, *bust* borst, *mun* mån, *mudra* muddra, *puta* knuffa, *vunə* vunnit. — Där emot med *u* efter labial i *t*. ex. *bubla* (l. *bubla*) bubbla, *buss* tuggbuss, *mun* mun, *pund* pund.

Det är naturligtvis ej uteslutet, att *u* i en stor del af de här behandlade orden återgår på kort *y*. Så kan man t. ex. tänka på d. **Flyndre**.

Då Røde bog har (s. 393) **nustarudi** och 1544 års jordeb. **nusteröd**, men 1593—94 års jordeb. **nösterödh**, torde palat. tillhöra 1500-talet.

2. Labialisering.

§ 80. Kort **i** labialiseras till **y** (sedermera ofta utveckladt till *u*).

1) Mellan tvenne tautosyllabiska konsonanter, båda labiala eller en labial och en labialiserad. (Som labialiserade räknas då **l**, **n**, **r**; se Kock Språkh. 21 ff, Noreen Altschw. Gr. 99 ff). Ex. *bura* Börje (namn), *fyrk* l. *fjrek* fyrk, *fünstar* fönster, *krupleg* krympling, *klupa* klippa (vb), *rufte* [isl. har **ript**] våd, *skraft*, *skrafta* skriftermål, skrifta, *vula* lyda, *vutar* vört, *elufte* elfte. — Orden *skramt*, *skramta* (betydelse se Ordl.) behöfva ej vara identiska med fsv. ***skrimpt**, **skrimpta** utan kunna återgå på äldre former med **y** < **u**, fsv. har nämligen ett **skrumpta** (Noreen Altschw. Gr. s. 100 anm.). *grom* duktig är naturligtvis annat afljudsst. än isl. **grimmr**. — I ordet *klätra* föreligger möjligen labialisering af långt **i** i motsvarande ställning (Noreen Altschw. Gr. § 108, anm. 2).

2) Mellan **k** och labial eller labialiserad konsonant. Ex. *fytt* (neutr.) skylt, och möjl. *skerka* (< **kiorka** < **kyrkia** genom brytning). Om **kirkia** och **kyrkia** se Noreen Altschw. Gr. § 108 anm. 1. — De inhemska orden *fynt* skynt, *fynt* adj. n. skumt äro väl trots d. **skimt** (skynt) att fatta som ägande **y** < **u**. Se Noreen Altschw. Gr. § 108 anm. 1. *sesabær* körsbär har icke erhållit labialisering.

3) Före labial och labialiserad konsonant är labialiseringen mera sällsynt. Den torde dock föreligga i *buna* börja, *bynta* begynna, *huleg* herde,

vallgosse [fsv. **hyrdhinge** och **hirPinge**. Att med Noreen, Altschw. Gr. § 103 anm. 3, fatta y-formen som i-omljud af en brytningsvokal, är väl oriktigt], *ympə* ympa. — *styl* (föråldr.) stil kan vara lånord, se Kallstenius Värml. Bärghsl. s. 147. — *krüstə* krysta kan vara identiskt med n. **kreysta**, se Kock Språk. s. 26. — Har man i lockordet till gris *dys* labialisering af långt **i** i *grīs*? *d* för *gr* kan möjligen vara ur barnspråket. Jfr burträskm. *gyś* (Lindgren Burtr. s. 68—69). Ross har emellertid (s. 125, under **Dysja**) ett fem. **Dysja**, **Dyysse** »stor . . . Kvinde» men också begagnadt om djur. Skulle man icke kunna tänka, att m. *dýsə* gris hörde ihop med detta och lockordet vore bildadt af appell.?

§ 81. Äldre långt **e** har blifvit labialiseradt till *ø* (*u*) i orden *kløv* klättrade, *kløvar* klöfver, *stúvəl* stöfvel. Se Kock Språk. 29.

§ 82. Ett **æ**-ljud har någon gång blifvit labialiseradt före *ʀ*. Ex. *tøljə* tälja (med knif), *tøljəkniv* täljeknif, *šølkə* kälke. Angående *tøljə* och *tøljəkniv* se dock Falk och Torp Etym. Ordb.

Endast skenbart torde labialisering förekomma i *fød* fjät, steg, *føru* färdig, *mur* sandstrand [Förekommer om en strand, som heter *bålerødsmålen* »Bålerödsmålen», *šørsl* kärl. *fød* är pl. *fiot < *fetu. *føru* färdig utgår, som Lindgren, Burtr. 70, säger, från *fordugr. *mur* är icke ident. med fvn. **melr** utan möjl. ett ***milr** [Obs., att Aasen har **myl** under **mel**], som enligt § 80 utvecklats > **mylr** > *mūr* (bst. form *mur*). Ännu enklare vore att utgå från *mulr. *mur* kan väl ej vara en u-omljudad form, motsvarande fvn. **mōl** f.?

šørsl torde ha sin första vokal vokalharmoniskt efter den sista.

§ 83. Äldre kort **a** har i många fall blifvit *a*.

1) I allmänhet, när det förlängts (Undantag se § 75), t. ex. *ān* annan, *bān* band, *dā* dag, *dābə* »dape», *pōl*, *fād* fat, *gāvəb* gafvel, *hāvərə* hafre, *sāvə* safve.

2) I en del fall, där det fortfarande är kort.

a) Alltid före **ng**, **kk**, **k** + **konsonant**, t. ex. *bākə* backe, *laj* lång, *makt* makt, *nākə* nacke, *plāykə* planka, *saks* sax.

b) I allmänhet före **m**, t. ex. *hēdashāmsn* hvardagsdräkten, *kam*, *kam*, *lam* lam, *lāmōygə* lamunge, *tam* tam. — Undantagen kunna troligen förklaras genom utjämningstendens från ett *a* i följande stafvelse, så *fram*, *frāmə* fram, framme genom inverkan af *frāmarə*, *frāmastə* (främre, främst), som erhållit *a* på grund af ändelsens *a*. *gāmāl* gammal, *hāmarə* hammare, *kāmarə* kammare förklaras på samma sätt. Dylik vokalharmoni kan föreligga i det i Kville (se

Busck Landsm. XII: 7 s. 32) förekommande *gæmal* gammal och i tanumsm. *hæmar* hammare. Att *famn* famn, *jamn* jämn, *hamn* hamn etc. hafva *a*. kan bero däraf, att *m* här icke är urspr. efter vokalen. Det utgår i de två senare från *bn*, och i *famn* har man möjl. haft **Pmn** (se Tamm Et. Ordb.). I *namn* med urspr. *m* har man ju *a*.

c) I allmänhet före *n*, t. ex. *ændreg* järnskena under släde, *bekánt* bekant, *dånsæ* dansa, *fant* fann, *kan* kan, *kænæ* kanna, *pant* pant, *sant* sant, *span* spann (vb o. subst.), *vændræ* vandra. — Emellertid har man godt om undantag. Före *n* + **konsonant** torde det dock ej finnas många: *ibránt* ibland, *bastánda*, *bástánt*, *bastant*, af hvilka de två senare äro lånord, *hánsæs* hans är bildadt efter *han*. Före *n* slutljudande eller interv. är växlingen större. Ofta har man dubbelformer, t. ex. *pænæ*, *pænæ* panna, *kænæ*, *kænæ* kanna. Trassligast är det, när man har *n* < *nd*. Bredvid hvarandra har man t. ex. *sán* sand *han* hand, *lan* land. På det hela taget ser det ut, som om *a*:ets kvalitet före slutljudande och interv. *n* bestämdes så, att vissa föregående vokaler (*r*, *l* och kanske *t*) gynnade *a*. Så gör kanske äfven rel. akcentlöshet. Obs. ex. *grænæ* granne, *brænæ* blanda, *i stan* istånd, *han* (ofta obet.) han. Jfr Kallstenius Bärsl. 178.

d) I allmänhet före **st**, t. ex. *bast* bast, *fast* fast, *kæstæ* kasta, *last* skeppslast, *mæst* mast. — Undantag äro *gåstæ* lefva tok, *hæst* hast, *rást* rast; möjligen lånord. Säkra lånord äro *pástor* pastor och *bástánt* bastant. I neutr. som *væst* hvasst har man naturligtvis mask. vokal.

e) Regelbundet före **rt**, t. ex. *ætí* konstig, *katí* kart, *snætí* snart *svætí* svart. — Låneordet *kætæ* (jämte *kætæ* l. *kætæ*) karta följer ej regeln. *máfín* Martin är låneord.

f) I allmänhet före **ft**, t. ex. *dæftó* Daftö (ortnamn), *krafft* kraft, *saft* saft. — *åfta* »dag före helgdag» har möjl. sitt *a* vokalharmoniskt efter ultimans *a*. Hur skall *skæft* skaft förklaras?

§ 84. Äldre långt **a** har i målet öfvergått till *a*, t. ex. *blæ* blå, *fæ* få (vb), *græ* grå, *pæskæ* påsk, *sædæ* höstack, *ærl* ål, *ætæ* åtta.

När **a** tidigt förlängdes före **ld** och **rn**, deltog det i öfvergången, t. ex. *hællæ* hålla, *vællæ* vålla, *bæn* barn, *gæn* garn. Hit hör väl äfven gårdsnamnet *gæn* i Tanums socken, som i Dipl. Norv. II 291 (år 1361) skrifves **Garn**, väl äfven *ænræ* (gårdsnamn i Skee).

Om däremot långt **a** tidigt förkortades, har man nu *a* l. *a*. Detta skedde i svagtonig ställning i satsen, t. ex. *læ* låta (hjälpv.), *dæ* (i t. ex. *næ da* nu då = hvad är det nu då?) och möjl. *væfrædæ* vår-

frudag, om tonv. på senare leden). *fātī* fattig, *nat* natt, *ātī* aderton, *vāfla* våfla bero på förkortning före lång kons. l. konsonantgrupp.

I orden *āmā* åm, *klar* klar, *prām* prām och *vāpən* vapen föreligger *a*, ehuru man på grund af vokalisationen i fvn. eller rspr. kunde vänta *ā*. *klar* och *vāpən* äro nya lånord. *prām* och *āmā* äro troligen lånade från danskan. Äfven lt. har **ame**.

Omvändt har man *a* för väntadt a-ljud. I *trāv*, *trāvə* traf, trafva beror väl detta på tidigt lån. Om förl. i *a* (l. *tā*) af och *ād* åt se Kock Fornsv. Ljudl. 404 f. Om *āgar* och *āgə* åker, åka se Noreen Urg. Lautl. 59. *āsna* åsna har å-ljud äfven i skeem.

Angående ljudlagens ålder säger väl skrifn. **Arnarudi** = *ərə* (?) i Røde bog 392 ingenting, men då R. b. har **Kaldu kin** och 1544 års jordeb. **Kollekiind** (*a* > *ā* > *a* > *ə*), torde öfvergången senast tillhöra slutet af 1400-talet. [Detta är ju oberoende af om man har att göra med ***kalda** källa, som Falk och Torp (Et. Ord. under »Kilde») tror, eller adj. **kaldr**, som Rygh N. Gaardn. Inl. 60 antar. Omljud kan nämligen ej gärna föreligga]. **Aaso rudi** (R. b. 389) betyder väl endast långt a-ljud.

§ 85. För yngre u-omljud och w-omljud redogöres under den samnord. afdeln. Emellertid äro de särspråkliga.

§ 86. **Å** (< *ā*) har kanske som i en del norska dialekter (Falk Arkiv VI 116) öfvergått till *o* före nasal. Ex. skulle vara *mōna* månad, *mōnə* måne, *mōnda* måndag. Man skulle väl kunna förklara företeelsen — direkt eller indirekt — såsom u-omljud. Man har emellertid ett uttr.: *līvət te lōns* (= något riskabelt), och *lōns* måtte väl vara »låns». [Det heter dock alltid annars *lān*]. Jag tror mig äfven ha hört *skōnə* Skåne, kanske till och med *fōnə* fåne, fastän man vanligen säger *fānə*, ordet för öfrigt sällsynt. Slutligen har man väl öfvergången i *dōnədīmpən* »dånedimpen». Tendensen torde alltså förefinnas, äfven om någon oklarhet råder. *bān* < **barn**, *gān* < **garn** hafva alltid *a*.

§ 87. **ō** äfvensom **o**, när det tidigt förlänges, tyckas ha gifvit *o* (äfven när nasal ej stod bredvid). Ex.: *tō* tå, om af **tō**, *trōst* träst (förlängn. före **st**), *bān* barn (pl., förl. före **rn**), *sōlvə* svål (jfr isl. **svorðr**, förl. före **rd**), *vom* vomb (förl. före **mb**), *hōyk* hank, *skoꝝk* skänk (förl. före **nk**), *lōꝝə* redan (isl. **lōngu**), *ōꝝə* ånga, (fvn. ***ōngu**), *trōꝝ* trång (förl. före **ng**).

Hit hör väl äfven *gōꝝ* gång. Ordet är nu mask., men Aasen har äfven **Gong** f. Omljudet kan äfven förklaras ur t. ex. fsv. **ganga**

gång äfvensom ur Aasen pl. **Gongor** (< **gongur**), en form som enligt Rydkvist (Lagar II 209) finns äfven i äldre nysv. — Vidare *mðgð* många (sing. *mðgðn*). Omljud hade man i nom. ack. pl. neutr. och dat. pl. — Slutligen hör möjl. *prög* trång passage hit (i så fall < **prög*). Rietz anför s. 509 f. **prang**. — Namnet *mōns* Måns hör hit, om af **Mōgnus** l. **Mognus**.

Svårförklarliga äro *hðgð*, *hðgən* fvn. **hoggva** **hoggvinn**. Har **q** blifvit *o* före *ggw*? *tùgð* tugga står då i alljudsförh. till fsv. **tugga**. [I *dsg* dagg har man den vanliga utv. af **q**]. Enklare ställer sig saken vid *nðgən* (någon) < ack. fvn. **nök(k)urn** l. **nök(k)warn**, ty här går nasal före. Af de sista exemplen att döma synes alltså **q** ha gifvit *o* äfven i en del fall, där man icke hade förlängning. Har man att utgå från **q** i *vðk̄stər* växt, *vðk̄strom* (i uttr. *vðk̄strom* i uppväxt, under uppväxt)?

§ 88. Långt **o** har någon gång vid förkortning och akcentförlust blifvit **u**, t. ex. *gudá* goddag, *gukvðl* godkväll, *slu* slog — (Se Noreen Altschw. Gr. 105).

§ 89. Äldre långt **o** har liksom i rspr. blifvit något labialiseradt, t. ex. *bl̄q* blod, *hðst̄a* hosta, *st̄q̄l* stol, *tom* tom. När kort **o** tidigt förlängdes, deltog det i öfvergången, så före **rd̄**, **rt̄**, t. ex. *b̄q̄l* bord, *q̄l* ord, *bōt̄* bort, *kōt̄* kort (subst. o. adj.), *sōt̄* sort. Möjligen bör man också på detta sätt förklara *ð̄lk̄a* orka, *orm* orm, *ost* ost. I förlängningen deltog äfven brytningsdifft., t. ex. *fj̄q̄l* fjord, *jōt̄* gjort. Före **rn** inträdde ej förlängning, ty man har *h̄sn*, *k̄sn* horn, korn, äfvenså *bj̄øn* (björn), hvilket ord dock icke är fullt beviskraftigt. *bj̄ørk* björk gör ock *ð̄lk̄a* orka osäkert. Obs. uddjud.

3. Depalatalisering.

§ 90. Kort **i** har gifvit *e* i de flesta fall, t. ex. *b̄d̄a* bit, *l̄ēva* lefva, *ùtr̄ev̄ən* ostadig i arbete; *b̄d̄* bett, *b̄eg* beck, *rev* magåkomma, *vēd̄* vett; *brest* brist, *d̄ek̄t̄a* dikta, *ljuga*, *f̄esk* fisk, *kreḡ* kring, *skref̄t* skrift, *tr̄ep̄a* trippa, *s̄ép̄un* skeppund.

Det är föga sannolikt, att Kocks mening (Fornsv. Ljudl. 454) är riktig. Enligt Kock skulle det ju vara i urspr. öppen stafvelse, som denna utveckling eg. ägt rum. I skuttungem. (Grip Sk. 44 f.) tyckes utv. ha försiggått i urspr. kortstafviga ord. Troligtvis är det urspr. så äfven i skeem. Långstafviga ord ha sedan följt efter. Hesselman anser Ostsv. dial. 82 ff. och flerstädes, att det är förlängning som åstadkommer kvalitetsförändring. Det skulle också kunna

vara tvärt om, att en kvalitetsförskjutning åstadkom stafvelseförlängning, i början som en tendens. Förlängningen kunde i början fördelas både på vokal och konsonant, tills den slutligen — olika för olika vokaler — kom att bestämdt förläggas till endera. Härmed tycks stämma en förlängningstendens, som af Hultman (Nord. studier 217 ff.) enligt skrifning i vissa fsv. handskr. framför bl. a. geminatan **kk** antagits för vissa svenska dialekter. I sammanhang med labialisering till *a* torde här en förlängningstendens möjligen förelegat, som sedan gått tillbaka. Vi återgå nu till skeem. Som synes af ex., har kort **i** gifvit *e* äfven i slutna stafvelse. Emellertid har man en del undantag, hufvuds. i urspr. långstafviga ord. Anmärkas bör, att värml. bärgslagsmålet i detta fall går tämligen parallellt med skeem. (Kallstenius V. B. 149 ff.).

Undantag:

a) Framför **n** kvarstår **i** (dock icke framför **ng** och väl ej heller urspr. enkelt **n** slutljudande eller interv., t. ex. *reg* ring, *len* lindring, *lènə* op. mildras, *tèn* tenn). Ex.: *bìnə* binda, *mìnə* minne, *hìgkə* hinka, gå illa, *blàklvìnt* blåklint.

b) Före dentalt **l**, t. ex. *bl* huggredskap, *bìl* billig, *fvìlə* förvilla, *spìlt* spilta, *vìl* ond, arg. — Några ord hafva *e* före **l**. *bel* gång, *tel* till, *vèlə* vilja, *vèljə* vilje, *selj* sälj hafva väl haft *l*. *sèlkə* silke, *sèlvər* silfver, *fàmèljə* familj, *brèsèljə* bresilja etc. kunna förklaras genom ljudsubstitution. *pèlə* plocka och *lèlə* lille utgå från former med **dl** < **tl** efter **i**. Hur förklaras *pelt* pilt, *trèlə* falla?

c) Efter **j** tycks **i** kvarstå, t. ex. *jìft* gift (adj.), *jìgə* gissa, *jìgn* gisten. Före **j** står äfven ofta **i**, t. ex. *smìjə* smedja, *vìjə* vidja. Emellertid tyder *lèmədèj* dräktig (om får) på depal. äfven före **j**. Tanumsm. har äfven *e*, när skeem. har *i*, hvadan *i* stundom kan vara inkommet från närstående former och ord med urspr. långt **i**. Jfr *stìjə* stiga och *stìjə* stege. Om skeem. *sèjdə* skära urspr. har samma vokal som isl. **sigðr**, synes dep. vara säker.

d) **l** kvarstår framför **gg** i *lìgə*, *lìgə* ligga, tìgga. Man har däremot *reg* rigg, *jeg* gigg (åkdon). *pìg* pigg och *bjånrapìgən* (en bergspets vid gården Björneröd) torde väl ha något gemensamt med fvn. **pìkr**; *pìgšəp* käpp med järnspets hör ännu säkrare till **pìkr**.

e) Efter **š** kvarstår oftast **i**, t. ex. *šìdal* kittlig, *šìgəlvèv* spindelväf, *šìstə* kista, *šìt* kitt. Dock har man *šèpəškò* »kippskor», *šèsəbèr* körsbär. I det sista ordet har man haft **kirse-**, möjligen var **r** mera

depalataliserande än många andra konsonanter; kanske detta är fallet äfven med **p**, jfr ock *pelt* ofvan.

f) Efter *f* kvarstår **i** i en del ord: *fub* skepp, *fifta* skifta, ömsa, *fūl* väfskäl, *fūla* skilja, *fimlā* skymla, *fōkfin* solsken, *mōnāfin* mån-sken. Däremot *fen* sken, *fen* skengalen, *fēnā* skena, *fēgrā* skingra, *fēpūn* skeppund, *fek*, *fēkā* skick, skicka. Supradentalt **n**, **p** och **k** tyckas hafva stark depalataliseringsförmåga. Möjligen är *fēpūn* lånord.

g) Framför (urspr.) **mb** och **mp** har man *ι*, t. ex. *dīmā* dimma, *līmpā* limpa, *sīmpal* simpel. *lēmār* timmer är svårförklarligt. *svēmā* svimma, *lēm* lem, *rēmānā* långträna i släde bevisa depalat. före **m**. *svms* gesims, *tīmōdēj* timotej äro lånord. I *hīmāl* himmel kvarstår **i** möjl. därför, att man haft **i** i sista stafvelsen. Hur skall *vīmsā* vifta förklaras?

h) Här behandlas några enstaka ord. *stift* spik torde vara ungt lån, så möjl. äfven *bīskap* biskop. *splīt(er)* har möjl. sitt **i** från *spīlār* med samma bet. *tūt*, *tūtā* titt, titta, *tītīl* titel hafva *ι*. Hvarför? Obs., att *tīta* har *ι* äfven i värml. bärgslagsm. (Kallstenius V. B. 152). — *pūs* (lockord på katt) är interj. och följer då ej vanliga språklagar. Aasen har **Piis** (under **Puse**). *nīsā* nisse skall vara demin. af *nīls*, är väl lånord. *glīsā* är ej identiskt med isl. **glissa** utan förutsätter ***glīsa**, hvaraf *glēsū* är particip. — *īstār* salix har förlorat ett **l** efter **i**. Var detta **l** dentalt, är ordet regelbundet. Trots fvn. **Pistill** förutsätter väl *tīshl* långt **i**. Skuttungem. har äfven **i**-ljud i ordet (Grip Sk. 47). *grusk* morsk har *ι*, emedan det hör tillsamman med fvn. **grīd** »fantic, eagerness». Ordet har dock **e** i en del dialekter (Rietz 214). *hīsklā* utgår med säkerhet från en form med långt **i** (Se t. ex. Tamm Et. Ordbok. — *krusk* något syrlig har enligt Rietz stundom äfven **e**-ljud. Ordet är svårförklarligt. Det har möjligen något sammanhang med rspr. **karsk**. *pīsk*, *pīskā* pisk, piska hafva säkerligen från början långt **i**. Bremer Wörterb. har **Pietske**, nht. **Peitsche**. Se vidare Tamm Slav. lånord 11.

Långt **i**, som tidigt förkortades, blir likaledes **e**, t. ex. *let* fvn. **lītt**, *met*, *det*, *set* fvn. **mītt**, **Pītt**, **sītt**. *ēgon* står naturligtvis i afljuds-förhållande till fvn. **īkurni** eller också är det ombildadt.

Då skeem. har **æ** i en del ord med fvn. **i**. rspr. **i**, föreligger naturligtvis ej (direkt) öfvergång. *fæm* (äldre uttal *fæm*, tanumsm. *fæm*) förklaras af Noreen Arkiv III 40 noten. På äldre **e** återgår **æ**-ljudet i *fēnā* fena, *sēnā* sena, *mēda* middag, väl äfven *væn* vän, *vēnstar* vänster. I *vārka* virke och *ānvārka* kraftfoder har man möjl.

öfvergången $i > e > æ$ före $r +$ konsonant. Inverkan af *var*k verk är äfven tänkbar. *brækæ* bricka är ett svårförklarligt ord. Något sammanhang med *brækæ* backe har det ju ej. *spæ*l spel, spektakel, *spæ*la spela motsvara närmast lt. former med *e*, dock kan man för *spæ*l spektakel och ssgn *spæ*laværk något riskabelt tänka på fvn. **spell**, **spellverk**. *fæ*leg skilling har äfven i fsv. en form med *e* i stammen (se Schlyters glossar), *sæ*glæ segla har anslutit sig till *sæ*gel segel. *jæ*kt gikt och *væ*kt vikt äro egendomliga former. Torp och Falk (Lydh. 150) förklara d.-no. *væ*kt som en kompromissform. Så kan väl äfven *jæ*kt förklaras. Former utan *j* äro vanliga: fsv. **ikt**, sörb. *æ*kt, värml. bärgsl. *ekt*. *sæn*æp senap är väl det d. **Sennep**.

§ 91. Äldre kort **y** har gifvit ö-ljud, t. ex. *brû*lap bröllop, *bû*rjæ börja, *bû*sæ bössa, *bû*tæ bytta, *fû*ljæ följa, *lû*msk lömsk, *lû*n lönn, *mû*rk mörk, *mû*sæ mössa, *stû* stödja, *û*dûgd odygd.

Emellertid gifves det åtskilliga undantag:

a) Framför **ng**, **nk** kvarstår **y**, t. ex. *dÿ*gæ gödsel, *rÿ*gkæ rynka, *tÿ*ggræ tyngre. Ett undantag är det föråldr. *sÿ*gæ sjunga. *læ*gn ljung är svårförkl. Möjligen föreligger brytning af **y** > **iu**. Att ordet slutar på **n**, kan bero på att bst. form uppfattats som obestämd. Ang. *læ*gn lögn se Kock Arkiv IX 76 f. Före dentalt **n** tyckes depal. hafva ägt rum, t. ex. *sæn* synd, *fun* fynd, *mæn*di myndig. *ÿ*næsmæs kyn-delsmässä har *ÿ* före **y**, *bÿ*næ börja har haft ett *j* före **y**, *hÿ*næ hörn har **nn** < **rn**, här torde förlängning hafva ägt rum. *ÿ*næ omtröska (korn) har likaledes urspr. **rn** och dessutom *ÿ* före **y**. *my*nt mynt är ett lånord, så äfven *isÿ*nærhéd isynnerhet. *ÿ*nskæ önska kan vara kompromiss mellan (fvn.) *ÿ*skja och (fsv.) **ynskja**. Hur skall man förklara *py*nt brant (subst.)?

b) Före dentalt **l** kvarstår **y**, t. ex. *bÿ*ltæ bylte, *fÿ*læ fylla, *hÿ*læ hylla, *sÿ*ltæ sylta. I somliga har en gång funnits ett **j** < **gh**, hvarigenom **y** möjl. bevarats (se nedan). Ex. *bÿ*læ bygel, *tÿ*læ tygel. Om *brû*lap bröllop se Kock Arkiv IX 68 f. *pû*lsæ pölsa är möjl. danskt län. *fû*lh skyldig kan hafva utgått från ***skiuldigr**, brytning som i fsv. **skiulder** »verwandt» (Noreen Grundr.² § 153 c.). *fû*lt hästläder kan jag ej förklara. *tû*lt tolft har troligen från början haft supradent. **l**.

c) Föregående **j** tyckes ha bevarat **y**, t. ex. *bÿ*næ börja; dock ej om **r l m** följde, t. ex. *jû*rmætæ grumlig, *jû*mær ung tacka. Under det att ett försvunnet efterföljande **j** tyckes ha bevarat **y**, synes ett kvarstående **j** hafva depal., t. ex. *frÿ*gd fröjd. Dock är det ej omöj-

ligt, att ord som *frujd* etc. äro tämligen unga och hafva erhållit vokalisationen genom ljudsubstitution.

d) Före **gg** har man genomgående **y**, t. ex. *brÿgə* brygga sbst. o. vb, *bÿgə* bygga, *tryg* trygg. Framför **g** < **k** har man **y** kvar i *mÿgə* mycket, däremot har man *mÿgəhəy* gödselhög. Att **y** kvarstår i *nÿkəl* nyckel, *tÿkə* tycka, *slÿkə* stycke torde bero på lån, de två senare orden ha ju annars mycket ofta ö-ljud i dialekterna. Af en äldre, numera afliden person tror jag mig ha hört pl. *nÿgłar* nycklar. Regelbundet har man *rÿkə* rycka o. s. v.

e) Föregående **ş** synes ha förmåga att kvarhålla **y**, t. ex. *şyp* (lockord på höns), *şys*, *şÿsə* kyss, kyssa. Kock förklarar de sista orden annorlunda (Arkiv IX 79 f.). *şəv* köld och *şənə* torkhus kunna hafva brytningsdift. **iu** < **y**. *şÿnə* omtröska och *şÿnəsməs* kyndelsmäska bevisa ingenting, då de redan enligt föregående regler hafva **y**, ej heller *şÿkveg* kyckling säger något, då det kan hafva långt **y**.

f) Föreg. **f** tyckes bidra till **y**-ets bevarande, t. ex. *fÿbə* flytta (sig) åt sidan (om nötboskap; Rietz har 617 **sköbbe se**), *fÿdl* skyttel, *fÿmt* skymt, *fÿnə* skynda.

g) Möjligen på grund af förlängning kvarstår **y** i t. ex. *ÿmpə* ympa, *ÿstə* ysta; *knÿstə* har väl långt **y**. Emellertid har man *sÿstər* syster. *nÿstə* nysta, *nÿsta* nystan kunna hafva äldre **u** i stammen. *bryst* anses ju utgå från ***brjúst**.

h) Några enstaka fall. *bÿsə* vyssja, *lÿpə* höna, *pyt* pytt äro interjektionella ord. *kryş* (se Kock Arkiv IX 73) kryss, kors och *hÿtə* koja äro lånord. *tÿsleg* lingon torde hafva långt **y** (jfr Aasen **Tytebær**). *ry* rödja och »göra (bröd) rödt» utgår från fvn. **hrjóða**, **rjóða** och ej från **rydja**. *ÿsna* brunstig har likaledes **y**. Noreen anser, att i fryksdalsm. **y** kvarstår före **ks** (Fr. 29), här har man ju haft **yxna**.

Äfven tidigt förkortadt långt **y** blir **u**, t. ex. *rÿmə* rymma.

Då 1544-års jordeb. har **mörckebacke**, torde ljudlagen tillhöra medeltiden.

dər dörr, *fə* för, *fərə* förut, *förr* före utgå från former med kort **o**, jfr *fəst* först. *fənə* förstå utgår däremot från fvn. **skynja**; jfr att **laun** blir *lən*. — *dəmbjələ* utgår naturligtvis icke från fvn. **dynbjalla** utan från ***dumbbjalla** (Noreen Etym. 11). *nütə* nyttja är ej identiskt med fvn. **nÿta** utan motsvarar rspr. **nyttja**. *spütə* är identiskt med Aasen **sputta**, ej med fvn. **spÿta**. *súknədə* är fvn. **soknadagr**, ej **sýknadagr**.

§ 92. Långt **y** har i ett par fall depalataliserats till **u**.

1) Före *rt*, t. ex. *durt* dyrt, *sturt* styrde. Den yngre generationen har *y*-ljud.

2) Före *ʀ*, t. ex. *bårkəsũʀ* fvn. **barkakýli**. *fuʀ* syl, *fũʀ* skyla, *ũʀ* fvn. *ýla*.

§ 93. Gammalt *e*-ljud sammanfaller med omljudet af kort *a*, t. ex. *bæra* bära, *læra* läder, *slæ* släde, *væj* väg, *væra* vara med urspr. *e*-ljud. *şæla* kittel, *şæst* gäst med *i*-omljud.

I en del ord har både skeem. och isl. (eller annat äldre språk) *e*, hvilket naturligtvis beror på gammal växling af former med *ë* och former med *i*. *breſt* är lika med rspr. **brist** och icke fvn. **breſtr**, *bręſt* är rspr. **brista** ej fvn. **breſta**, *ëd* (infin. och supin.) skulle gå tillbaka på äldre *i*-former (fvn. däremot **eta**, **etit**), *şëd* är lika med fsv. **sitit**, *tręskal* är icke fvn. **Preskøldr** utan motsvarar fsv. former med *i*, *tęʀ* kan icke vara isl. **Peli** (se vidare Lindgren Burtr. 88). *skrev* är fvn. **skrif**, ej **skref**, *skrev* motsvarar rspr. **skrefva** (vb), *nęara*, *nęant* nedre, nedifrån återgå på äldre *i*-former, *nęan* motsvarar isl. **nīdar** ej **neđar**. — *-mes* i *şynsmęſ* är icke fvn. **kyndilsmessa**, man måste förutsätta **-missa**, som ju finns i medellat. *vęſl* (liten) kan ej vara lika med fvn. **vesall** utan förutsätter en *i*-form.

gręd torde vara en äldre form än rspr. grädde. Släktingar torde vara: det danska **greddel** »skinn på mjölk, tunn is på vattnet» (Feilberg; Kalkar har samma ord), d. **gridlet** »belagd med hinna», rspr. **grissla** brödspade och **gräd** (vb), slutligen Aasen **grisla** uppvärma bröd. Grundbetydelsen torde då vara »tunn hinna» samt (för verbet) »åstadkomma en hinna (t. ex. på bröd)». Bäst är väl att utgå från **grid-** och anse *æ*-formerna uppkomna genom *a*-omljud.

dręk motsvarar ej fvn. **drekk** utan fsv. **drikka**. *el* eld motsvarar ej fvn. **eld** utan utgår från former med vokal efter *l* (**ëled-*). *şęs-* i *şęşęra* schäs har mot förmodan *e* liksom i burtr. (Lindgren Burtr. 87).

§ 94. Äldre långt *e* öfvergår framför konsonant till *æ* t. ex. *fæm* fem, *hæra* här, *şæra* blyg tillbakadragen (< **şer**), *vęra* strupe.

Framför **tt** uppträder äldre långt *e* numera som kort *æ*, t. ex. *flvęta* fläta, *ręta* rät, *ręta* rätta, *ręta*, *slvęta* slät. Det är möjligt, att åtminstone i enstafviga ord förkortningen är äldre än ljudöfvergången.

Slutljudande kvarstår *e*, t. ex. *knę* knä, *trę* träd, *şę* se, efter hvilket *şera* ser är bildadt äfvensom sup. *şęta*. I *tvęta* tät har ej gammalt långt *e* kvarstått utan *e* återgår på *i* < *ī*, som förklaras af Lindgren Burtr. 155 ff. *şera* isär synes vara oregelbundet (jfr *şera* ofvan),

man torde ha att utgå från ett obet. ***sir** (Noreen Altschw. Gr. § 83, 2 c). *vē* vi torde utgå från ett förkortadt ***vi(r)**. *lǽræt* lärft har en oväntad vokalisation. Möjligen måste man antaga att akcenten legat på senare leden; för att kunna förklara den starka depalataliseringen (Se Kock Arkiv 343 f.). Bättre är kanske att anse **a** som lån från ssgar som *lǽsfǽt* (se § 95: 5.)

Lånord med långt **e** hafva *e* (e) eller *æ* (æ) allteftersom de lånats före eller efter den tid, ljudlagen verkade; *æ* hafva t. ex. *præst* (mnt. **prēster**) *fstréd* (mnt. **vordrēt**), *ævi* (mnt. **ēwig**). *e* hafva *brev* (mnt. **brēf**), *fer* sker, *fslējan* förlägen etc. Det sista kan hafva anslutit sig till *lǽg* legat.

§ 95. Ä-ljudet har depalataliserats till *a* i vissa fall.

1) Före kvarstående **r** + **konsonant**, t. ex. *barj* berg, *fǽrjə* färga, färja, *hǽrmə* härma. Dunkelt är förhållandet före **rr**: man har t. ex. *ær* ärr, *spærə* sparre, *šærə* kärra; men därjämte har man *hǽrə* herre, *hǽra* härad samt *šærəg* käring. *hǽrə* har väl *a* från *hǽskǽb*, för *hǽra* kan man tänka på utjämning.

2) Före *l*, t. ex. *ǽlǽ* ärla, *hǽlǽ* härlig, *mǽlǽ* märla. Äfven långt ä blir *a*, t. ex. *ǽlǽ* ärlig.

3) Före *d*, t. ex. *ihǽd* ihärdig, *envis*, *vǽd* värld, värd. Äfven långt ä blir *a*, t. ex. *sǽdēlās* särdeles.

4) Före *ŋ*, t. ex. *jǽneŋ* gärning, *tǽneŋ* »tärning», *tǽnə* tärna, *fǽnə* stjärna. *ǽn* ärende har ä-ljud i anslutning till *ǽranə* ärende. *inšǽneŋ* inskärning, *tǽneŋ* lungshot ansluta sig till *vb* *fǽrə* och *tǽrə*.

5) Före *š*, t. ex. *pǽšə* pärsa, *pǽšǽn* person, *vaš* vers, *vašt* värst, *hǽškən* härsken. Att döma af *lǽsfǽt* lärtsskjorta, *lǽšvǽv* lärftsväf synes äfven långt ä hafva depal. före *š* liksom före *l*, *d*. Detta *a* kan vara inkommet i *lǽræt*, som då skulle stå för väntadt **lǽræt*. Att man har *bejǽš* »begärande» beror på anslutning till *bejǽrə*.

I skeem. kvarstår ä före *t* (< **rt**), t. ex. *ǽtər* ärter. Att man har *smǽtə* (l. *smǽtə*), bör ej förvåna, då mnt. har **smerte** och **smarte**; det kan också vara ett missförstånd af rspr. breda ä-ljud, som fattats som *a*. Missförstånd kan ock föreligga i fråga om namnet *mǽta*, vare sig det nu skall tolkas som Märta eller Marta. Någon gång hör man *jǽta* i stället för *jǽta* hjärta, men det heter alltid *jǽta* modig, djärf.

En enstaka depalat. tyckes föreligga i *fǽnahūsət* fårhuset. Första leden är säkerligen fvn. **fénađr**, n. **fenad**, **fana** brukas ju mest

om »Smaafæ». Låg akcenten på senare leden — såsom jag hört ordet uttaladt i Tanum — är utjämningen så mycket troligare.

§ 96. Långt ö-ljud har före **n** depalataliserats i orden *løn* lön, *grøn* grön, *føn* skön, *fønə* förstå. Ord som *bøn* bön, *bønə* böna, *hønə* höna, *grød* gröt sakna denna depal. [Har icke rspr (?) *grøt* gröt utgått ur sammansättn., där ordet var rel. oakcentueradt, jfr **skotkonung** och **skötkonung**?].

4. Delabialisering.

§ 97. Någon gång har man **i**-ljud för väntadt **y**-ljud. I *fsmínarə* förmyndare kan det bero på att tonvikten tidigare hvilat på första stafvelsen. På akcentreduktion beror äfven delab. i *hə̀rə́mínt* harmynt. I *bírom* byrå har möjl. folketymologi spelat in (sista leden väl efter *rom* rum). *fíra* fyra är svärförkl. Kock behandlar ordet P. B. Beiträge XX 132. Kanske utgår i-ljudet från en form med i-afledning (**fēdir* > **fiðir* och förlängning vid förlust af *ð*). *stíu* är en äldre form än rspr. **styf** (mnt. **st f**). *tísta* är att förklara som rspr. **tisdag** (fvn. har ju **týsdagr**).

§ 98. Europeiskt kort **o**-ljud har i somliga fall blifvit **ə**.

1) Före **kk** och **k** + **konsonant**, t. ex. *dəkə* docka, *dəkətər* doktor, *fvak* flock, *lak* lock, *ləkə* locka, *sləkən* släckt, »slocken», *sək* ytterstrumpa, *səkən* socken (fvn. *sókn* > **sokn*).

2) Stundom före **g** (< **k**), t. ex. *mə̀gə* fvn. **moka**, *rə̀gə* råke, *stə̀gə* väsnas (t. ex. på oxar, Aasen **staaka**, **stoka**), *ə̀gə* tvärslå. *lsg* lock, *lə̀gə* slå (att stänga med), *slsg* stor feminin varelse äro afvikande.

3) I några enstaka ord, t. ex. *hə̀bə* fvn. **hopa** gå baklänges (om häst), *mə̀ra* morgon, *ə̀bən* öppen, *ə̀fla* ofta, *ə̀p* upp. — *hə̀p* hopp (spes), *hə̀pas* hoppas äro lån från rspr.

§ 99. Kort **o** synes hafva delabialiserats till **a**-ljud, troligen endast när akcenten försvagats. Ett typiskt ex. är *brə̀hə̀lt* Bredhult (gård i Hogdals socken) jfrdt med *hə̀lt* Hult (gård i Skee). Vidare *fə̀rkətə̀* förkläde, *fə̀fín* förskinn, *frú́kast* frukost, *ràgn* fiskrom (utgår från sista leden i ssgar). Kanske äfven *kə̀nłər* kontor och *fə̀fə̀nn* chiffonier höra hit. *a* »och» torde vara **oz** > ***ow** > ***aw** > *a*. En del lånord som *sə̀lə̀y* salong, *kə̀lsə̀yər* kalsonger bero på ljudsubst. När rspr. **lång** hette *lay*, borde ju **salong** heta *sələ̀y*. [Ordet *bə̀rjə̀t* bergjätte hör hit, om af **jotunn**].

§ 100. Kort **u** har gifvit **o**.

1) Före **kk** och **k + konsonant**, t. ex. *bok* bock, *drök* drucken, *frökt* frukt, *klök* klocka, *lök* lukt, *rök* rynka. *mök* mögla har haft *gg* före *n*, jfr *mügen* möjlig.

2) Före **ng**, **nk**, t. ex. *böng* fat etc., *lög* lunga, *mög* munk, *öng* unge, *tög* tung, *tög* tunga. *üpfär* ungefär är lån.

3) Före **m**, t. ex. *döm* dum, stum, *döm* damm neutr., *höm* humla, *köm* komma, *stomp* stump. *sum* som kan möjl. vara fvn. **sem**, då man kan tänka sig $e > a > u$; kanske man har det väntade *som* i uttr. *i äk* *som* i hvarje fall.

4) Före **nt**, t. ex. *bönt* bunt, *könt* färdig, *lönt* lunta, *pönt* punkt. *münter* munter är lån, *runnt* och andra böjn. bero på anslutn. till former utan *t*.

5) Stundom före **ns**, t. ex. *konst* konst, *pöns* punsch, *spöns* tunn-sprund. Denna öfvergång inträder ej, när det föregående ljudet är dentalt eller kakuminalt, t. ex. *kluns* kluns, *luns* otäcking.

6) Före **ff**, då det föregående ljudet är labialt eller gutturalt, t. ex. *köfot* koffert, *mof* muff, *pöf* knuffa, *skof* utdragslåda. Där-emot *knöf* knuffa.

7) Före **pp**, då det föregås af guttural eller labial konsonant, t. ex. *göpp* kort kjol, *höpp* hoppa, *sköpp* sköte. Däremot t. ex. *knöpp* knopp.

höneg honung utgår möjligen från äldre ***hánungr** > ***hónungr**. *öm* ugn utgår från ***uön**, som tidigt blef ***umn**. *ög* ok och *ótter* utter hafva, som i många andra dialekter, påfallande vokalisation. Har A. Larsen rätt, när han i Arkiv XXI 129 noten antager annan behandling för vokaler i uddljud än för samma vokaler i inljud? De nämnda orden + *äfta* ofta, *öpp* uppe o. s. v. peka ditåt.

§ 101. Långt **u** har öfvergått till *o*-ljud.

1) Före **m**, t. ex. *rom* rum, *rom* rymlig, *skom* skum subst.

2) Före **n**, t. ex. *bögn* ytterbräde (vid sågning), *brön* brun, *dön* dun, *tön* kränggårdad gårdsplats. En egendomlig vokalisation föreligger i *brög* bruk, *brög* bruka. Bör man utgå från långt **u**?

5. Diftonger.

§ 102. Diftongen **ou** blir *ö*-ljud, t. ex. *bö* bjöd, *dröm* dröm, *gröd* gröt, *lög* lök, *mör* myra, *rö* röd, *stör* stör, *ög* öka.

Före **m** har man *o*, t. ex. *flöm* öfversvämning, *söm* söm, *tom* töm, *öm* blek, eländig; *dröm* dröm och *ström* ström måste då hafva

erhållit sin vokal från verben *drùmə*, *strùmə*; *um* öm (i en kroppsdel) är väl lån så ock *sam* neutr. hästskosöm.

Förb. **qug** uppträder nu som *au*, hvars sista komponent naturligtvis uppstått af *z* (se § 105). — Orden *sau* får, honfår, *snau* kort, snäf (om gräs, hår etc.) äro att förklara ur **-qug**. — Se vidare Noreen Etym. 40.

ø har utvecklats vidare i ett par fall, se §§ 72, 96.

Då man har mansnamnet *gðdə* (< **Gaute**), ortnamnet *gðdabú* med g-ljud, är monoftongiseringen tämligen ung. Då utveckl. g > j före palatalvokaler tillhör medeltidens sista skede, torde diftongen monoftongiserats vid nya tidens början. Røde b. har **Gautabudum** (= *gðdabú*), **Gautars rudi** (*gðdərə*). Norsk Dipl. II 737 har **Gowtason** (år 1499). På 1500-talet dyker den nuvarande skrifningen **Gudebo** upp. Denna skrifning bevisar väl, att monoftongiseringen var helt eller i det närmaste genomförd. 1544-års jordeb. har äfven **nödöen**, hvilket ortnamn 1437 (Dipl. norv. V 476) skrifves **Nautøyne**.

§ 103. Diftongen **æi** blir *e*, t. ex. *ben* ben, *besk* besk, *bleg* blek, *he* hed, *lêdə* leta, *rem* rem, *sve* sved. — Förbind. **-eig** blir *-ej* t. ex. *sej* seg. [Stundom har **ei** gifvit *i*, se § 70]. I orden *ej* ed (föråldr.) och *sej* säj (en fisk) torde *j* vara hiatusfyllande i bst. form och pl. *éjan*, *séjan*, *séjar* och sedermera öfverfördt till obst. sg. [Är rspr. *sej* l. *sæj* en norsk form? (Fvn) **seiðr** ligger väl till grund?] *mæj* släd-med förefaller vara lånadt från norskan. — Yngre lån hafva naturligtvis *æj* kvar, t. ex. *mæjri* mejeri, *mæjsl* mejsel.

Senmedeltida källor hafva i de flesta fall dift. bevarad. Røde b. 390: **Æist** (nu *est* skrifvet **Eigst**), **Steinars rudi**, dock äfven **Skædiofs sokn** (s. 392). Denna vacklan, som går igen i andra skrifter, tyder möjl. på begynnande monoftongisering. Diftongen **æi** skulle då försvunnit tidigare än dift. **qu**.

§ 104. Diftongen **øy** blir *ø*, t. ex. *blêdə* blöta, *bùja* böja, *drùmə* drömma, *dø* dö, *hørə* höra, *stêdə* stöta, *øra* öra. *sløjə* slöja, *trøjə* tröja äro lån, mnt. har **sloier**, **troie**. *slør* hufvudduk af siden (föråldr.) är kanske ett tidigt lån.

Liksom i fråga om dift. **æi** har man ock vid denna diftong vacklande skrifning i senmedeltida källor. Røde b. 394 **Galtøy**, Dipl. Norv. V 352 **Galtøy** (1440), V 476 **Nautøyne** (1437), V 535 har dock **Daptøna**, **Waarøna** (1447?). I dekomp (?) **Tiarnø budum** har redan Røde b. (396) monoft. Man får det intrycket, att monoftongiseringen varit ungefär samtidig med **æi**-diftongens.

§ 104. Diftongen **iū** har gifvit y-ljud, t. ex. *brȳdā* bryta, *lys* ljus, *nȳdā* njuta, *skȳdā* skjuta (sk från impf. o. part.), *trȳdā* tryta.

I det nuvarande språket representeras äldre **-iūz-** af *uy*, t. ex. *frūu^uā* flyga. *tȳgā* tjuga kan då ej vara ident. med rspr. **tjuga**, ty man borde då haft **šūu^uā*, **tūu^uā*, utan motsvarar Ross **Tjuka** (under **Tjuga**). Att ett t-ljud + i blef *š*, bevisas kanske icke af *šyv* tjuf, ty ordet kan ha fått *š* genom inverkan af rspr. tjuf. Torp och Falk anse (Lydh. 200), att »**tyv** i lyset» har något att göra med **tjuga**, **tjufva**. Skeem. har i detta fall *šyv*, men det kan ju hafva anslutit sig till det föregående *šyv*. Med det ringa materialet kan jag ej reda ut utveck. af förb. **tiūb-**, **tiūz-**. *blū* blyg har ofta förlorat sitt *u*. Se Torp och Falk Lydh. 134. — Före *l* kvarstår dift., t. ex. *ju^l* hjul, jul, *fu^l* skjul likaledes i ordet *fu* sju, i hvilket ord man dock icke har den urspr. diftongen. I sent införda ord kvarstår naturligtvis j före u, t. ex. *ju^d* jude, *juⁿ* juni. I uddljud har man kvar j före y i ordet *ju^r* jufver.

Brytningsdiftongerna och diftongen **iō** monoftongiseras icke. Ett undantag skulle möjl. vara **iō** före **m**, om man i *rūmā* grädde får utgå från **rjōmi**, något som dock är otroligt. Snarare bör man väl förutsätta **iū** eller kort **u**. I *lūmvānt* kvalmigt torde *u* utgå från kort **u**, jfr norska **lummer** adj.

§ 105. I skeem. har man en hel del nya diftonger, uppkomna ur **z-** och **v-förbindelser**.

1) *ay* < **-az-**, t. ex. *dāy^uas* dagas, *say* såg sbst., *tāy^ual* beredt lin. — I en del fall har **z** försvunnit, förmodl. på grund af akcentreduktion, t. ex. *dā* dag, *mōnda* måndag. — I yngre lånord kvarstår **g**, t. ex. *bolāg*, bolag, *māgār* mager.

2) *ay* < **-āz-**, t. ex. *frū^uā* fråga, *lūy* låg adj., *my* måg. Om uppkomsten af *fū^usā* se § 62.

3) *ay* < **ouz**, t. ex. *āy^ua* öga, *flay* flög, *hay* hög, *lay* ljög, *smay* smög. — *ay* också utgår från ***auz**, kompromiss mellan **auk** och **oz**. Om *say* får, *snay* snäf se § 102.

4) *ay* < **oz**, t. ex. *lūy^u* låga, *lūy* tåg, *trūy* tråg. Particip som *flū^uā*, *lū^uā* flugit, ljugit utgå naturligtvis från former med **u** i stammen, så ock *bū^uā* bäge.

5) *ay* < **ōz**, t. ex. *bay* bog, *dray* drog, *play* plog. *nay* är naturligtvis ej fvn. **nōg** utan det. mnt. **noch**. Se Torp och Falk Lydh. 47.

6) *ay* < **uz**, t. ex. *ihay* ihåg, *rūy* råg. Egendomligt är *brū^uā* lintott, sannolikast torde det vara fvn. **brūda** och alltså ej hafva kort

u, som väl Aasen **brugda** har. *u* torde vara hiatusfyllande. Värre ställer det sig med *stùu^uə* stuga och *dùu^uə* duga. Skulle dessa ord vara danska lån med hiatusfyllande *u*? För *stùu^uə* skulle man kunna antaga utjämning i obl. kasus (**stughu**). *stùu^uə* stufva torde vara lånord.

7) *uu* < **ūg**, t. ex. *mùu^uə* mindre höstack, *rùu^uə* hög (af tunnbröd), *trùu^uə* truga.

8) *uu* < **ūb**, t. ex. *dùu^uə* dufva, *skrùu^uə* skruf, skrufva, *tùu^uə* tufva.

9) *uu* < **iūg**, t. ex. *druu* dryg, *flùu^uə* flyga, *lùu^uə* ljuga. — Äfven brytningdift. **iu(g)** har gifvit *u(u)* i orden *šuu*, *šùu^uə* tjog, tjugo. Hur skall ordet *byuu* bygd, trakt förklaras? Tanumsm. har *bu*. Är *j* det ej ovanliga inskjutna *j*-et och *u* hiatusfyllande i bst. form? **bú** är äfven i Norge lika med **bygđ** i ssgar, t. ex. **Selbu**. Skeem. *byuu* förekommer oftast som sista leden, t. ex. *kvə̀nə̀byuu^uə* Kvarnbygden. Emellertid är genus nu fem. Efter *bygd*?

Troligtvis inträffar ej — såsom i jutländskan — öfvergång af **g** > *u* efter **ey** och **ø**. *əyt* »ögd» (i vindögd etc.), kan ha vokalen från *əy^a*. *həyrə* adj. högre kan hafva sin vokal från positiv *həy* < ***hougr**. Adj. *həyrə* och adv. *həy^{ər}* högre, höger kunna möjligen hafva sin vokal från *həyrə* af *həy* hög. *pləy^ə* plöja kan vara bildadt af *pləy*. I *pləy^ə* har man för öfrigt haft *gj*, hvarför man naturligtvis borde väntat *pləjə*, motsv. rspr. plöja.

6. Brytning.

§ 106. Brytning af kort **y** tyckes föreligga före **r** och **l** + konsonant (Se Kock Skand. Arkiv 22, Noreen Arkiv VI 333, Altschw. Gr. § 127: 2, Altisl. Gr.³ § 100).¹ Ex. med **io** är *šərkə* (< **kiorkia**) kyrka; med **iu**: *jùkəy* stryk, *jùkə* ge stryk, omgjorda (ett lass med rep; *jðkə* omgifva laggkärl med *jðkər* kommer väl af sbst. *jok* gjord), *júsə* l. *júfə* (gårdsnamn, skrivnes **Ylseröd** (!), väl af **Giurđr** < ***Gyrđr**), *fùtə* skjorta. Enligt § 91 torde brytningen finnas äfven i *fùl* skyldig. Däremot torde den ej föreligga i *hùkəy* herde, *məyarə* mjölnare, *šətk* köld, *šənrə* torkhus, ty man borde väl hafva haft *u*-ljud åtminstone vid förlängning (ss i *jùkə*). Möjligen föreligger den i *fùl* skölja, hvilket vb nu sammanfallit med äldre **skýla**.

Brytningen synes (se § 91) föreligga äfven i *lųn* ljung [slut-n kan förkl. äfven ur dat bst. f.; uttr. **i liunginni** i ljungen torde ej

varit ovanligt]. Äfven Solör-målet kan enligt A. Larsen hafva slut-n i ordet).

Namnet **Andres Giurdzsson** från norra Boh. nämnes (Dipl. Norv. V 351) år 1414, hvadan ljudlagen torde tillhöra senmedeltiden.

7. Vokalernas kvantitativa utveckling.

A. Vokalförlängning.

§ 107. I stafvelse med fortis förlänges kort vokal före urspr. kort, tonande konsonant.

1) I slutnen stafvelse, t. ex. *bār* bar, *bær* bär (subst. o. vb), *grāv* graf, *gul* gul, *hāl* håll, *mjøl* mjöl, *ræv* räff, *skrøv* skrof, *spær* spår, *stal* stal, *fær* skär (subst. och vb), *ten* tenn.

2) I öppen stafvelse, t. ex. *ávær* afvel, *ávún* afund, *klæv* klyfta, *mälra* mala, *svèna* isl. **svina**, *væn* vana, *væra* vara, *væva* väfva.

Anm. Från denna regel gifves det dock många undantag, i det att vokalen förblir kort och konsonanten förlänges.

Detta äger rum

a) alltid före *m*, t. ex. *håmar* hammare, *himæl* himmel, *køn* komma, *lam* lam (adj.).

b) alltid före af *z* uppkommet *u*, t. ex. *dåuas* dagas, *ræu* råg, *tæu* tåg.

c) alltid före af *z* uppkommet *j*, t. ex. *stj* steg, *stjæ* stege, *stjæ* stigit.

d) stundom före **v**, **l**, **n**. — Härvidlag är att observera, att särskildt vokalerna **a** och **æ** bli förlängda före dessa konsonanter. *næv*ar nafvare är intet undantag, ty akcenten har säkerligen hvilat på ultima, hvilket framgår af tanumsm. *næv*ar med utjämning. *hæn* hane, hanne kan ha sitt korta a-ljud från *han* eller också urspr. ha **nn**.

α) Före *v* är urspr. kort **i** kvantitativt bevaradt, t. ex. *læv* lefva, *læv*ar lefver (subst.), *skrev* skref (subst.); likaså urspr. kort **u**, t. ex. *klæv* klufvit. Mera inveckladt är förhållandet, när man haft urspr. **ov**. Man har *dæv*en dufven, *læv* lof, *stæv* stuga, men å andra sidan har man *kæv* kammare, *klæv* klyfbar, *sæv* sofva, *skræv* skrof.

β) Före *l* är förhållandet rätt brokigt. Urspr. **ol** kan nu uppträda långvokaliskt eller kortvokaliskt, detta t. o. m. i samma ord. Kort vokal synes vara vanligast i två-stafviga ord. Jag har tecknat *kol*, men *kyl* liten lampa. Äldre **ul** blir långvokaliskt i t. ex. *gul* gul och kanske *ul* unken (n. dial. **ul**). Kortvokaliska äro däremot *bål* m. *skul*er skulor, *stul*it. I ord som *fjøl* bräde

och *mjølt* mjöl föreligger vokallängd. Äldre **yl** synes ge vokallängd i *sgt* köld, väl äfven äldre **il** att döma af ett ord som *telt* tjäle.

γ) Före *l* har man vokallängd i t. ex. *øl* öl men konsonantlängd i *fl* väfskäl, *bel* gång, *tel* till.

δ) Före *n* kvarstår kort vokal i vissa fall. Urspr. **un** förblir kortvokaliskt, t. ex. *brunə*, brand, *rūnə* fargalt, *dun*, dån, *lun*, lönn (trädet). Mot hufvudregeln — att **æ** förlänges — förblir **æn** kortvokaliskt, t. ex. *fænə* fena, *sænə* sena, *væn* vän. Äfven *sen* son är kortvokaliskt, däremot *kənə* kona, **in** ger i allmänhet *en*, t. ex. *fēn* sken, *tēn* tenn. Obs. gent emot *fēn* ssgarna *mənəfīn* månsken, *səlfīn* solsken. Här har man ju semifortisakcent på senare leden.

§ 108. Före urspr. tonlös vokal inträder vokalförlängning endast i vissa fall.

1). Före **s** förlänges hufvudsakligen **a** och **æ**, t. ex. *glas* glas, *kas* svedjeland, *məsə* gnida, *blæs* bläs *græs* gräs. — Före **s** är kort **i** oförlängdt i *fēsə* part. af *fīsə* isl. **fīsa**. Är *flēsə* (le) identiskt med Aasen **flisa**(2), föreligger här det motsatta behandlingssättet. Äldre **os** har undergått olika behandling. Här har man stundom vacklan i samma ord, t. ex. *bəs* *bəs* boss. Långvokaliska t. ex. *məsə* mosse, *pəsə* påse, kortvokal. t. ex. *həsə* strumpa, *ləsə* lossa. **us** förblir kortvokaliskt åtminstone i part. som *frəsə* frusit, *nūsə* nusit, nyst.

2). Före urspr. tenuis (k, p, t) förlängas i regeln **a** och **æ**, t. ex. *bægə* baka, *kægə* kaka, *sag* sak, *rægə* skofvel, *dəbə* pöl, *gab* gap, *drəbə* dräpa, *fləd* flat, *gədə* gata, *lad* lat, *jədə* valla. Den afvikande utvecklingen *əbal* apel och *ədal* obehaglig torde bero på att utjämning föreligger. Vokalkortbeten i *təbə* liksom i rspr. tappa (= förlora) beror på att ordet ofta hade reducerad akcent, när det följdes af adverb (t. ex. tappa bort). — Öfriga vokaler förlängas i regeln icke. **ok** synes dock ha undergått vokalförlängning i t. ex. *rægə* råge, *tægə* tjocka, dimma; däremot *lægə* stänge, slå. Möjligen föreligger vokalförlängning i *ədə* äta (se § 93).

§ 109. Tvenne grupper af ord med kort vokal + kort konsonant torde behöfva en särskild behandling, hvad kvantitetsutvecklingen angår.

1). Ord af typen *mīnūt*, d. v. s. romanska lånord med tillbakadragen akcent, hafva oftast kort vokal i fortis-stafvelsen. Ex.: *lätīn* latin, *mədām* madam, *pəkət* paket, *prəsəs* process, *prədīkə* predika. De i § 108 nämnda *əbal* samt *sərsəl* käril skulle kunna för-

klaras på samma sätt, ifall akcenten i dem en gång hvilat på ultima. Detsamma gäller äfven det i § 107 nämnda *nåvar*.

2). Medellågt. lånord med kort vokal + kort konsonant. (Vi hänvisa till Torp och Falk Lydh. s. 43). Det är hufvudsakligen ord med urspr. kort tenuis efter vokalen, som afvika. I stort sedt består afvikelsen däri, att äfven vokalerna **a** och **æ** förbli korta.

Äldre lånord, som lånats före öfvergången af tenues till mediæ, behandlas såsom inhemska ord, t. ex. *plåtad* plåt, *smag* smak, *tådar* tattare, *streg* streck.

I yngre lånord, som lånats efter öfvergången af tenues till mediæ, har man genomgående kort vokal (äfven **a** och **æ**). Målet kändé nämligen vid denna tid icke korta tenues efter lång vokal. Ex. *bræk* bleck, *læk* läcka, *slak* slak, *glatt* glatt, *slott* slott, *sjæp* kypert (tyg).

Före öfriga konsonanter behandlas vokalkvantiteten som i inhemska ord. Dock synes kort vokal + **l** stundom förlänga l:et. Kort **l** var väl i äldre tid i mycket vidsträcktare grad än nu supradentalt eller kakuminalt. Därför förlängdes lånadt kort **l**, som väl var dentalt. Så böra *befäl* befäl, *spæl* spel och *spæl* spela förklaras. Ett låneord som *håla* hala, draga (i ngt) bör då vara yngre, tillhöra en tid, då dentalt kort **l** ej var så ovanligt intervokaliskt och slutljudande efter vokal (Se § 111).

§ 110. Framför urspr. konsonatförbindelse har kort vokal förlängts i vissa fall.

1) Framför **ld** + sonant. Ex. äro *håla* hålla, *våla* vålla. (Förlängningen är äldre än öfvergången **a** > **å**). *håll* håll subst. och *våld* våld utgå från verben. Det väntade a:et föreligger i t. ex. *åphåll* uppehåll och *val* i uttr. *gå fan i val* gå för fan i våld! *ålder* torde utgå från nom. **aldr** (med son. **r**), under det att det vanligare *ålar* utgår från t. ex. bst. **aldrinn**. *gå* ofruktbar (om tacka) utgår från fem. ***gald** med u-omljud (jfr isl. **geldr**). *fåll* fåll och *skvalra* (isl. **skvaldra**) skvallra förklaras som *ålar*. Bevarandet af a:et i *ållon* beror på akcentförsvagning. Nuvarande akcent levis. *åldrig* och *ålfaldig* enfaldig förklaras på samma sätt. Kock Fsv. Ljudl. 399. Obs. gent emot det sista ordet *ålfaldiga* flerfaldiga. *kåll* kall (om förkortn. af l:et se § 111) talar för ljudlagens begränsning till ställningen vokal + **ld** + sonant. *kåna* l. *kåna* mindre portion gröt eller välling, som ställes ut för att hastigt svalna, hänger väl samman med isl. **kólna** svalna. Så är väl äfven fallet med Salbergs **kålna** 'defrigescere', anfördt af Kock Språkhist 48. Att man regelbundet för-

längde i tvåstafviga former af »kall», torde möjligen framgå af gårdsnamnet *kəllsín* i förh. till **Kaldu kin** (Røde b. s. 395. Se § 84)

2) En mycket tidig (före $\bar{a} > \acute{a}$) utveckling af **arn** ($> \acute{a}rn$) $> \acute{a}n$ föreligger i orden *bən* barn, *gən* garn samt gårdsnamnet *gən* (och *gənəhé*) i Tanums socken, hvilket namn nu orätt skrives **Gården**. Till sg. *bən* sluter sig pl. *bən*. Förlängningen tyckes icke föreligga i ord som *hən* horn och *kən* korn. Om denna egendomliga öfvergång i norska dial. se A. Larsen Arkiv XXI s. 125 ff. Företeelsen äfven i gårdsnamnet *ənrə*, om af **Arne**. Se § 84.

3) Före $\eta < rn$ har man lång vokal, i t. ex. *ɟəŋə* hjärna, *təŋ* torn, *təŋeɣ* tärning, *əŋ* ärende, *əŋ* örn. Möjligen har man att göra med lånord, **rn** ger ju i regeln **nn**. I *əŋ* beror supradentalen på nyare sammanstötning af **r** och **n**. Att tendens till förlängning finnes i målet, synes däraf, att bst. *han* herrn kan uttalas med ett förlängdt *a* (*han*).

4) Åtminstone vokalerna **a**, **o** och **æ** hafva förlängts före urspr. **rđ** (nu *r*). Förlängn. ägde rum före **o** $> o$ men efter **a** $> \acute{a}$ Ex. *gər* gärdesgård, *hər* hård, *kvərə* valk af en söm l. d. (n. dial. **Kvarde**), *bər* bord, *fjər* fjord, *ɟər* jord, *ər* ord, *fjəleɣ* fjärding, *ɟərə*, gärda, göra gärdesgård. *gər* gård, egendom är väl lånord, tanumsm. har *gər*. Äfven i Skee har man *nórgər* Norrgården och *sərgər* kyrkogård. — Äldre **u** och **y** tyckas däremot ha förblifvit korta, t. ex. *bu* »börd», kalfning (*fústə bu* första kalfningen), *bu* börda, *húleɣ* herde, vallgosse.

5) Förmodligen har förlängning en gång inträffat före **rt**, ehuru man nu har kort vokal. På förlängning tyder kvaliteten hos vokalerna **a** och **o**. Ex. *fat* fart, *svat* svart, *ɟot* gjort, *kot* kort (subst. och adj.), *lot* lort, *sot* sort. Ett tvåstafv. ord är *kəta* nystan. Vid senare sammanträffande har man någon gång vokallängd före *t*, t. ex. *stat* starkt.

6) Man har antagit förlängning af vokal före **rm** och **rk**. Bevis skulle vara vokalkvaliteten i *orm* och *örka*. (Se Kock Ark. XI, 71 f., 236). Emellertid har A. Larsen en afvikande mening, Ark XXI s. 129 noten.

7) Före $l < rl$ ha kort **a** och **æ** förlängts, t. ex. *beɟələ* begärlig, *məələ* märla, *pələ* pärla.

8) Åtminstone vissa vokaler tyckas ha förlängts före **st**, **mb** och **mp**. Detta af den nuvarande vokalkvaliteten att döma. Ex. *ost* ost, *tröst* trast, *ystə* ysta, *dimə* dimma, *limpə* limpa, *ympə* ympa.

9) Före af *r* ($< l$ l. **rđ**) + **n** uppkommet *n* är vokalen förlängd

i de fall, då den förlänges före **l** och **rd**. Se § 107 Anm. d, β och ofvan mom. 4. Ex. *an* aln, *gân* galen, *kvant* kvalmigt, *stêna* stelna, *şênâ* torkria. Däremot *kênâ* (jämte *kênâ*) gröt- eller vällingportion, utsatt för att svalna, *skurj* skörden. Obs. korthet i sådana verb som *têtâ* tålde, *dâtâ* dolde.

10) Före **v** + **kons. l, r** har **ä** förlängts, t. ex. *kâvtrâ* kaffe, *tâvtrâ* tafla, *hâvrâ* hafre, *kâvreg* ett slags rågröd. Egendommeligt nog har man *krâvtrâ* krafla. Obs. med annan vokal *grâvtrêg* gräfling, *şêvtrâ* brödkaffe.

11) I somliga infinitiver med urspr. kort vokal + kort konsonant + j har man nu lång vokal och kort kons. (utan j). Man får dock icke tro, att vokalen förlängts före vokal + j utan har infinitiven erhållit sin vokal från presens sg. och j (samtidigt) förlorats. Så *svâtrâ* efter *svær* (svärja, svär), *kvâtrâ* strypa efter *kvêl* (oregelb. för väntadt *kvêl*). Hur man bör förklara *êvânâ* (namnet på en sank älfstrand i Skee) i förhållande till isl. **efja**, vet jag icke.

§ 111. Stundom har kort konsonant förlängts före geminata, som därvid förkortats. Dessa geminator äro **ll**, **nn**, **rr**, **ss**. Ofta äro dessa geminator icke ursprungliga utan uppkomna genom assimilation. Det är ju möjligt att när assimilationen skulle vara regressiv, man har konsonantbortfall och ersättningsförlängning. Så anser Hesselman (Stafvelseförl. 55 f. och flerst.), hvad liknande förlängn. i sydfinskan angår.

1) Förlängning före **ll**. Den tyckes endast vara sporadisk och oftast träffa **a** och **æ**: a) före **ll** < **ld** i *kâl* kall (däremot *âlâr* ålder, *fâl* fäll), *kvêl* kväll, *spjêl* spjäll, *şêltêkâ* hästhårstäck (*tjald*; oförlängdt *mæll* mäld, *jêlâ* gälla).

b) Före **ll** < **rl** i namnet *kâl* Karl. Däremot *kal* karl.

c) Före **ll** < **dl**, t. ex. *sâlâ* sadel. Att man har *mêlam* mellan, visar ingenting, ty ordet är oftast tonlöst. **Stadlom** (gårdsnamn, nu *stâlâ*) Röde b. 391 visar, att ljudlagen är jämförelsevis ung. *fêlâ* af **fidla** synes bevisa, att regeln gällt äfven kort **i**.

d) Före **ll** (< **dl**?) < **tl** i t. ex. *şêlâ* kittel.

e) Före urspr. **ll**. Jag känner endast tre ord: *mêtâl* metall, *fjêl* fjäll, *jêl* hylla under taket.

2) Före **nn**. Den är likaledes sporadisk.

a) Före **nn** < **rn**. En mycket tidig förlängning i *bân* etc. är väl ersättningsförlängn. Se § 110, 2. Den vanliga förlängningen

kan föreligga i *bjøn* björn. Förlängn. saknas i t. ex. *şæn* tjärn, *høn* horn, *køn* korn.

b) Före **nn** < **nd**. Ex. *an* 1) and, 2) ande, själ, *ænə* ande, andedräkt, *ban* band, *san* sand, *ænə* ände. Oförlängda däremot t. ex. *han* hand, *lan* land, *ran* rand, *vænə* vända.

c) Före **nn** < **dn**, t. ex. *stænə* stanna.

d) Före urspr. **nn**. Ex. äro *gran* grann, *fan* snödrifva.

3) Före **rr**. I detta fall synes förlängningen vara genomförd för **a**, **æ**, **o**. Ex. *arak* arrak, *barr* barr, *narrə* narra, *şær* kärr, *vær* värre, *ær* ärr, *ørə* orre, *tor* torr. — I ordet *værə* vädur naturligtvis tydlig ersättningsförlängning. Ord som *darrə* darra, *herrə* herre äro väl lånord. Jag skall icke våga ett försök till förklaring af *hæra* härad.

4) Före **ss** känner jag förlängning endast i några få ord: *ashól* anus, *şésabær* körsbär, *jæsə* hjässa, *las* lass, *læsə*, lassa, lägga lass. Kanske höra hit ord som *kòmþás* kompass, *tæsə* groda.

B. Vokalförkortning.

§ 112. Lång vokal före enkel konsonant står i allmänhet kvar (i fortisstafvelse?) men har dock i åtskilliga fall förkortats, hvarvid i stället den följande konsonanten förlängts. Det är naturligtvis de vokaler, hvilka enligt föregående §§ mera sällan förlängas, som oftast förkortas.

1) Förkortning före vissa konsonanter.

a) Förkortning före **m**. Den tycks vara genomgående. Ex. *dümə* döma, *hem* hem, *rim* rim, rimfrost, *tom* tom. I t. ex. *pram* präm föreligger väl förkortning af **a**.

b) Före **u** < **z**, t. ex. *lşu* låg adj., *mşu* måg, *plşu* plog, *vşuʷə* våga.

c) Före **j**, t. ex. *klæjə* klia, *mej* isl. **meig**, *rijə* rida, *şijə* isl. **şiga**.

d) Före **n**. Detta gäller dock endast **i** och **y**. Ex. *lin* lin, *pinə* pina, *skrin* skrin, *vin* vin, *brÿnə* hvässa med sandstensbryne, *dÿnə* dyna, *trÿnə* tryne. Oförkort. däremot t. ex. *brøn* brun, *grøn* grön, *jon* Jon (namn), *lan* lån.

e) Före **b** synes **u** hafva förkortats, t. ex. *kùbə* kupa, *stùbə* stupa, *suḅ* sup, *suḅə* supa. De mera ensamstående *greḅ* grep, gödselgrep och *skəḅ* skåp kunna förklaras enligt mom. 2 nedan. — De likaledes enastående *hèḅə* heta och *vèḅə* hvete kunna äfven bero på akcentförhållanden. Torp och Falk Lydh. 40 förklara *hèḅə* ur ak-

centens reduktion. Man kan äfven tänka på inverkan af imperf. *hētā*. Om *vēdā* se mom. 2.

2) Före enkel vokal, följd af vokal med levissimus eller svag semifortis, förkortas lång vokal. Se Noreen, Altschw. Gr. § 297 och där citerad litt.

a) Ord utan svag semifortis. Ex. *fātā* fattig, *frūkast* frukost, *nētā* nittio, *nētā* nitton, *ūsā* usel. De ofvannämnda *greb* grep och *skāb* skåp kunna ju förklaras enligt denna regel. I best. form sg. (*skāb* äfven pl.) hade man levissimus efter hufvudstafvelsen. *vēdā* kan vara urspr. hemmahörande i sådana ssgar som *vēdābrō* med levissimus efter hufvudstafvelsen. Är icke **hvettebrō(d)** vanligt i rspr?

b) Ord med åtminstone fakult. svag semifortis. Ex. *grēbēn* varg, *lāgāv* ladugård, *synāv* synål, *trēgāv* trädgård. *blēggn* blaggarn torde oftast sakna semifortis.

Den i denna § behandlade förlängningen gäller äfven olika ord stående i samma språktakt, t. ex. *pā sā* på sig, *slā sā* slå sig.

§ 113. Lågtyska lånord med lång vokal + kort konsonant behandlas i viss mån olika motsvarande inhemska. Detta gäller hufvudsakligen ord med kort tenuis efter vokalen.

Ord, som lånats före öfvergången *tenuis > mediæ*, afvika icke, t. ex. *dōbā* döpa, *rūdā* ruta, *kloḡ* klok.

Senare inkomna lånord med kort tenuis förlänga däremot konsonanten och förkorta vokalen, t. ex. *krēp* crêpe, *slup* slup, *gut* pojke, *slūtā* sluta, *st* (i uttr. som *a st* å skräp, å strunt). — Kort tenuis kvarstår i ett eller annat sent lån, t. ex. *ābālek* apotek, *sāp* sjåp, *stāt* ståt.

Framför andra vokaler än *tenuis* kvarstår lång vokal, t. ex. *grus* grus, *grad* grad, *tūrā* tura, *ivār* ifver.

Före **l** har långt **i** regelbundet förkortats, något som kanske äfven gäller inhemska ord. Ett sådant inhemskt ord skulle vara *silā* vik (jfr isl. **kíll**). Af lånord kunna nämnas *fil* (redskap), *sil* sil. Angående *skrēdarā* se Torp och Falk Lydh. 40, *smēdi* förträfflig, bra är naturligtvis lån från senare tid, då intervokaliskt kort d uppträdt i målet; ordet en blandform af **snedich** och **smidich**.

För denna § hänvisas till Torp och Falk Lydh. 43 ff.

§ 114. Lång vokal före geminata har förkortats.

1) Redan tidigt förkortades lång vokal före tautosyllabisk geminata. Se Noreen Altschw. Gr. § 90. Öfvergången ägde rum före **ā > ā** och **o > o**. Ex. *nat* natt, *gst* godt, *met* mitt.

2) Först långt senare förkortades lång vokal före geminata i öfriga fall. Se Noreen Altschw. Gr. § 131: 2. Ex. *flætə* fläta, *ətə* otta, *ätə* åtta.

Noreen vill (Lång vokal + lång konsonant s. 15) förklara sörbygdm. *ətə*, *ätə* ur ett mellanstadium med kort t-ljud. Dessa former med kort t skulle då vara uppkomna enligt den regel som framställles i Altschw. Gr. § 304. Det finnes dock knappast något, som tvingar till antagande af en dylik lag i de nordbohuslänska dialekterna. Troligen har intet mellanstadium med kort t-ljud funnits. — Ordet *dətər* har tydligen en något äldre förkortning, då *ō* här gifvit *ə*. Se Noreen Altschw. Gr. §§ 297, 304, anm., 131: 1.

Liksom enligt § 111 geminator förkortas efter kort konsonant och vokalen förlänges, så kvarstår äfven i ett eller annat ord lång vokal och geminatan förkortas. Så torde man kunna förklara *şel* säll, *bənə* bonde, *fənsək* förning. Obs. däremot *şələ* sälla.

§ 115. Lång vokal har förkortats före två konsonanter, t. ex. *blástər* blåst, *beşk* besk, *blómstər* blomster, *həştə* hosta, *neşt* näst, *plástər* plåster, *vişkə* hviska. Obs. äfven en ssg. som *likfəł* likfärd, begrafning, en böjningsform som *dəptə* döpte. Vid böjning och sammansättning kvarstår ofta lång vokal tack vare påverkan från närstående former eller ord, t. ex. *brənt* brunt, *pənt* vackert, *şygdóm* sjukdom.

Framför konsonantförbindelse, före hvilken kort vokal förlänges, kvarstår lång vokal, t. ex. *şəđələs* särdeles.

II. Vokalerna i svagtoniga stafvelser.

1. Kvalitativa förändringar.

§ 116. Förstafvelsen (och mellanstafvelsen) *ge* har — troligen i följd af svagtonighet — gifvit *ʝ*, nu oftast betonadt, t. ex. *ʝişələ* gesäll, *ʝişər* gevär. Att döma af uttalet *vənjilja* evangeliet, hör dock företeelsen äfven hemma i tonstark stafvelse.

§ 117. Ursprungligen slutljudande vokal har gifvit *ə*.

1) *a* > *ə*: a) efter lång, hufvudtonig stafvelse, t. ex. *frışə* frysa, *kəbə* kåpa, *də şərə* det stora, *ətə* åtta; b) efter kort hufvudtonig stafvelse, t. ex. *fərə* fara sbst. och vb, *həşə* strumpa; c) efter icke hufvudtonig stafvelse, t. ex. *də stərkastə* det starkaste.

2) *e*, *i* > *ə*, t. ex. *gubə* gubbe, *həyətə* hage, *dən stərkastə* den starkaste.

3) **o, u** > ə, t. ex. *ðlvúlyə* = isl. **alvöru**, *èskə* isl. **ösku**.

4) **ö** > ə, t. ex. *ájə* adjö.

Från denna regel finnes det dock en del undantag.

a) Kvinnonamn på **a** med hufvudton på penultima, t. ex. *ána* Anna, *bríta* Brita. I *hællinə* Helena och *kátrinə* Katarina t. ex. har man dock ə liksom i en del andra. Många af dem äro väl lånade med ə-ljud (franska eller norska). Jag har hört en nu mera afliden kallas *gámvrə* *ánə*; skall det vara = gamla Anna? *səfi* Sofia och *məri* Maria äro väl franska lån.

b) Några få adv. (eller adj.) bibehålla **a**, förmodligen i anslutn. till ord på **-a** < **adr.** Ex. *íla* illa, *nəga* noga, *ýsna* brunstig; *líga* är adj., adv. däremot *líga* (lika).

c) Neutr. **-a**, t. ex. *ðu^ua* öga, *jætta* hjärta.

d) *màma* mamma och *pàpa* pappa bibehålla sitt a-ljud. I anslutning till hufvudstavelsen?

e) Ett sbst. som *sóda* soda är naturligtvis yngre lån.

f) I-ljudet bibehålles i en del lånord, t. ex. orden på -ri (*bàgr* bageri etc., hvilka ju kunna ha semifortis på ultima), *janvəri* januari, *jéni* Jenny.

g) *te sálo* till salu är lån från kungörelsespråket. Hvarför **u** > *o*?

Om apokope af slutljudande vokal se § 136.

§ 118. Obetonad vokal i kompositionsform blir ə t. ex. *pəsəris* pors-ris, *èskəspán* askspann. Obs. äfven *vəfrədə* vårfrudag.

a kvarstår i lånord som *pàraply* paraply, *pàrasól* parasoll.

Om synkope i kompositionsfogen se § 133.

§ 119. Före **r** kvarstår endast **a** i levisstafvelse, i öfrigt öfvergång till ə.

1) **e, i** > ə, t. ex. *dumər* dömer, *grísər* isl. **grísir**.

2) **o, u** > ə *dáktər* doktor, *gədər* gator, *klòkər* klockor.

3) **a** > ə (i levissimusställning), t. ex. *kəbər* koppar, *pəbər* peppar.

Däremot: *ərmər* armar, *kəgar* kokar.

4) *s* > ə, t. ex. *əbər* abborre.

§ 120. Före **n** kvarstår endast **a** i levisstafvelse, i öfrigt öfvergång till ə.

1) **e, i** > ə, t. ex. *dròkən* drucken, *gubən* gubben, *skáukən* skogen, *svínə* svinen (**n** här förloradt).

2) **o, u** > ə, t. ex. *gədənə* (*gədənnə*?) gatorna, *húspən* husbonden, *frəmūn* främmande har möjligen haft biton på ultima.

3) **a** > **ə** (i levissimus-ställning), t. ex. *lágæn* laken, *fälågansfêbær*, scharlakansfeber, *hùmansdêl* hemmansdel har **a** i anslutn. till det enkla *hùmæn*. Med **a**: t. ex. *fâranæs* farande(s), *sêlan* sällan. Ord som *blýjant* blyerts, *lújtnant* löjtnant äro lånord. Obs äfven *êgon* ekorre.

4) **â** > **ə** i räkneord som t. ex. *fêmtñ* femton, *futñ* sjutton. A-ljudet kvarstår i ordningstalen, t. ex. *fêmtanê* femtonde, *fûtanê* sjuttonde. Hvarför kvarstår **a** i *brâgan* Rhamnus frangula? Möjligen stark biton på ultima.

§ 121. Före **s** öfvergår **e, i, o, u** > **ə**, t. ex. *te vêljæs* till viljes, *olâvæs* Olaus. Så torde ock vara fallet med **a** i levissimus-ställning, t. ex. *te bâgæs* tillbaka. I levisställning bibehålles **a** t. ex. *jêras* göras, *te lûdas* jfr isl. **til hlutar**, *dæn stærkastê* den starkaste, *hênæs* hennes har **ə** från ack.-dativ *hênê*. — *spêtus* spirituosä är nyare lån.

§ 122. Före **l** (*l* och *l'*) öfvergår vokal till **ə** i levissimus-stafvelse, t. ex. *úusl* usel (jfr isl. **vesall**), *hýbêl* litet rum (isl. **hýbýli**). — I levisstafvelse kvarstår däremot **a, i, u, â** i de flesta fall, t. ex. *âbal* apel, *gâmal* gammal, *trêskal* tröskel, *fírvi* fjäril, *hêspil* garnhärfva, *âksul* axel, *sýgáru* sjuklig, *sêmar* sommar.

Är orsaken till kvarståendet af **i, u, â** stark biton? I *hùmêl* himmel, *hômêl* tvär-trä i redskap, *nýkêl* nyckel, *skâkêl* skakel (jfr isl. **skokull**) har man **ə**. Naturligtvis föreligger i ett och annat af ex. liksom i *hêval* solf och *sêrêl* käril utjämning. *tômêl* tumme kan utgå från **Pumalfingr**.

§ 123. Före (numera bortfallet) **đ** kvarstår **a**, t. ex. *kâla* kallade, kallad, *mêna* månad, *lêtna* lättnad. *hûndrê* hundra har **ə**; på grund af akcentförsvagning i satsen? *mârkên* marknad står väl under inflytande af lågt. **market**; formen mycket utbredd (Västergötland och Småland).

§ 124. Före **ng** öfvergå **i** och **u** till **e**, t. ex. *brêslêz* brissling, mindre sillart, *hêneg* honung.

§ 125. Före (numera försvunnet) **z** öfvergår **i** till **ə** i afledningsändelsen **-lig**, t. ex. *bânsê* barnslig, *dûusê* duglig, *rêlê* rolig. I ett eller annat ord kvarstår dock **i**, t. ex. *bîli* billig, *vîli* villig. Beror detta på hufvudstafvelsens **i**?

I öfrigt kvarstår **i** före **z**, t. ex. *fêli* färdig, *fêstândi* förständig, *hâsti* hastig, *mêkti* mäktig.

u tycks kvarstå efter **l'**, t. ex. *fêlu* färdig, *sýgáru* sjuklig, i *lêntêu* glad synes t. o. m. **z** finnas kvar.

§ 126. Före dativens **m** har man *o* t. ex. *i vārkom* i arbete, *i vòkstrom* under uppväxt. I *hànnum* honom, *ijúnnum* igenom har man en grumlig vokal, som står *ə* ganska nära; jag har dock tecknat *u*.

§ 127. Före **tt(r)** har *ō* gifvit *ətə*, t. ex. *kèlətə* hornlös, *vèlətə* tokig, galen.

§ 128. Före **t** (nu stundom förloradt) öfvergår **i, e** till *ə*, t. ex. *bùnə* bundit, *bùnət* bundet, *húsət* huset.

a kvarstår däremot t. ex. *màla* måladt, målat. Så äfven i lånordet *frəmat* främmande (sbst.).

§ 129. I enstafvig upptakt kvarstår **e**, t. ex. *bevís* bevis, *rejérə* regera. I tvåstafvig upptakt torde andra stafvelsen bli *ə* t. ex. *eləfánt* elefant.

2. Bortfall af vokal.

§ 130. Uddljudande vokal bortfaller i enklitiska och proklitiska ord, i namn samt en del lånord, t. ex. *sə du a?* såg du henne? *sə du-ı?* såg du det?, *pə < uppå*, *tə < ut ur*, *mánda* Amanda, *mánəvəl* Emanuel, *sána* Susanna, *vənjilja* evangeliet.

§ 131. Obetonad vokal (levissimus) synkoperas i omedelbart grannskap af starkare betonad vokal.

1) Den obetonade vokalen står efter den starkare betonade.

a) Synkopering i lånord, t. ex. *mətəs* Mattias, *jən* Jon (< Johan), *mègəlsmēs* mikaelsmässa.

b) Synkopering i uddljud af enklitiska ord vid deras samman växande med det föregående ordet, t. ex. *bəuən* bågen, *sèva* stugan, *tret* trädet, träet. — *kúa* kon, *súa* suggan äro analogibildningar efter ord som *səfa*. Möjligen har man i bst. form en gång regelbundet haft *ku* (= obst.), en form, som jag tror mig ha hört. Tanums-målet har *kúe* analogi efter t. ex. *sléve* slefven.

2) Den obetonade vokalen står före den starkare betonade, t. ex. *nèri* nere i, *tərtə* tordes ej.

§ 132. Af två på hvarandra följande obetonade stafvelser synkoperas den svagast betonade.

1) Synkope före urspr. hufvudton:

a) I lånord, t. ex. *fəskri* fiskeri, *kəmrat* kamrat (it. **camarata**), *kəmdərə* kommendera, *əksərə* exercera. I ett och annat ord kvarstår *ə* t. ex. *əbətək* apotek, *həbətək* hypotek.

b) I proklitiska ord, t. ex. *məns* medan, *məns* Magnus, Måns.

2) Synkope efter (urspr.) hufvud-ton, t. ex. *ànti* fsv. **annat** — **tiggia**, *fùdø* fogde (fsv. **fōghodhe**) *krøtúr* kreatur, *péygur* penningar.

3) Synkope efter stafvelse med levis, t. ex. *hàstana* < ***hes-taR-inaR**.

§ 133. I kompositionsfogen tyckes vokalen kunna förloras, t. ex. *fæstról* (isl. **festaröl**) förlofningskalas, *lágúlv* ladugård.

§ 134. När genom bortfall af konsonant eller vid böjning två vokaler sammanstöta, bortfaller den efterföljande och första stafvelsen erhåller cirkumflex, om dess vokal är lång och ordet har akcent 2. Ex. med cirkumflex: *fár* fader, *húr* hufvuden, *brúr* broar. Cirkumflekteringen i t. ex. *án* annan, *bón* bonden är af i viss mån afvikande natur.

§ 135. Tonsvag vokal (levis, levissimus) synkoperas vidare i följande fall.

1) Då den föregås och efterföljes af samma konsonant, t. ex. *án* annan, *änden*, *bón* bonden, *bóttn* bottnen, *fún* funnen, *hór* hör. Angående cirkumflektering hänvisas till § 134.

2) Ändelsen **-en**

a) efter dental, t. ex. *brúdn* bruten, *héstn* hästen, *saln* salen.

b) efter **r** t. ex. *kan* karlen, *mún* muren, *væn* väduren. Cirkumflektering enligt § 134.

c) efter kakuminal, t. ex. *dán* dalen, *gán* galen, *hæn* hälen. — Cirkumflex enligt § 134.

3) Ändelsen **-es** synkoperas i namnet *lász* (<**Laure(n)s**) Lars. — *huş* höres är väl liksom andra passiver analogi efter kortstafviga jastammar.

§ 136. Apokope sker i stort sedt efter samma regler som synkope. Särskildt bör man observera pret. som *kála* kallade, *sá* sade. Vidare på grund af relativ akcentlöshet apokoperade vb som *hå* hafva *dra* draga. I sbst. som *brúgóm* brudgum och infin. som *spå* gräfva med spade föreligger säkerligen analogi.

3. Svarabhakti.

§ 137. Mellan hvarje konsonant och ett slutljudande **r** samt mellan guttural och palatal konsonant och slutljudande **l**- och **n**-ljud inskjutes *ə*. Ex. *ístər* ister, *jámərlám* ung tacka, *nəvər* näfver, *səlvər* silfver, *vátər* vört, *ávəł* afkastning, *náú^uəł* nagel, *səjəl* segel, *sákən* socken, *təkən* »tecken», grand.

Efter **g** äger före **n** ingen inskjutning rum. Ex. *vagn* vagn.

Obs. att man har *háúkræt* haglet, men *skóvæn* skofveln, *fóúkæn* fågeln.

I en del pluraler af subst., där i rspr. *ə* inskjutits, har man i skeem. ändelserna *-ar* l. *-nar*. Enligt Kock (Landsm. I 686) äro dessa former nybildningar. Pl. obst. form på *-nar* som *sýnar* kor, *súnar* suggor äro urspr. bst. form. pl., sedermera uppfattade som obst. form. I öfverensstämmelse med dessa skulle sedan ord på *n*-ljud och med akc. 1 i pl. antagit pluraländelsen *-ar*, så att äfven de kommo att sluta på *-nar* i pl. Så *tan*, *ténar* tand, tänder. Efter ett sådant ord skulle sedan *bog*, *bógar* bok, böcker hafva bildats. Maskulinum *skö skónar* bildades efter *so súnar*. Efter *skö skónar* bildades *bönə búnar* bonde, bönder, *föd, fódar* fot, fötter.

III. Målets ställning till äldre (samnordiska etc.) ljudlagar.

1. Omljudsföreteelser.

§ 138. A-omljudet af **u**. Jag hänvisar till Kocks utredning i PBB XXIII s. 484 ff.

För Kocks uppfattning, att detta omljud före **m** inträdt först efter synkoperingen, talar *hòmæl* tvärslä och *tòmər* tumme, där *o* utgår från **u**. *hómər* hummer är lånord, (det äldre) *həmar* hummer och *səmar* sommar bevisa ingenting, då här utjämning föreligger.

Kock synes likaledes ha rätt, när han anf. arb. s. 526 ff. anser, att i de nordiska språken en tendens förefunnits att vid valfrihet mellan **u** och **o** föredraga **o** före **r** i allm. och särskildt förbindelserna **rđ**, **rt**, **rn** (kanske ock **rs** och **rl**) samt före **lk** och **lm**. Ex. *ol* ord, *bol* bord, *skótə* magra, *hən* horn, *bərə* borra, *fəlk* folk, *həlk* holk, *həlmə* holme.

Liksom i öfriga nordiska språk har a-omljudet ej inträdt före **ggw** t. ex. *rügə* rugga, *skügə* skugga.

§ 139. A-omljud af **i**. Enligt Kock PBB XXIII 546 har detta omljud inträdt endast i kortstafviga ord och ej ens i alla dessa, ty icke efter **k** och **g** (s. 545).

Ex. på uteblifvet omljud i långstafviga ord: *fesk* fisk, *vesp* visp. — Ex. på kvarstående **i** efter **g** och **k**: *jel* mellanrum, springa (om < **gil**), *fił* skepp. — Ex. på omljud i kortstafviga ord: *ləbə* läpp, *slə* släde, *səv* säf, *sələ* sele.

nəanə nedan sbst. har då sitt **i** från sing. **nið**, adv. *nəantə* nedifrån sitt **i** från **niðri**

§ 140. Det samnordiska **i**- och **j**-omljudet har inträdd efter vanliga regler. Här nedan antecknas några af målets i detta fall märkliga ord.

Utan omljud: *skūhanə* skördetiden, *nəslə* nässla. [Enligt Kock PBB XVIII 426 ff. tillhör omljudet i detta fall semifortisställning; skm. skulle då ha den under fortisakcent väntade formen], *əban* öppen, *ūln* »yllen».

Med omljud: *šisleg* kattunge, *šətə* katta, *fymt* skumt, *trəntə* tranbär, *tūnəvəneŋ* tinning (isl. **Punnvangi**), *tvəərə* redskap för omrörning i gröt (isl. **Pvara**), *əgrə* upp-plöjd vall.

§ 141. Osäkert är, om spår af **R**-omljudet föreligga i målet. *šərsəl* (s-ljudet bevisar ett urspr. **ker**-) käril kan vara påverkad af en afledning med **i**; se Noreen Altschw. Gr. § 64 anm. 1. Angående *grəs* gräs se Ekwall Nordiska Studier s. 247 ff. Föreligger **R**-omljud i *súnar* suggor och *šýnar* kor?

§ 142. **U**-omljudet.

Det äldre **u**-omljudet har lämnat flera spår efter sig än i rspr. men färre än i isl. Af urspr. fem. ord hafva t. ex. *dəg* dagg, *skogk* skänk, *əsp* asp omljud af **a**. Af de mask. u-stam. hafva *bərk* mellanvägg, *bərk* bark, *vət* vante omljud. Af neutr. pl. märkes *bən* barn. — Omljud af **ā** hafva *skəusrə* skogsrå, *tə* tå. Andra ex. äro: *hýbəl* litet rum, *uks* yxa, *šəp* svamp, *hətə* upphöjning i marken. Omljud saknas af t. ex. *jer* gör.

Det yngre **u**-omljudet. Detta omljud föreligger endast i vissa fall. Närmast är det att jämföra med motsv. omljud i en del fn. handskrifter, t. ex. »En tale mod biskoperne». Jfr Kock Arkiv X 288 ff., XII 128 ff.

1) **a** omljudes

a) efter **v**-ljud. Ex. skulle vara *həvə* huru, hvarest *vətə* våra, *šlvətə* allvar.

b) före **ng**. Ex. *ləgə* redan (< **longu**), *əgə* ånga, *məgə* många. Det sista ex. osäkert, kan äfven förklaras efter mom. c).

c) möjligen efter **m**. Ex. skulle vara *məns* Måns. Det är dock ovisst, om man har att utgå från kort **a**.

d) möjligen före **b** (**w**?). Ex. skulle vara *hū* hufvud, *həval* solf (nyisl. **höföld**).

e) möjl. efter **f** i *fəru* färdig.

f) möjligen i semifortisställning. Ex. skulle vara *æskæ* aska, *blækæ* blad.

ävün afund saknar omljud, ty u har stark biton. — I *vänlæ* knippe af halm l. hö borde omljud föreligga. Har utveckl ingen varit **a > q > a** på grund af semifortisakcent? Jfr § 99, där det påvisas, att **o** i semifortisst. ofta blir a. — Ett egendomligt fall af omljud är *slækætæ*, som tyckes ha omljud liksom isl. **stökkótr**.

2) **ā** omljudes

a) efter **v**-ljud, t. ex. *vqv* väfde, *kā* kåda (kompromissform mellan **kváða** och **kóðu**);

b) vid **nasal**, t. ex. *kom* kom.

3) **i** omljudes

a) efter **m**, t. ex. *mÿgæ* mycket;

b) efter **w**, t. ex. *süstær* syster.

§ 143. **W**-omljudet. Förstår jag Noreen rätt, menar han numera (Altisl. Gr. §§ 79–80), att endast yngre w-omljud finnes. Hvad man förr kallade äldre w-omljud skulle då eg. vara u-omljud. Ex. på w-omljud skulle då vara

a) *mæskæ* maska, *nðgæn* någon, *rÿgkæ* rynka. Dessa ha omljud vid nasal.

b) *hðgæ* hugga, *brÿgæ* brygga vb. Dessa vid det labiala **ggw**.

Af Noreens framställning framgår ej, om han anser w-omljudsföreteelsen i östnorska bygder begränsad ungefär på samma sätt som det yngre u-ljudet. Hvad skm. angår, tyder ordet *tæræ* torrved på ett vidsträcktare w-omljud. Det sistnämnda ordet torde ha omljud litet hvarstans i Norden.

§ 144. I detta sammanhang skall jag nämna ett par ord om vidare-labialisering af **o** och **ō**.

1) **q** tycks ha gifvit **o** efter konsonantiskt u, t. ex. *hær* hvar pron., *hæræ* huru, hvar (adv.), *sepp* svamp. — *hs* hvad torde utgå från **hā** (Noreen Grundriss² § 209).

2) **q̄** har gifvit **ō** efter kons. **u**, t. ex. *hðlæ* jfr isl. **huáll**, *kom* kom, kommo, *vqv* väfde; vidare omedelbart före försvunnet **u**, t. ex. *rø* vrå, *tø* tå. Ex. äro dock osäkra, då utveckligen **q̄ > o** kanske är genomgående. Se § 87.

Vidare har man **q̄ > ō** vid nasal, t. ex. *mðna* månad, *skøn* rufva på sår, *spøn* spån. Dessa exempel äro dock icke fullt bevisande, då enligt § 86 öfvergång af **ā** till **ō** är möjlig. Se äfven § 87.

Hänvisning för dessa företeelser till Noreen Altisl. Gr.³ §§ 74, 110, 111.

2. Brytning.

§ 145. Både **a-** och **u-**brytningen äro utförligt behandlade af Kock (Arkiv XVII 161 ff., XIX 234 ff.). Brytningen i skeem. synes närmast öfverensstämma med den vanliga (väst)nordiska, af kvarstående **a** och **u** endast verkas i långst. ord och kortst. utan nasalerad ändelse, t. ex. *bjǣlkə* bjälke, *jǣlpə* hjälpa, *jūna* gärna (troligen af ***giurnu**), *jǣrə* kant. Däremot t. ex. *bǣrə* bära, *nǣvə* näfve.

Att döma af *stǣlə* stjåla synes icke omljudet ha inträdt före **I** + nasal. vokal såsom i rspr. Se Kock Arkiv XVII 196. Hur skall *spjǣlə* spjåle förklaras. Beror det på inflytande af *spjǣlykə* sbst. och v. spjålka?

3. Diftonger.

§ 146. Före tautosyllabisk eller genom synkope uppkommen konsonantgrupp eller geminata öfvergår diftongen **æi** till **æ**, t. ex. *flæsk* fläsk, *hælsə* hälsa sbst. och vb., *hæntə* hämta, *tékən* tecken (*entə et tékən*).

Om *næj* nej se Kock Ark. XI 139 f.

el eld torde utgå från osynkoperade former. Tanumsm. *æl* däremot från synkoperade.

Jag skall i detta sammanhang yttra några ord om utvecklingen af »fonemet **aiw**». Den, som senast yttrat sig i frågan, är Hesselman (Spr. och stil V 112 f.). Hesselman påvisar, att man från början måste ha haft olika kontraktionsvokal i olika bygder, **ēw** och **ǣw**. Detta förklarar delvis det under många former uppträdande gårdsn. **Séhæimr** (**Séæimr**, **Séimr**, **Séimr Seimr**; Noreen Altisl. Gr. ³ § 125). Andra komponenten i diftongen hos **Seimr** kan ju vara återstoden af **-heimr**. Man torde icke kunna bestrida, att första leden i en dylik gammal ssg. måste vara ***saiwi-** och mera öfverensstämma med kasus nom. och ack. sg. än med t. ex. gen. sg. och nom. pl. Påverkan från det enkla ordets gen. sg. och från nybildade former som v. Friesens nom. sg. ***saiwR** torde i dylika ord vara utesluten, hvadan **sǣ-** **sē-** torde vara de ljudlagsenliga formerna. Naturligtvis måste man då öfvergifva v. Friesens ståndpunkt (»NS» och Arkiv XIX 334 ff), att diftongen eg. skulle vara okontraherad i nom. sg. etc. Att man icke har **iō**, beror på att **u** tidigt bortföll. Hvilken kontraktionsvokal har man haft i norra Bohuslän? Ett fiskläge ytterst vid hafvet heter **Seläter** (*sələdar*). Föreligger här ***saiwi-**, har man ju haft **ē** före **w**. Då måste **æ** i gårdsnamnet

Sæm i Tanum och Bullaren vara utveckladt ur \bar{e} på jämförelsevis sen tid (Obs. *hér* > *hær*). Har kontraktionsvokalen i nom. pl. etc. varit \bar{a} (så v. Friesen anf. arb.) eller \bar{a} (så Kock Ark. XVII 355 ff., XVIII 226 ff., XX 255 ff.)? För min del lutar jag i detta fall åt v Friesens uppfattning.

Det är ju möjligt att förklara \bar{a} -formerna ss urspr. hemma-hörande i semifortis. De fåtaliga $\bar{o}y$ -formerna äro troligen dialektiska.

I skeem. kvarlefva $i\bar{o}$ -formerna i t. ex. *frø* frö, *fø* sjö, *slø* slö. Emellertid har man äfven det enastående *snø* snö. Detta kan nu vara lån-ord eller också förklaras som gotl. *snoy* (Kock Ark. XVII 369). En svag möjlighet är, att u-omljud föreligger liksom i det af Noreen Altisl. Gr. ³ § 74 mom. 8 anförda *sǫ*.

§ 147. Jämte den vanliga diftongen $i\bar{u}$ tyckes i målet diftongen $i\bar{o}$ hafva funnits i en del ord: *şøn* ansträngning, förstörelse, *şør* tjur, *şør* tjuder, *şøstø* flåsa, *şøsta* Tjöstad (gårdsnamn). I slutljud har man $i\bar{o}$ i *jo* häl på lie.

Enligt Kock (PBB XXIII 538 ff.) äro diftongerna i t. ex. *jon* (i *rødøjon*) hjon och *fu* sju oursprungliga och alltså af annan art än de gamla diftongerna $i\bar{u}$, $i\bar{o}$.

4. Öfriga företeelser.

§ 148. Kort *i* har före assimilerad nasal blifvit $\bar{æ}$ i t. ex. *brækæ* backe, men kvarstår i *drækæ* dricka.

Äldre långt *i* har gifvit \bar{e} före försvunnen nasal i t. ex. *læræt* lärft (se § 94), *fæm* (l. *fæm*, se § 90).

Före (sedermera assimileradt) *h* har kort *i* gifvit $\bar{æ}$ i t. ex. *ræt* rätt, långt *i* har bibehållits, så förkortats och slutligen blifvit *e* i *teæt* tät, under det att lätt heter *læt*.

Egendomlig är formen *fêlæbøygkæ* filbunke med e-ljud för väntadt ä-ljud.

Kuriöst är att man har: *tvæ*- (tve), *fêlæbøygkæ*, (*teæt*), *læt*, *læræt*, d. v. s. en sammanhängande serie af vokaler, alla utgående från ett i-ljud.

§ 149. Kort *u*-ljud står i particip oftare kvar före **kk**, **tt**, **pp** (< **nk**, **nt**, **mp**) än i isl. Ex. *søkæ* sjunkit, *dūtæ* fallit, *slūpæ* sluppit. Detta beror väl på systemtvång.

§ 150. Akcentomkastning vid hiatus äger liksom öfver hela Norden rum i ord som *frø* frö, *fø* sjö, *slø* slö. I *føusø* fähus, *jo* lie måste äfven akcentomkastning hafva inträdt, se § 62.

I Skee finnes å Hästeske en ättehög benämnd *vráshóuʰæn*, där *vrákr* i *hæfjé* (Vrål i Hästeske) säges vara begrafven. Denne *vrákr* bör väl ha hetat **Hróarr** (l. möjligen **Róaldr**). A. Larsen antager (Solörm. 136), att **Róaldr** kan ge ***Ráldr**: Går man ut från **Róarr**, skulle man få Roār (Ruār), hvilket genom metates (se § 195) skulle ge ***vrār**, som dissimilerats till *vrákr*. Att utgå från **Róaldr** erbjuder svårigheter, ty detta ord har väl dentalt l.

KAP. 2. KONSONANTERNA.

I. Kvalitativa förändringar.

§ 151. Tenues' utveckling.

a) P-ljudet blir tonande slutljudande efter vokal samt intervokaliskt, t. ex. *fiþ* skepp, *áþal* apel. Samma utveckling har man äfven före **r** och **l** t. ex. *lùþar* löpe, *súþar* sopor, *læþar* lapa. Före konsonantiskt **n** torde p kvarstå, t. ex. *úþnæ* (jfr *áþæn* öppen) öppna. Tyder *gùþez* göpen på att p gifvit b före stafvelsebildande **n**? *u*-ljudet kan i sen tid ha utvecklats ur *u*, d. v. s. ett slags ö-ljud.

Lånord äro t. ex. *ſap* sjäp. Sgl. *hæþæn* häpen kan ha fått p från pl. *hæþnæ*.

Skulle *tíkþp* < **tíðakop* tyda på att b åter gifver p i rel. svagtonigt slutljud (p > b > p; jfr t-ljudet nedan)?

Som i en del andra dialekter heter plaska *bláskæ*.

Öfvergången p > f före **t** och **s** öfverensstämmer med *rspr*.

Obs. dock *rêþæft* recept.

Förmodl. har p gifvit k i ordet *væks* geting.

b) T-ljudet blir d slutlj. efter vokal samt intervokaliskt, t. ex. *blød* blöt, *grýdæ* gryta. Oväntadt har man t. ex. *atæ* att, *dit* dit, *hit* hit, *úta* utan, *útom* (jämta *údom*) utom. Det är ju icke omöjligt, att d åter gifvit t vid relativ svagtonighet (äfven interv.?). Om en liknande utveckling vid stark svagtonighet se nedan! Se vidare § 152 b! Obs. ock ordet *tíkþp* mom. a! Altschw. Gr. § 297 anm. 4 nämner dock Noreen, att redan i fsv. och fn. t kunde förlängas i **ut** > **utt**. *fvütæ* flytta har t på grund af förlängning. Äfven före **r** har man d, t. ex. *rúðar* rötter, *knúðrætæ* knottrig, *bætær* bättre har t på grund af förlängning. Före **n** har man **t** i t. ex. *vátþ* vatten, *rætþæ* ruttna. Om förb. **tl** se nedan!

Lånord äro t. ex. *flvt* flit, *slútæ* sluta. *býtæ* byta och *hýtæ* hota äro ombildade efter impf. och supinum.

Öfvergång i obet. stafvelse af t > ð har troligen ägt rum, ty man har t. ex. sup. *røþa* ropat, *tøgæ* tagit. Förlusten af slutkonsonanten torde förutsätta ð. Emellertid har man t kvar i neutr. *húset* huset och part. neutr. *tøgæt* taget. Är detta t ljudlagsenligt, torde

đ under vissa betingelser (levis-betoning?) stått kvar och gifvit t som slutresultat. Jfr *atə* att etc. ofvan! Se Noreen Altschw. Gr. § 266 anm. 1, 257 anm. 3.

tj ger till slutresultat *sl*, t. ex. *nàslə* nässla, *vàslə* vassla. Utvecklingen af **tj** > *š* öfverensstämmer med rspr. Det explosiva förslaget är försvunnet.

c) K-ljudet blir *g* slutljudande efter vokal samt intervokalt, t. ex. *brəg* bråk, *krəgə* kröka. Öfverg. har ägt rum äfven före **r** och **l**, t. ex. *əger* åker (subst.), *əgrə* upp-plöjd vall, *məgrə* mäkla. Före **n** har man *k*, t. ex. *səkən* socken, *səkənə* söka (efter drunknad).

Lånord äro t. ex. *šək* kök, *dūkə* dyka. *təkə* har väl trots isl. **Poka** urspr. *kk* (Aasen **tokka**). *grək* kanalje har säkerligen haft långt *k*-ljud (obs. nyisl. **grikkur** 'Puds') och sedermera fått kort *k*; genom påverkan af folknamnet *grək*? *lūkə* lucka, *rūkə* ruka äro kanske lån?

Öfvergång af *k* > *z* i obet. stafvelse (slutljud?) har ägt rum i *maɹ*, *daɹ*, *saɹ* (obet. *ma*, *da*, *sa*) mig, dig, sig, *əɹ* också (obet. *a* och), *ta* taga, *fətə* fattig.

K-ljudet blir *š* före len vokal liksom i rspr. Obs. *kes* lockord till kalf. Troligen skulle man ha *k*-ljud före *ö* < **qu** (jfr *gəg* < **gaukr**). Ett halft bevis utgör *skȳdə*, *skød*, *skūdə*, *skjuta* etc. Ty icke har väl *sk* i part. kunnat besegra *f*-ljud i både inf., presens och impf. Man har därför haft *skød* ljudlagsenligt. — Efter betonad vokal har man *š*-ljud *bəšə* hynda.

§ 152. Utvecklingen af *mediae*.

a) Själflklart är, att *b*-ljudet blir tonlöst vid tonlöst ljud (*p*, *b*). Ex. är bl. a. *hūspən* husbonde. *snapt* snabbt har *p* af *bb*. *plàsəra* bles-serad är väl en folkety. ombildning. Kallstenius (V. B. 94) och Grip (Skm. 121) uppgifva äfven *p* i detta ord.

I orden *pəvəl* pöbel och *ləvən* lefverne, oväsen, har möjligen ett danskt *b* ersatts med *v*.

b) *D*-ljudet blef ju urnordiskt *t* i slutljud efter **l** och **n**. Ex. äro *galt* gällde, *halt* höll, *hslt* håll (imperat.), *bat* (< **bant**) band (impf.).

I närheten af tonlöst ljud (t. ex. *s*) blir naturligtvis *d* tonlöst (*t*, *đ*), t. ex. *ónsta* onsdag.

Det ser ut, som om *d*-ljud (**dd**) vid reducerad akcent skulle kunna bli tonlöst. Man har *tūt* »tidd», dräktighet och *fəntūtə* ko, som ej kalfvat på längre tid. *tūt* skulle då fått *t* från *fəntūtə*. Förh. emellertid oklart.

Svårförklarligt är det genomgående t:et i impf. och part. af svaga vb, t. ex. *jùmlə*, *juml*, *hùtə* *hut* gömde gömd, hörde hörd. Möjligen föreligger analogi.

c) *q* (< *rd*) har möjligen i rel. tonsvagt slutljud gifvit *t* i ett eller annat ord: *akòt* ackord, *édvat* Edward, *régat* Rickard, *léonat* Leonard *bánat* Bernhard. Om *t* < *t* i de två sista se § 194.

d) G-ljudet har urnord. slutljudande efter *n* gifvit *k*. Ex. *spraak* »sprack».

Naturligt är, att g-ljudet mister sin ton (blir *k*, *ǵ*) vid tonlöst ljud, t. ex. *fýsgút* skjutspojke.

Har *knəgə* utgått från en form med uddljudande *g*? Rspr. har ju **gnägga**. Jfr Grip Skm. 154.

gg tyckes bli tonlöst före *n*, t. ex. *mùknə* mögla, *býkney* byggning.

Utvecklingen *g* > *ɣ* såsom i rspr. Obs. dock, att man har *gøg* gök, *gəbə* lodjur etc.

Gårdsnamnet *ejásə* tvingar väl till antagande af ett **Eigialsheidi** l. **Eigialruði**. Jfr att Kallstenius vill antaga ***Eskial** jämte **Eskil** (V. B. 82).

§ 153. De tonlösa frikativornas utveckling.

a) Om f-ljudet är föga att säga. I ett ord som *nəfsə* näpsa har möjligen funnits ett mellanstadium **näpsa**.

b) **P**-ljudet har utvecklats som i rspr. I ett fall har man möjligen *t*, under det rspr. har *d*; det skulle vara *tes* dess, desto.

c) Mellanstadiet mellan *ɣ* och *k* i ett ord som *dáksvark* är naturligtvis ett »ach»-ljud.

§ 154. De tonande frikativornas utveckling.

a) **b**, *w*, *v*.

Öfvergången *b̄n* > *mn* torde öfverensstämma med rspr. Om den olika a-vokalen i t. ex. *hamn* och *namn* se § 83.

Naturligtvis kan *v*-ljud förlora stämtonen vid tonlöst ljud, t. ex. *ləfsə* ett slags bröd (jfr *lev* »lef», bröd), *trifs* trifves.

bétrəl vitriol torde bero på ombildning.

Om **b** och *w* i vissa fall gifvit *ɣ*, är ovisst. Enligt mom. c) blir ju *ɣ* tvärt om *w*. I ord som *dūu^u* duga etc. kan man ha fått hiatusfyllande *u* i sen tid (se § 105). *snəvə* snöa skulle kunna äga det urspr. *w* med omljud af nasaleradt *æ*. Möjligt är ock, att *v* är hiatusfyllande. — *knəgə* knoge bör ha haft urspr. *k* efter o-ljudet, se Kallstenius V. B. 100.

b) **d**-ljudet.

Detta ljud har i flertalet fall försvunnit (se nedan). Det kvarstår dock som *d*, i t. ex. orden på -ig: *lêdi* ledig, *nêdi* nödig, *strîdi* stridig; så äfven i ett ord som *befêdlê* beskedlig. Huruvida detta är ljudlagsenligt, är svårt att afgöra. Det kan ju vara lån. Ord som *klêdê* kläde (tyg), *bêdê* både äro säkerligen lån. Äro ord med *jd*, såsom *frâjd* fröjd, *hâjd* höjd lånord? *glêdjê* glädje med *dj* gör intryck af lån. Egendomligt är det redan § 152 nämnda genomgående t:et i de svaga vbn. Äfven vb som *rêtê* rodde, *bêtê* bodde hafva t-ljud (obs. dock *dê* dog). Gentemot *nâjt* nöjd har man *frâjd*. Redan i § 151 omtalas, att ett t-ljud kan ha gifvit *đ*, som oftast bortfallit men kanske stundom åter gifvit t.

Liksom i flera andra sv. och no. dialekter har *đk* i en del ord gifvit rk, t. ex. *lêrk* läddika, *lêrkê* lirka, *mark* mask. Hit hör väl äfven *bulk* < *burk*. Någon gång har jag hört *ark* öken. — Om *vêlmêl* se § 193.

Den af Noreen (Sv. Et. 40 ff.) nämnda öfverg. *đ* > *z* mellan son. och konson. u-ljud synes höra hemma äfven i skeem. Ex.: *sæu* får, *snæu* »snöd», knapp. [Har *trøk* något att göra med *trög*?]. Hvad **lördag** angår, är det ju ej fullt säkert, att Noreen har rätt. »Lutdagen» skulle vara ett väl skämtsamt namn. Emellertid kan man väl på ett eller annat ställe ha haft ett så skämtsamt namn, som segrat öfver det egentliga. Skeem. *lêda* är naturligtvis lånord. Det äldre (utdöende) *lûda* kan väl utgå från **lauzurdagr** eller ***luzurdagr** (< *lozurdaŕ*?). Kocks förklaring af formerna med o och u efter l i Arkiv XX 68 f. är dock svag.

c) *z*-ljudet.

Naturligt är, att *z* blir tonlöst och sedan k-ljud vid tonlösa ljud. Så i *dâksvârk*.

Efter främre vokal blir *z* (utom före tonlösa ljud och n) j, t. ex. *kvîjê* kviga, *sej* seg, *væj* väg, *tîjêl* tegel, *sæjle* segla. — Efter bakre vokal har man i motsvarande fall *u*, t. ex. *msu* måg, *mâuê* mage, *dâulê* daglig, *nâuêl* nagel, *hâulê* hagla.

Efter **l** och **r** har man som i rspr. j, t. ex. *gâlje* galge, *talje* talg, *arj* arg, *barj* berg.

klêgê klaga, *mâgêr* (jänte *mâuêr*) mager etc. äro naturligtvis lånord.

Egendomliga former (med v) äro: *lêvê* bada (isl. **lauga**), *sêvê* smutsa ned (jfr med d. **sagle**), *stêvê* stegra (jfr med rspr. **stegra**).

z före n ger *g*, t. ex. *rægn* regn, *vægn* vagn.

§ 155. L-ljuden.

Före betonad vokal torde den gamla fördelningen af l-ljuden fortfarande äga bestånd, t. ex. *lā* lade, *sls* slå, *plā* plägar, *blā* blå, *flā* flå, *klȳvā* klyfva, *glūbā* glupa. Ord som *klar* klar, *glans* glans äro lånord.

Mera inveckladt är förhållandet efter betonad vokal. Slutljudande efter vokal och intersonantiskt har man aldrig *ʔ* efter kvarstående i-ljud [*slȳʔ* är ombildadt af **stira**]. Äfven efter e-ljud har man vanligen l, t. ex. *del* del, *hel* hel, *bel* gång, tidpunkt; dock har man *tēʔ* tjäle, *fēʔabōʔkē* filbunke. Vid långt ö-ljud har man kanske också fått l, t. ex. *öl* öl, *tēʔ* f. sjäpig, naiv människa. Däremot med brytningsdift.: *mȳʔ* mjöl. Efter öfriga vokaler har man *ʔ* kvar. Undantagen äro att betrakta som lån: *ihāʔ* ihjäl, *bal* danstillställning, *nātvrōʔ* Habenaria. Efter vokal tyckes man ha fått dentalt l vid dentala konsonanter, t. ex. *būʔstār* bolster, *hālʔ* hals. När man har dent. l i ord som *jāʔlpā* hjälpa (men *vāʔp* valp), *sēʔlkē* silke (men *ilʔkē* liktorn), *sēʔlvār* silfver (men *āʔv* älf), *šʔljā* olja (men *kēʔljā* kolja) få dessa ord anses för lånade. Efter kons. har man: *hāʔūʔāʔ* hagel, *sūʔbāʔ* sopor, *tȳʔʔ* tegel; däremot *hāʔsl* hassel, *vāʔslā* vassla.

Efter obetonad vokal har man numera dentalt l. Ordet *skāʔkēʔ* skakel har väl *ʔ* från pluralis; *kāʔȳʔʔ* kotte är ombildadt. I ombildade ord som *bȳʔlā* bygel, *tȳʔlā* tygel, *snīʔlā* snigel torde det dentala l härröra från sg. I gen. sg. m. har man väl haft kakuminalt l, obs. gårdsn. *ejāʔsā*. I målet har man *krāʔgā* frusen, ojämn jord, annars är **klake** ej ovanligt.

§ 156. R-ljudet ger i ett och annat ord *ʔ*, t. ex. *būʔʔk* burk, *glāʔsāʔt* (betydelse se Ordl.; jfr d. **grassat**), *vȳʔ* ärg, *ōʔʔkē* orka, yrke, *pāʔʔmā* pärm.

Någon gång har man dentalt l för rspr. r, t. ex. *rēʔplāʔōʔn* reparation, *sālʔvēʔt* servett och (?) *šʔljār* orgel (jfr Kallstenius V. B. 96). Hit hör väl äfven *pāʔlāʔpȳʔ* (jämte *pārāʔpȳʔ*) paraply.

R-ljudet blir kakuminalt efter *ʔ*: t. ex. *bāʔvīʔg* mycket rik (eg. bälgrik).

§ 157. Nasalernas utveckling.

a) M-ljudet blir tonlöst i *brāʔm* braxen.

Vid **f**- och **v**-ljud blir m naturligtvis i någon mån dentilabialt (*m*); jag har i allmänhet ej betecknat denna förändring.

Vid dental etc. får man n-ljudet, t. ex. *hāʔnēʔtā* hämta, *vāʔnȳʔ* varmt, *kvāʔnȳʔ* kvalmigt.

Vid gutturaler får man *g*, t. ex. *jæykə* jämka, *sæykə* samka, *ÿykə* ynkelig, ömklig.

b) N-ljudet tenderar att blifva homorgant med följande explosiva, t. ex. *ålymbæyʷə* armbåge, *åmpjuʷstŋ* andfädd, *ÿkômst* inkomst, *bÿykə* (< ***bönka**) bedja.

Besman heter i målet *bəsməl*.

Isl. **knakkr** motsvaras af *krak*.

c) Äng-ljudet blir ofta homorgant med följande frikativa (eller explosiva): *jômfrū* jungfru, *pmst* pingst.

Allmän anm. Dental blir oftast supradental eller kakuminal i öfverensstämmelse med föregående konsonant: *vant* varmt, *kvant* kvalmigt, *fūstŋ* den förste, *kəʃ də* kors då!, *fūt-r* följt honom, *koʃ t* kort tid, *kättråyʷəl* kartnagel.

Däremot torde dental i regel kvarstå före r-ljud, t. ex. *fat rə* fått råd.

§ 158. Det utländska sche-ljudet blir s-ljud i några ord, t. ex. *fōrās* fourage, *pūrəgās* »bagage», skrymmande res saker. Däremot: *lūʃi* logis, *tāʃi* »etage», våning i kamin.

II. Assimilation.

A. Progressiv assimilation.

§ 159. B-ljudet har assimilerats med m liksom i rspr., t. ex. *dimə* dimma, *dom* stum, *vom* vomb. Ett ord som *nōvəmbər* är naturligtvis lån.

§ 160. D-ljudet har assimilerats med:

a) dentalt l till ll, t. ex. *hələ* hålla, *šlər* ålder. Ett ex. är äfven *kəl* kall med ll förkortadt. I ord på -ig står d kvar (*ənfəlđi* enfaldig). Är detta ljudlagsenligt?

b) dentalt n (dock icke före r), t. ex. *han* hand, *lan* land, *san* sand, *bənə* bonde, *ənə* andas. Assimilationen äger nat. rum äfven i svagare akcentuerad st., t. ex. *fāranəs* farande(s). Före r: *hūndrə* hundra. Att man har *smišinə(r)* smidesslagg, kan bero på att man antingen bortkastar r:et eller också betraktar ordet som pl. Före stafvelsebildande l har man städse d, t. ex. *hāndl* handel, *spīndl* del af en svarfstol (jfr inskottet i *spēndl* § 185). I ord på ig har man d kvar, t. ex. *stēndi* ständig. Är det ljudlagsenligt?

Ord som *ārēndə* arrende, *elēndə* elände äro lån. Egendomligt är *āvūndəs* afundas bredvid *āvūn* afund. Jfr Kallstenius V. B 80—82.

B. Regressiv assimilation.

§ 161. Assimilation af nasal + homorgan explosiva tyckes vara vanligare än i rspr.

a) mp > pp t. ex. i *klæp* kläpp, klimp, *klæpətə* klimpig (om gröt och välling), *kræpkeg* krympling, *sæp* svamp; möjl. äfven *gop* kort kjol, *skop* skal kring sädeskorn.

b) nt > tt i t. ex. *bræt* brant (adj.), *vsæt* vante; *vat* vann är bildadt efter *bat*.

c) nk > kk i t. ex. *blæk* blekfärgad, *brækə* backe, *røkə* rynka, *skrok* skrynkla, *skrækə* sjunka [ihop], *svæk* sankt ställe.

Har assimilationen större räckvidd än i rspr.?

§ 162. Pt assimileras i mindre betonad stafvelse till tt, t. ex. *ætər* efter, *åter* åter (?), *lætəl* lärft, och (?) *sætəmbər* september.

§ 163. Tk (ḑk) assimileras (möjligen) till kk, t. ex. *dræbkrækə* blad af *Plantago* (lägges såsom drag plåster på sår).

§ 164. Ts (ḑs) assimileras till ss: *læs* (< **loss**) lots, *læsə* låtsa(s), *mæsæk* matsäck. Kanske *tresk* trilsk och *tæsə* (< **tåssa**) groda.

§ 165. ḑ assimileras:

a) med l till ll, t. ex. *fælə* fiol (isl. **fiðla**), *mælum* mellan, *sprætə* sprattla (< **spraðla**, *sprætə* prassla är af **spratla**), *sætə* kittel. Hör *pætə sa æ* ge sig i väg hit (< ***paðla**?)?

b) med n till nn, t. ex. *mænə* medan, *stænə* stanna.

c) med g till gg, t. ex. *frægə* fradga, *stægə* stadga (sig), lugna (sig). *glægə* glödga (sprit genom brännande) hör äfven möjligen hit, ö-ljudet kan ha ersatts med u-ljudet i sen tid, kanske ljudlagsenligt.

Anm. 1. Möjligen föreligger i ett eller annat af de nämnda orden bortfall af ḑ och ersättningsförlängning.

Anm. 2. Trots *tæl* tolf och *hal* (jämte *hqv*) half torde knappast lv assimileras i slutljud. Se § 171.

§ 166. R-ljudet assimileras

a) med s till ss, t. ex. *æshqv* anus, *fæs* fors, *jæsə* hjässa, *tæstn* Torsten. Möjl. äfven i ord som *bæst* borst, *bæstə* borste, borsta, *tæsk* torsk. Ord som *kæs* kors, *skæstén* skorsten äro lånade. *fæst* först har anslutit sig till *fær* förr. *tebægəş* < **til bakar** har erhållit tillsats af gen. s. *te lūḑas* i bolag, lottvis är knappast ljudlagsenligt. Om recipr. ass. se § 168,4.

b) med l till ll, t. ex. *kal* gubbe (föråldr., karl heter *kar*), *tælæsn* Torlefsson. Om recipr. assim. se § 168,5.

c) med n till nn, t. ex. *bæn* barn, *bæn* barn (pl.), *sæn* tjärn, *hæn* horn, *kæn* korn. Om recipr. assim. § 168,6.

C. Reciprok assimilation.

§ 167. Uppkomsten af *f*-ljud ur *s* + *ʃ* kan betraktas som reciprok assimil. Se Kallstenius V. B. 82. I några ord har man sk för rspr. *f*. Om *skýðað* se § 151 c, *skúuð* skjuta, »skyfva» har aldrig haft *j* (jfr Aasen *skuva*, isl. *skúfa*). Orden *stjárt* och *stjálpa* saknas, *stjéka* stjåla och *stjék* stjålk ha aldrig haft *j*. *fǽnə* stjærna är möjligen lån.

§ 168. R-ljudet sammansmälter, när icke regressiv assimil. eller bortfall äger rum, med följande dental till enhetlig supradental eller kakuminal.

1) $r\bar{d} > \bar{t}$, t. ex. *b@t* bord, *j@t* jord, gjord, *n@t* nord, *st@t* stel. I impf. har man *j@t* gjorde, annars analogi, så att man har *t* i *bútə* borde, *šútə* körde. I hvilket förh. står *kārə* till *karda*?

2) $r\bar{d} > \bar{d}$, \bar{d} I äldre ssgar har man *d*, t. ex. *lúda* lördag, *spúda* frågan (om något); så äfven i äldre lånord, t. ex. *vððérə* värdera. \bar{d} har man i ssgar, hvars leder lätt kännas igen, t. ex. *st@qóm* mycket dum, så äfven i yngre lån, t. ex. *n@tv@qđŋ* nattvarden, samt vid yttre sandhi, t. ex. *ner du vel* när du vill. Den yngre generationen tenderar att ha kakuminal äfven i detta fall.

3) $rt > \bar{t}$, \bar{t} . Vid äldre beröring alltid *t*, t. ex. *bot* bort, *fat* fart, *kat* kart, *mut* mörkt, så äfven i vbformer som *hütə* hörde. Ett adj. som *mágət* magert kan väl någon gång heta *mágət* efter m. och f. Vid yngre sammanträffande af r och t har man \bar{t} , t. ex. *mut* mörkt, *stat* starkt. Så äfven i yngre lån, t. ex. *spéfus* sprit. [Obs. att vokalen förlängts i *stat*]. Den yngre generationen vill helst ha kakuminal äfven i detta fall, men rspr. arbetar däremot.

4) $rs > \bar{s}$, *s*. Enligt § 166 assimil. ju rs till ss. Man har *s* i en del lånord, t. ex. *kss* kors, samt i böjn. och ssgar, t. ex. *tósta* torsdag, *fast* först, *f@š@k* fodersäck. Vid yttre sandhi, t. ex. *ner sum hælst* när som helst. Den yngre generationen kan ha *s*.

5) $rl > \bar{l}$, \bar{l} . Enligt § 166 assimileras dessa ljud till ll. Man har \bar{l} i lånord, t. ex. *h@lə* härlig, *p@lə* pärla, och i ssgar som *v@l@k* väderlek.

6) $rn > \bar{n}$ (*n*). Eg. assimileras dessa ljud till nn (§ 166). *n* har man i lånord, t. ex. *t@n* torn, *@neg* ordning, och afledn. som *t@neg* lungсот.

Obs. orden *@n* örn, *f@n* hvit fläck i skallen på djur, *f@nə* stjærna, *spj@nə* spjærna emot (därjämte *sp@nə* sparka). I ordet *j@n* (jämte

jan) torde man ha sen beröring (tyska **Eisen**), *tøna* åskan ansluter sig kanske till *tør*.

§ 169. *t* assimileras med följande dental och r-ljud till enhetligt kakuminalt ljud.

1) *tt* > *t*, t. ex. *fat* följt, *håtistul* hårdtistel (Carduus). Förlängd vokal har man i *hāt* halft [förlängn. äfven i mask. *hāt*; bst. form däremot *hālvə*]. Man har *hāt* half men *hat* hårdt.

2) *ts* > *s*, t. ex. *bōsbēn* bordsben, *fūs ād* åtföljas, *te tās* till tals.

3) *tl* > *l*, t. ex. *nðlā* nordlig, *skðlārārə* skollärare.

4) *tn* > *n*, t. ex. *an* aln, *gān* galen, *stēnə* stelna.

5) *tr* > *r*, t. ex. *kārōd* kålrot, *stārān* »stålrand», ogräddadt skikt i bröd.

III. Kvantitetsförändringar.

§ 170. Konsonanternas förlängning och förkortning äro behandlade § 107 ff. i sammanhang med vokalernas motsvarande förändringar, hvadan jag här nämner endast de viktigaste af där framkomna resultat.

1) Enkel konsonant efter kort, betonad vokal.

a) **m** förlänges alltid.

b) *j* < *z* etc. förlänges alltid.

c) *u* < *z* blir i viss mån förlängdt före vokal, t. ex. *dāu^u*as dagas.

d) **l**, **v**, **n** förlänges ofta efter andra vokaler än **a** och **æ**.

e) **tonlösa** konsonanter bli i allmänhet förlängda utom efter **a** och **æ**.

f) i utländska ord med tillbakadragen akcent förlänges konsonanten (*mīnūt*).

g) **lågtyska lånord** ha något oftare förlängd konsonant än inhemska ord (t. ex. *spæl* spel).

Obs. Konsonantförl. i förbindelser som *mæ sa* med sig., *dæ sa* det sig, *mæ da* med dig.

2) I konsonantförbindelse efter kort, betonad vokal tecknar jag första konsonanten lång (*fast* fast), ehuru längden naturligtvis ej är så klar och tydlig, som när kons. står ensam efter kort vokal.

De fall, där enhetlig supradental eller kakuminal uppstått ur r- och l-förbindelse, förtjäna några särskilda ord (se §§ 168, 169).

a) *t* af **rd** är i de flesta fall kort, t. ex. *bōt* bord; däremot *ab^t* börda.

b) *t* af **rt** är långt (*fat*); *t* kan vara kort, t. ex. *slat* starkt, *kåt* karta.

c) *g* < **rs** är långt (*ksg*).

d) *l* < **rl** är kort (*pål*).

e) *n* < **rn** är kort (*lon*).

f) kakuminal ur *t*-förbindelse behåller *t*'s längd. Ett slags ersättningsförlängning har man kanske i *hat* halft.

v förblir i förbindelse med *l* och *r* ofta kort och vokalen förlänges (§ 110,10).

3) Lång konsonant efter kort vokal. Geminatorna **ll**, **nn**, **rr**, **ss** förkortas ofta. Se § 111.

4) Enkel konsonant efter lång vokal förlänges stundom i sammanhang med vokalens förkortning (se §§ 112, 113).

a) **m** förlänges alltid.

b) *j* (< *z*, hiatusfyllande etc.) förlänges alltid.

c) *u* < *z* eller **b** förlänges i viss mån före vokal (*lūu* ljuga, *dūu* dufva).

d) före **n** och **b** ha vissa vokaler förkortats och konsonanterna förlängts.

e) konsonant, följd af stafvelse med levissimus eller svag semi-*fortis*, förlänges.

f) i lt. lånord förekommer konsonantförlängning oftare än i inhemska ord (*slūt* sluta).

Anm. I ord som *fögås* förgås, *fstás* förstås har man väl aktiv + dativ af relativet.

Obs. Konsonantförl. (jämte vokalförk.) i ordförb. som *slá* *sa* slå sig, *ta* *sa* af sig, *slū* *tī* slog i.

5) Geminatorna ha förkortats i ord som *sāl* såll, *bōnā* bonde, se § 115.

6) Konsonanten har i någon mån förlängts i sådana ord som *blástār* blåst, *blómstār* blomster, se § 115.

IV. Konsonanbortfall.

§ 171. Bortfall af konsonant mellan konsonanter är ytterst vanligt.

a) **p** tyckes kvarstå, t. ex. *jælp* hjälpte, *skarpt* skarpt, *jælp* hjälps

b) **t** har fallit i t. ex. *béysn* Bengtsson, *hæskō* hästsko, *jæfivar* gästgifvare. Det kan äfven heta *súprafōn* subtraktion.

c) **k** har fallit i t. ex. *mæt* märkte, *væt* värkte, *blagt* blankt, *frest* friskt; äfven i *pont* punkt, *sérgård* kyrkogård. — *drōgknā* drunkna är väl *rspr*.

d) **f** och **v** torde i regel försvinna. Ex., *tult* tolt, *tält* tolfte, *væft* hvälft, *æll* elfte; gårdsn. *ǣs.ǣȳæn* är kanske »Älfsängen». *år̄fīft* (l. *år̄fīft*) arfskifte, *æt̄* ärfde äro andra exempel. *tsl* tolf har kanske bildats efter *tält*. *hal* är väl bildadt efter ssgar som »halftredje». Det gagnas i juxta-positioner som *halän* halfannan; äfven i t. ex. uttr. *hal två* half två. *hæt* halft har väl skapat m. f. *hæt*, hvilken form äfven kan förekomma i ssgar. Förl. i *hæt* halft, *æt̄* ärfde etc. är kanske ett slags ersättningsförlängning, jfr §§ 169, 170.

e) **z** har försvunnit i t. ex. *bas* bergs- i ssgar, *füt̄* följde, *süt̄* sörjde, *mæn̄ar* morgnar; *bǣkhū̄n* »bälghund», snäcka.

f) I-förlusten i *kār* karl är kanske att förklara som förlust i ssgar som **karlmaðr**. Regelbundet heter det *kal* gubbe (nu föråldr.) och borde väl ha hetat **šǣley* käring. Det senare har efter *kār* ombildats till *šǣrey*.

g) **n**-ljudet har fallit i t. ex. *bæsöl* barnsöl, *jamt* jämt, *loyt* lugnt. § 172. D-ljudet har bortfallit uddljudande i t. ex. *jarv* djärf, *jǣvæl* djäfvul. Slutljudande saknas det i *hǣmn* hämnd. Ordet *krut* krut har uppkommit genom missförstånd. Obst. form fattades som best.

§ 173. K-ljudet har fallit i t. ex. *éȳbræt* Englebrekt, *spēt̄akæl* spektakel, *súpraf̄ōn* subtraktion; däremot *spēktōr* gårdsrättare. Det fattas äfven i *nūt̄er* nykter samt i *ysna* brunstig. I detta sista har man kanske haft metates, se § 195.

§ 174. **G**-ljudet har försvunnit i t. ex. *jðt̄* gjorde, *jūt̄* omgjorda, ge stryk. Här är det naturligtvis närmast ett d-liknande ljud, som försvunnit (tonande dentipalat. explosiva).

§ 175. **V**-ljudets bortfall.

Bortfall af **w** i uddljud stämmer med rspr. I ett par ord saknas dock **w**: *rō* vrå, *rest* vrist, *rēȳt̄* krokigt, förvidret träd (jänte *vrēȳt̄*), *ræg* vak, vråk. Att **w** fallit i *rō* beror på det efter **wr** följande *o*-et. Enligt Grip (Sk. 124) skall möjl. *rest* ha saknat **w** från början. *rēȳt̄* har nog förlorat **w** interkons. i ssgar. Om *ræg* se Noreen N. Et. 62.

Närmast ett **w** har bortfallit före **g** i ord som *águust* August, *águusta* Augusta, *águust* augusti, *ákfōn* auktion.

Intervok. har **v**-ljudet försvunnit i *hū̄* hufvud.

Före **t̄** är **v**-ljudet försvunnet i *sūt̄* sofel.

hðláȳ hoftång saknar **v**-ljud.

Som vanligt bortfaller **v**-ljudet på grund af svagtonighet i t. ex. *bl̄t̄* blifva, *hā* hafva, *j̄* gifva, *gā* gaf, *lā* (ut)af. Så äfven i namnet

ðva »Olav». Möjl. har ett svagtonigt v-ljud fallit i *mðskə* maska; jfr isl. **mqs**kvi.

Om v-förlust i *hak*, half se § 171. Äfven *fə*r själf torde böra förklaras som *hak* (man har ju t. ex. ssgn *fðsvöl* själfsvåld. Jfr Kallstenius V. B. 121.

§ 176. Bortfall af **đ** äger rum

1) intervok. t. ex. *skə* skada, *brə* breda, *riə* rida.

Ovisst är, om i ord som *lədi* ledig, *stridi* stridig **đ** kvarstått eller lån föreligger, se Kallstenius V. B. 125. — Ord som *bədə* bada (varmbad), *rəda* reda, ordning äro lånord.

2) före *r*, t. ex. *lə*r läder, *və*r väder, *vərə* vädur. I *fōdrə* fordra föreligger lån.

3) före *j* t. ex. *smjə* smedja, *trjə* tredje; *glədjə* är väl lån.

Anm. Ovisst är, om i ord som *sələ* sadel, *sprələ* sprattla, *stənə* stanna bortfall eller assimilation föreligger; se § 165.

4) slutljudande efter vokal, t. ex. *blə* blad, *blə* blod, *snə* sned. Ord som *bəd* bad, *gud* gud äro lånord. — Hit höra äfven de fall, där **đ** försvunnit slutljudande i obetonad ställning, t. ex. *ləvna* lefnad, *mōna* månad; äfven ord som *frəsə* frusit, *rəba* ropat förutsätta en mellanform med **đ**, se § 151 b. Om former som *húsət* huset, *frəsət* fruset, *būnət* bundet se samma st.

5) uddljudande i t. ex. **đū** i ett uttr. som *trur-u də* tror du det? § 177. Bortfall af **j** (halfvokal?).

Detta ljud faller mellan konsonant och betonad vokal i ett och annat ord, t. ex. *fə*đ fjät, *fə*usə fähus, *frə* frö, *slə* slö, *nə*sə isl. **njós**n; möjl. i *snə* snö. Efter *m* har man *j* kvar i t. ex. *mjə* mjöd, *mjə*lk mjölk; men det är försvunnet i *smər* smör. *mūnarə* mjölnare har aldrig haft *j*.

Det mellan *g*, *k* och bakre vokal inskjutna *j*-et har försvunnit i t. ex. *krükə* krycka, *šyrkə* kyrka, *ə*yanə »Ängarne» (namn på en betesmark). Det tyckes ha lämnat spår efter sig i *bəsə* hynda, *mən*fə människa.

Huruvida *j*-afledningens *j* i vissa fall bortfaller ljudlagsenligt eller aflägsnats på analogisk väg, är svårt att veta. Efter *ʀ* och *r* torde det dock regelbundet kvarstå: *bə*ʀjə bräka, *bū*ʀjə börja. Enligt Torp och Falk Lydh. 245 f. har i danskan *j* i föreliggande fall försvunnit efter *m*, *n*, *t*, *d*, *k*, *l*.

J-ljudet saknas i en del låneord: *būt*ʃ butelj, *nə*ʃlek nejlika.

§ 178 Bortfall af **z**.

1) ʒ bortfaller efter obetonad eller tonsvag vokal, slutljudande och intervokaliskt. Ex. *fåslə* faslig, *fåtlə* fattig, *fårlu* färdig, *fåmt* femtio, *åndå* annandag. *tisla* tisdag, *dra* draga, *la* taga, *ma*, *da*, *sa* mig, dig, sig (jämte starktonigt *maʒ*, *daʒ* *saʒ*); *toʒ* tog har g liksom *drau*, hvilket erhållit *u* (d. v. s. ʒ) från part. *slū* slog saknar ʒ .

2) före konsonant försvinner obetonadt eller rel. tonsvagt ʒ t. ex. *lā* lade, *sā* sade, *fūda* [möjl. ur ssgn *krōnəfūda* kronofogde].

3) efter tonsvagt r försvinner ʒ i t. ex. *ʒəlmber* Hjälmsberg (gård), *əʒəbər* Ingeborg.

4) ʒ försvinner mellan i- och y-ljud samt dentalt l-ljud, t. ex. *snilə* snigel, *spilə* spegel, *bylə* bygel, *tjylə* tygel, *trylə* liten ho (man har väl att utgå från pl., som fått dentalt l från sg.; obs. *lʒəʔ* tegel).

Mellan u-ljud och *ʔ* försvinner ʒ i *kātūʔə* kattuggla, tanumsm äfven *fūʔ* fågel.

Mellan två u-liknande ljud tyckes ʒ hafva försvunnit i *lūda* lördag.

Till slut nämner jag några enstaka ord utan *g*: *fātʒ* fartyg, *ty* tyg, *krʒ* krig. Har *krʒ* värdshus något att göra med **krog**?

§ 179. L-ljudet.

1) Uddljudande försvinner det i ett eller annat ord, t. ex. *ʒə* lie.

2) Slutljudande har obet. l försvunnit i t. ex. *ska* skall, *te* till. — Är *a* i uttr. *ja trur a də* 'jag tror nog det' af **all**?

3) I orden *lster* jolster och *fjəster* fjälster är l försvunnet. Är det kak. eller dentalt l, som försvunnit? *ʔs* assimileras ju städse till *s*, men hvarför skulle *s* gifvit *s*? Ett dentalt l skulle ju lättare förklara i:ets bevarande, men detta kan ju bero på ett slags ersättningsförlängning eller på den vanliga egenheten hos uddlj. vokal. Se vidare

Tillägg.

§ 180. Det **palatala r-ljudet** (R) har försvunnit mellan obetonad vokal och konsonant, t. ex. *fəstəfəʔk* fästfolk (däremot *fəstrəl* förlöfningskalas), *nəmnəmən* nämndeman, *gədnə* gatorna, *həstənə* hästarna. — Naturligtvis äfven i ord som *fərə* före, *ərə* öre, *būrə* Börje. I nom. mask. sg. är R försvunnet utom i ord som *ənər* enbuske, *vjər* vide. I dessa har nominativen segrat, under det att annars ack. vunnit. I de nämnda orden på -er kvarstår r äfven i pl. (*ənrar*, *vjrar*). R-ljudet har satt spår efter sig i *te bəʒəʒ* tillbaka. Är då *te lūdas* efter lott egentl. pl.?

Slutljudande är levissimus-R bortfallet i t. ex. *ələ* eller.

§ 181. Det **vanliga r-ljudet** har försvunnit

1) i ett och annat lånord före **l**, t. ex. *fälä* farlig, *spälågän* sparlakan, *fälågänsfēbær* scharlakansfeber.

2) i några lånord före **d**, t. ex. *āgādērā* ackordera, *fōdrā* fordra, *ādār* order, befallning, *ādēntlā* ordentlig.

3) före *f*-ljudet i t. ex. *fāfin* (l. *fārfin* förskinn), *maḡ* marsch, *fēfānt* sergeant, *sēfīlt* (l. *sērīlt*) särskildt.

pālsnākā palsternacka har förlorat sitt *r*-ljud.

Obs. I ord som *bust* borst, *būstā* borste, *tāsk* torsk kan *rs* ha assimilerats. — *gūglā* gurgla kan vara en onomatopoetisk bildning.

4) i släktskapsorden *fābrō* farbror, *mōbrō* morbror, *fāstār* faster, *mōstār* moster har *r* (stundom 2 *r*) försvunnit. Detta beror väl på dissimilation och svagtonighet. *R*-lösa äro äfven *dēfs* därför *hāfs* hvarför, *dēmæ* därmed.

5) **slutljudande** i en del verbformer: *ā* är, *vā* var, *hā* har, *blī* blir, *plā* plägar; genom dissimil. har man äfven *trū(r)* tror. — *f* för saknar *r* (betonadt däremot *fōr*).

§ 182. **N**-ljudet har bortfallit före **s** i ordet *lāḡ* Lars (< **Lafrens**), men det kvarstår före obetonadt **s** i t. ex. *rātskāḡāns* rättskaffens. Före obetonadt **t** har **n** fallit i ordet *tārpātēk* pendikel; man torde äfven stundom få höra *tārpātīn* terpentin. Man kan väl säga, att vid sammanstötning af två **n** det ena försvinner i sådana ord som *hunn* hunden, *san* sanden, *bōn* bonden, *ān* annan, *ēn* änden (däremot *finn* finnen). Efter *g* är **n** försvunnet i *dyḡ* dygn, men däremot har man *loḡn* lugn, *ræḡn* regn. *om* ugn har förlorat **n**. Kallstenius antager (V. B. 129), att **n** förlorades i bst. * **omnen**, som alltså blef *ōmæn*. Efter denna form har då obst. *om* bildats. *būt* botten är en nybildning. Då bst. form blef *bātīn* (< **botninn**), bildades därtill obst. *būt*.

Enkelt **n** faller i obetonadt slutljud efter vokal, t. ex. *e* fem. art. en, *mī*, *dī*, *sī*, min, din, sin, fem. slutart. [t. ex. *fādā* faten, *slēvā* slefven, *gāda* gatan], *ūna* undan, *ūta* utan. Före konsonant har **n** försvunnit i ssgar som *sūnavīn* sunnanvind, *nēarēḡn* »nedanregn», svår motgång. I *nēstan* nästan, *sālan* (l. *sēlan*) står **n** kvar (det sista är nog lånord). Hur skall man förklara sådana ord som *nēantō* nedifrån, *frāmāntō* framifrån? Obs. äfven subst. som *hīman* hemman, *tātan* talan, *lāgān* lakan. I dessa ord hade man ju ofta vokal efter **n**. En del af dem äro äfven lånord.

§ 183. **H**-ljudet bortfaller en eller annan gång inuti ord: *āpalstræḡ* bärrem i sele, *āpalsvēr* uppehållsväder.

V. Tillsättning af konsonant.

§ 184. Åtminstone hos somliga personer utvecklas ett t-ljud mellan **k** och **n**, t. ex. *sàktnə* sakna, *vàktnə* vakna.

Äfven när **gg** före **n** blifvit tonlöst, kan ett t inskjutas, t. ex. *mùktnə* mögla.

Porslin heter *pàstlīn*, men jag vet ej, om t-inskott föreligger.

§ 185. Mellan **n** och **l** har **d** inskjutits i ordet *spændl* fotband; äfven mellan **n** och **r** kan d-inskott äga rum, så att man får *ærinndra* (jänte *ærinra*) erinra.

Ett egendomligt ord är *blòidl* blodigel. J-ljudet har väl regelrätt försvunnit. Men hvadan d:et?

§ 186. K-ljudet har inskjutits före **s** i orden *hèkstòrnə* historia, *èkstəmèrə* estimera.

§ 187. Hiatusfyllande **v** kan föreligga i *snòvə* snöa (troligare är dock att man här har det urspr. w). Osannolikt är icke, att hiatusfyllande **u** finnes i sådana ord som *stùu^uə* stuga; se § 105.

§ 188. Huruvida i sådana ord som *vàslə* < **vatli s** inskjutits eller t gifvit **s**, är ej lätt att afgöra. I *àjə(s)* adjö föreligger ett öväntadt **s**.

§ 189. Hiatusfyllande **j** är ytterst vanligt efter främre vokaler först och främst efter **i**, t. ex. *frijə* fria, *nijə* nio, *rijə* rida, *bija* bidade; någon gång efter **y**, t. ex. *lijə* (jänte *lyə*) lya; i *sej* (en fisk) föreligger möjligen pluralis hiatus- j öfverfördt till sg., annat ex. på j efter **e** är *rèjəl* »reell», ordentlig; efter **æ** har man j i *téjar* tår, däremot *slə* släde.

Inskottet i *fèrjə*, *fèrjarə* torde väl bero på inflytande från mlt. (**vorich**).

Efter uddljudande **b**, **p**, **f** har man inskott af **j** i ett eller annat ord: *bjətə* pladdra, *pjùtrə* småprata, *fjas* slarf, torrt bränsle.

§ 190. I veckodagarnas namn har i pl. kanske **r** inskjutits, man har *sèndrar* söndagar, *mòndrar* måndagar etc. Eller är det sg. nom. **r** som öfverförts till pl.? Sg. **r** kvarstår med säkerhet och öfverföres till pl. i *brur*, *brùrər* brud, brudar. *àftrar* aftnar (före helgdag) har **r** i anslutning till de nämnda orden på -drar.

§ 191. Det slutlj. **n** i *lagn* ljung är väl ingen tillsättning, se § 91.

§ 192. Uddljudande har **h**-ljudet tillsatts i en del ord: *hùsə* ösa, *hèfsédar* äfsingar.

VI. Fjärrassimilation och (fjärr)dissimilation.

§ 193. I ordet *tårpaték* perpendikel har möjl. senare delen (-»dik») folketymologiskt (obs. »ticka») blifvit *-tek*, hvarefter begynnelseljudet attraherats af t-ljudet. Dylig attraktion föreligger i *fæfánt* sergeant och i *fæfält* (jämte *sæ(r)fält*) särskildt. Väl äfven i *vðlmék* vadmal.

§ 194. Utom i det bekanta *nýkæl* < **lykill** kan dissimilation föreligga i namnet *bánat* Bernhard, i det att man skytt två supradentaler å rad. Dissimilation har jag antagit äfven för det §§ 150, 195 nämnda *vræk* < **vrær*. Namnet på grannsocknen Näsing har uppstått ur **Nesini**; Røde b. (s. 399) har **nesinar kirkia**.

VII. Metates.

§ 195. Omställning föreligger i sådana ord som *inælvær* inälvor, *gispæ* gäspa, *júmæl* genom; dessutom i *fírvi* fjävil och kanske *stælpæ* (< *stopla?) gå. Kanske kan bortfallet af k i *ýsna* brunstig förklaras ur en metates af **yxna** > **yskna*. Utvecklingen **sakristia** > *sækæ-sitjæ* och *vā(r)frudagr* > *væfædæ* (jämte *væfrædæ*) brukar man ock kalla metates. Man har säkerligen haft ett **bæn* som närmaste förstadium till *bæn* bonden. I Småland tror jag mig en gång ha hört bst. *hæn* (hunden), som skulle vara närmaste förstadium till *hun*. Alltså ett slags metates af e-ljudet och n-ljudet. I det §§ 150 och 194 behandlade *vræk* torde metates af **Ruær* > **vrær* (> *vræk*) ha ägt rum. Då gården Vrem i Kville i Røde b. skrives **a Roeme, a Roæime** (se O. Johnsen Bohuslens Eiendomsforhold 3) men nu som första ljud har v, torde möjligheten af met. *rw* > *wr* i norra Bohuslän vara bestyrkt.

VIII. Folketymologi.

§ 196. Folketymologisk ombildning föreligger t. ex. i följande ord: *ærjæræ* (efter arg?) agera, *æskæræræ* (aska) assurera, *æfæd* (färd) affär, *bevæney* (värn) beväring, *bîrom* (*rom* rum) byrå, *mûnstæsær* (mun) mustascher, *stælhøp* (stall, hopp) galopp. Kanske äfven *kæmfæd* kamfert och *køfæt* koffert äro ombildade.

IX. Ljudsstitution.

§ 197. Det tyska ch-ljudet återgifves med k-ljudet i t. ex. *næk* nog. *nûtær* nykter saknar egendomligt nog k-ljud.

X. Sonantering.

§ 198. N-ljudet sonanteras efter t-, d- och s-ljud, t. ex. *stuf-n* körde-honom, *áfåd-n* affären, *šýsn* kyssen. Vidare har man sonantering af samma ljud efter långt l-, (r-) och n-ljud i ord med akcent 2, t. ex, *hðl-n* hålla-honom, *bùnn* buren, *finn* finnen.

L-ljudet sonanteras åtminstone efter d- och s-ljud, t. ex. *šýdl* skyttel, *hásl* hassel, *húsł* hörsel.
